SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

PER AUGUST ÖLANDER

1824–1886

Stråksextett
String sextet

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Mats Persson

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska Akademien

Syftet med Levande musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska Akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska Akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska Akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2554/Edition no. 2554
2025
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande musikarv
979-0-66166-894-7

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Sextett.

Per August Ölander
(1824–1886)

Andantino

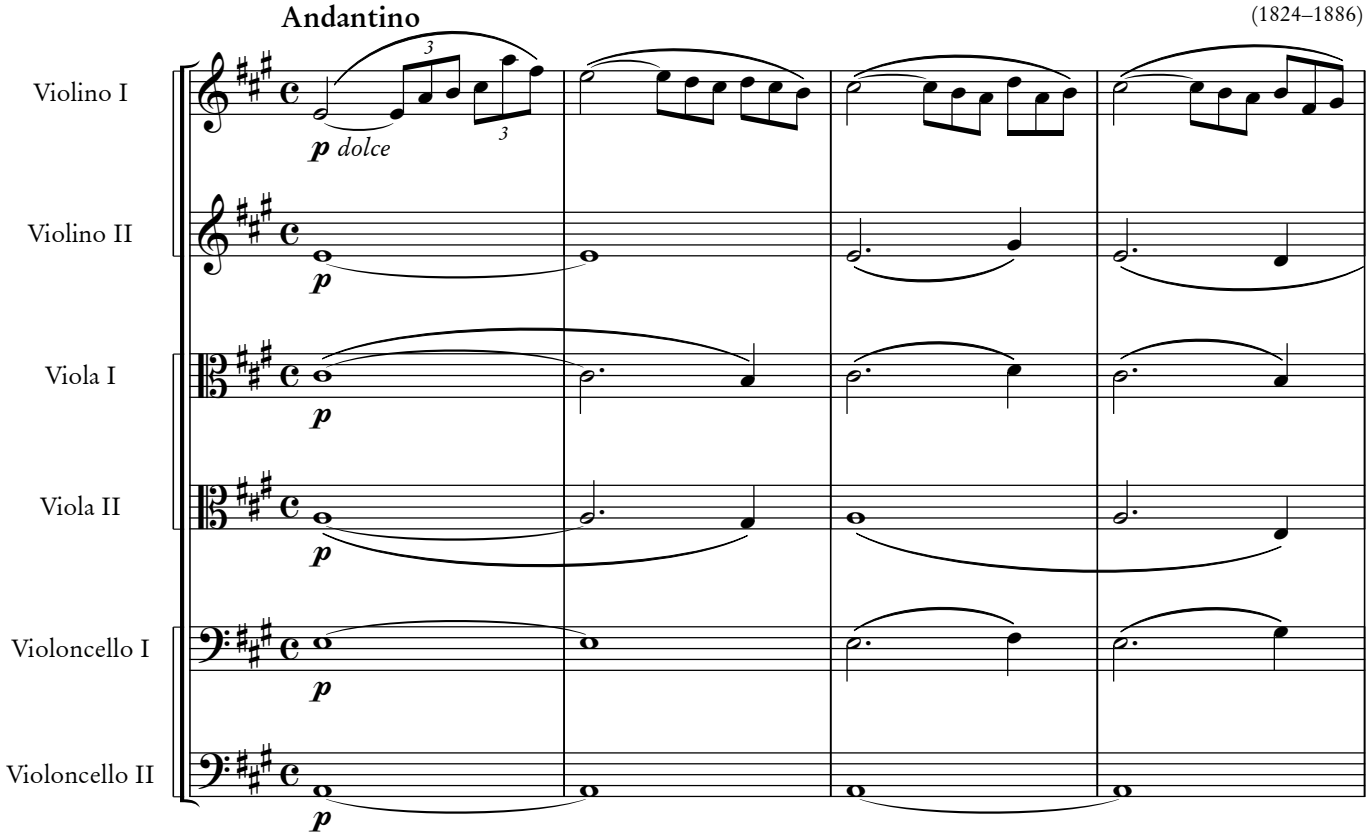

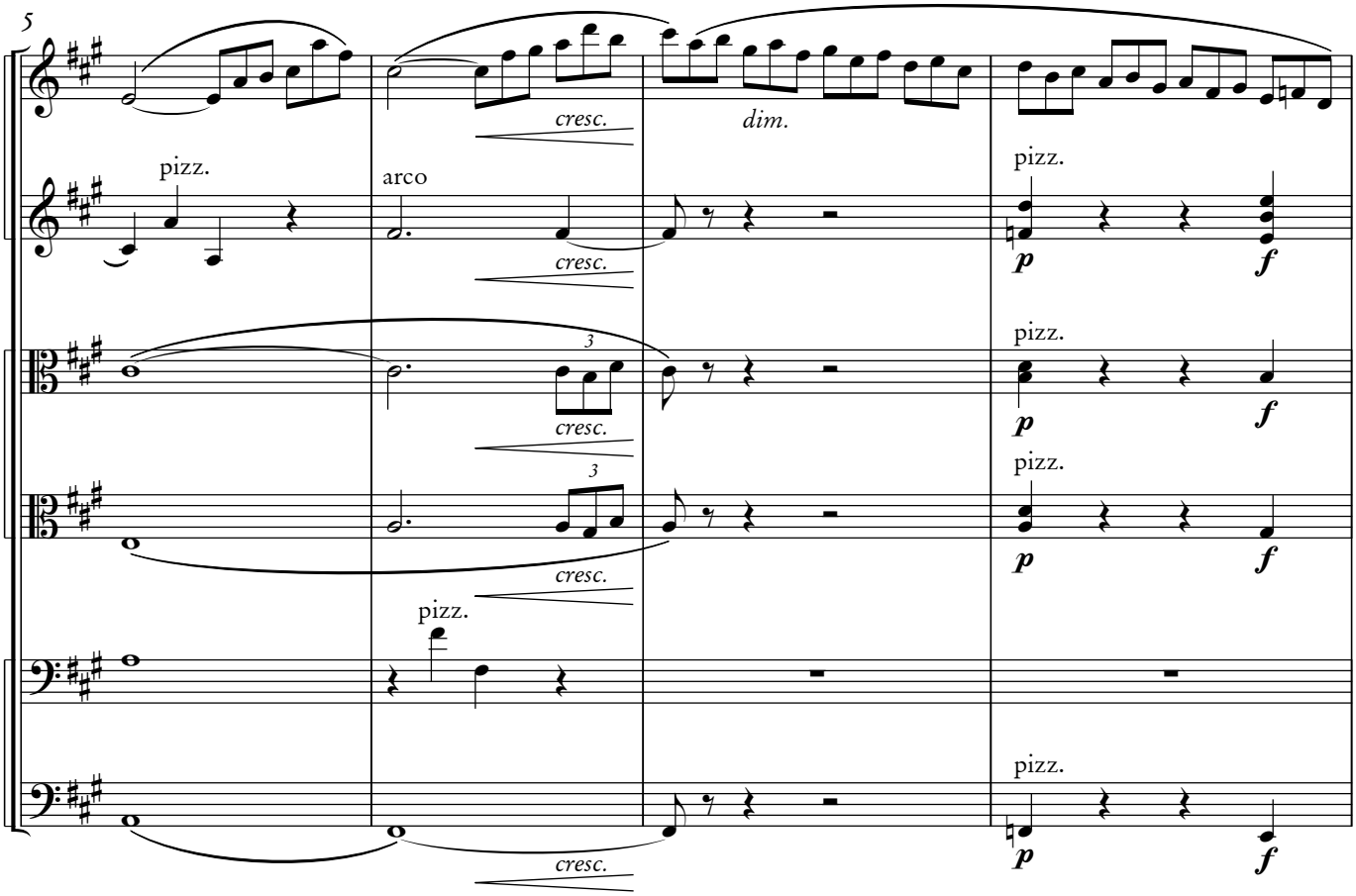

Kritisk utgåva av/Critical edition by Mats Persson
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2025. Public domain. www.levandemusikarv.se

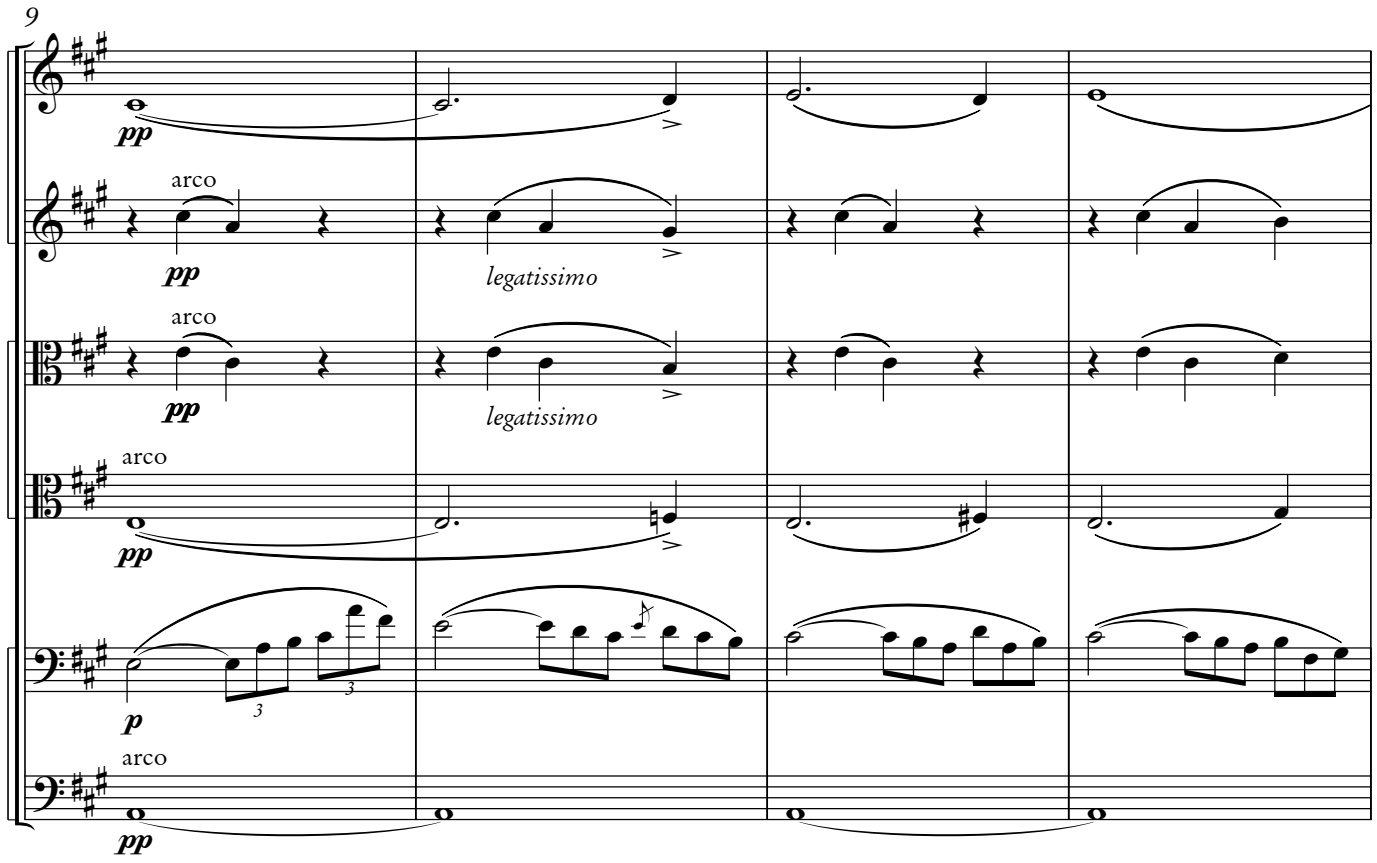
9
arco
pp
legatissimo
arco
pp
legatissimo
arco
pp
p
arco
pp

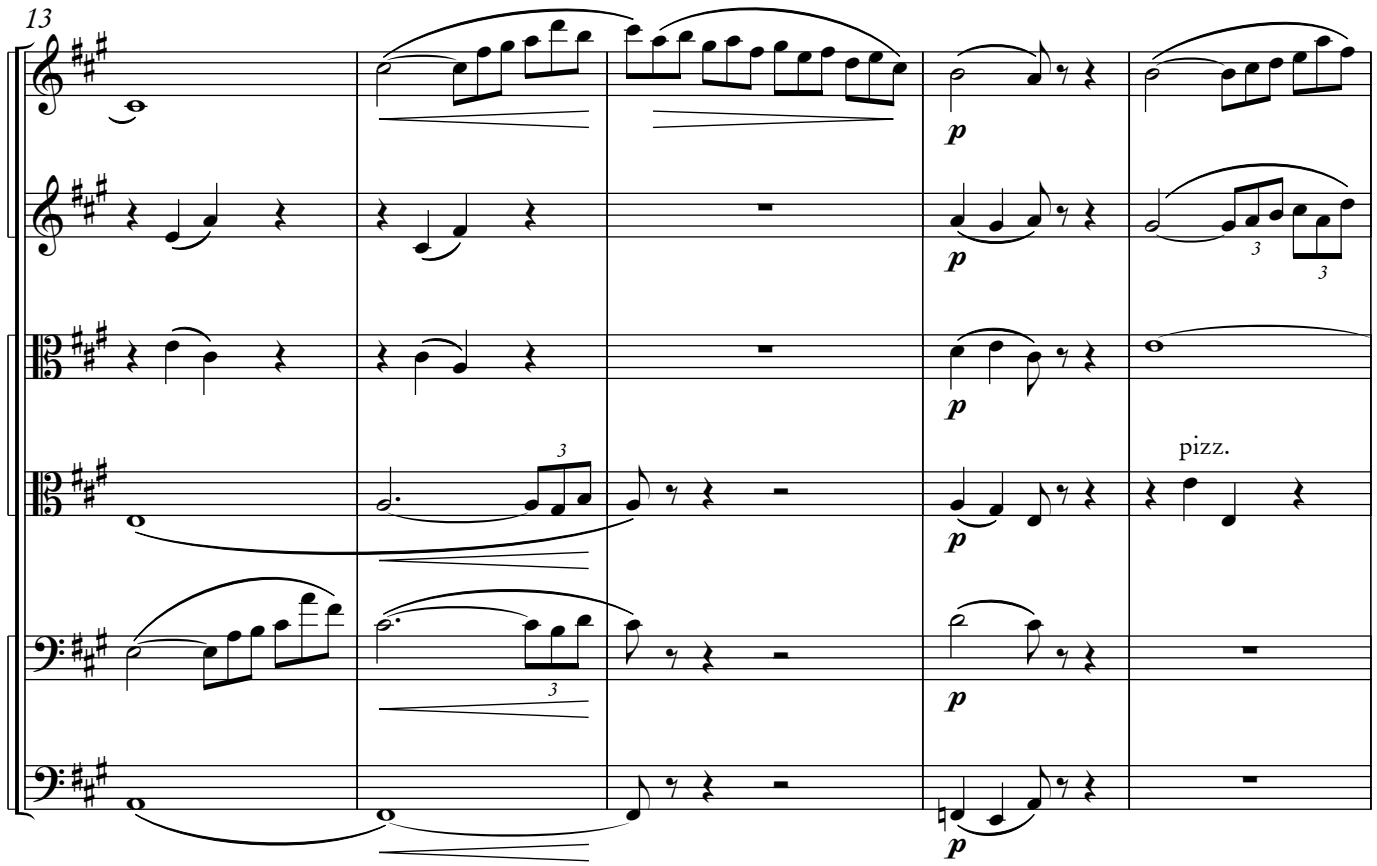
13
p
p
p
pizz.
p
p

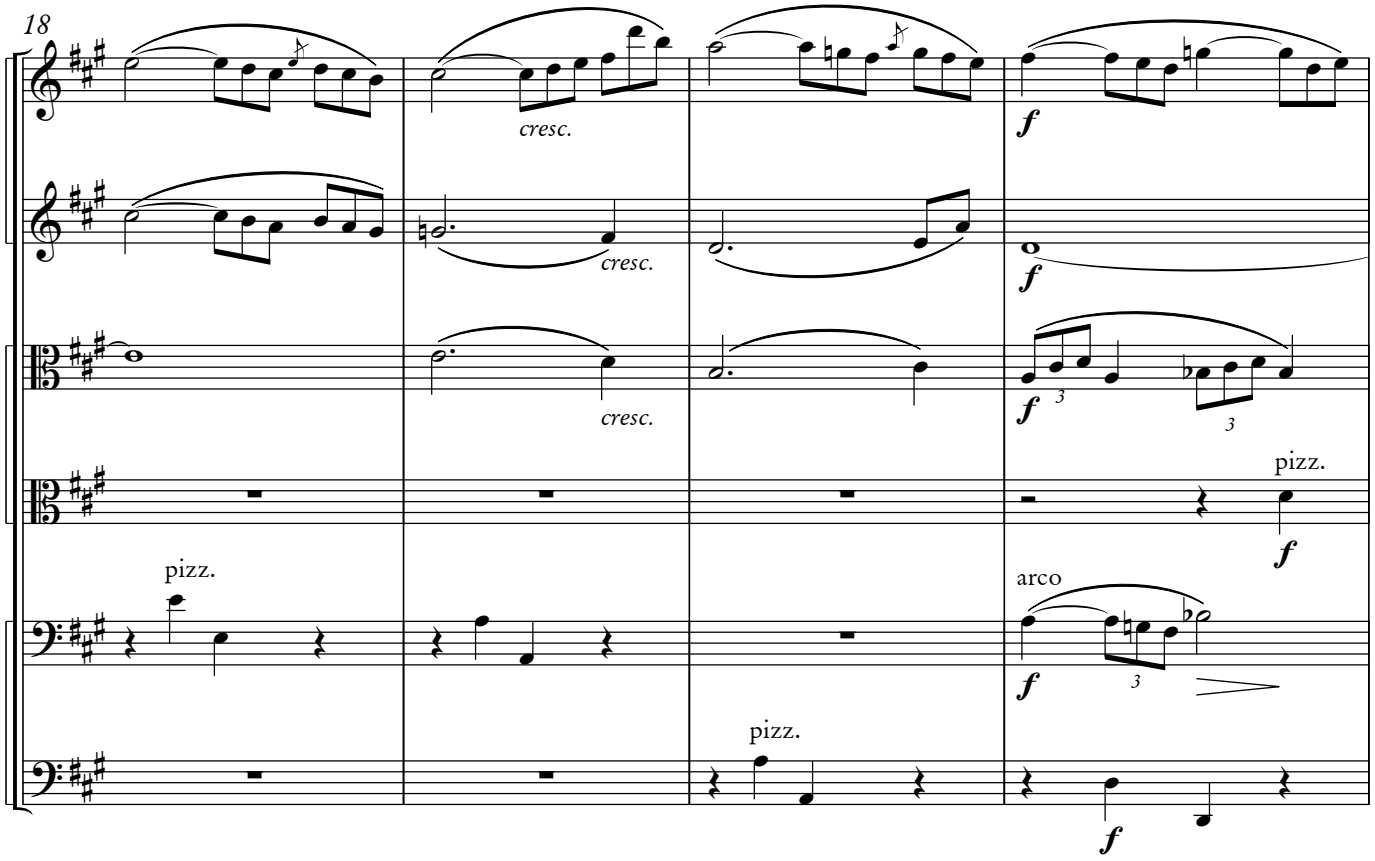
18
cresc.
cresc.
cresc.
f
f
f
3
3
pizz.
f
pizz.
arco
f
3
pizz.
f

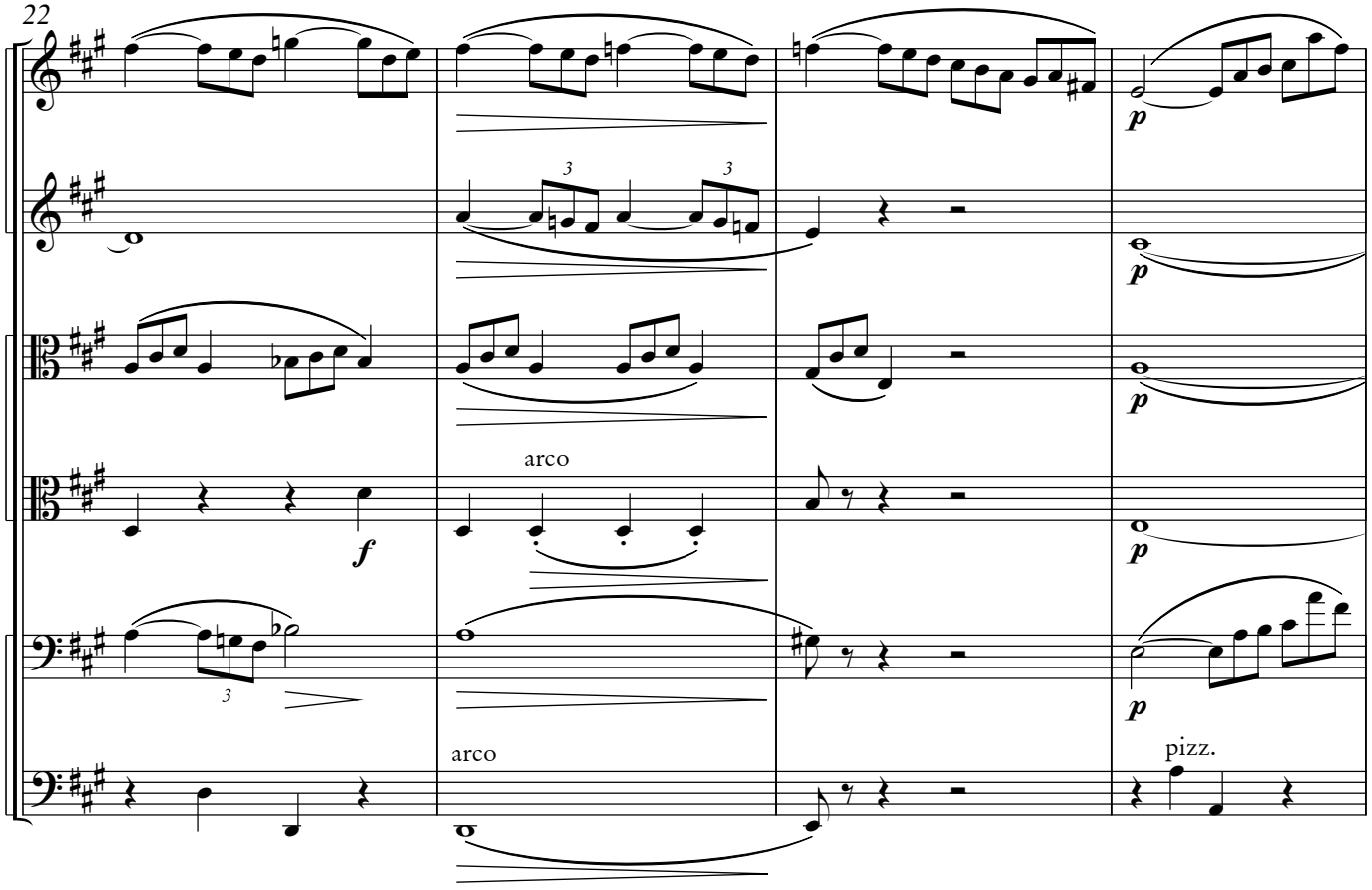
22
f
3
3
p
p
p
arco
p
3
arco
pizz.

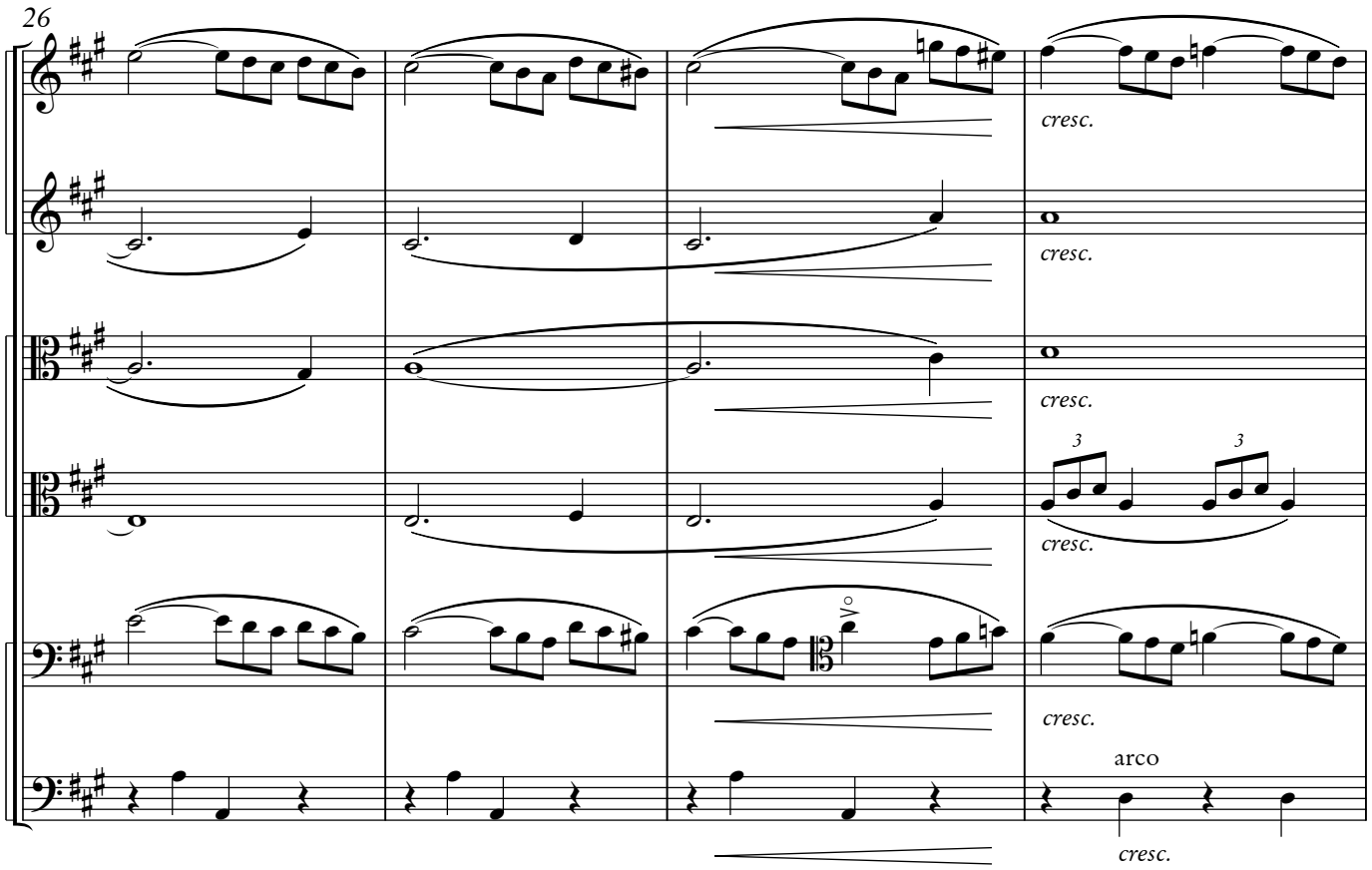
26
cresc.
cresc.
cresc.
3
3
cresc.
cresc.
arco
cresc.

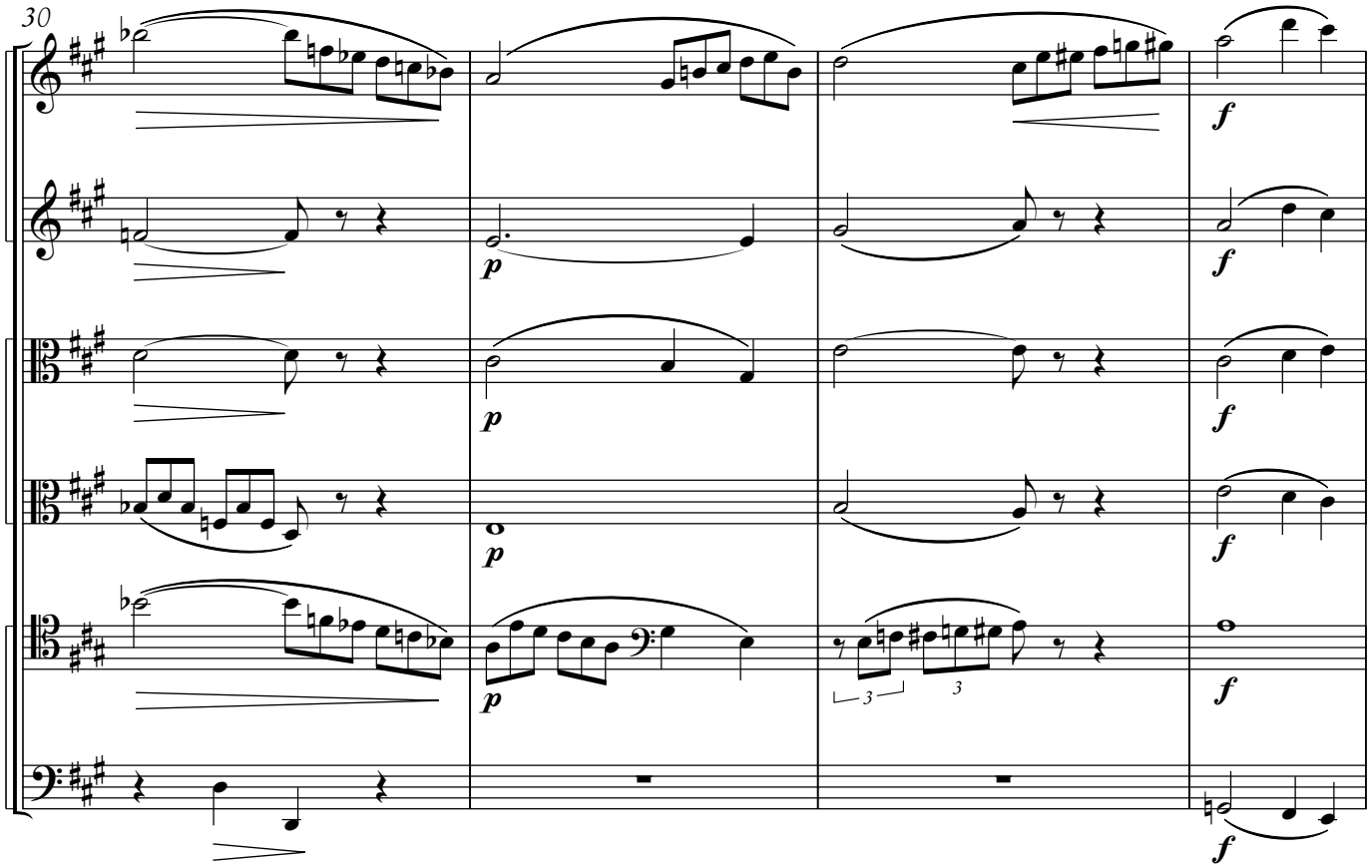
30
f
p
f
p
f
p
f
p
3
3
f
f

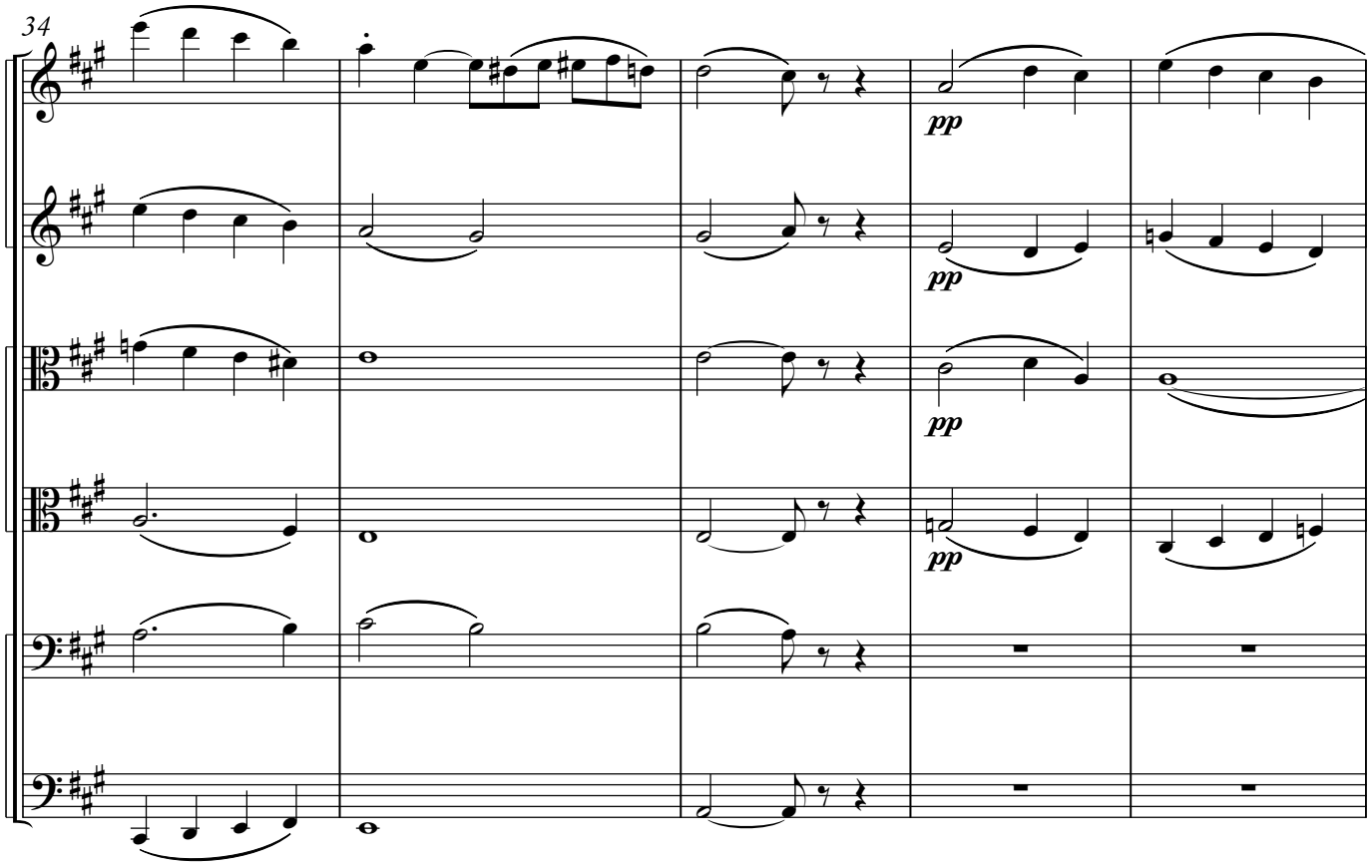
34
pp
pp
pp
pp

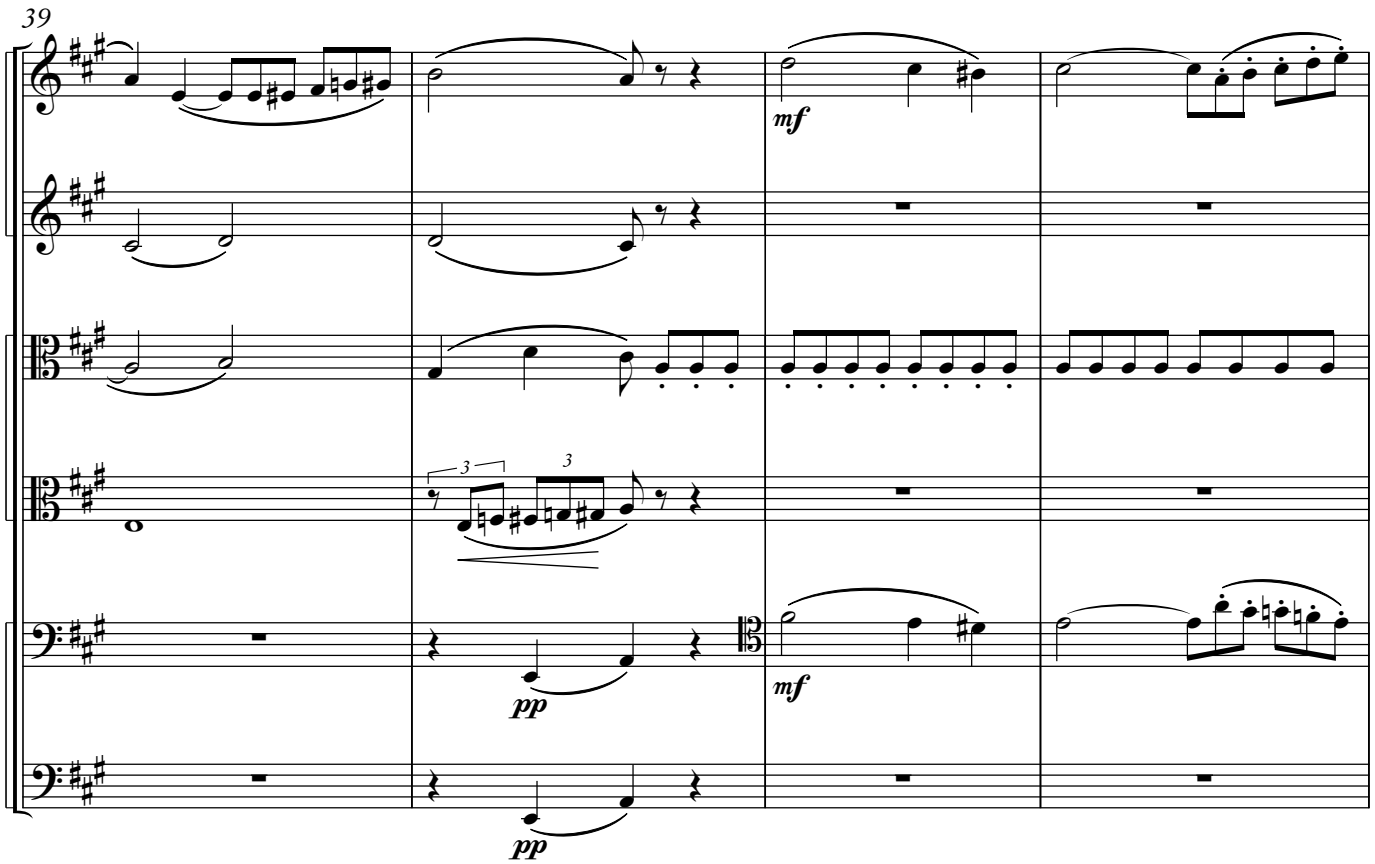
39
mf
3
3
pp
mf
pp

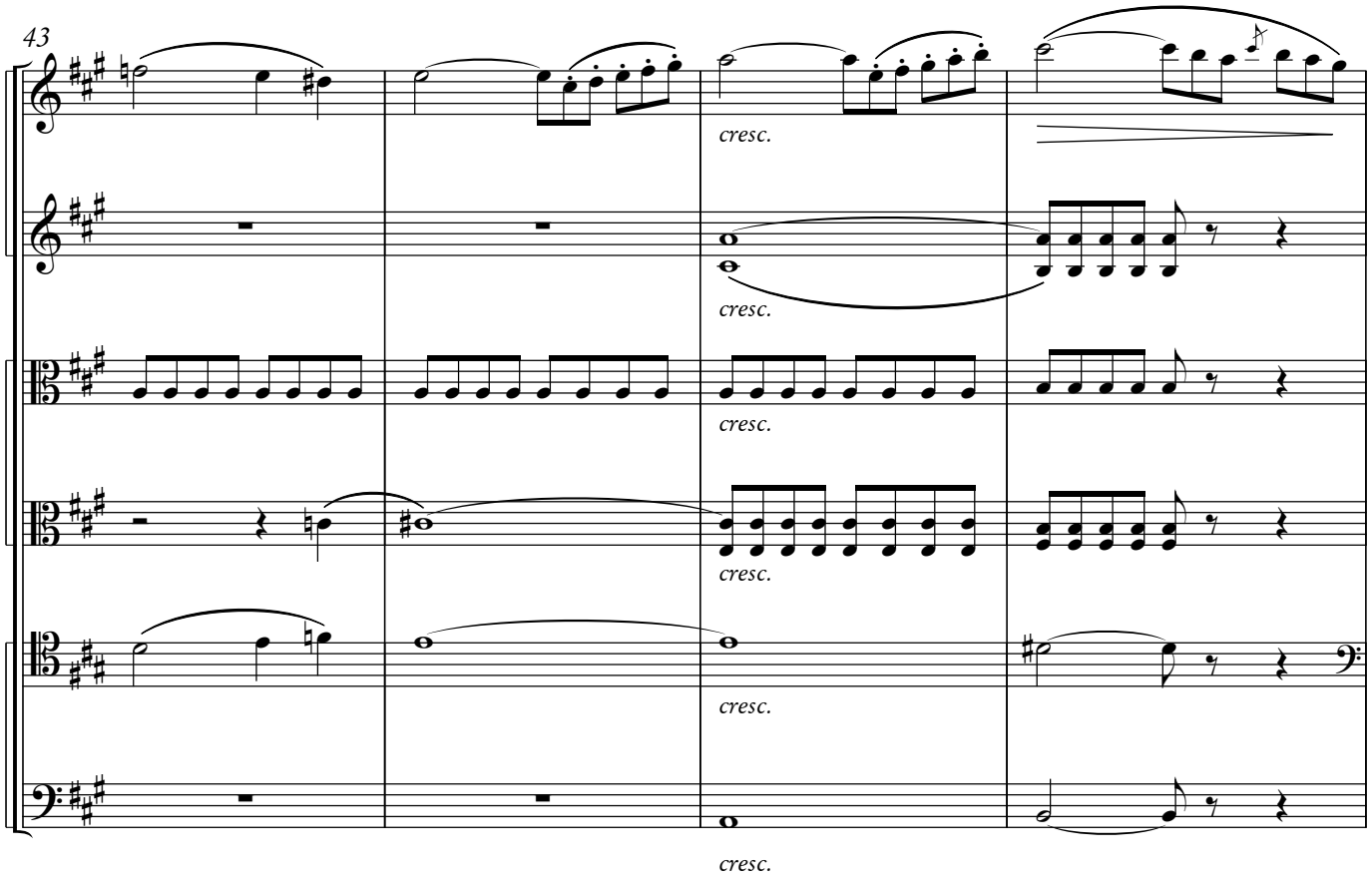
43
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.

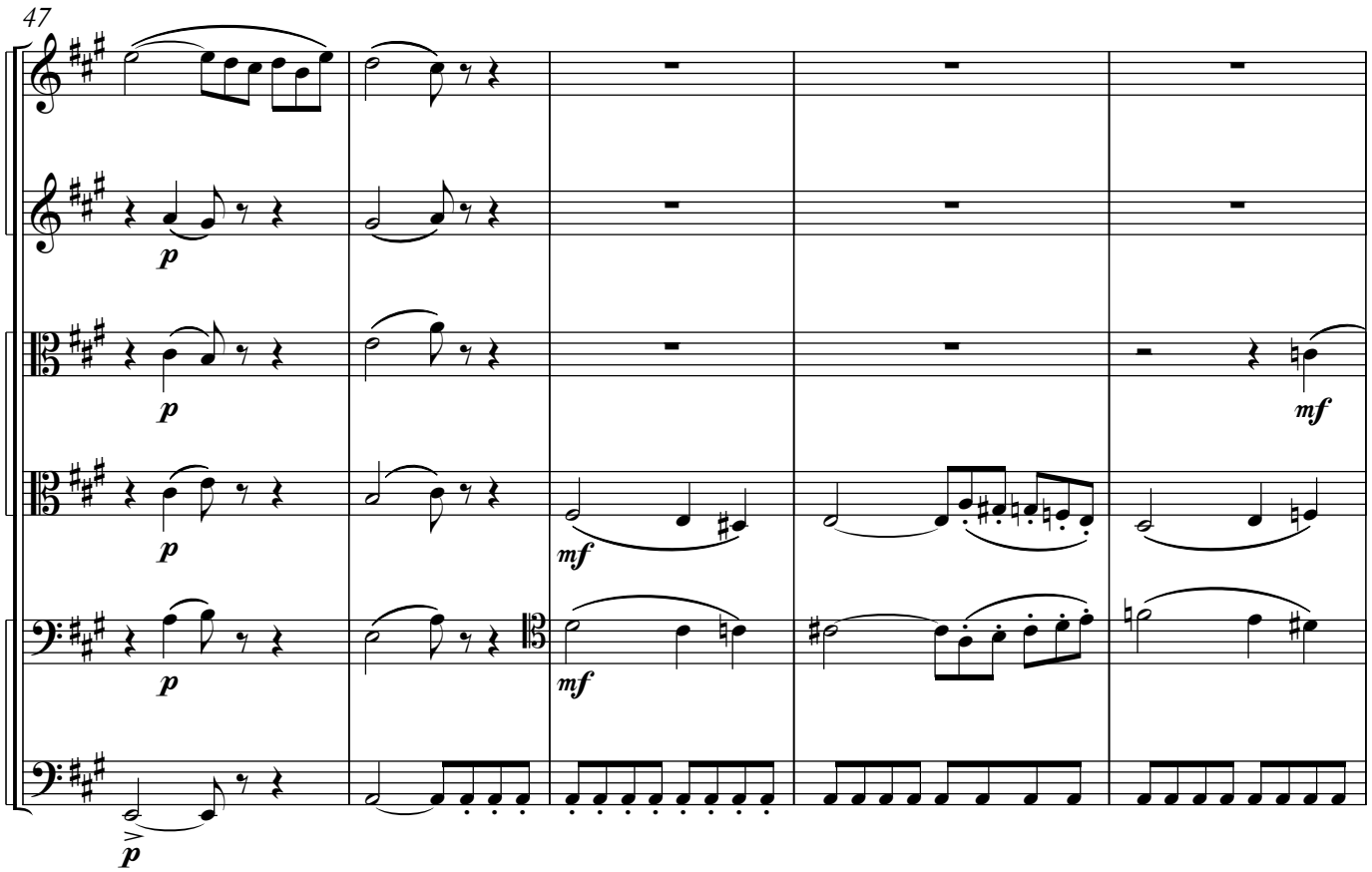
47
p
p
p
p
mf
mf
p

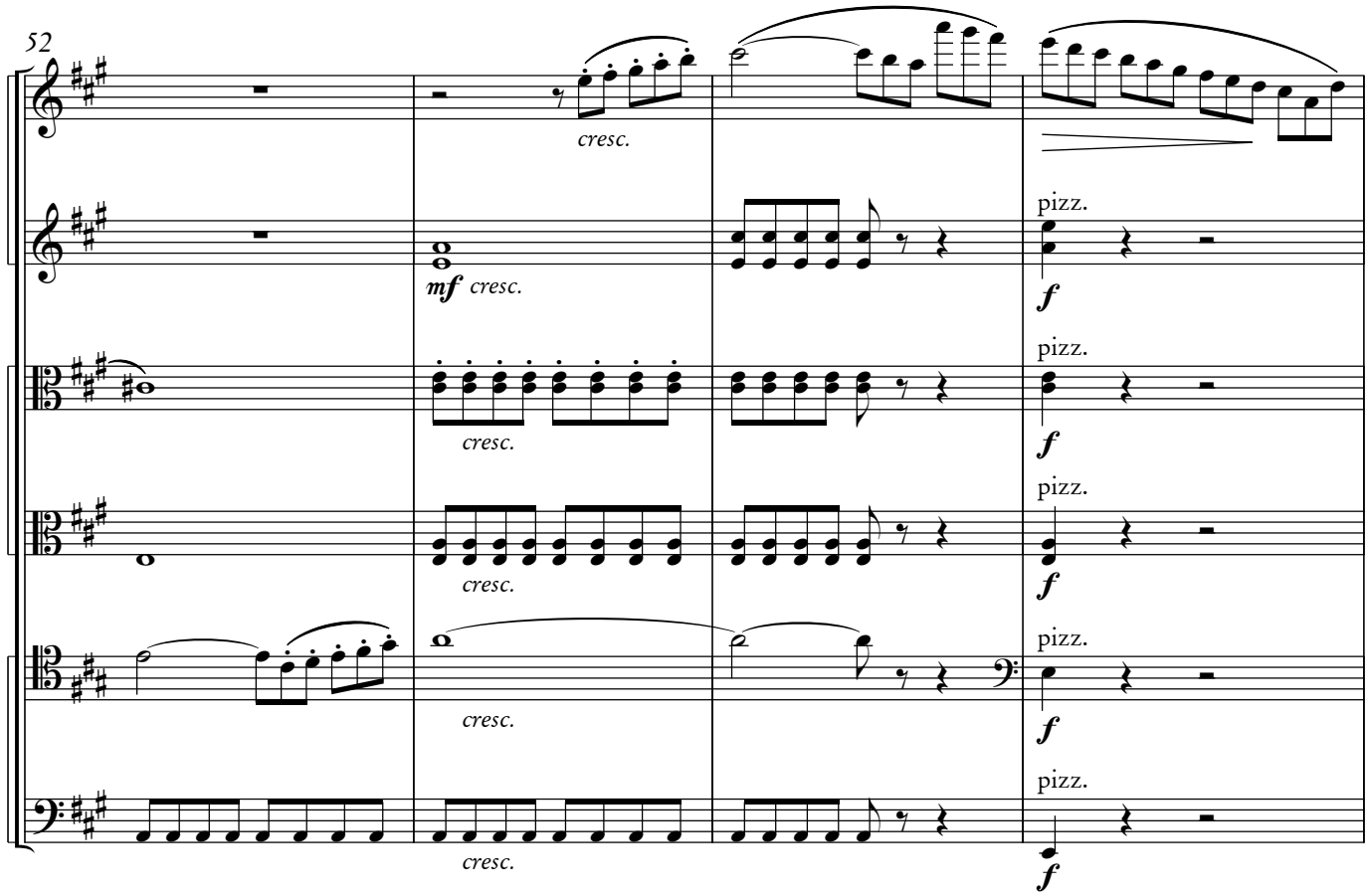
52
cresc.
mf cresc.
pizz.
f
cresc.
pizz.
f
cresc.
pizz.
f
cresc.
pizz.
f
cresc.
pizz.
f

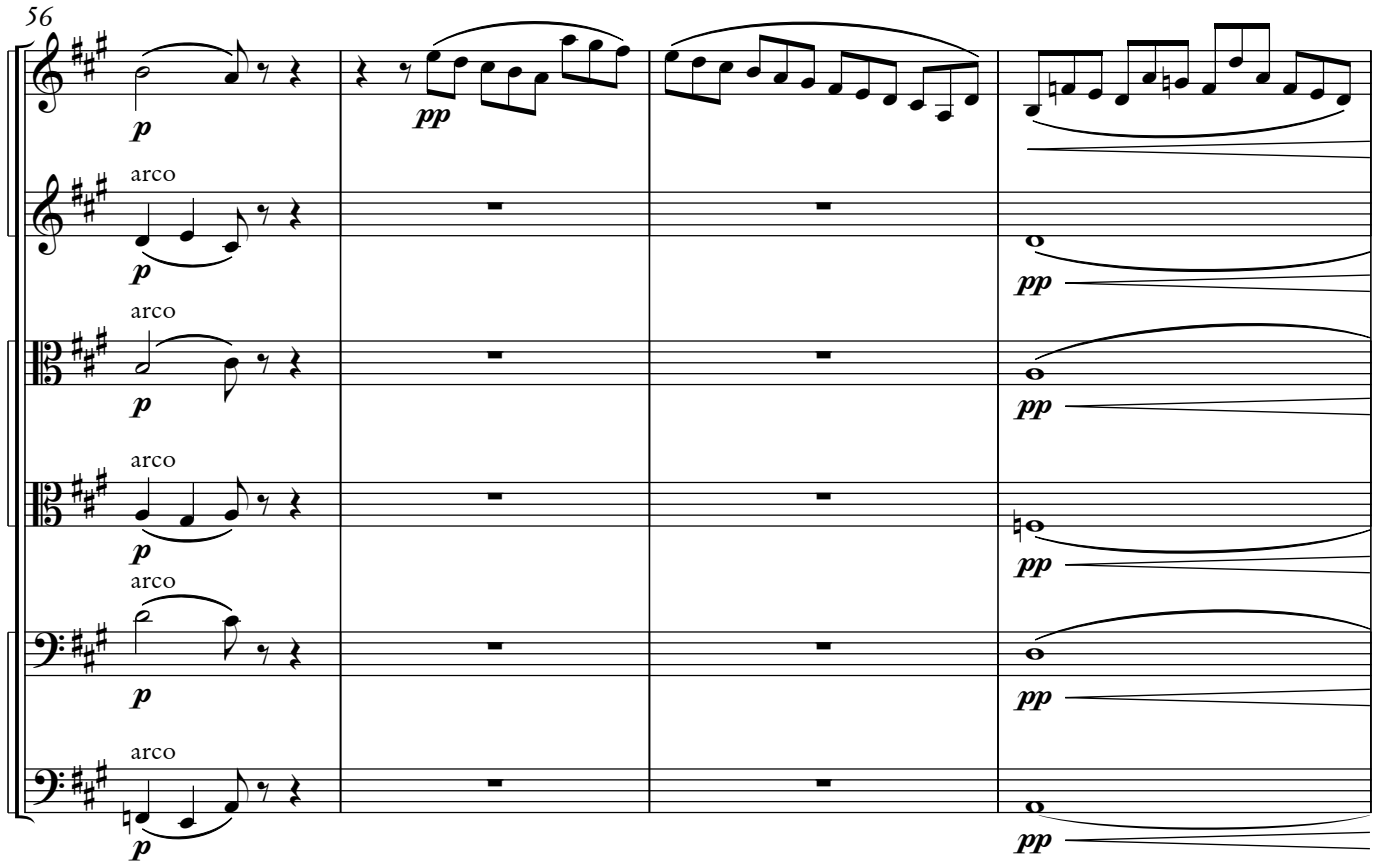
56
p
pp
arco
p
pp
arco
p
pp
arco
p
pp
arco
p
pp
arco
p
pp

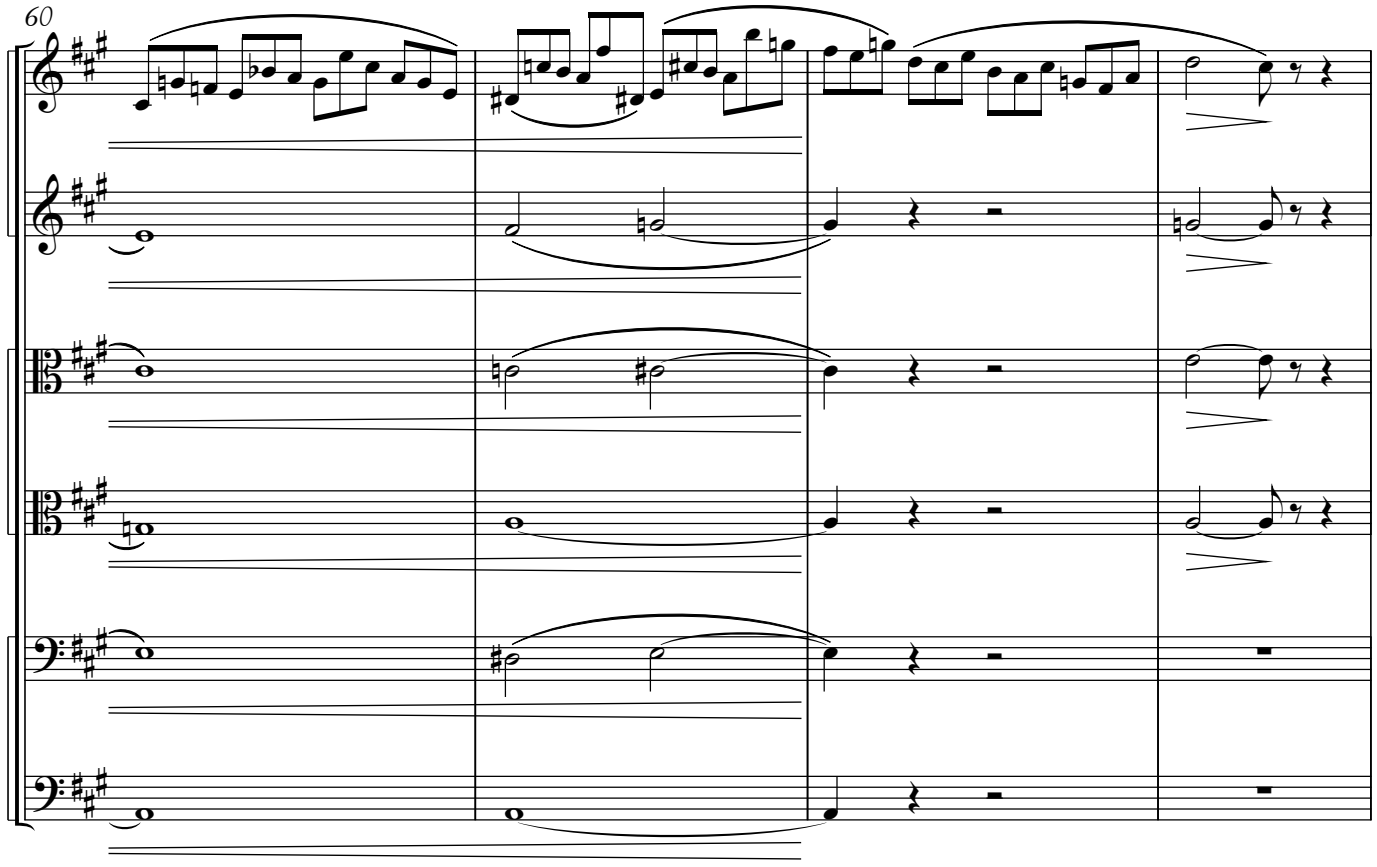
60

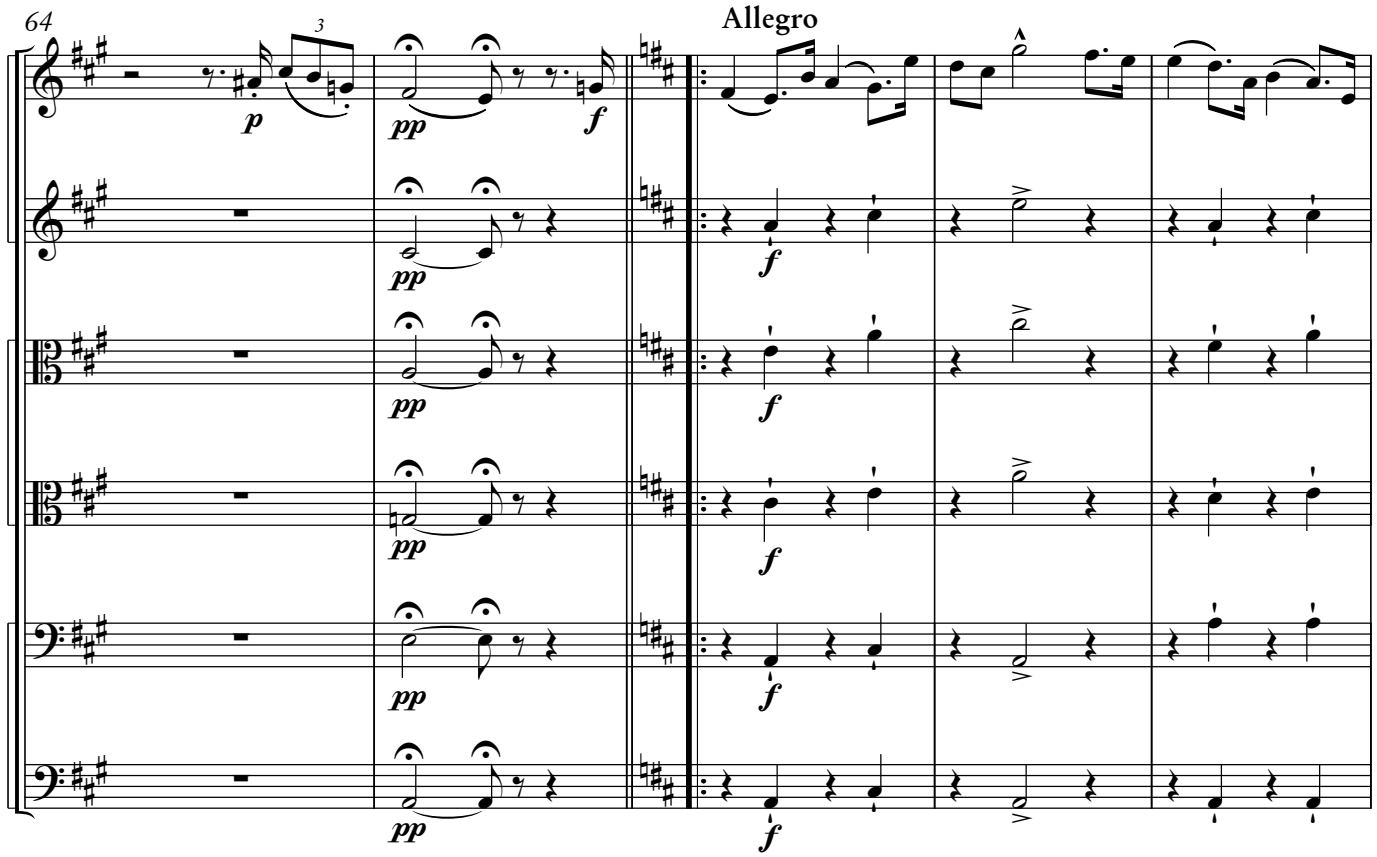
64
Allegro
p
pp
f

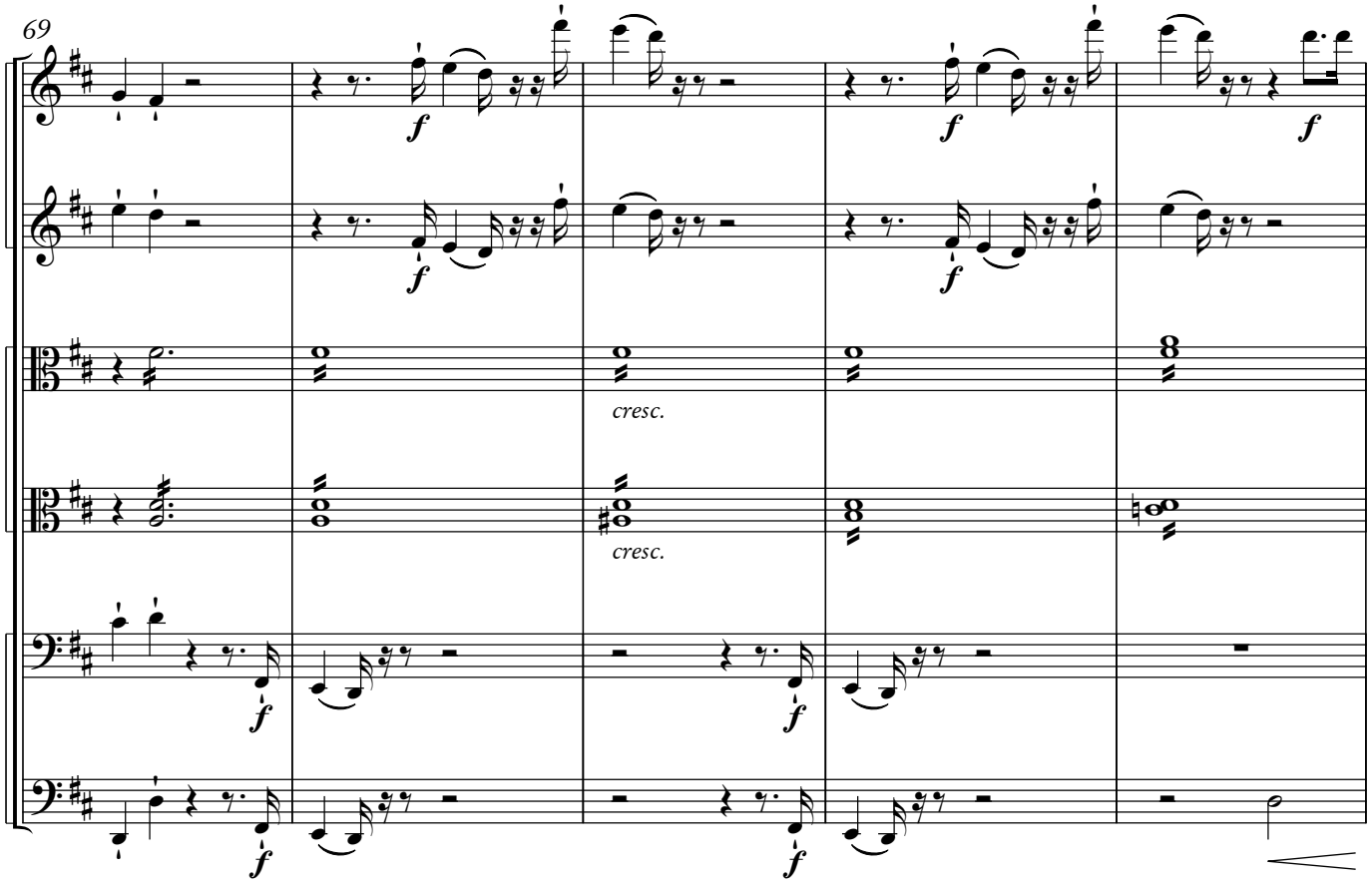
69
cresc.
cresc.

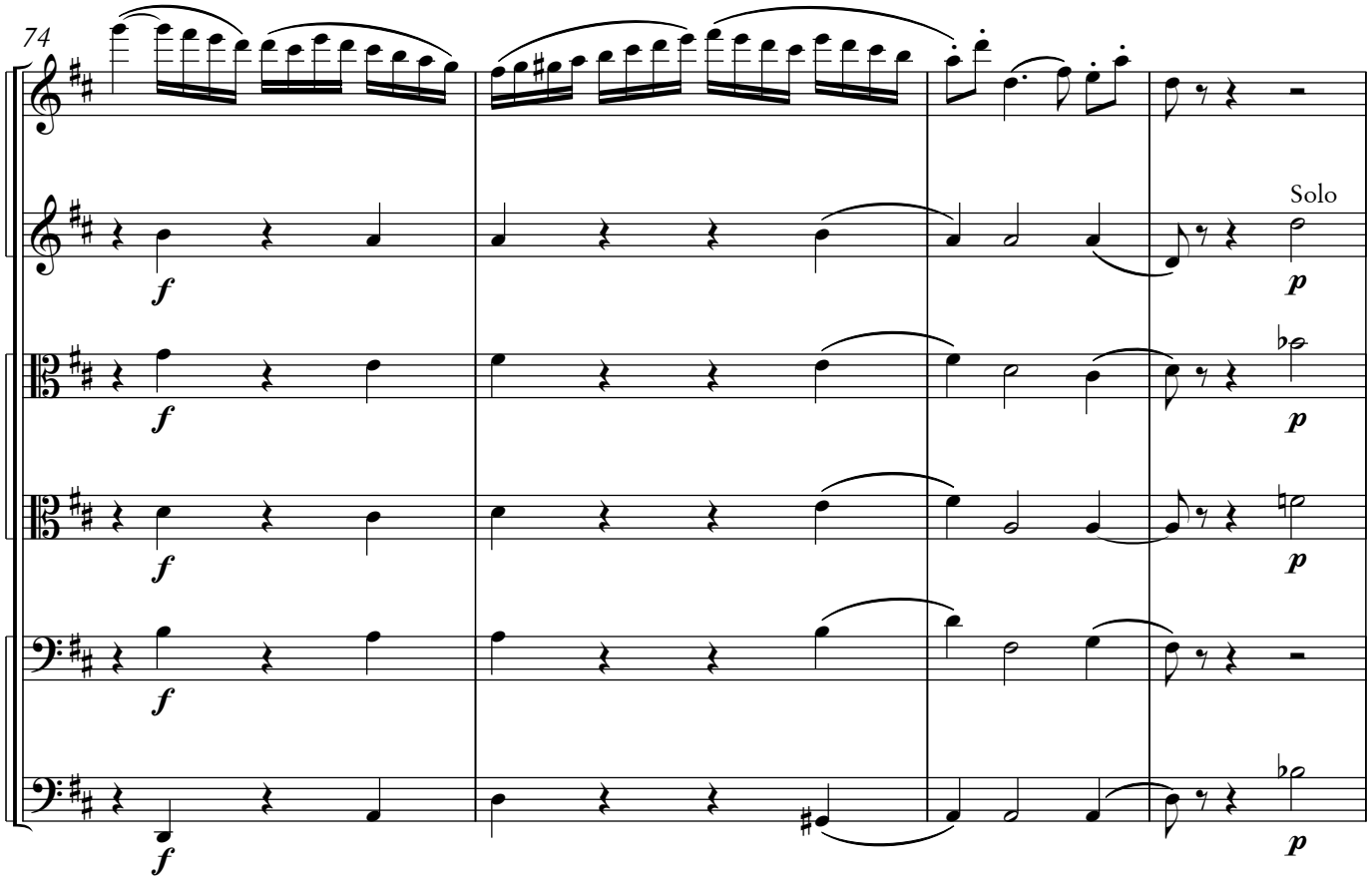
74
Solo

78

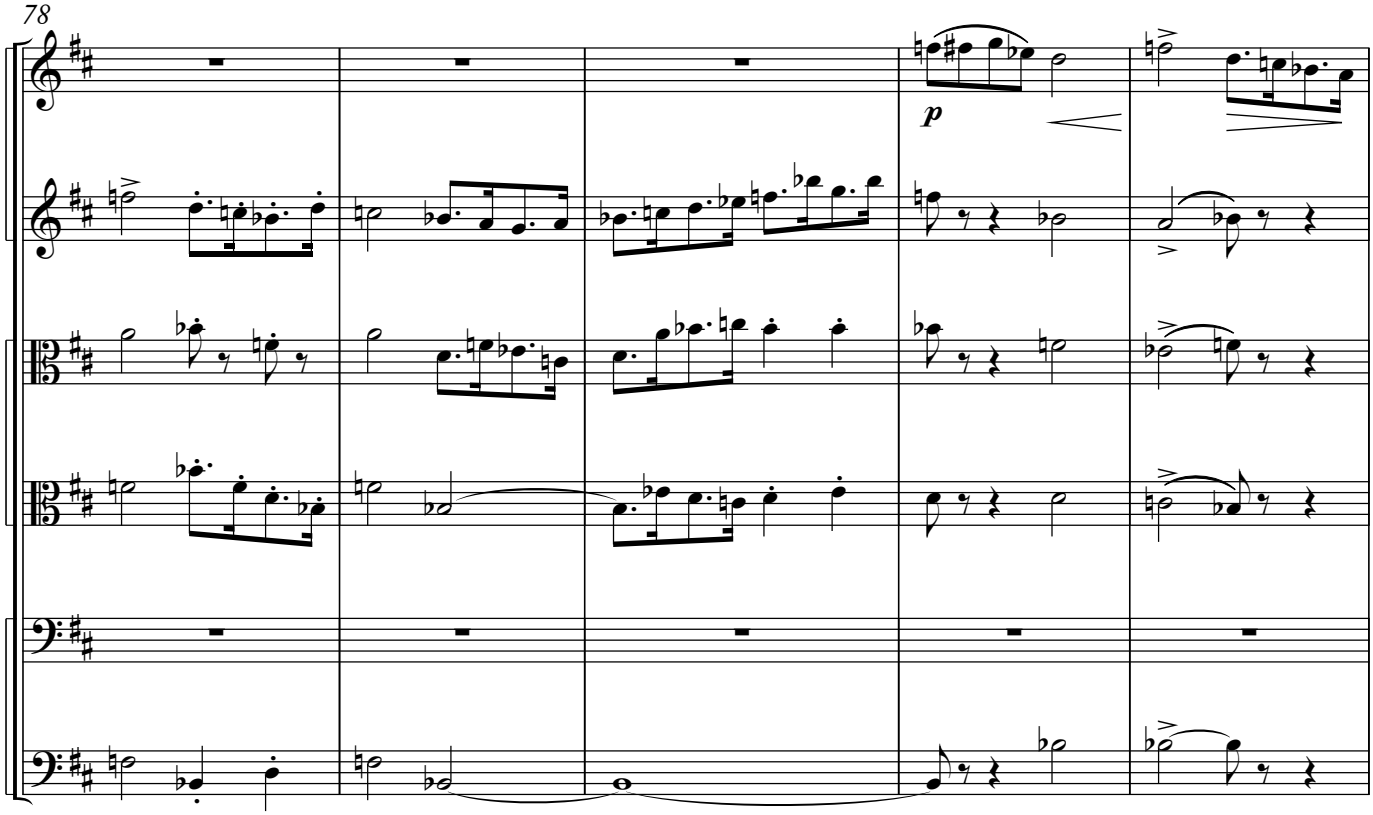

83

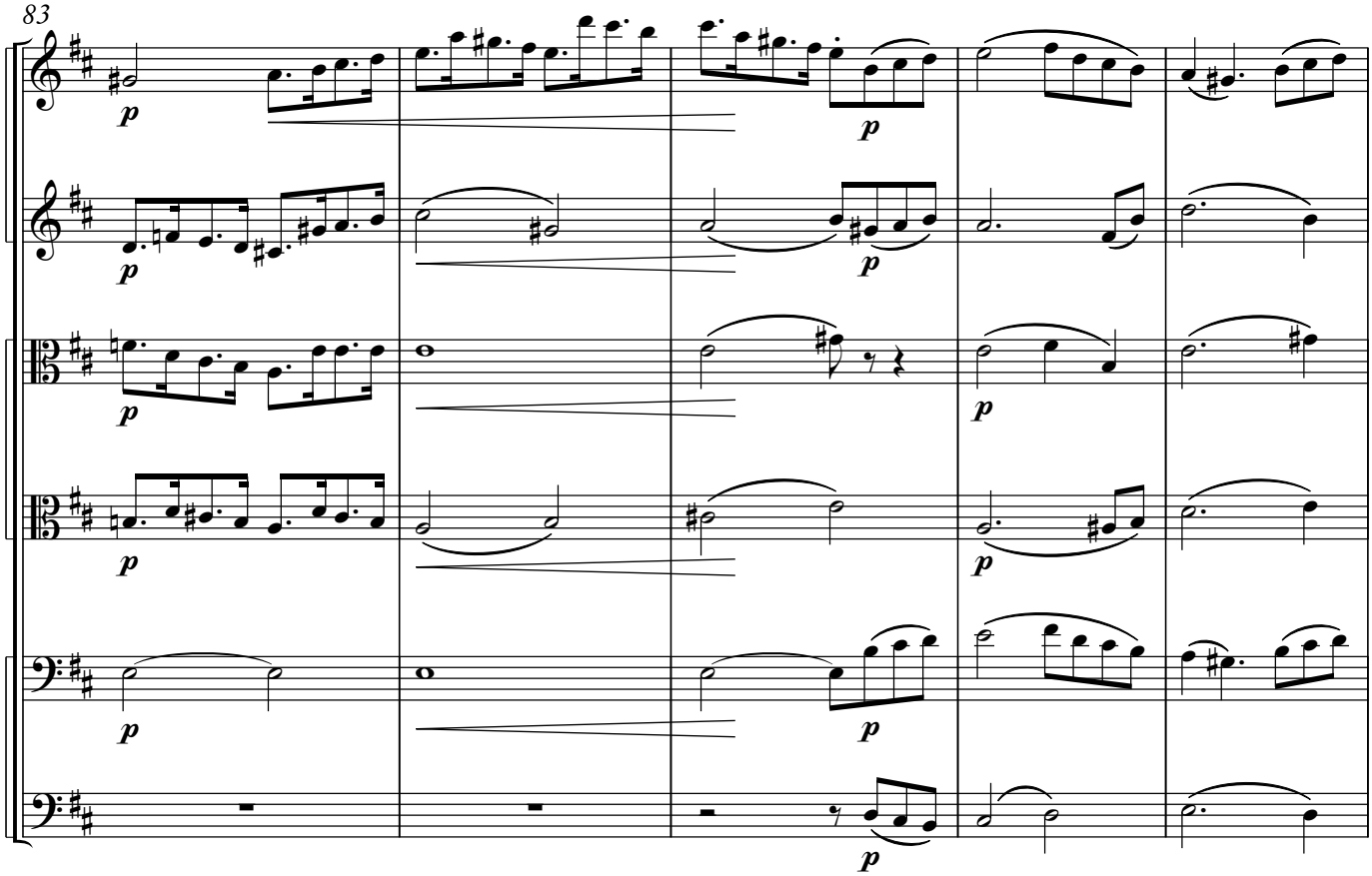

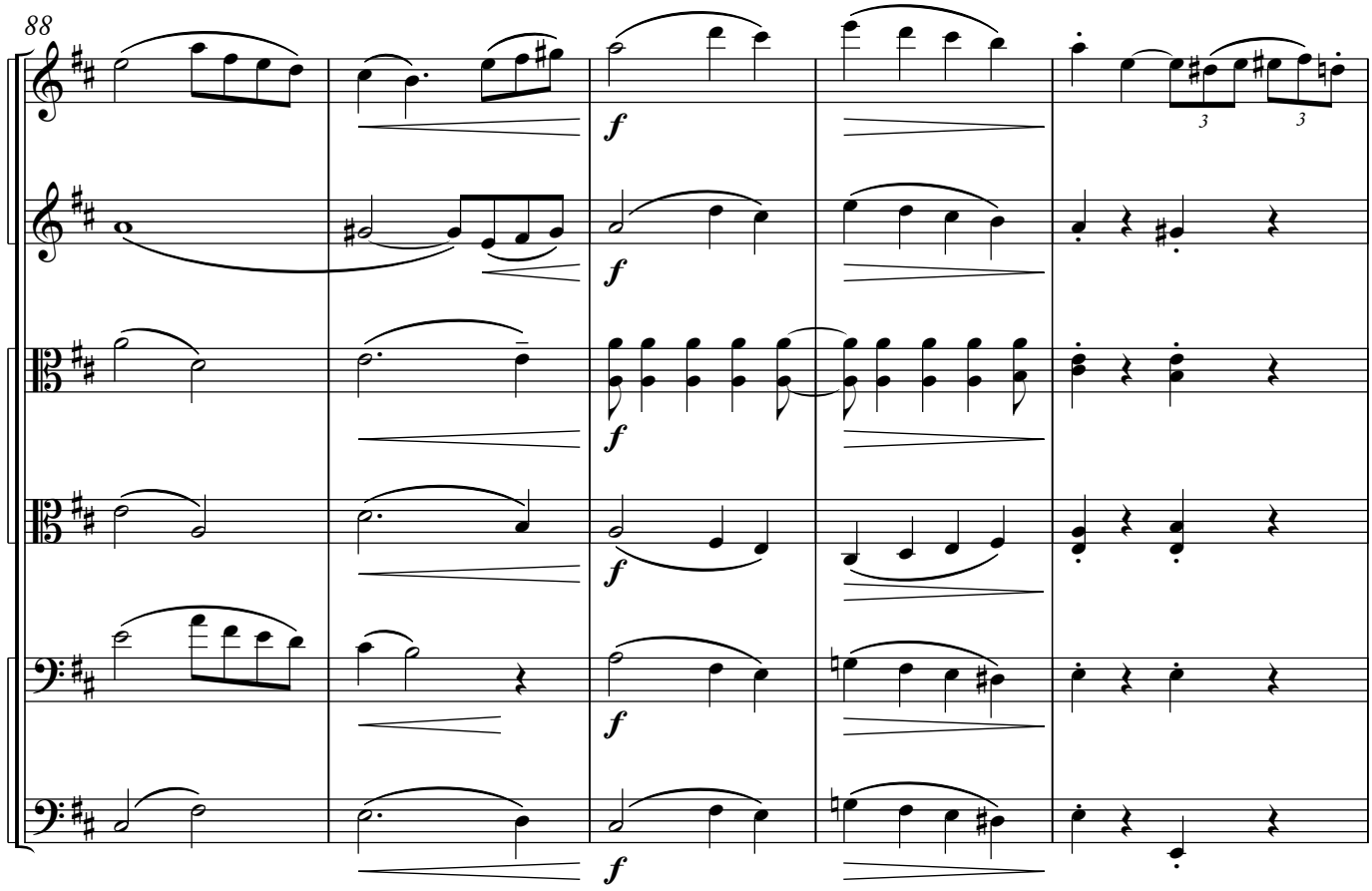
88
f
f
f
f
f
f

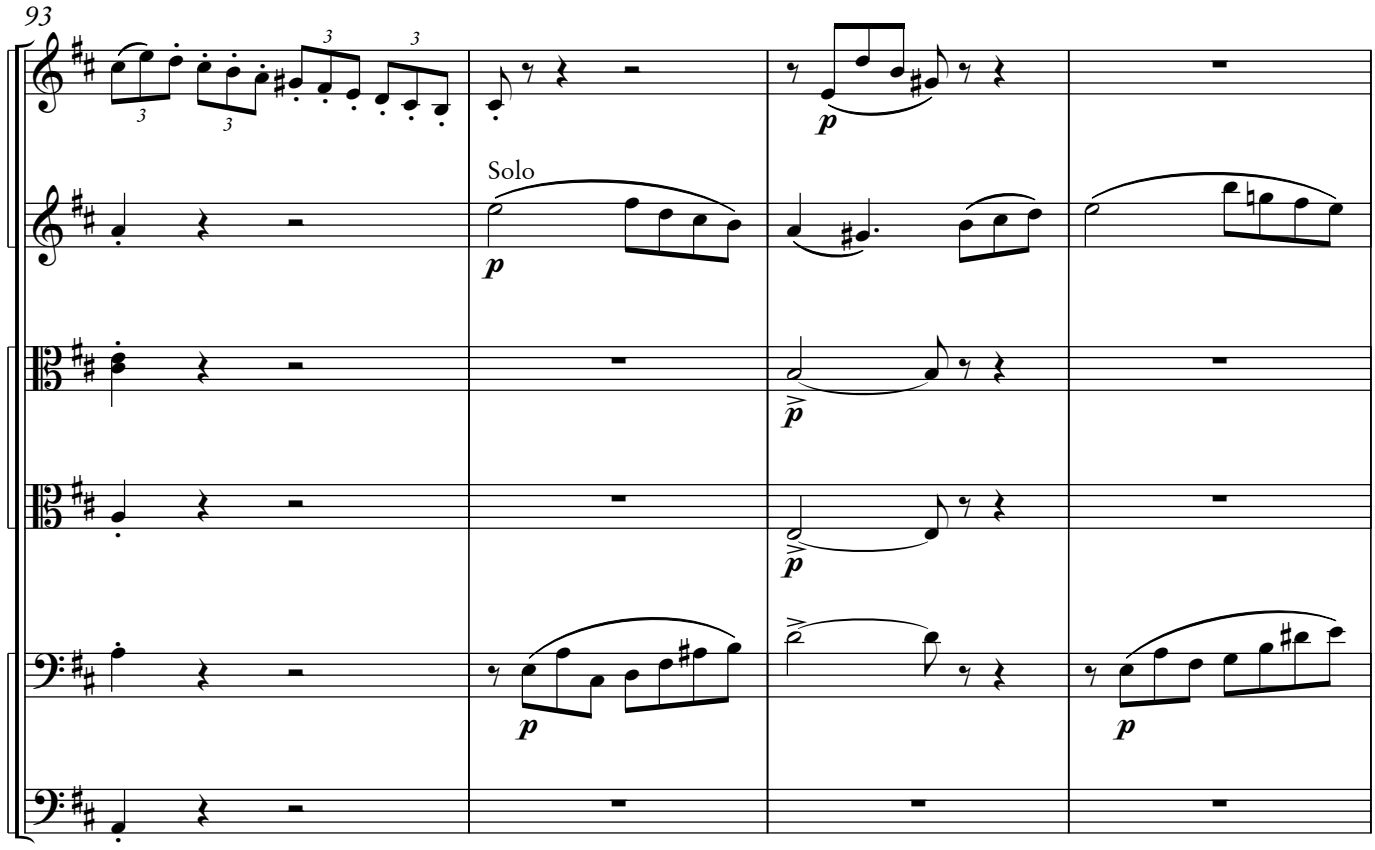
93
Solo
p
p
p
p
p

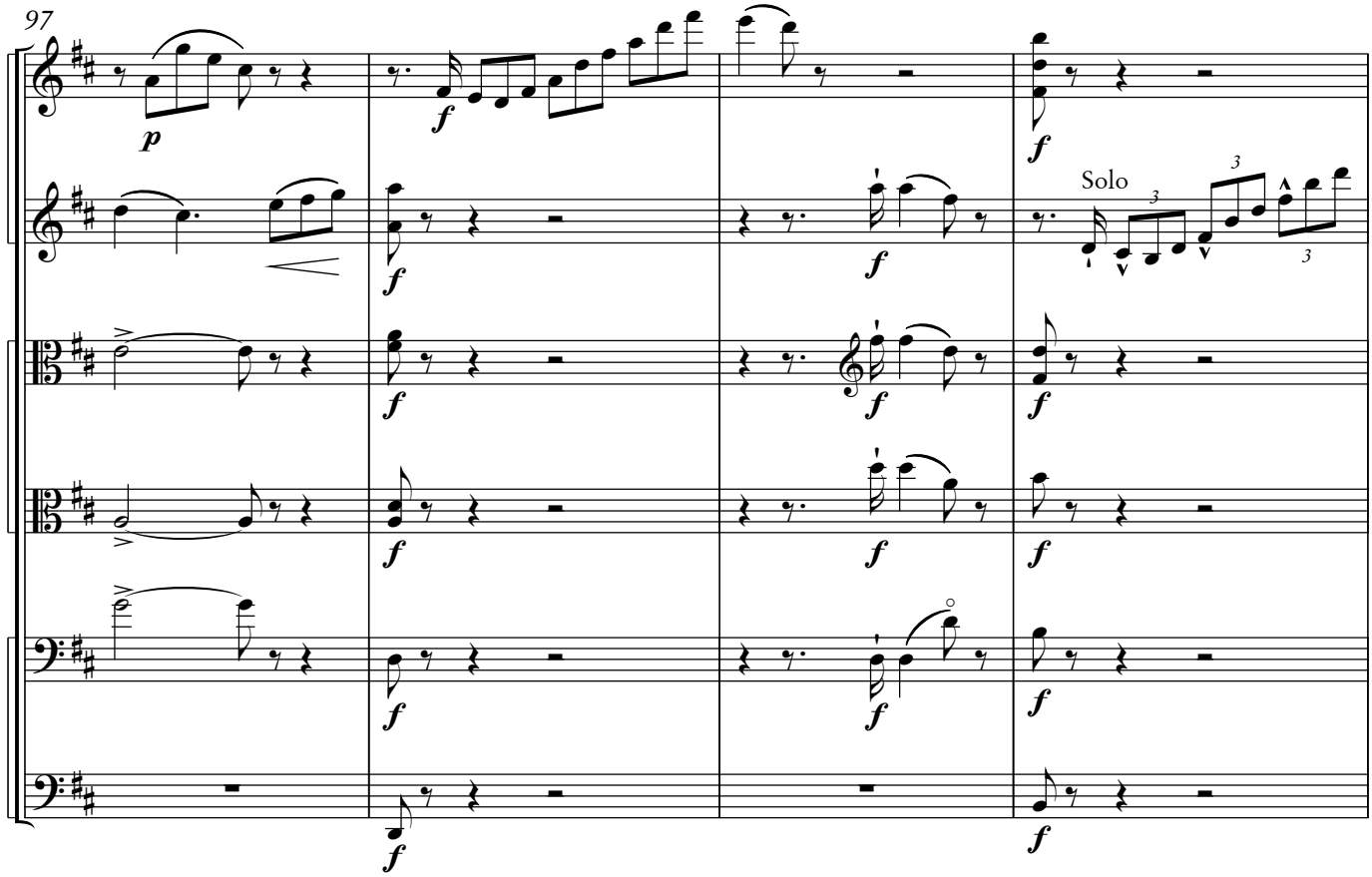
97
Solo

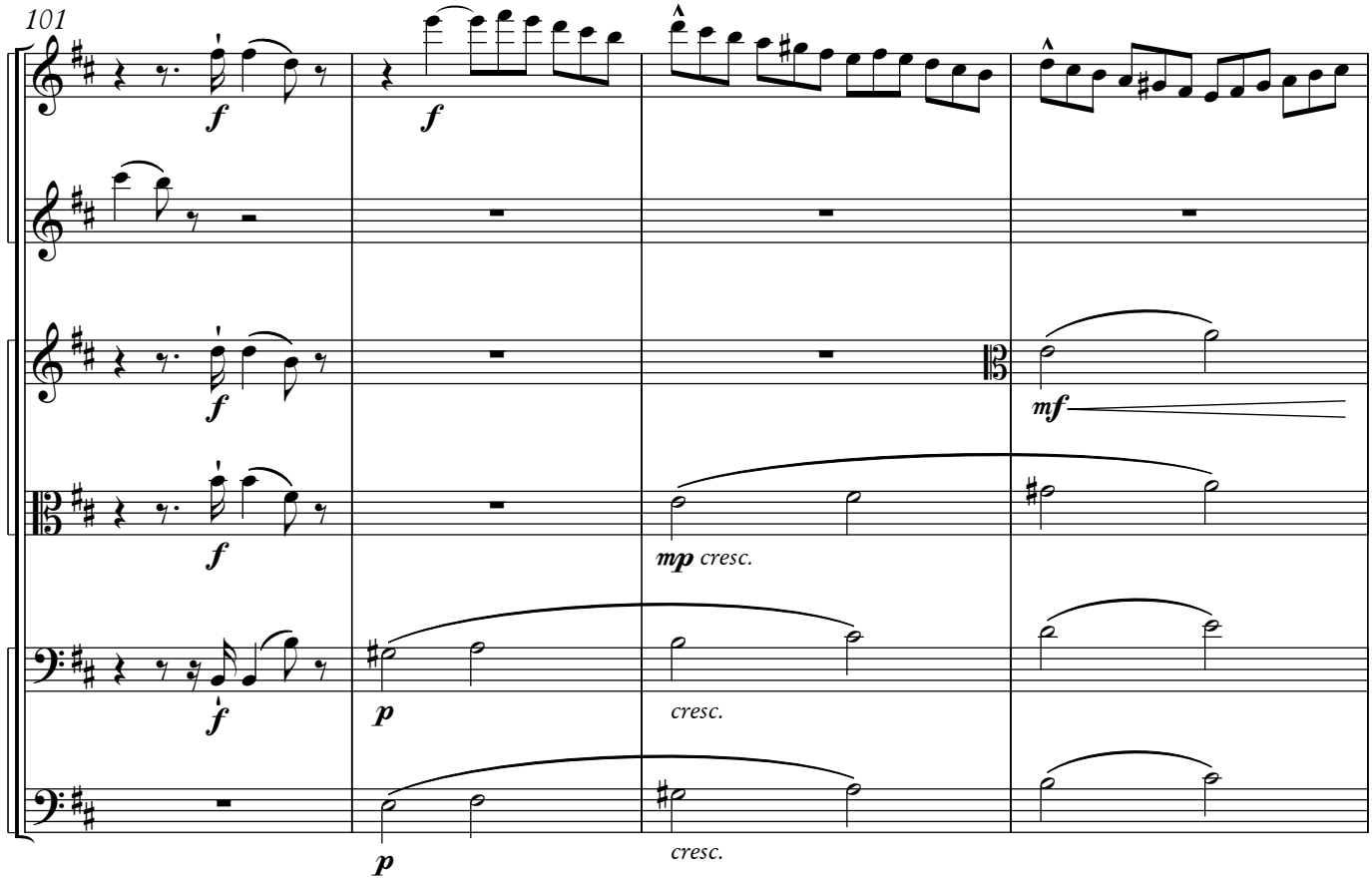
101
mp cresc.
cresc.
cresc.

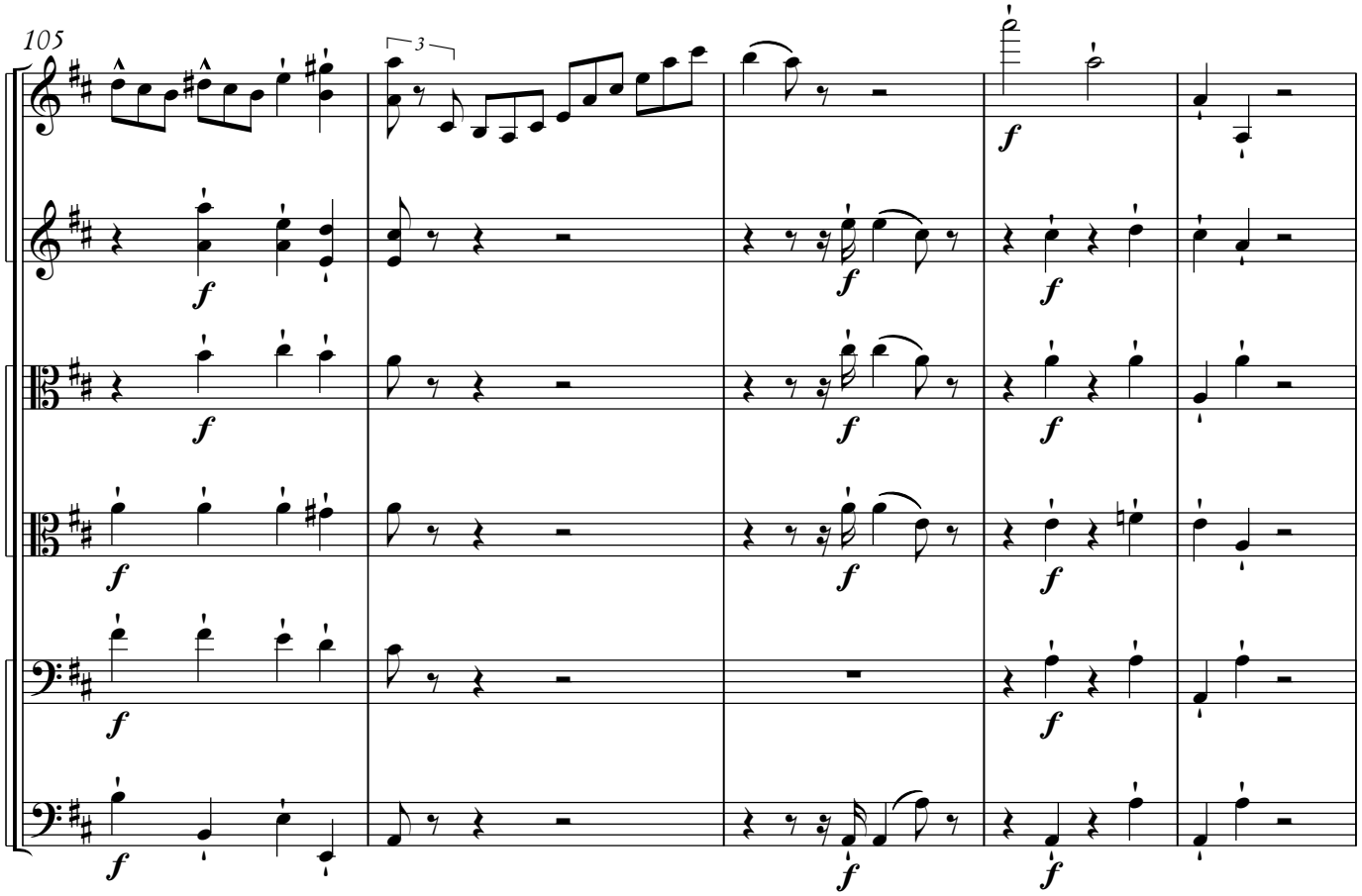
105
3
f

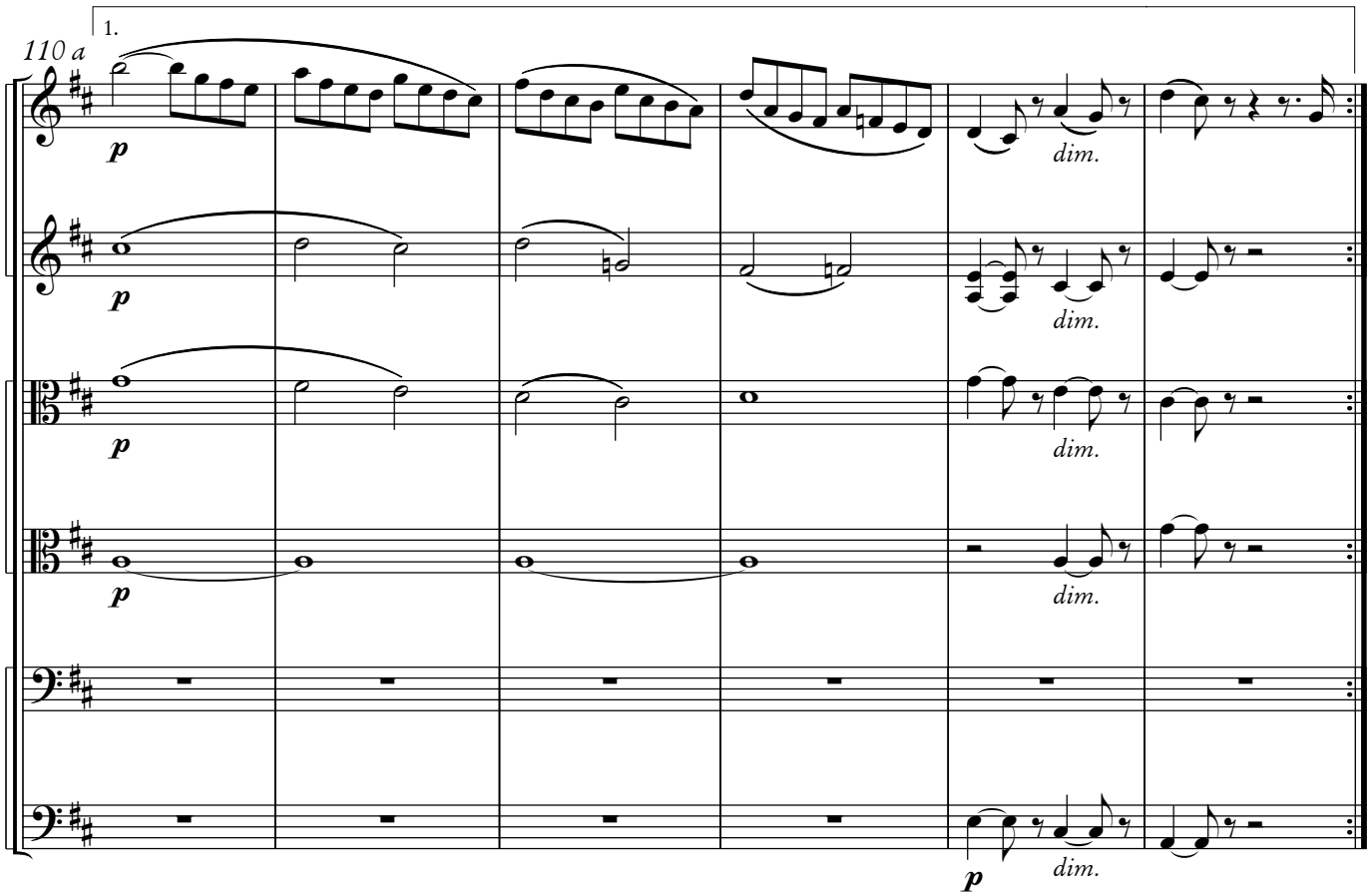
1.
110 a
p
dim.

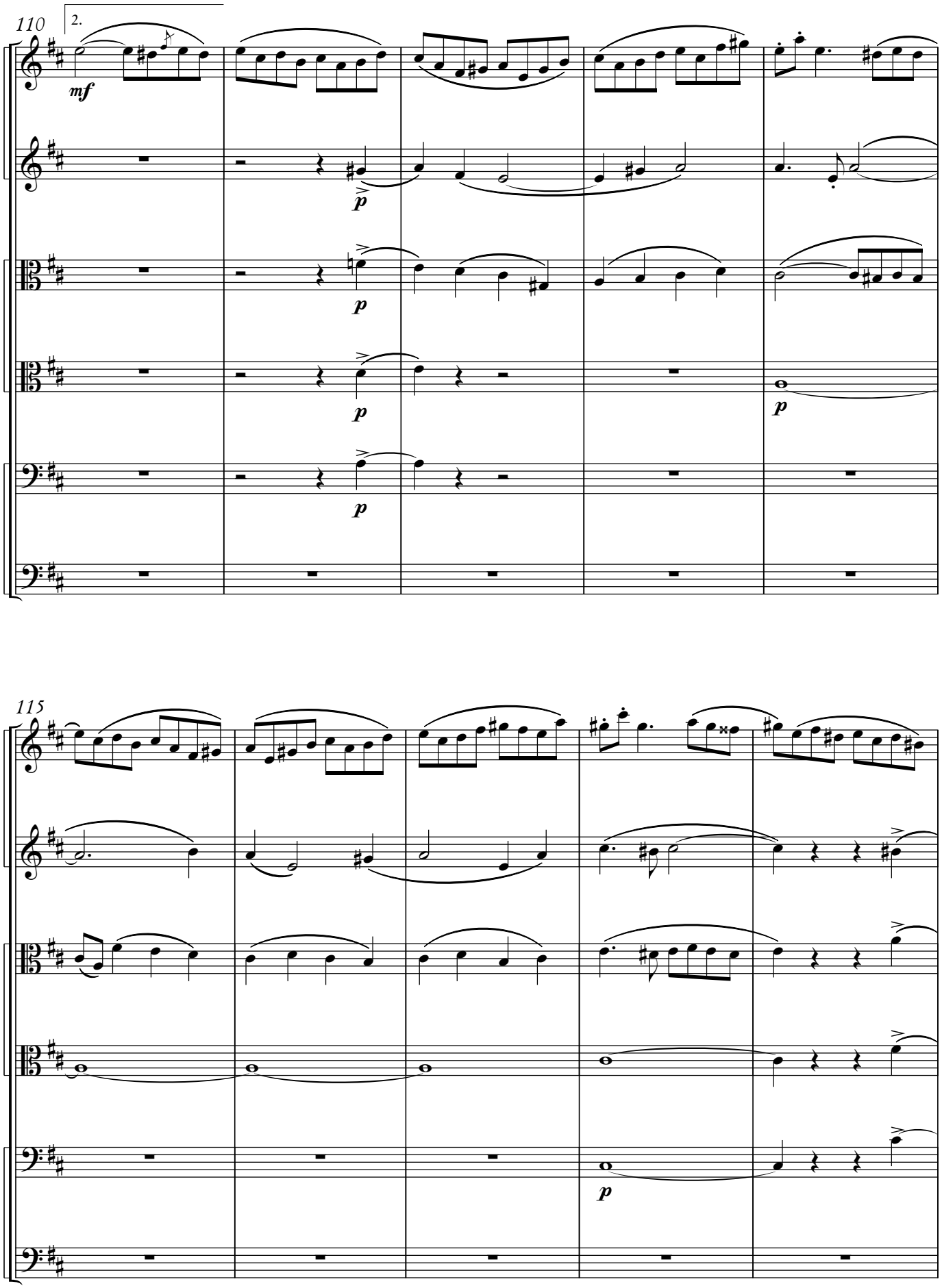
110
2.
mf
p
p
p
p
115
p

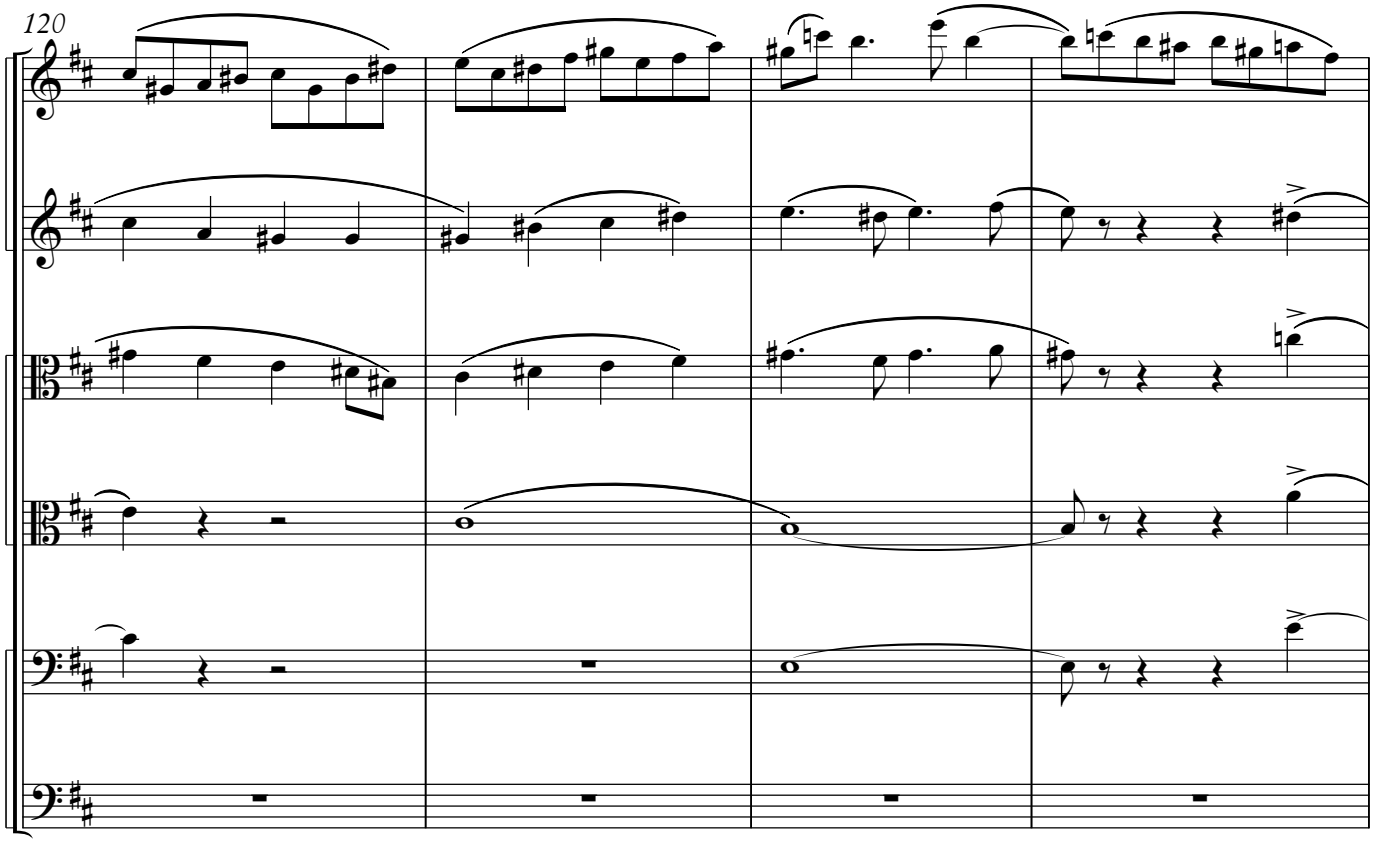
120

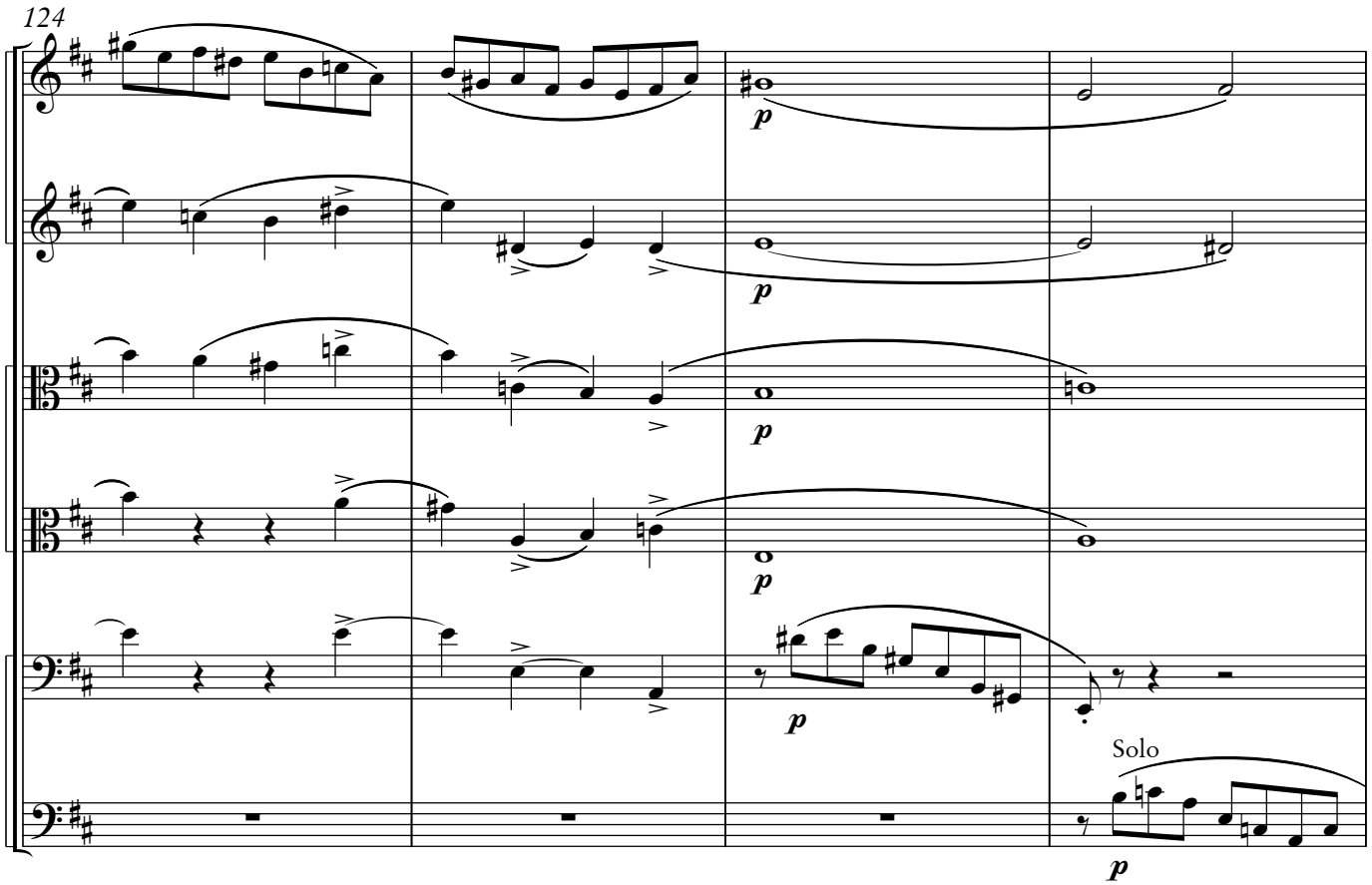
124
p
p
p
p
p
Solo
p

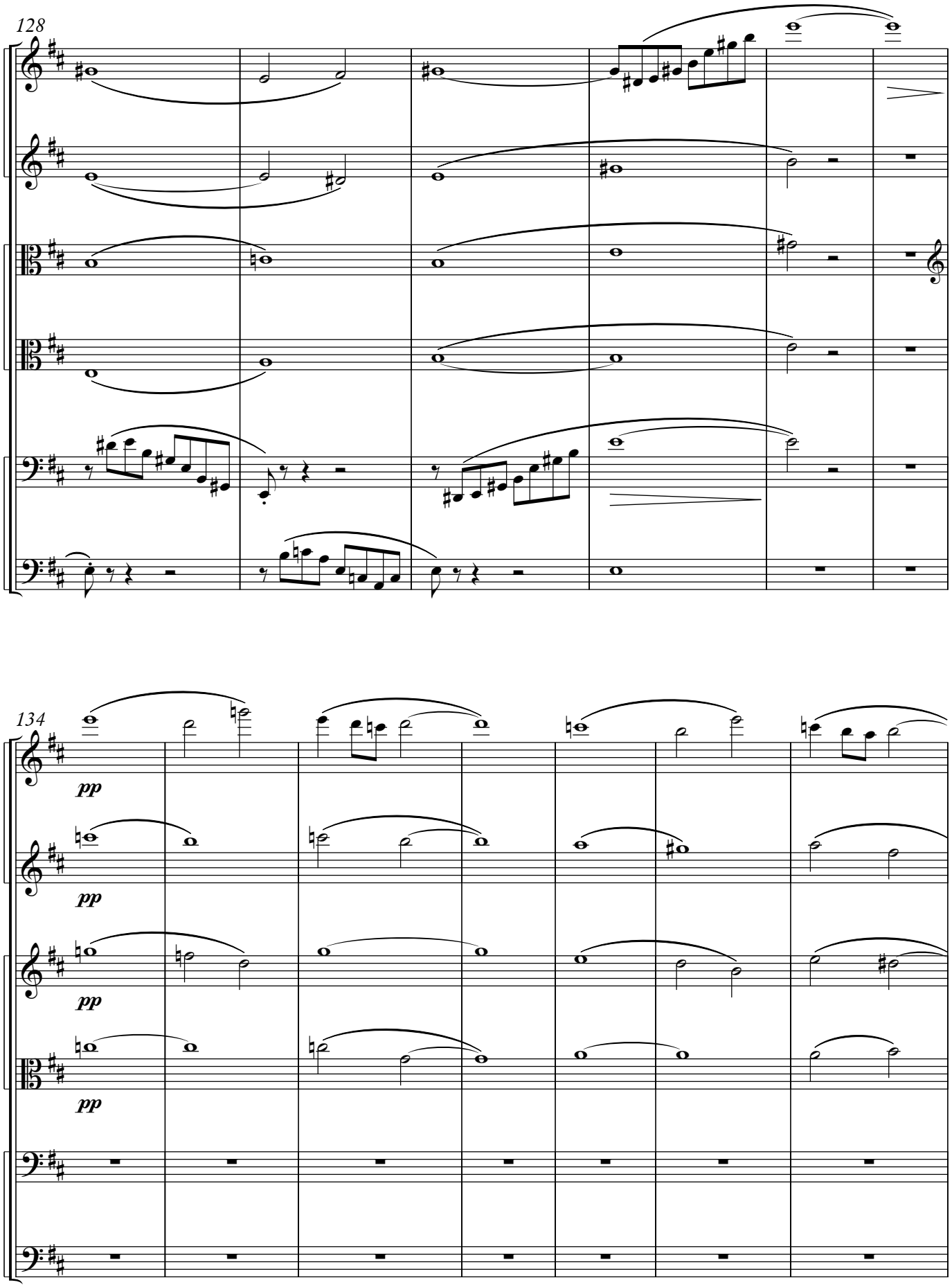
128
134
pp
pp
pp
pp

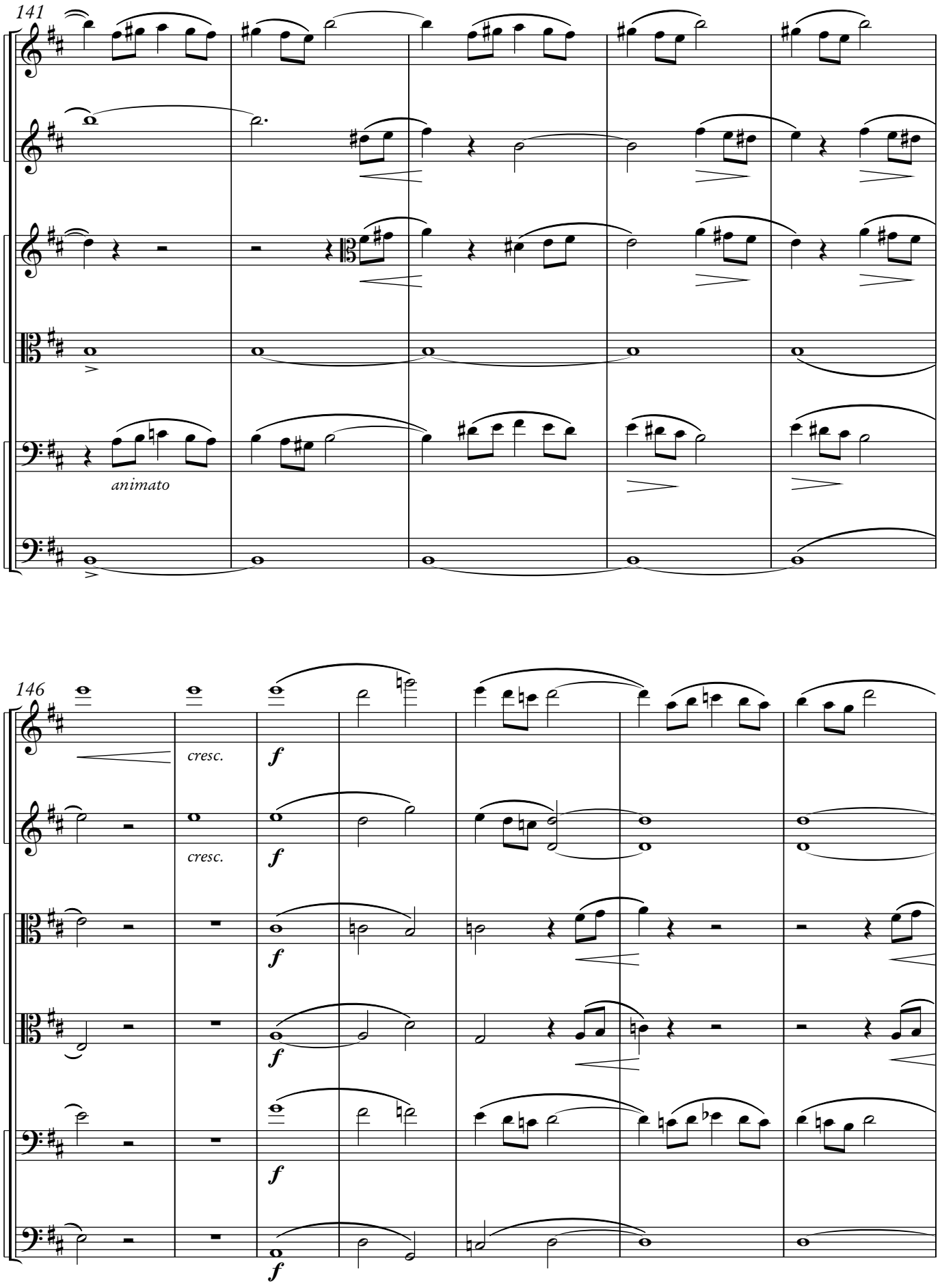
141
animato
146
cresc.
cresc.
f
f
f
f
f
f

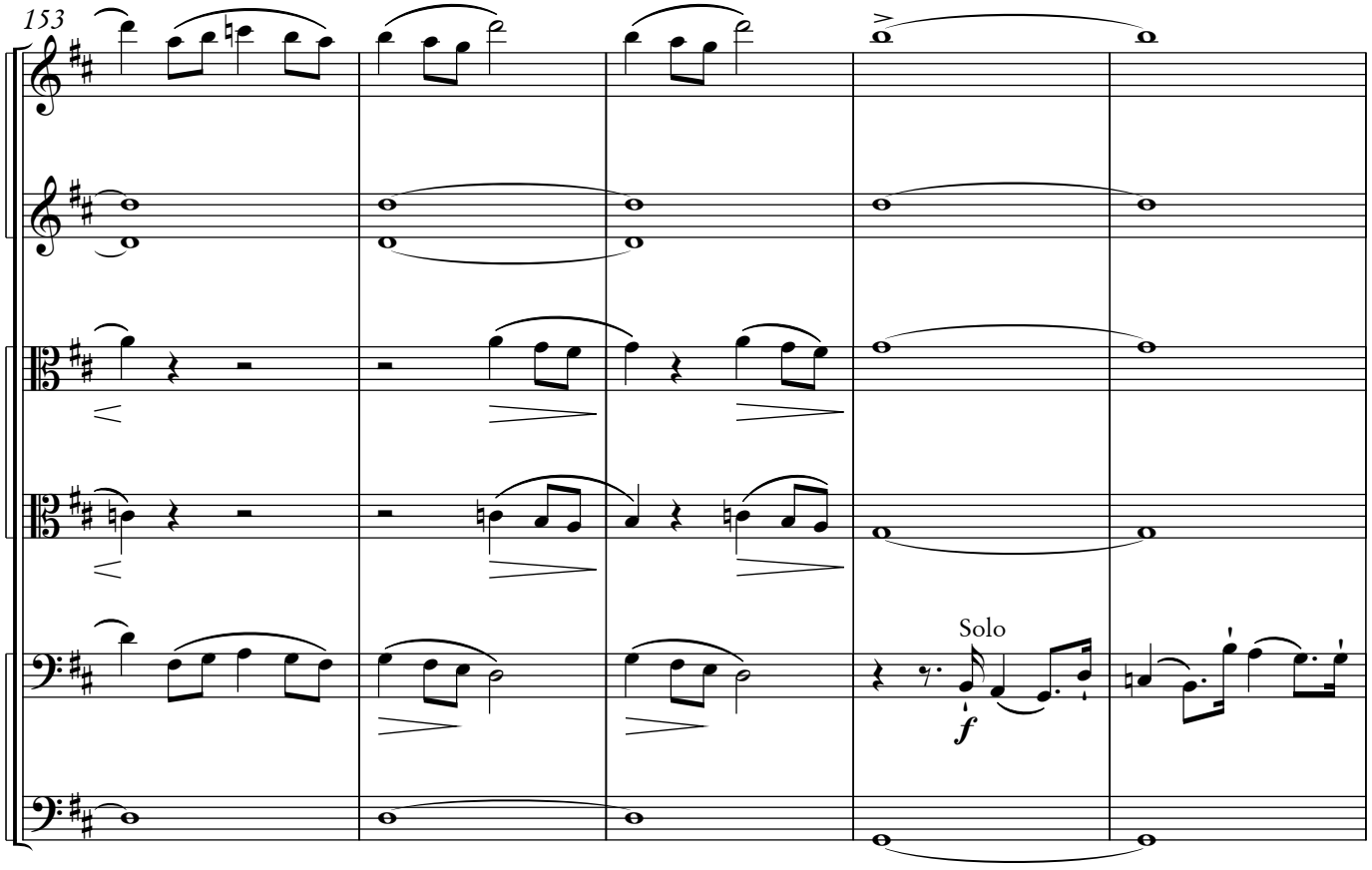
153
Solo
f

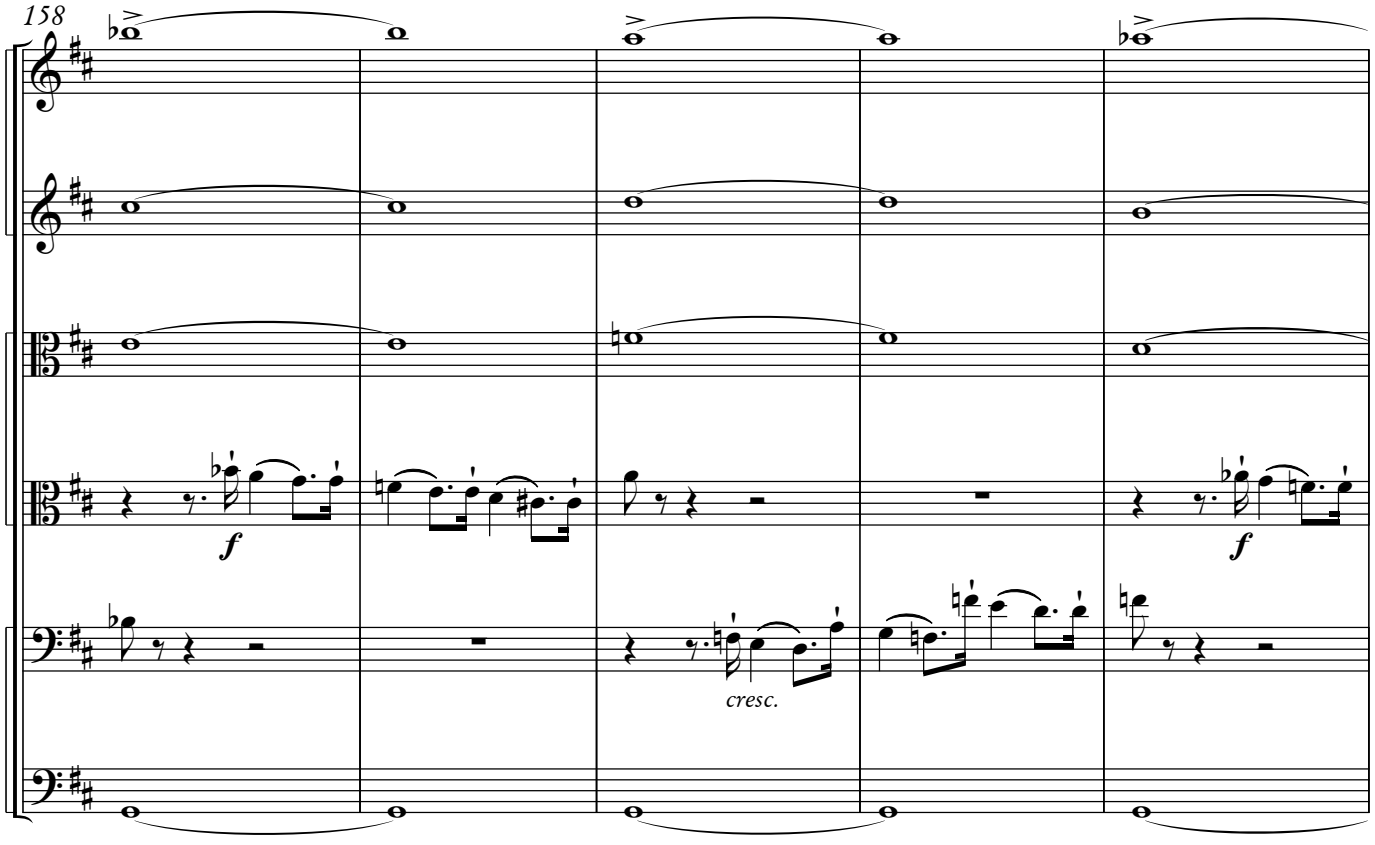
158
f
f
cresc.

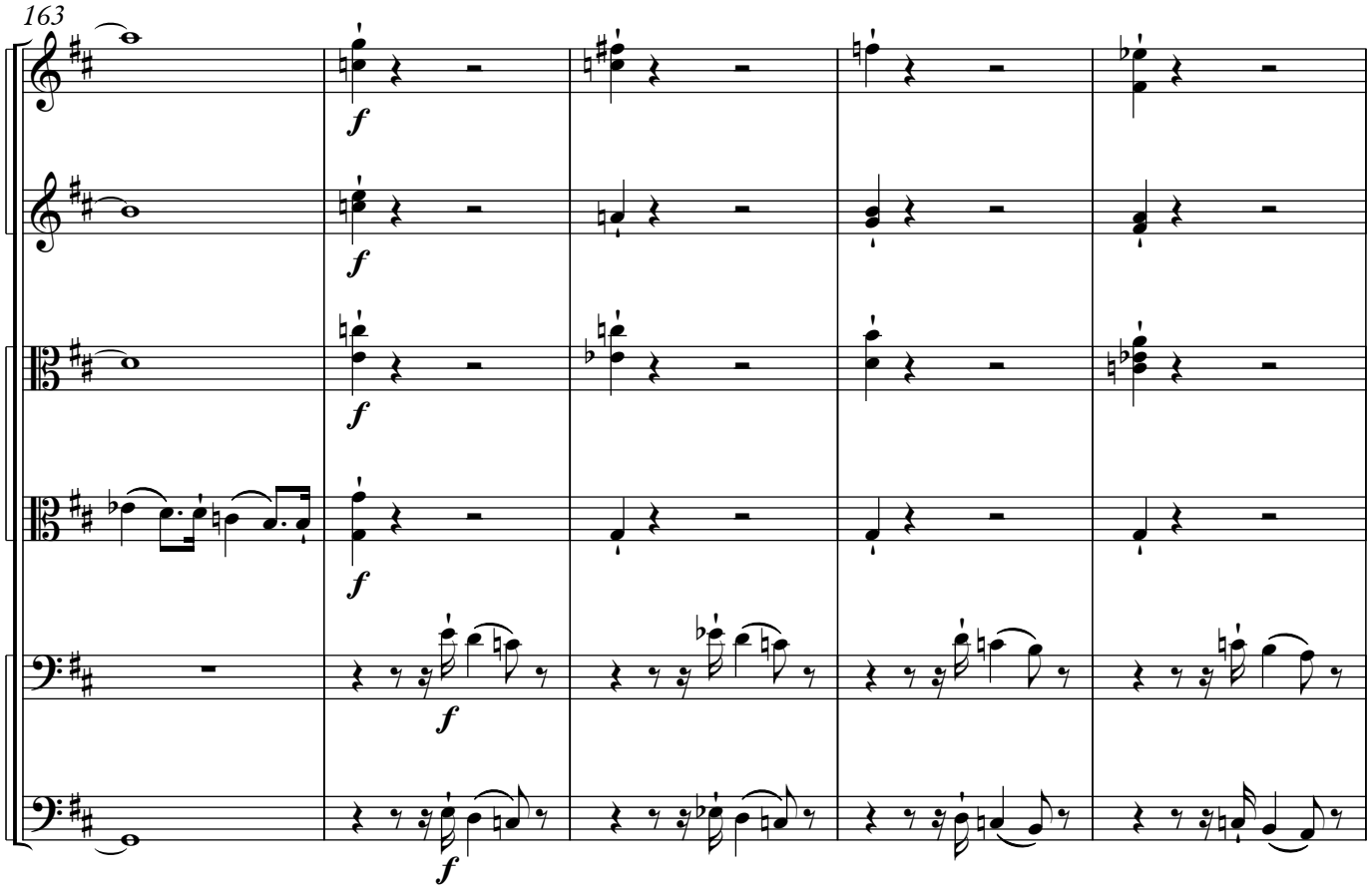
163
f
f
f
f
f

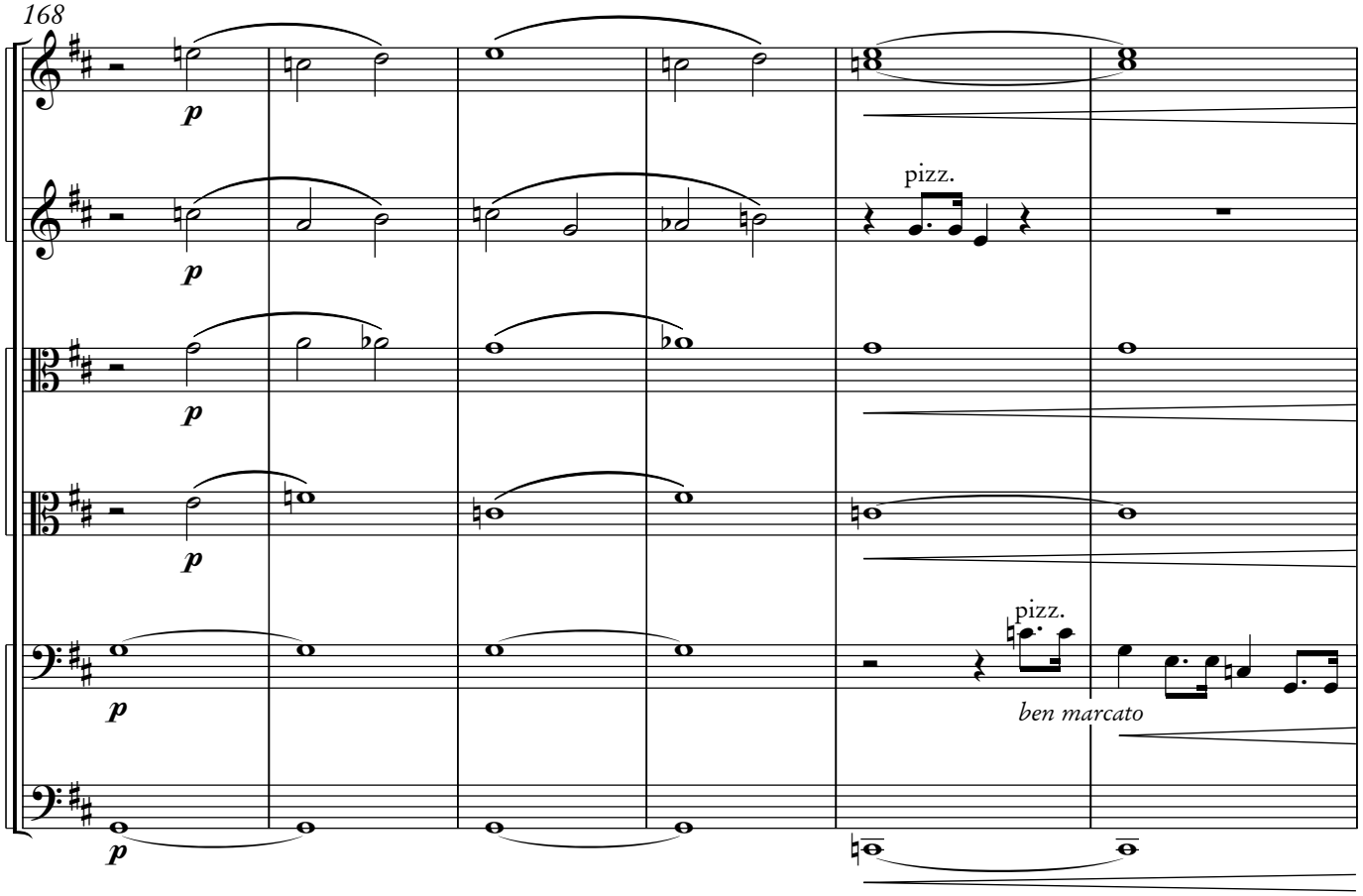
168
p
p
pizz.
p
p
pizz.
ben marcato
p

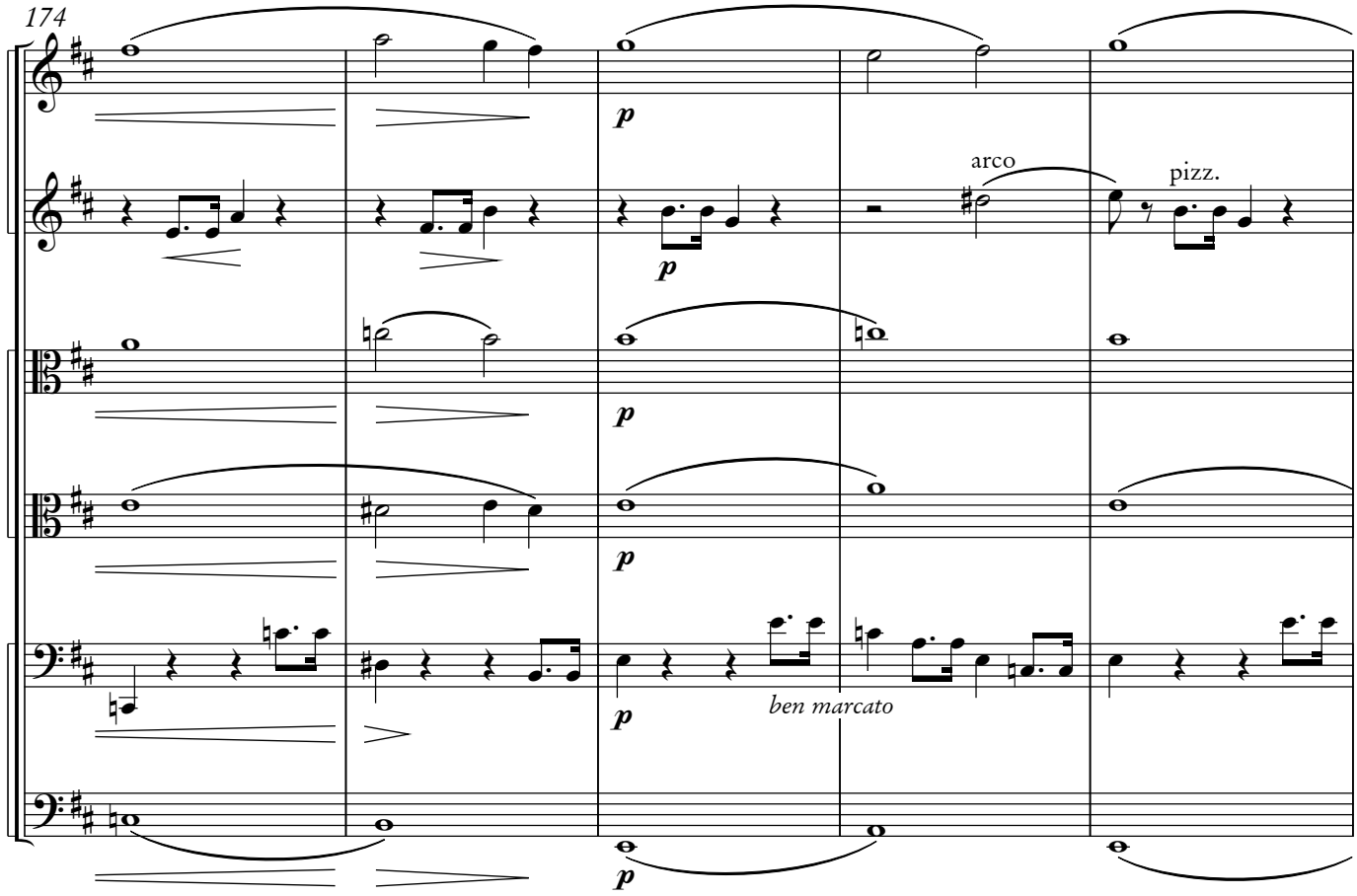
174
p
arco
pizz.
ben marcato

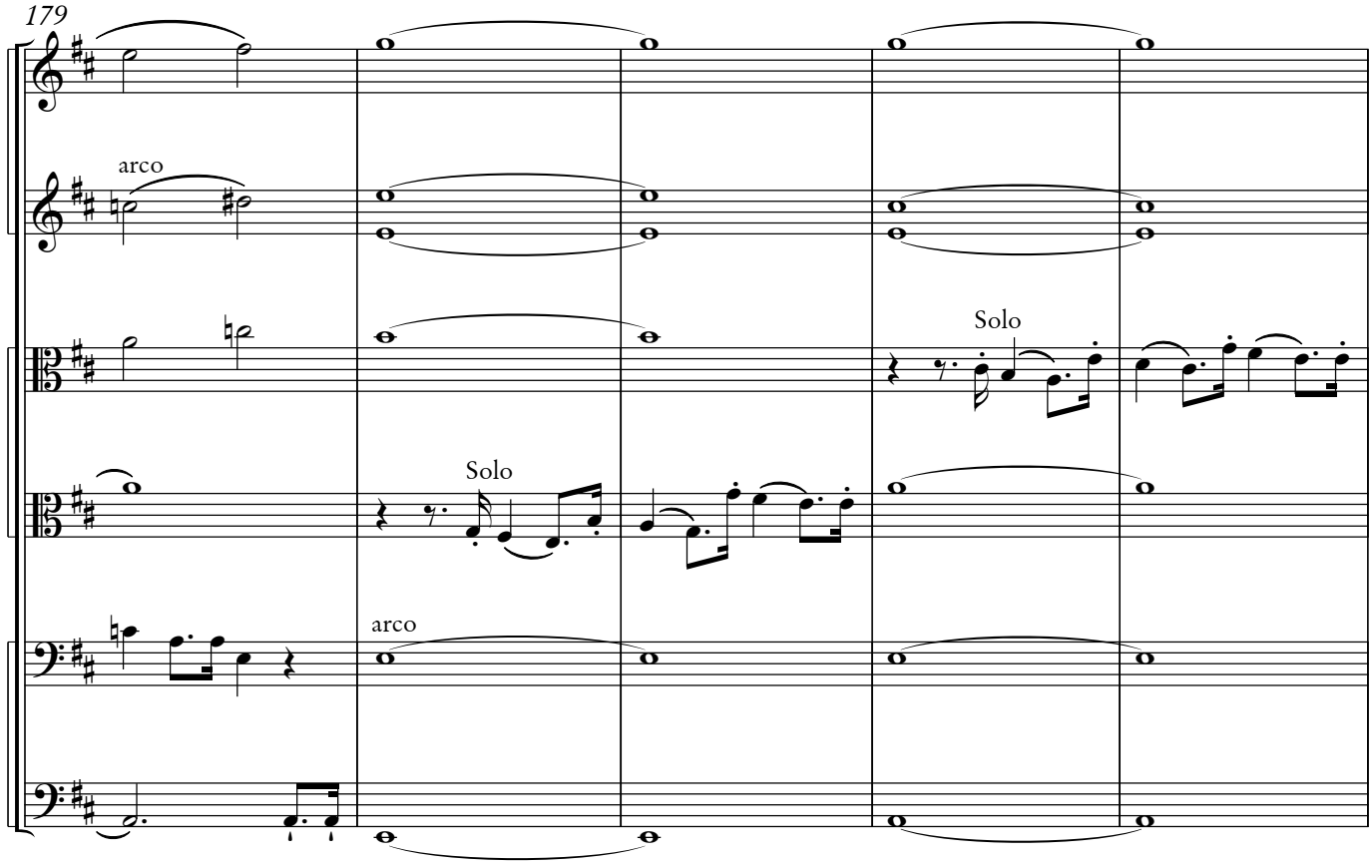
179
arco
Solo
Solo
arco

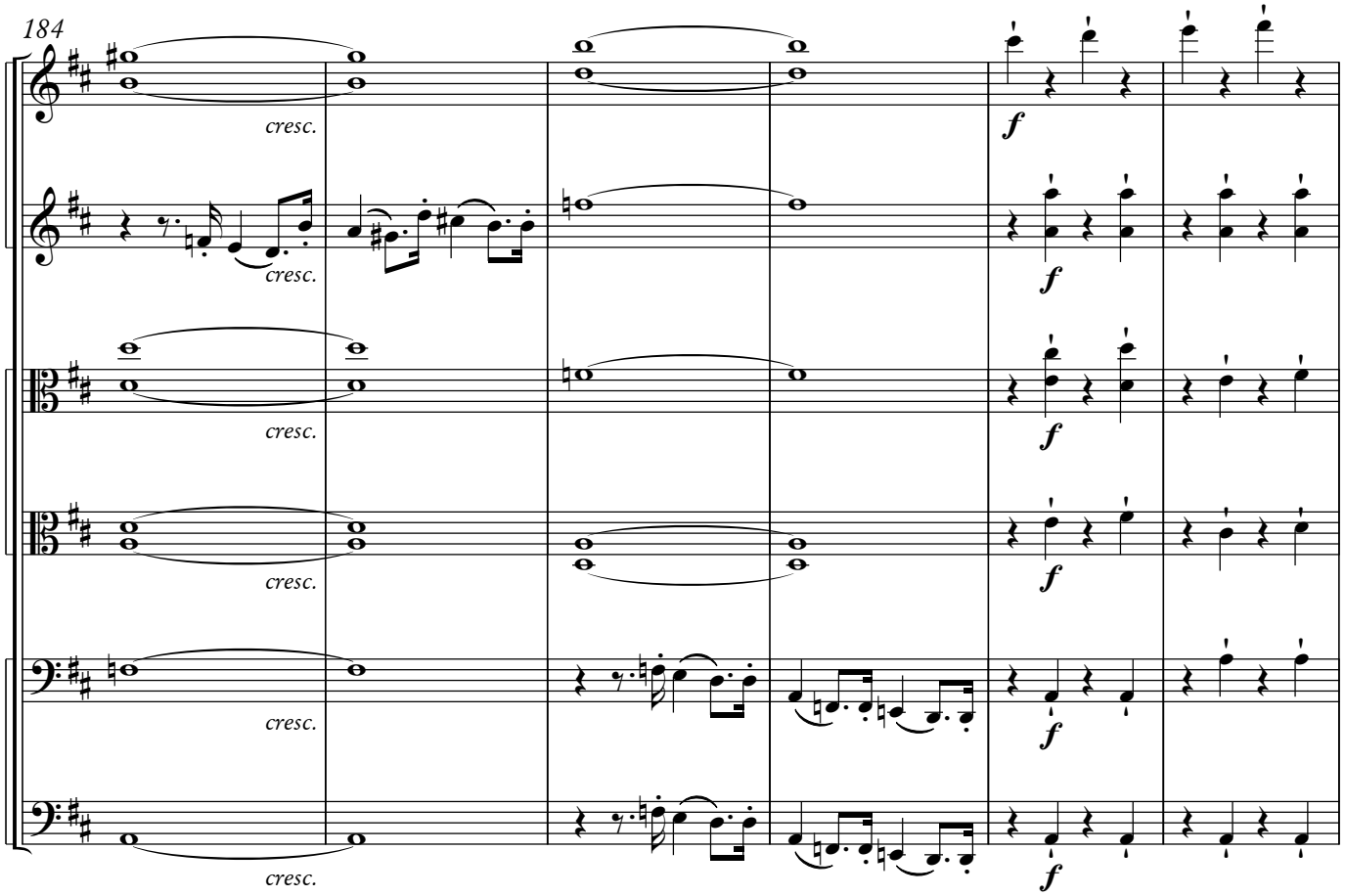
184
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
f
f
f
f
f
f

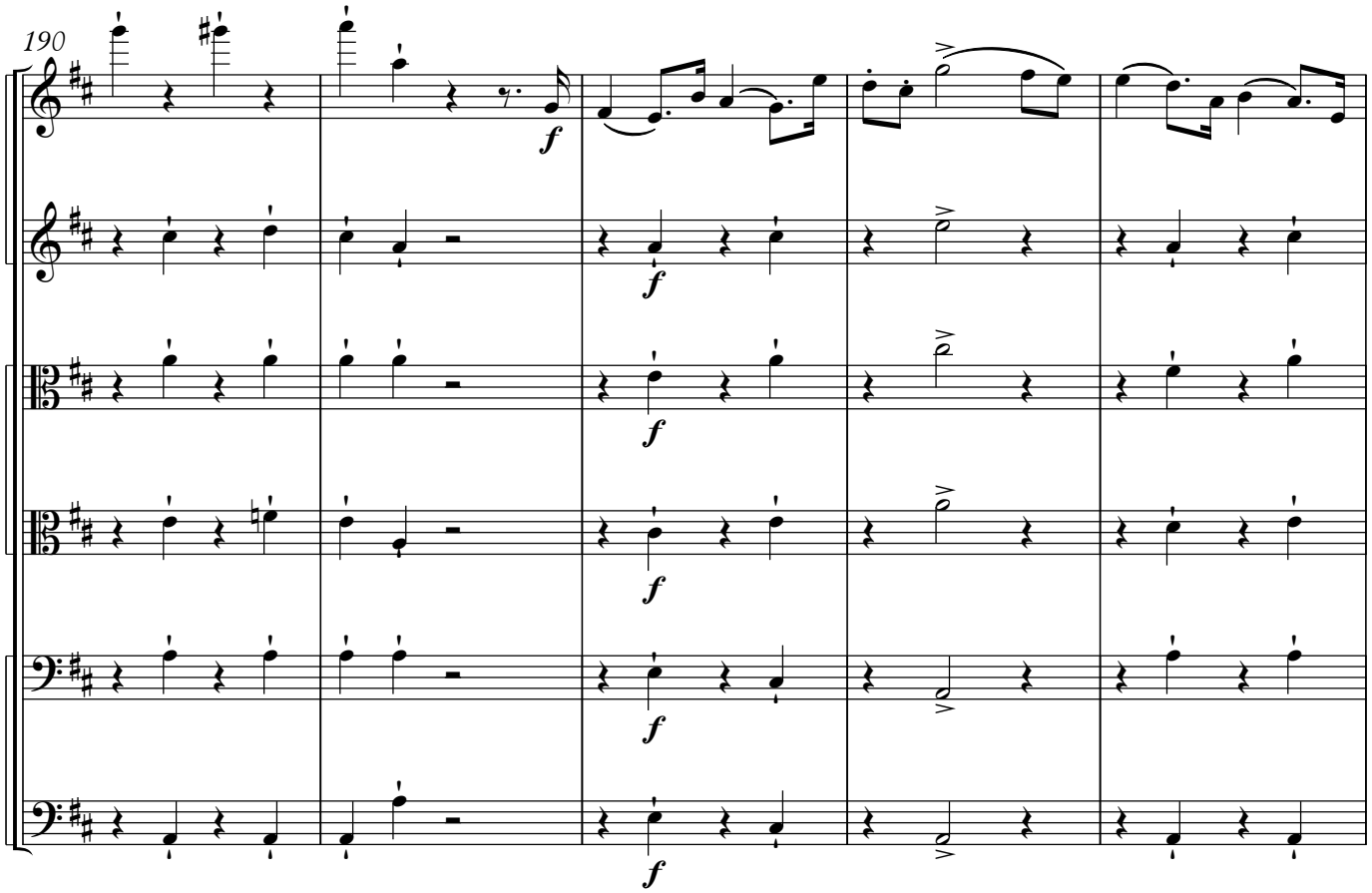
190
f
f
f
f
f
f

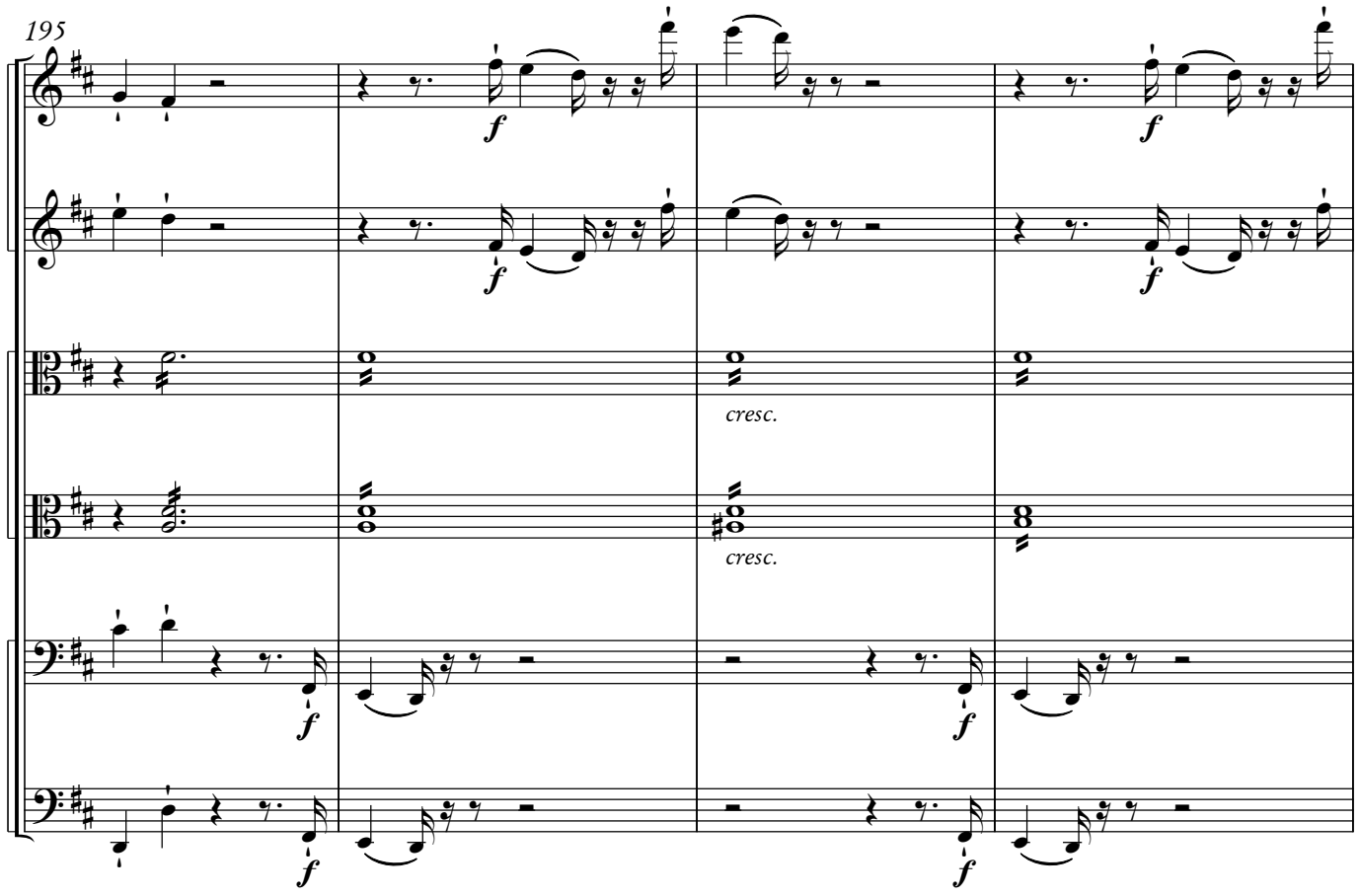
195
cresc.
cresc.

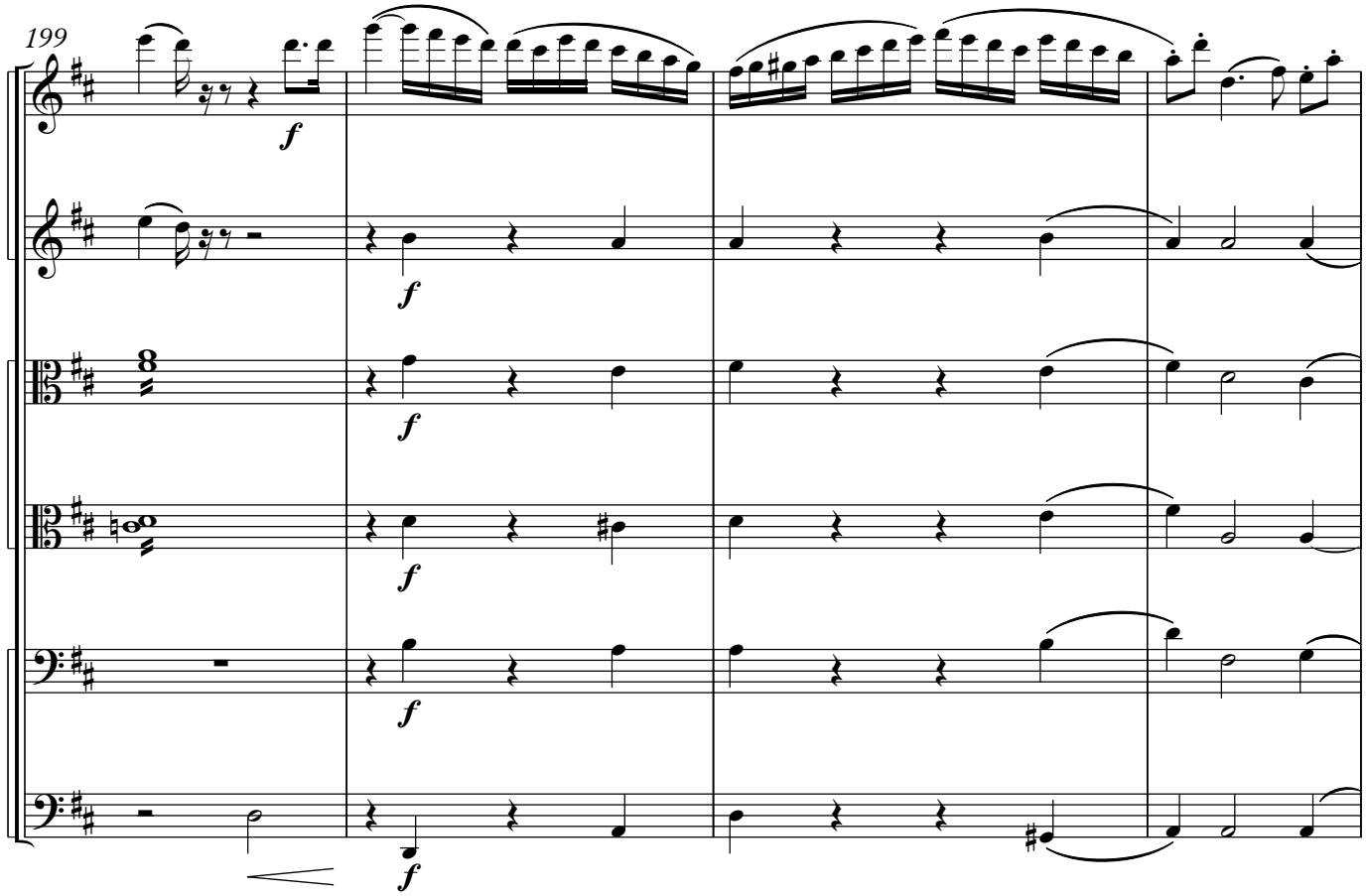
199

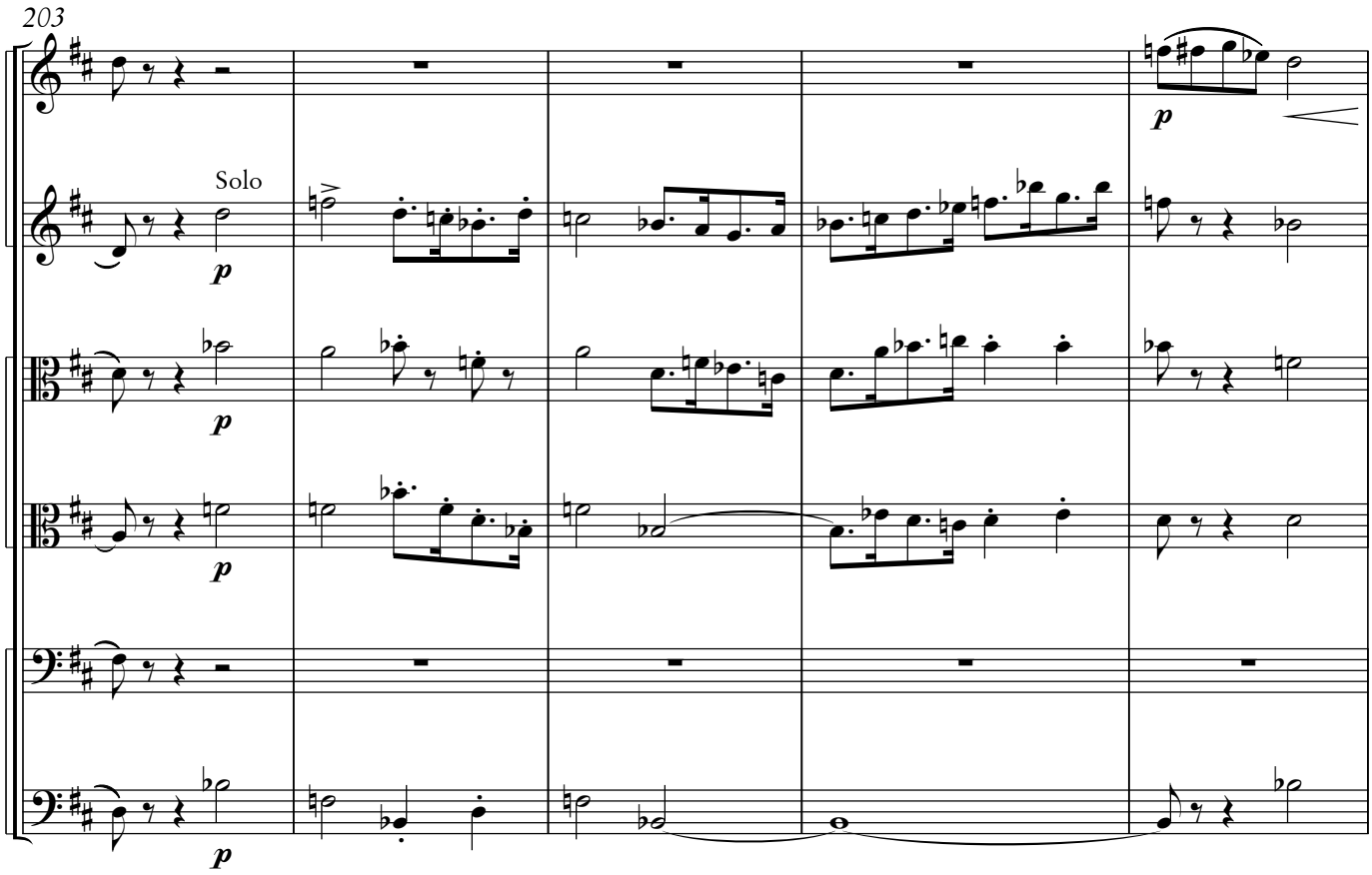
203
Solo
p
p
p
p
p

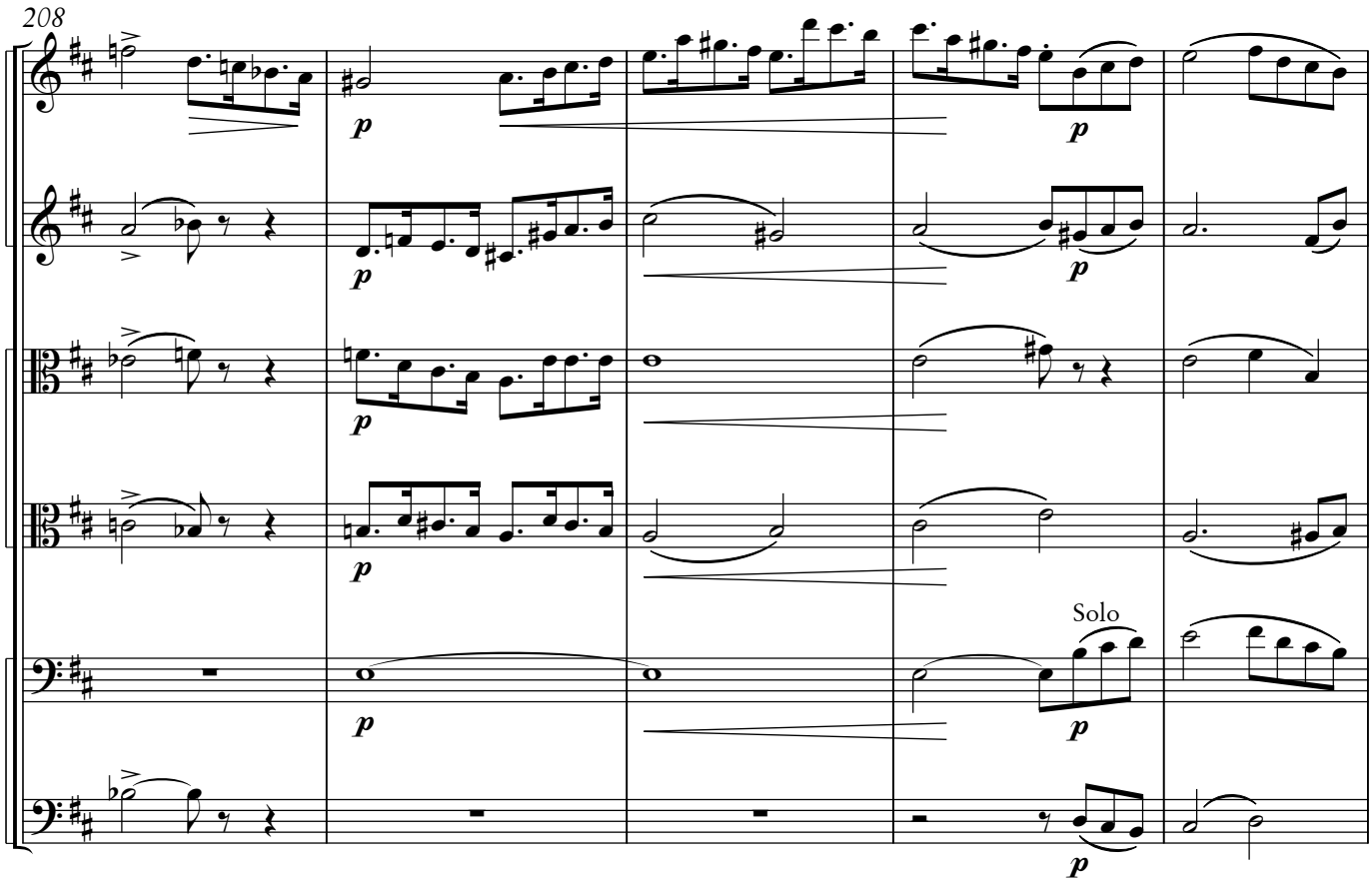
208
p
p
p
p
p
Solo
p
p

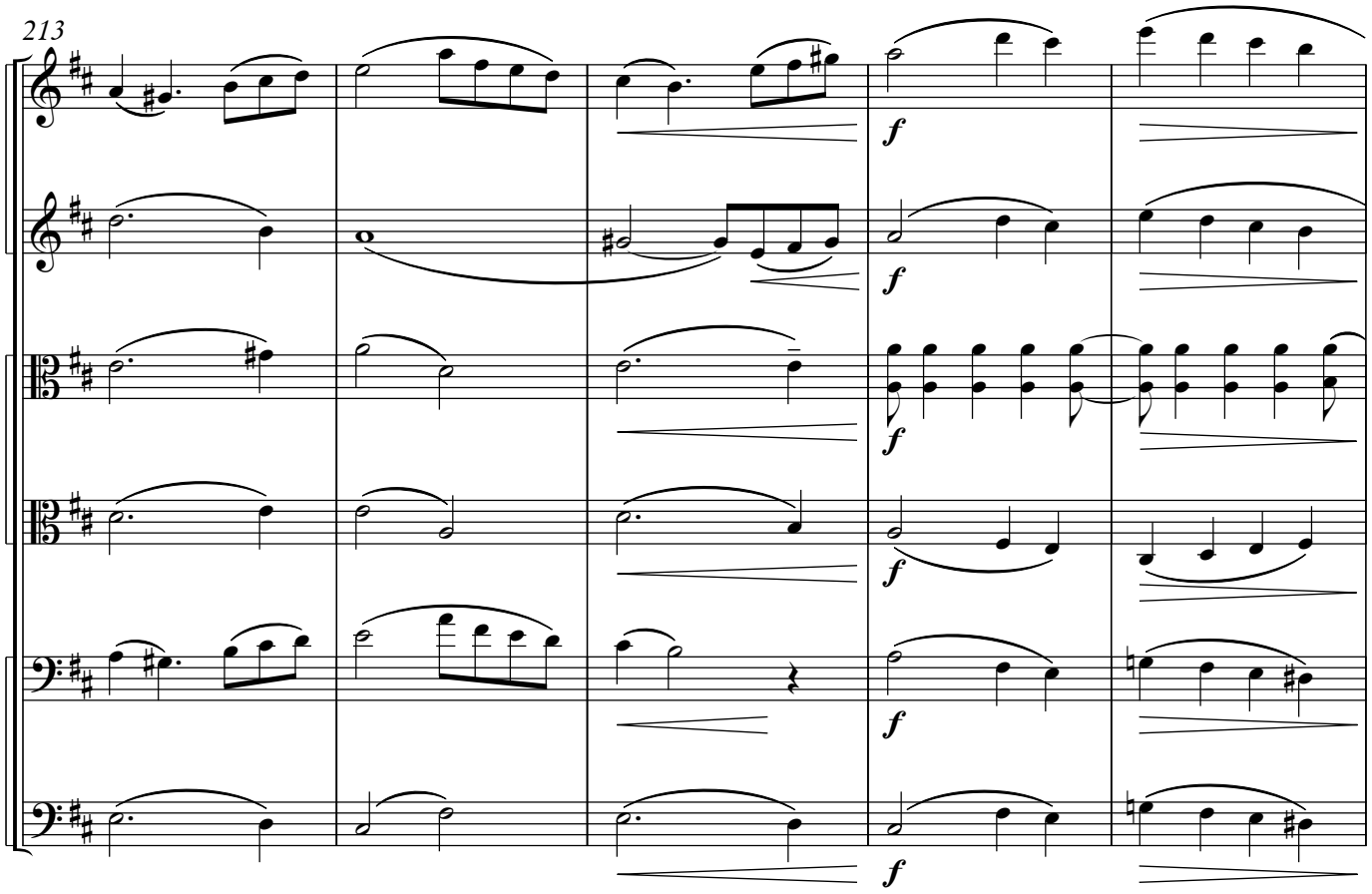
213
f
f
f
f
f
f

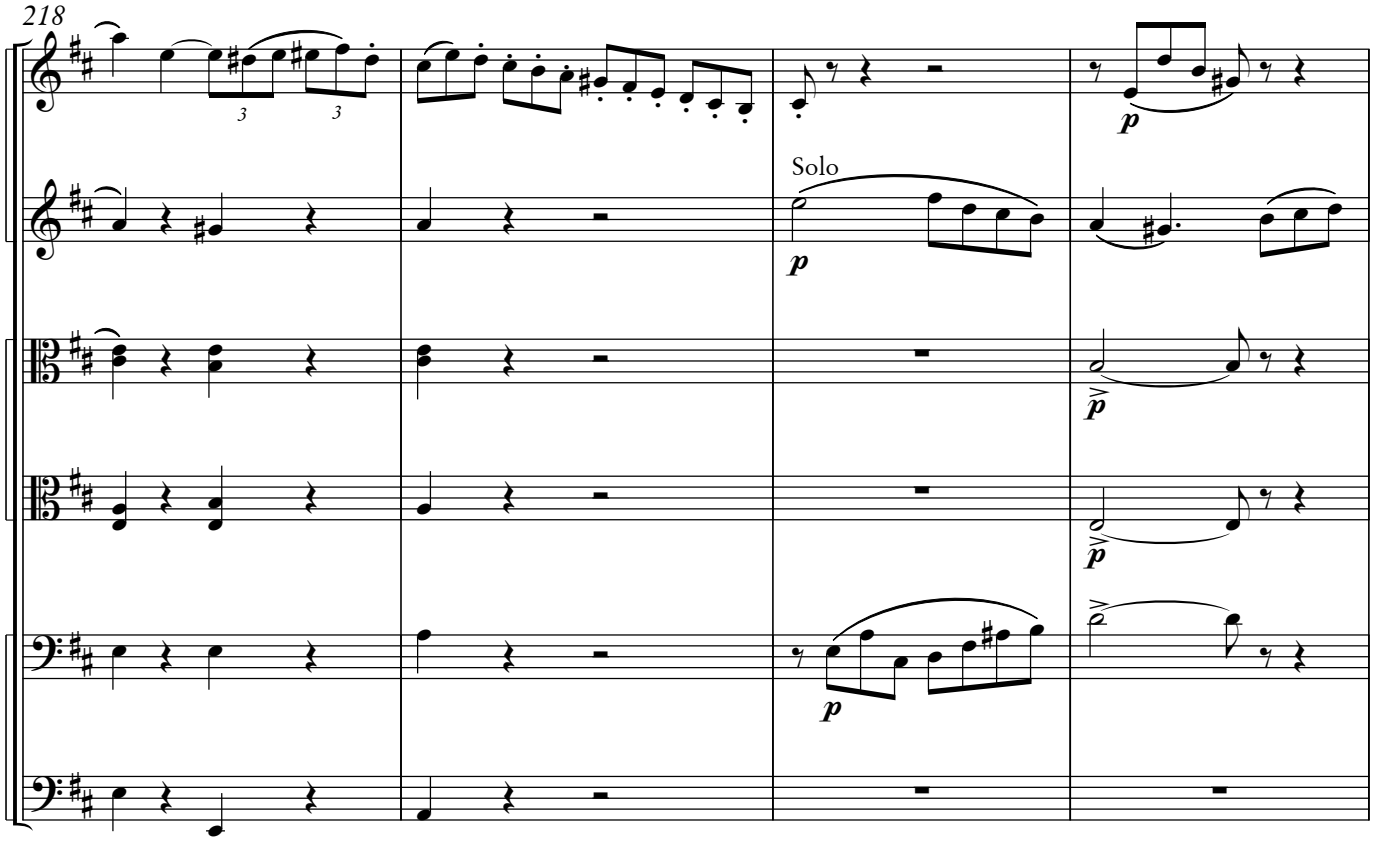
218
3
3
Solo
p
p
p
p
p

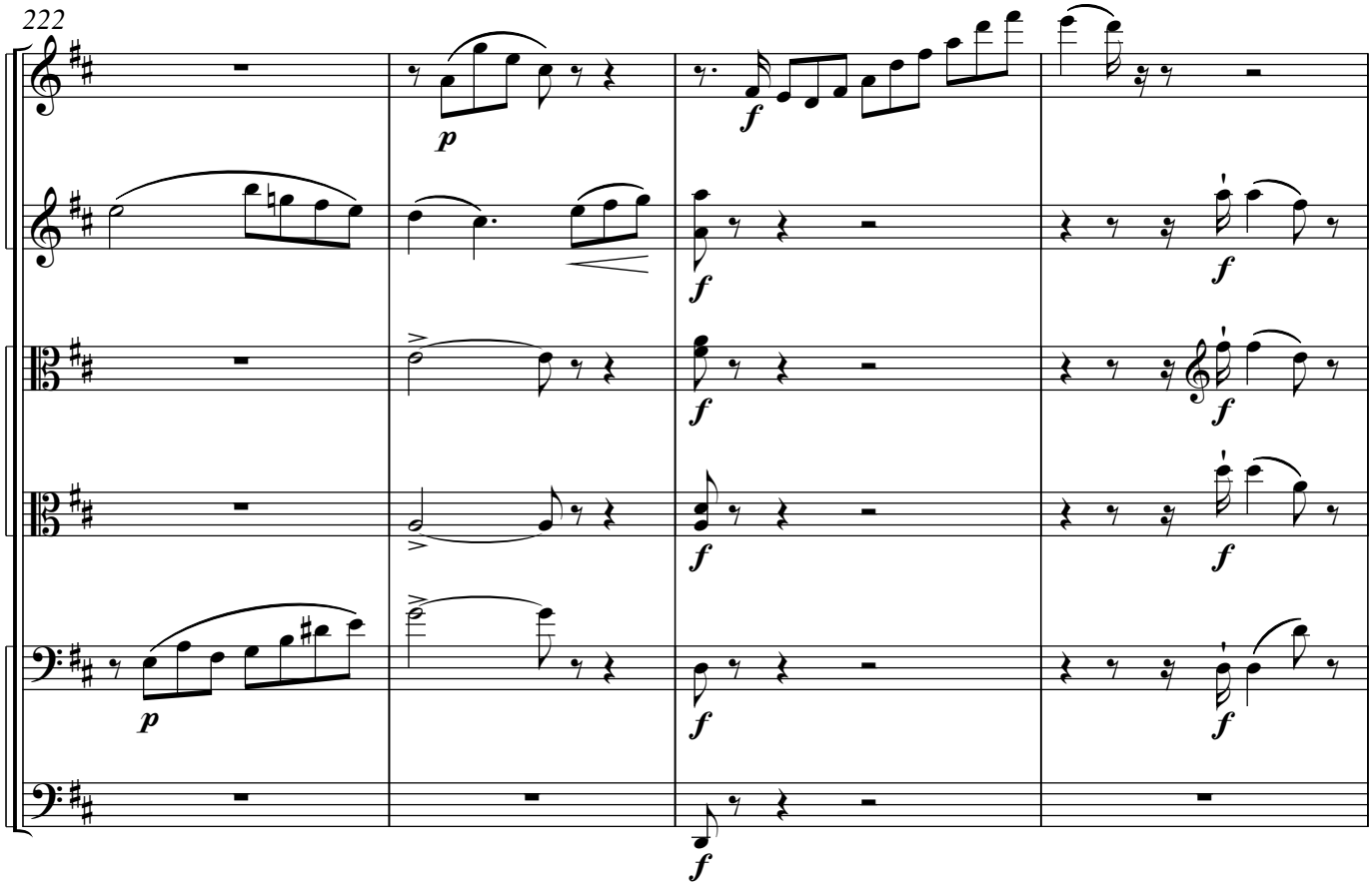
222
p
f
f
f
f
f
p
f
f
f

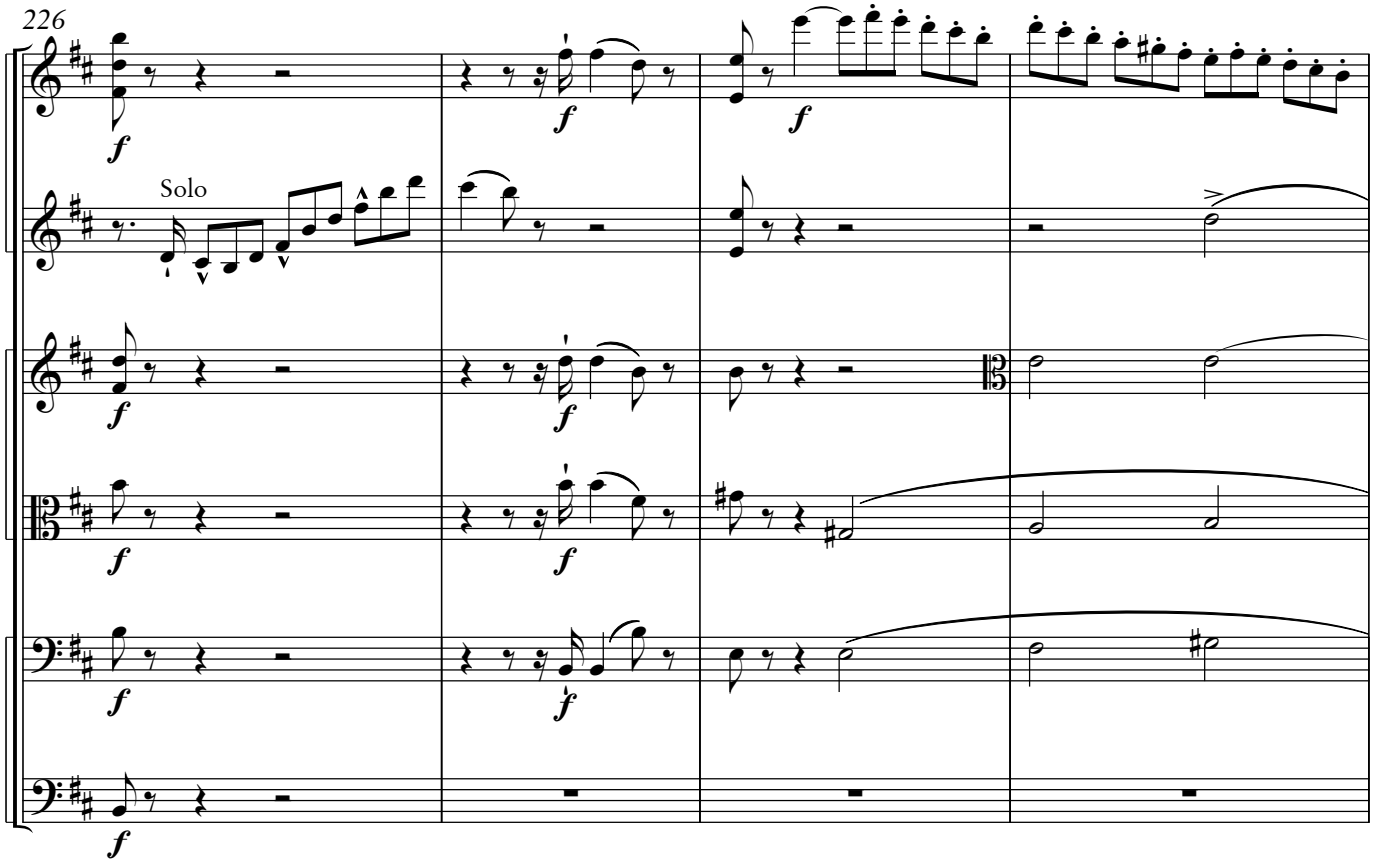
226
f
f
Solo
f
f
f
f
f
f
f

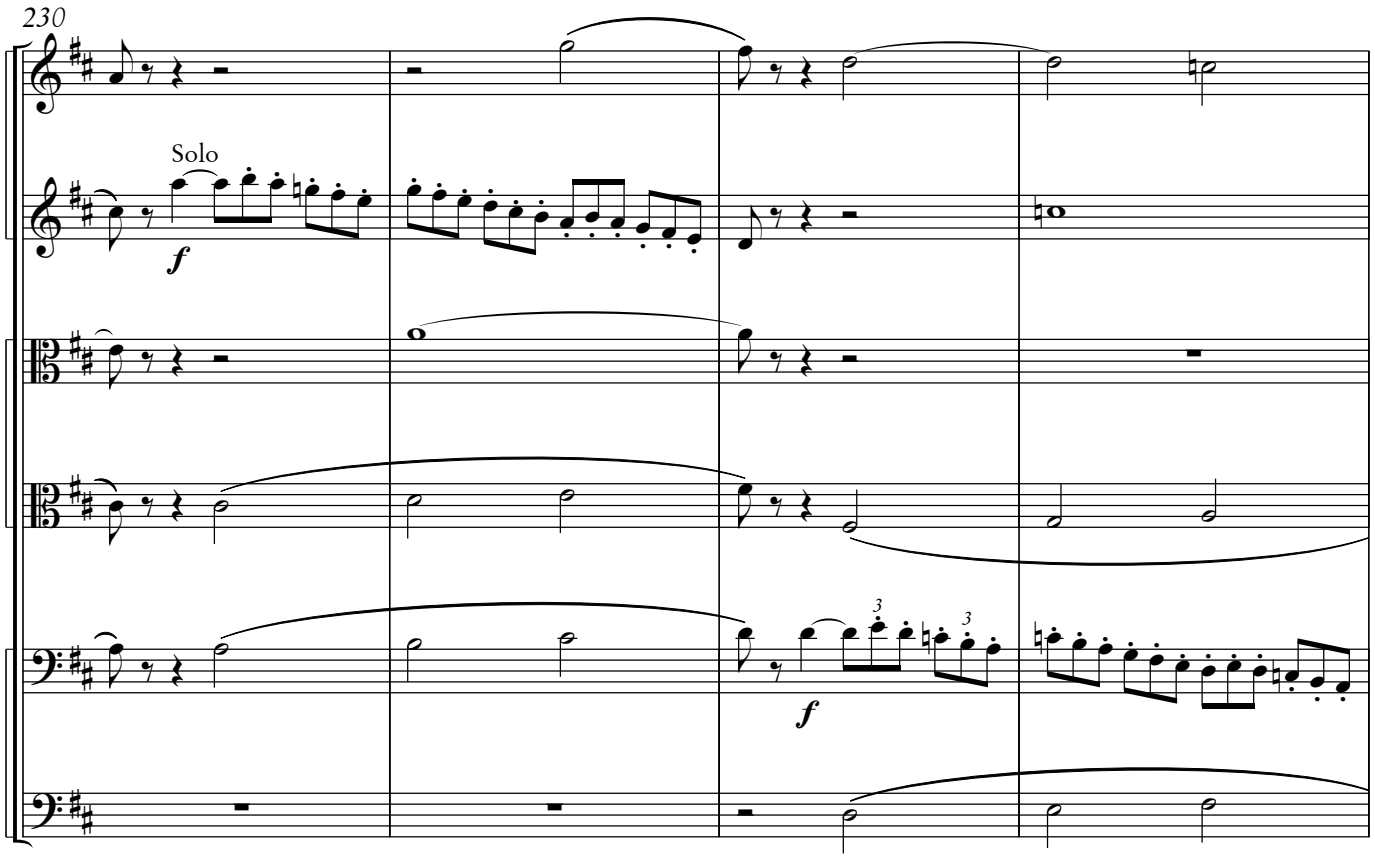
230
Solo
f
f

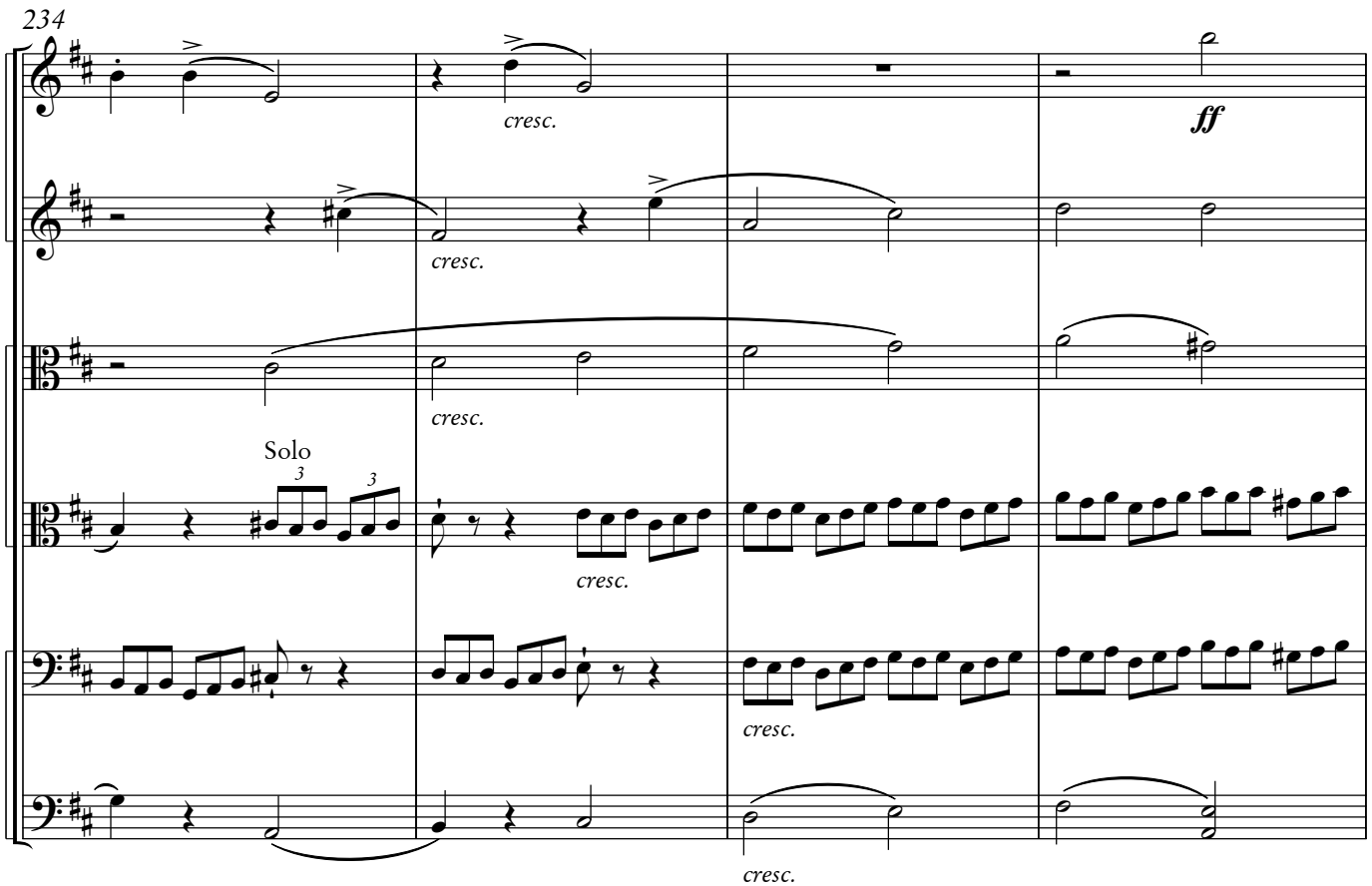
234
cresc.
ff
cresc.
cresc.
Solo
cresc.
cresc.
cresc.

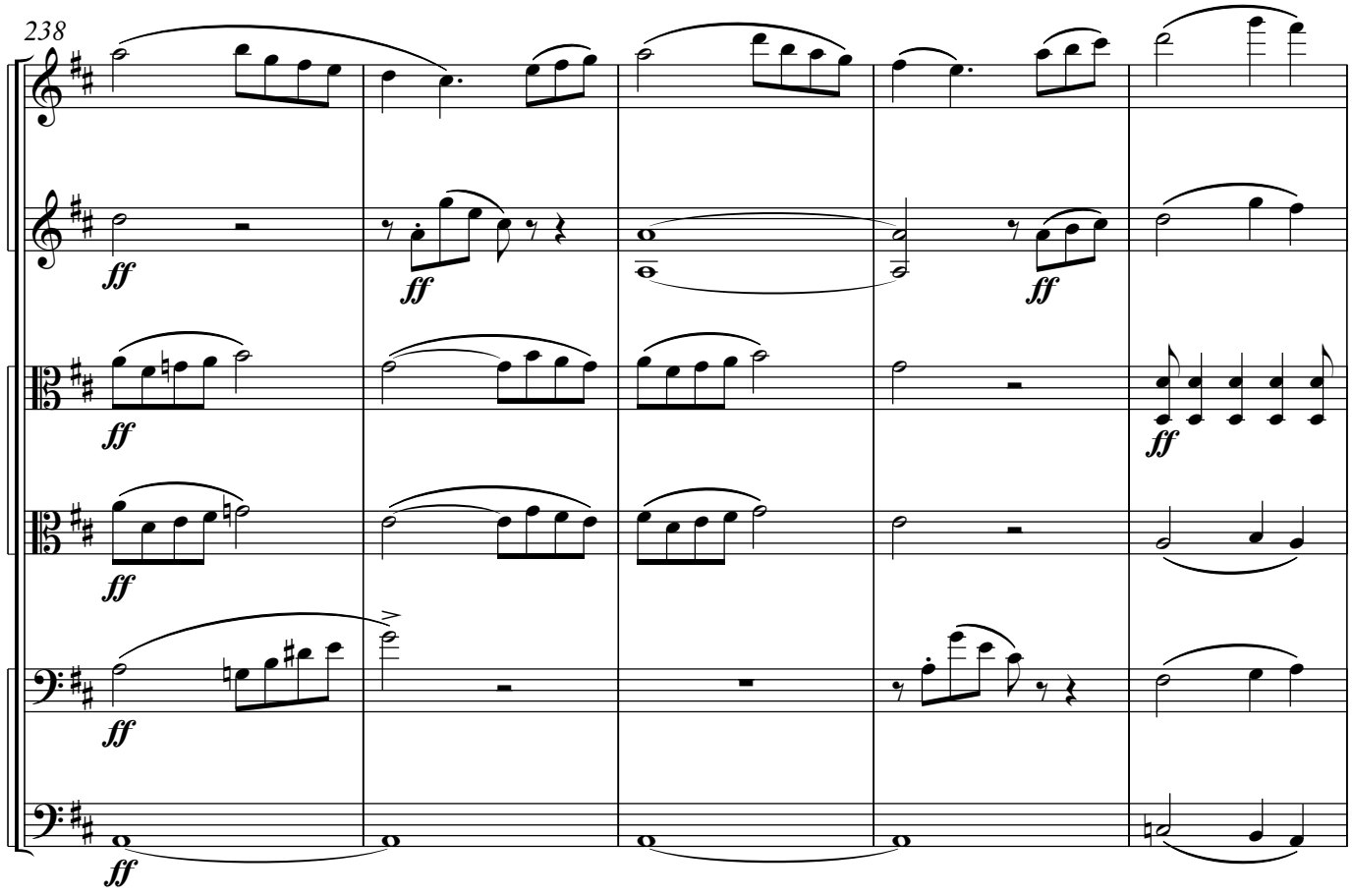
238
ff
ff
ff
ff
ff
ff

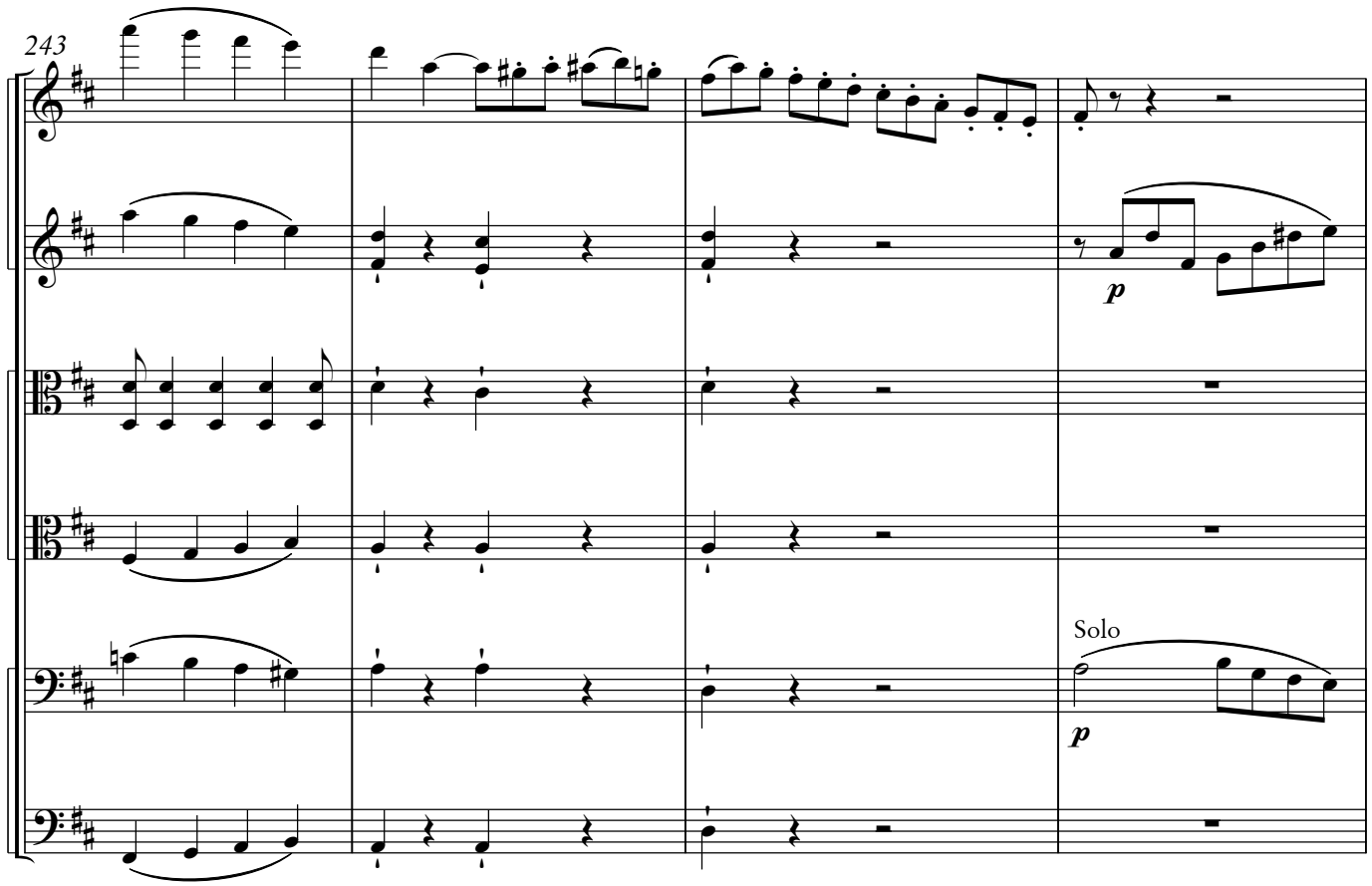
243
p
Solo
p

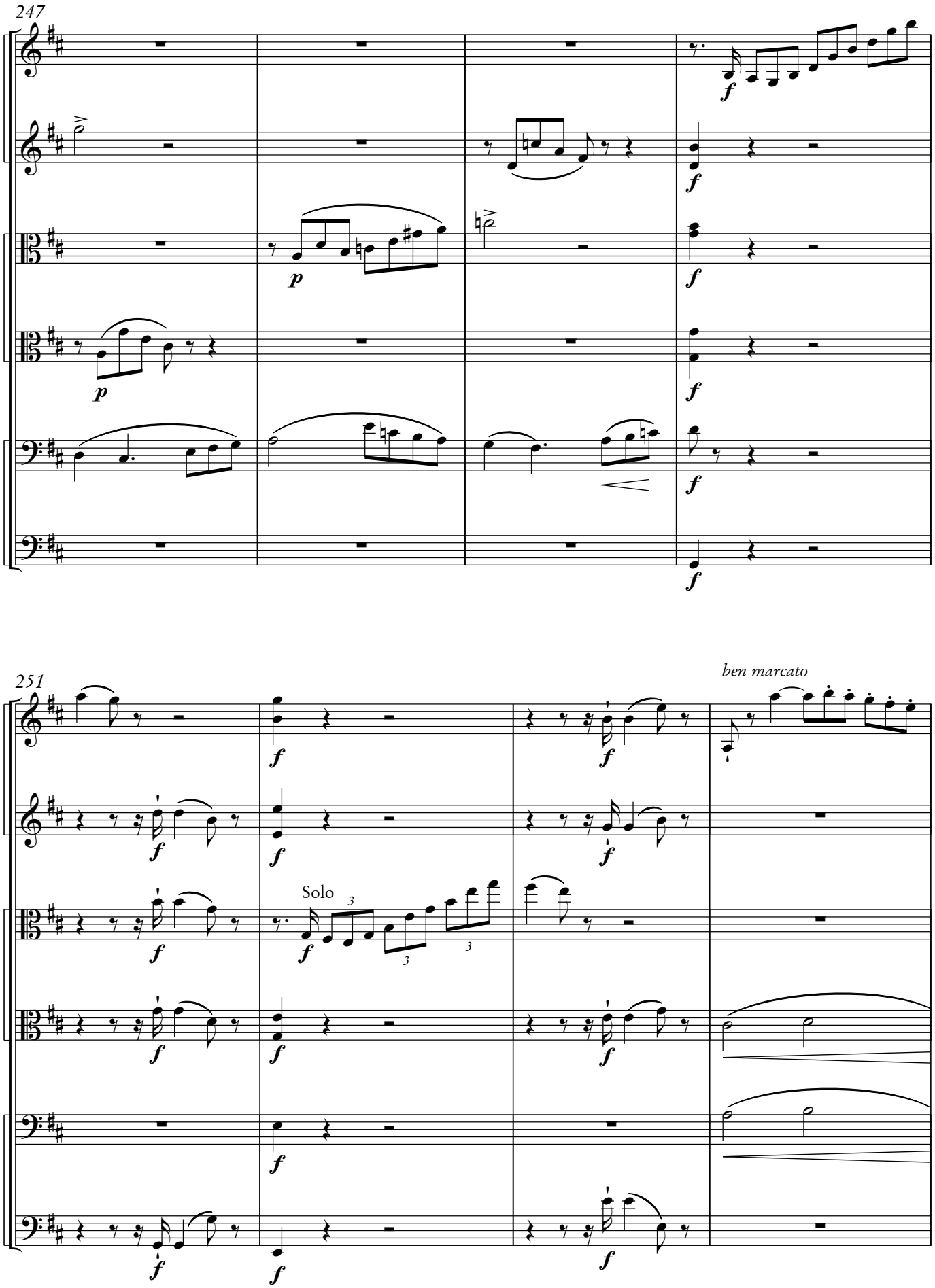
247
251
ben marcato
Solo

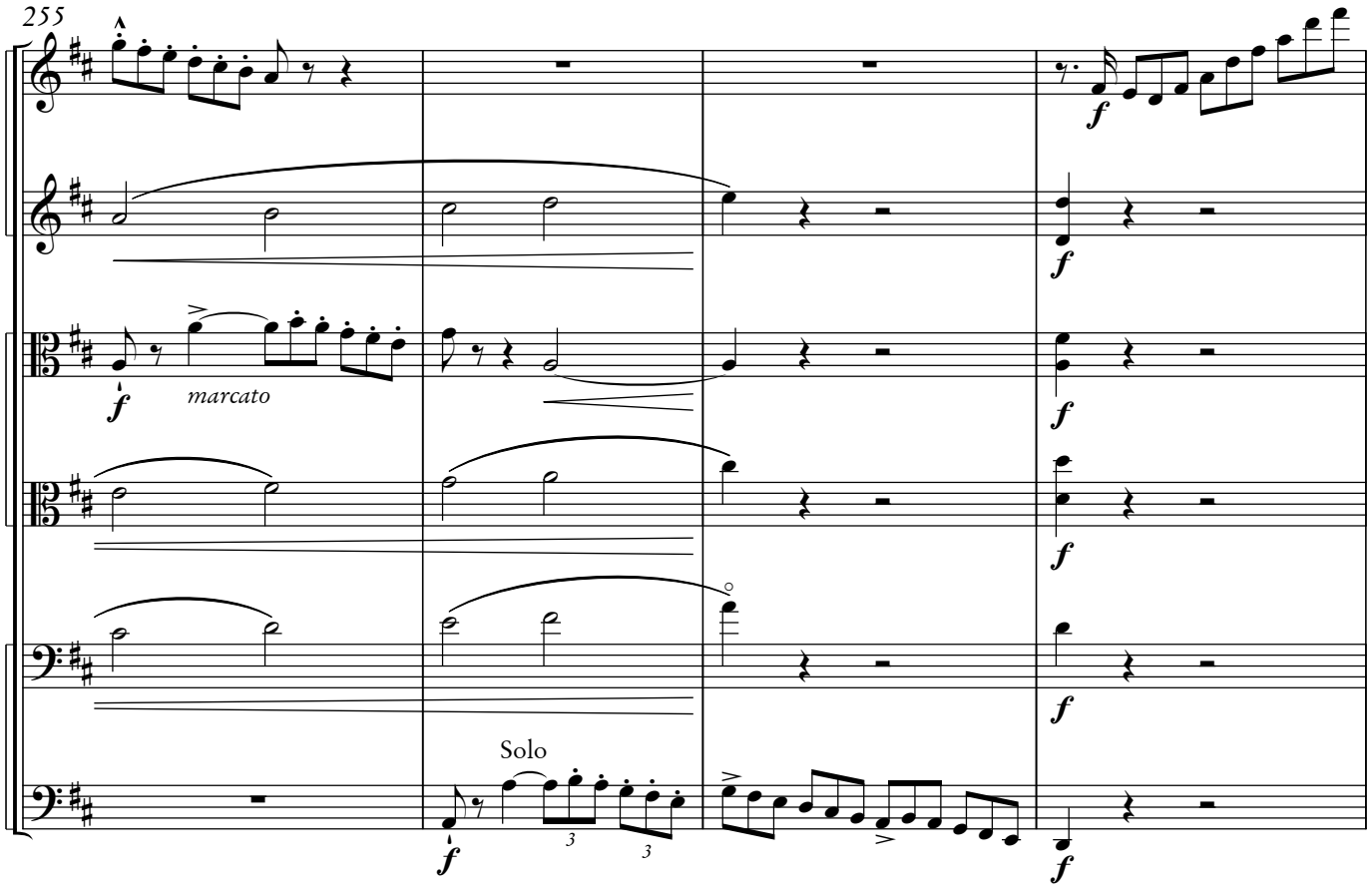
255
f
marcato
Solo

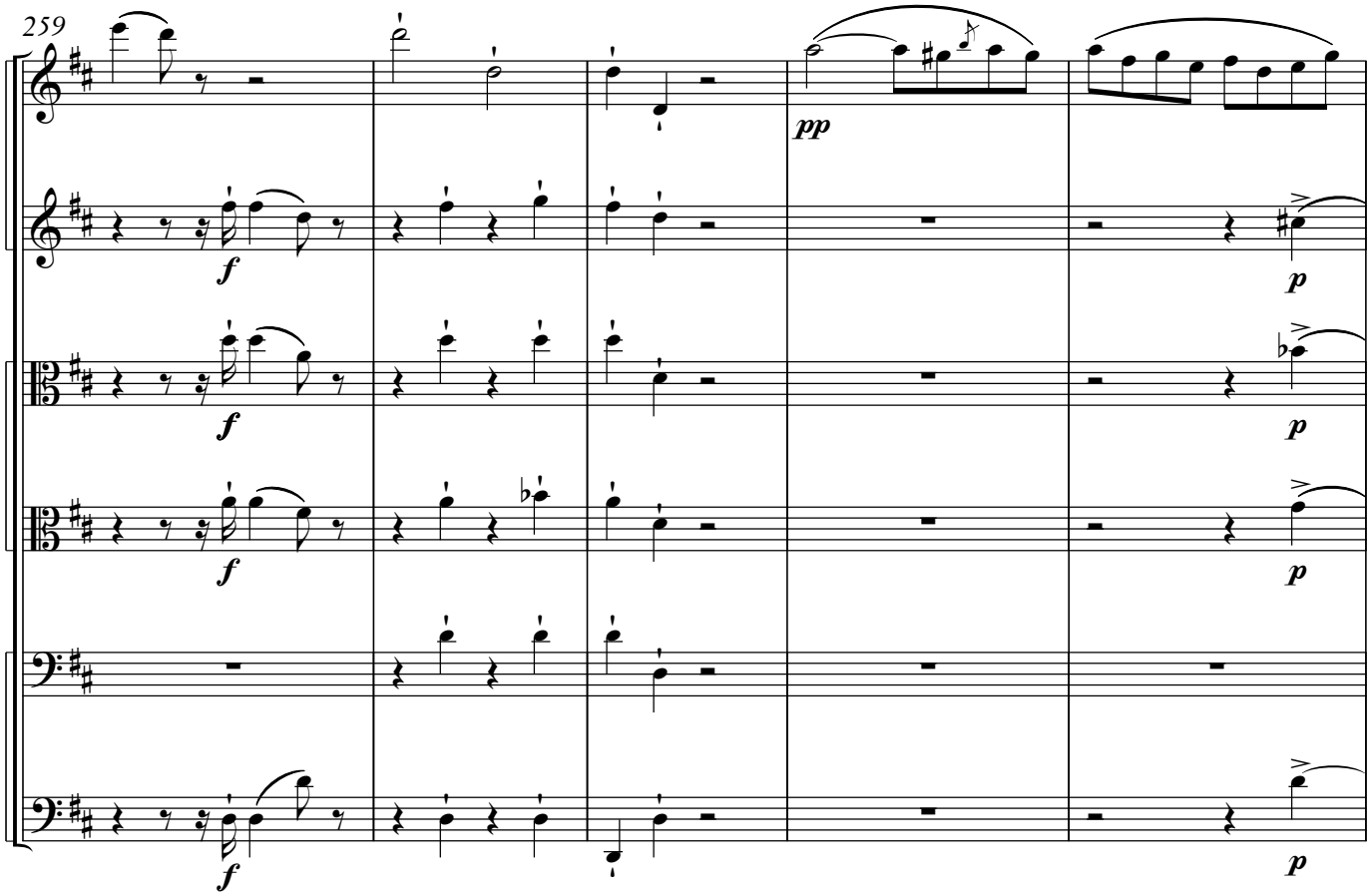
259
pp
p

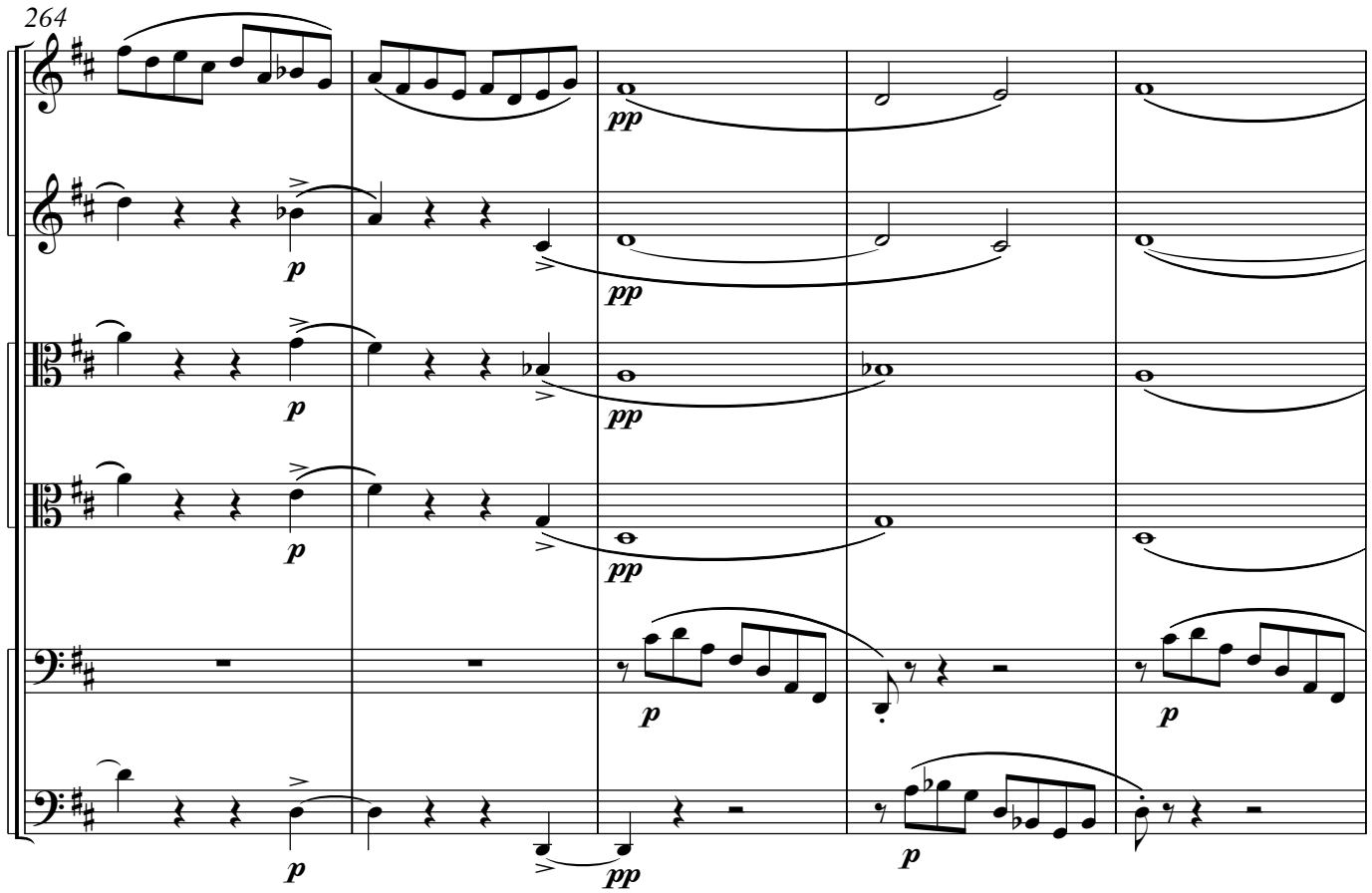
264
pp
p

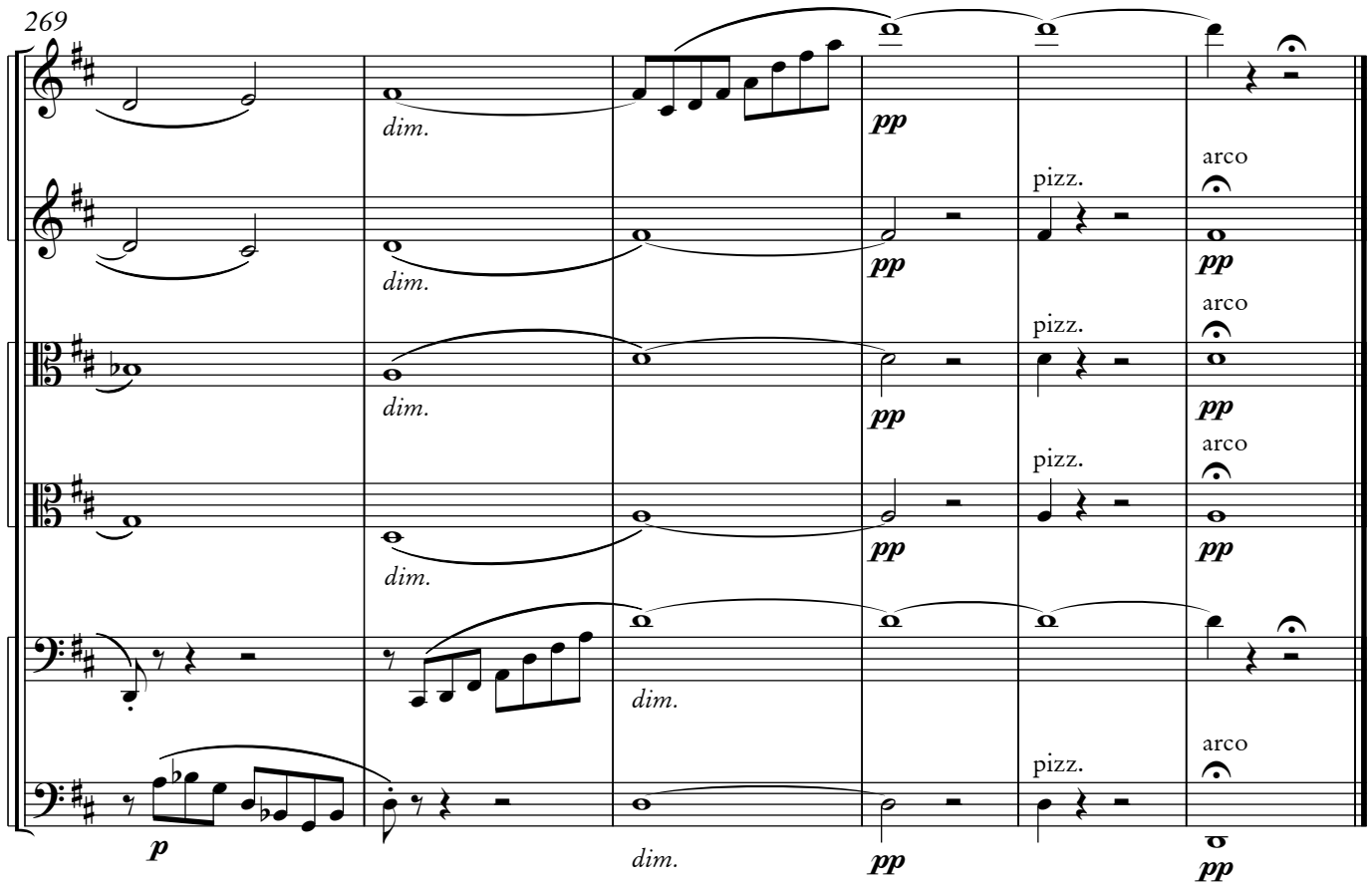
269
dim.
pp
pizz.
arco
p

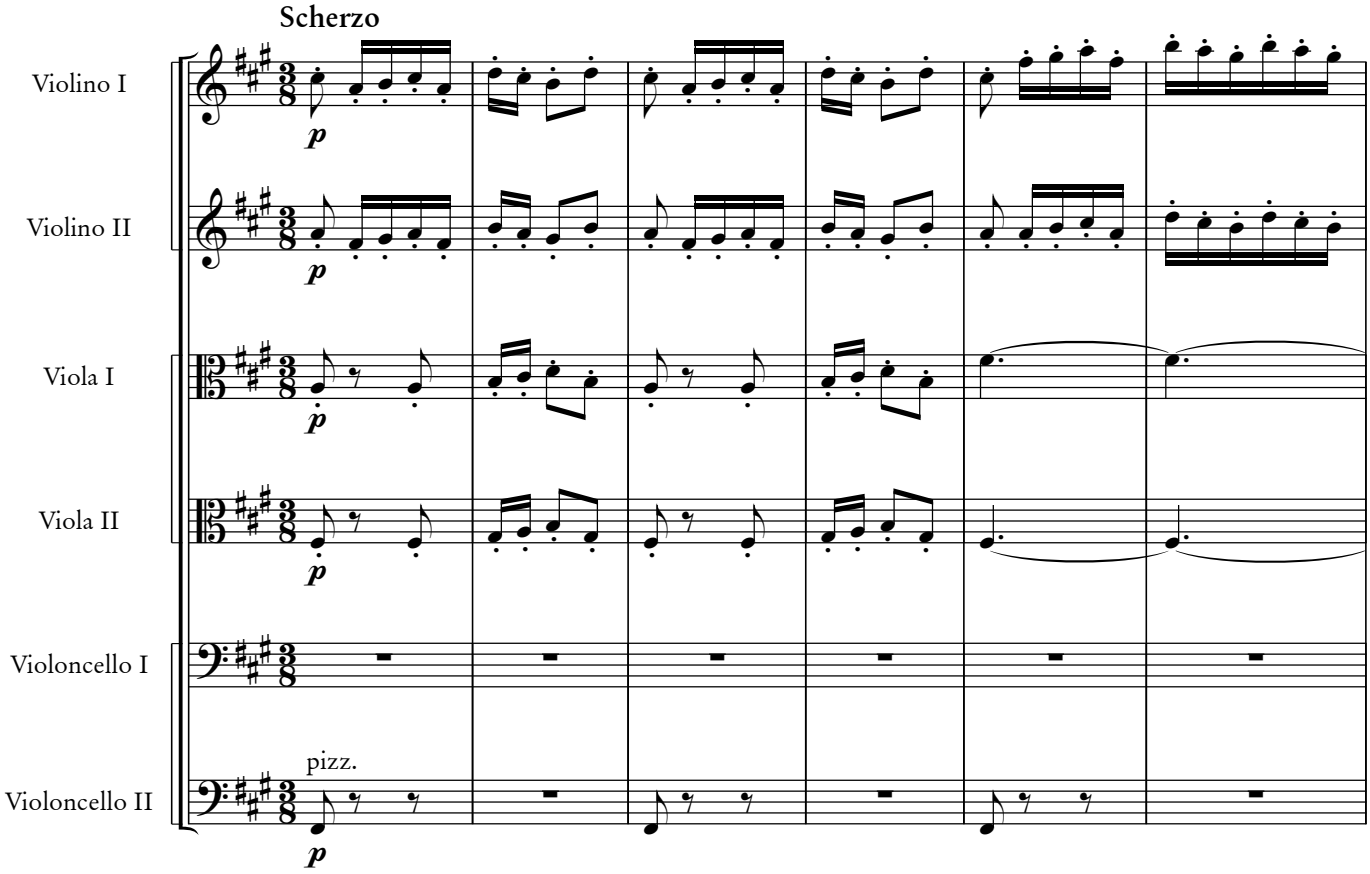
Scherzo
Violino I
Violino II
Viola I
Viola II
Violoncello I
Violoncello II
pizz.
p

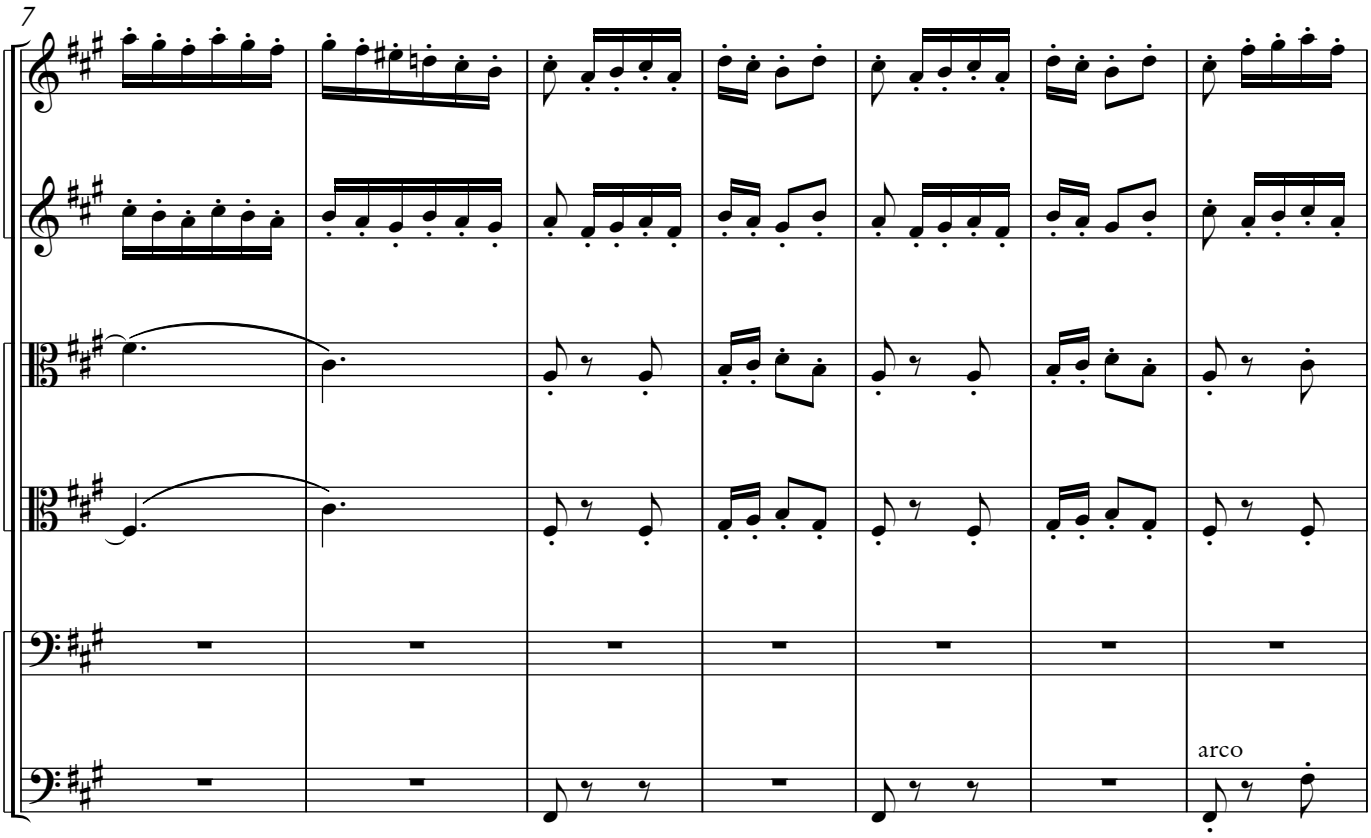
7
arco

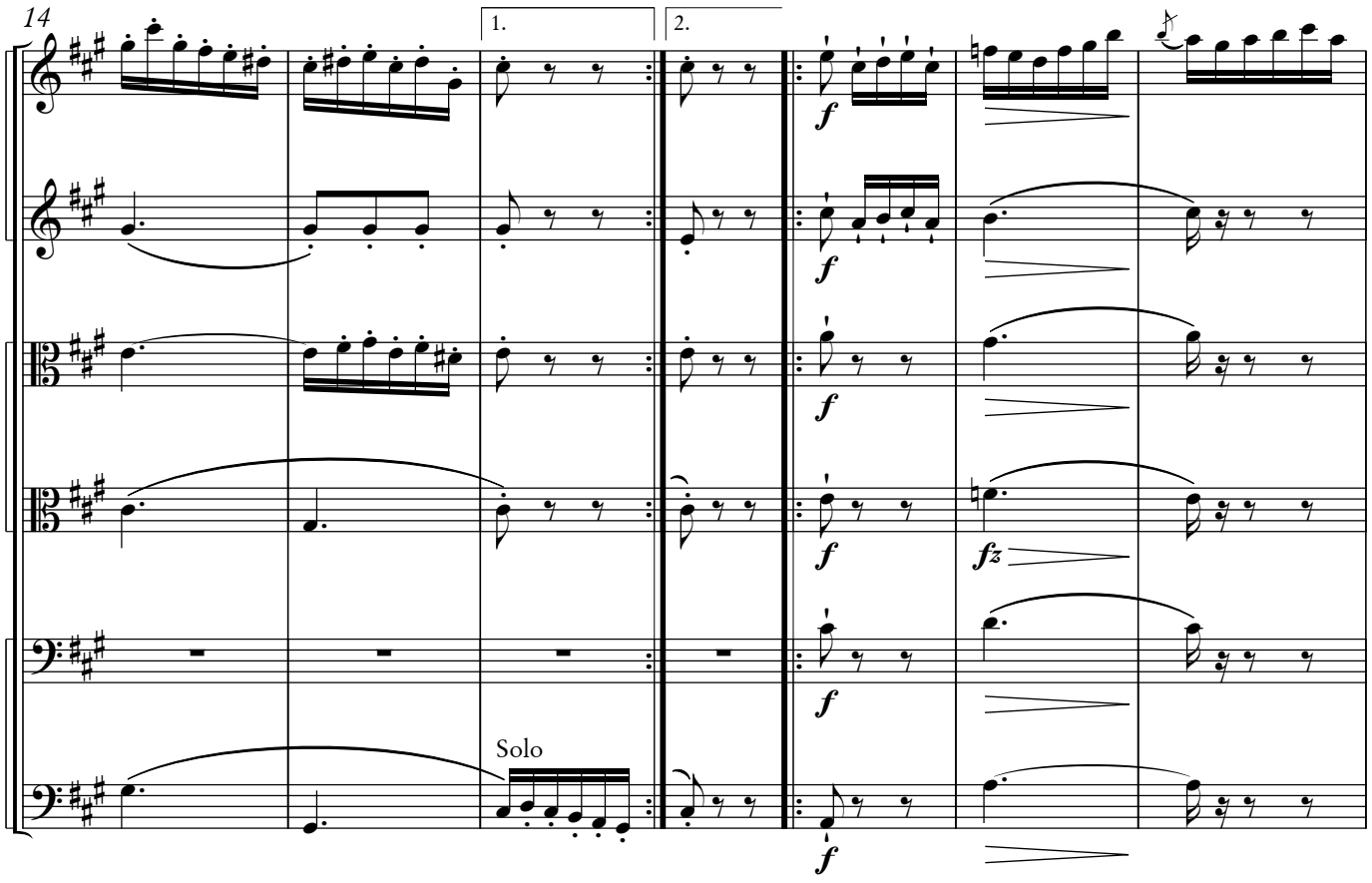
14
1.
2.
Solo

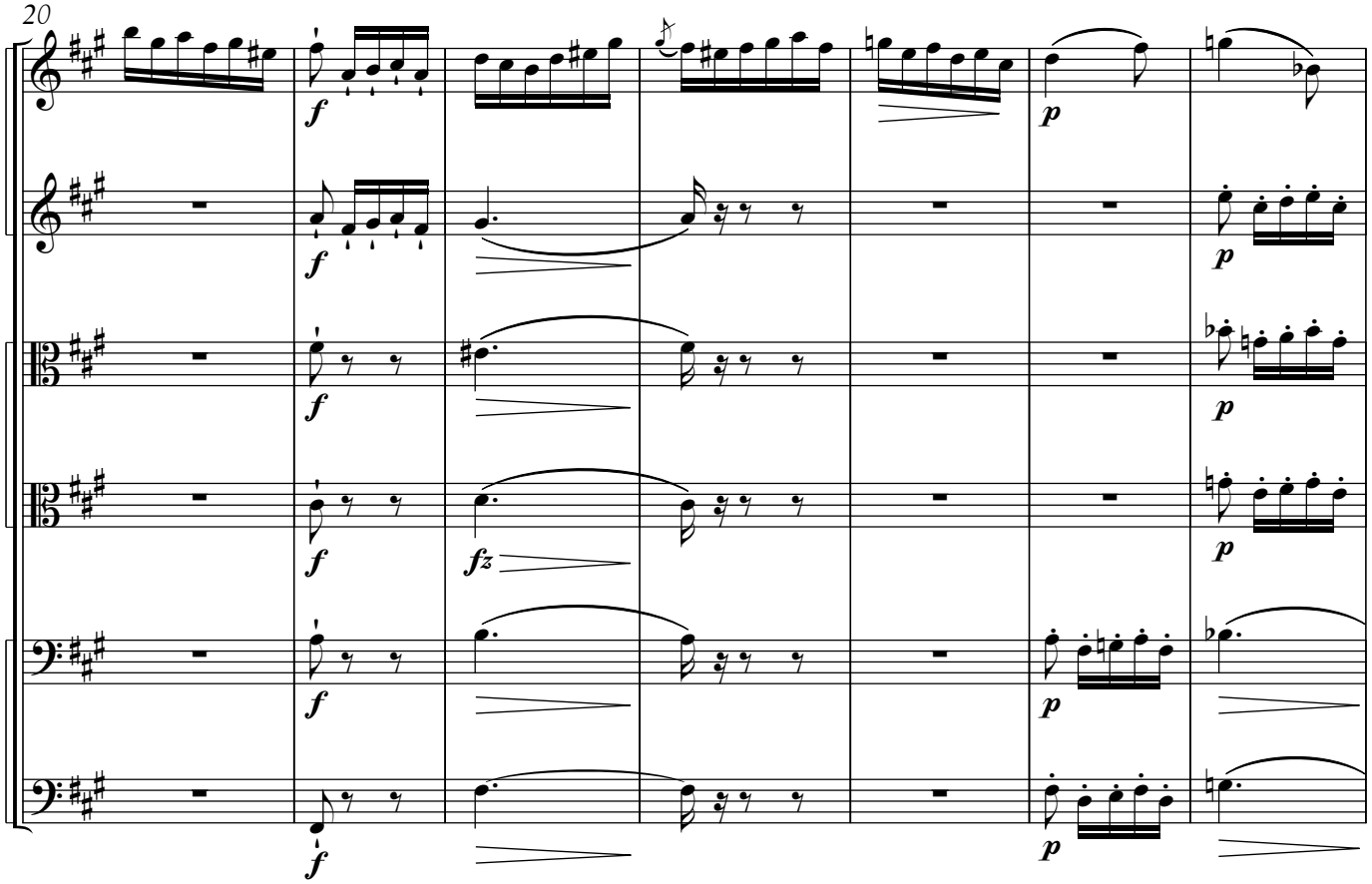
20

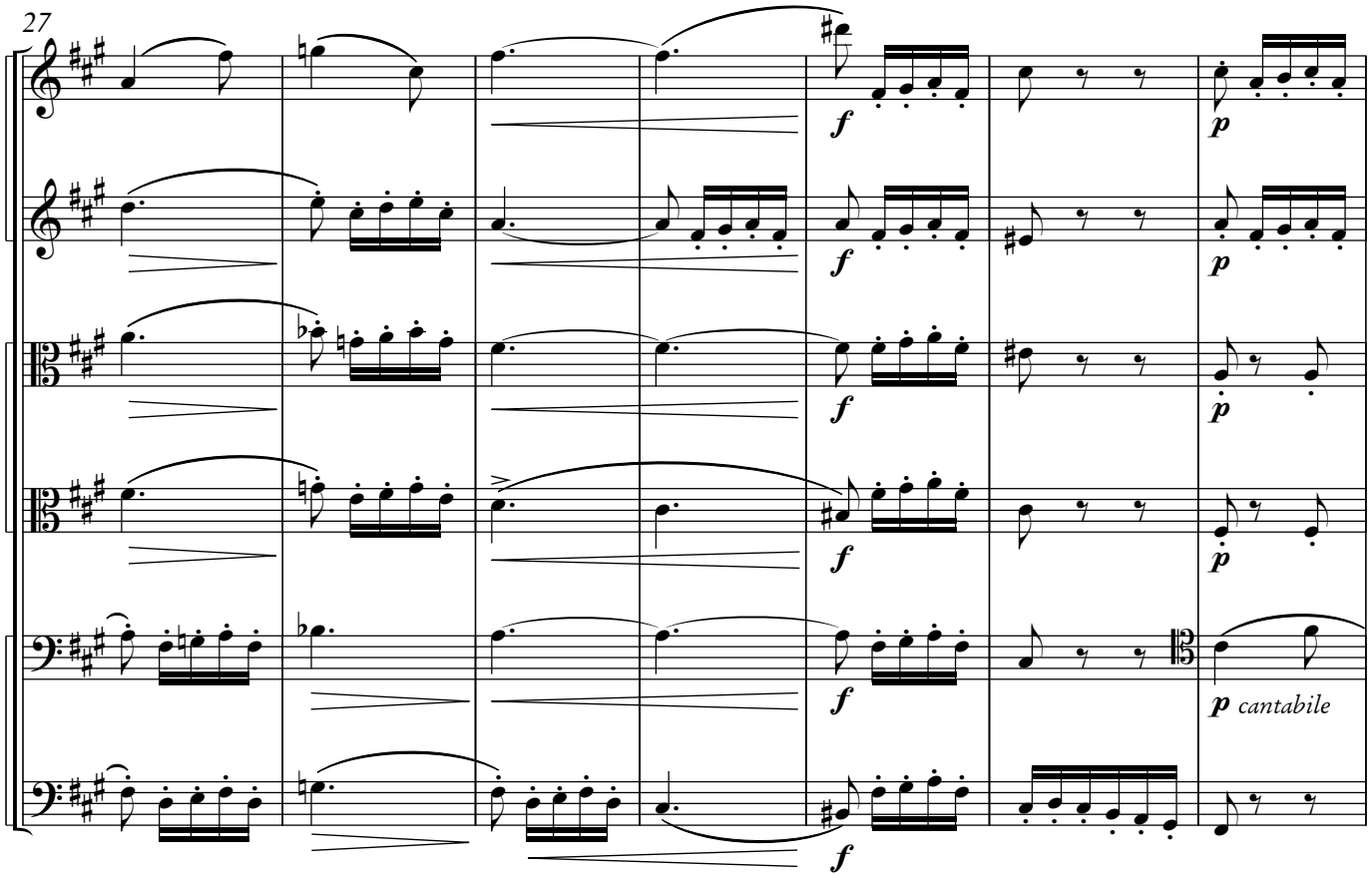
27
f
p
cantabile

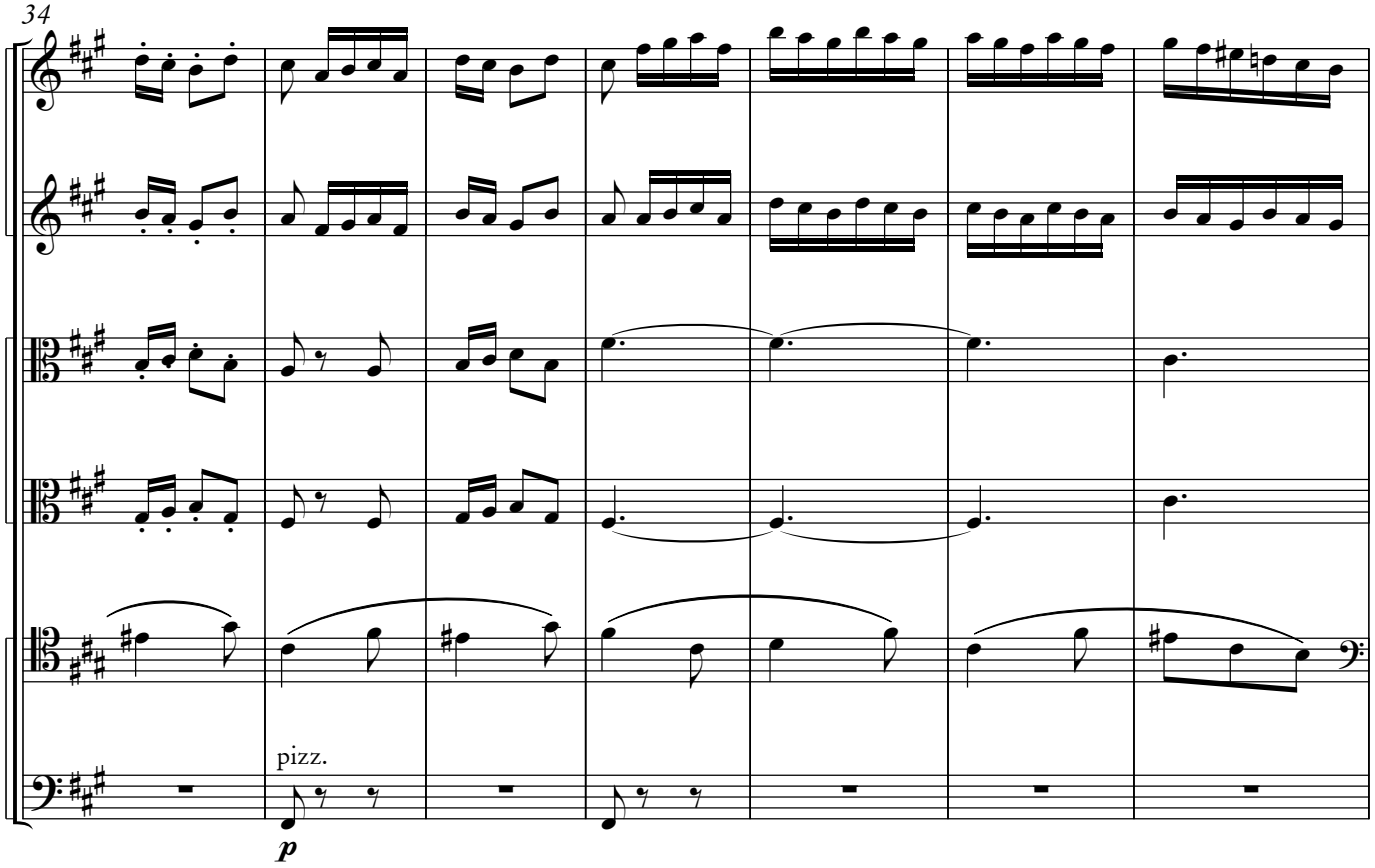
34
pizz.
p

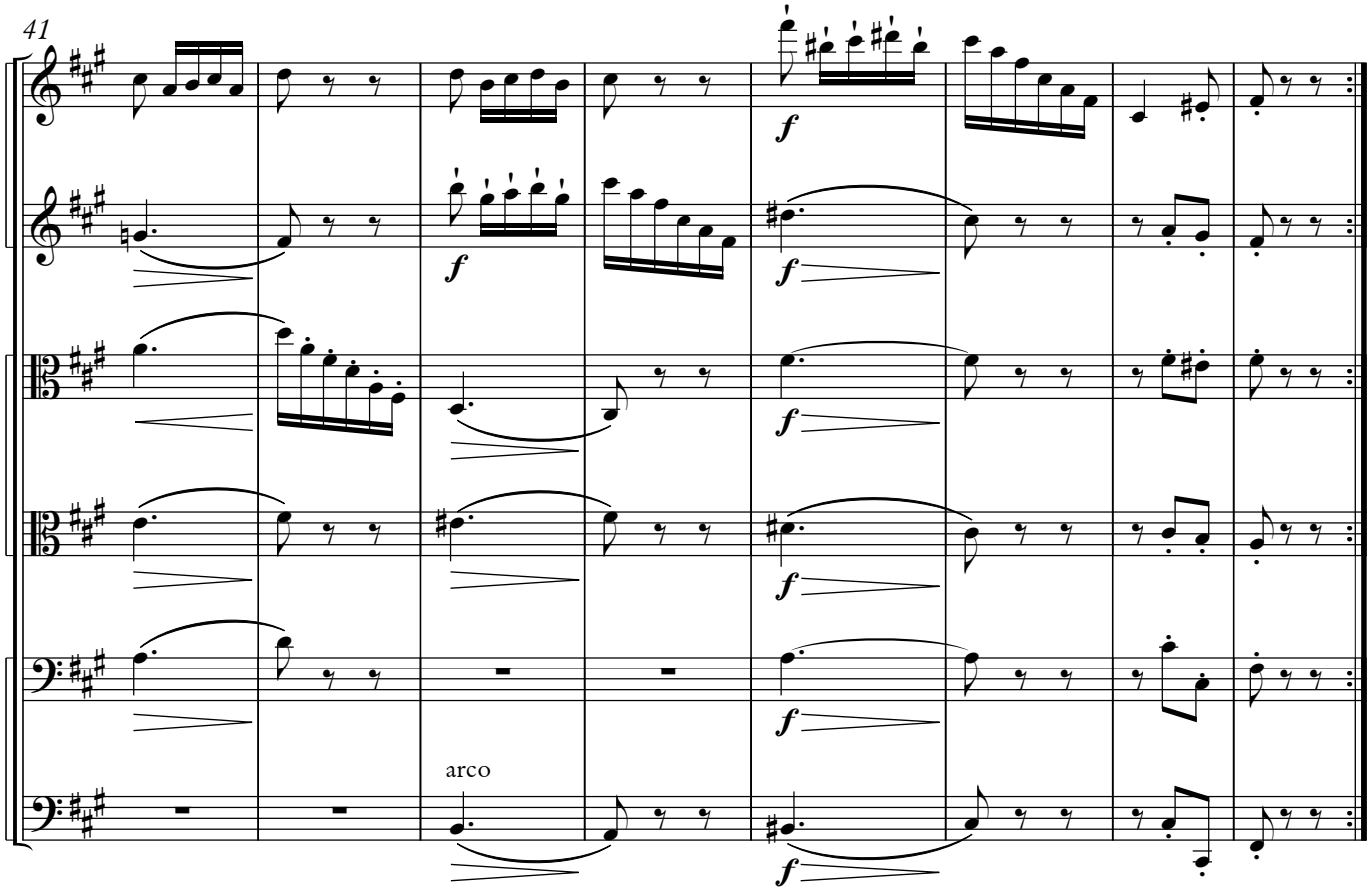
41
arco

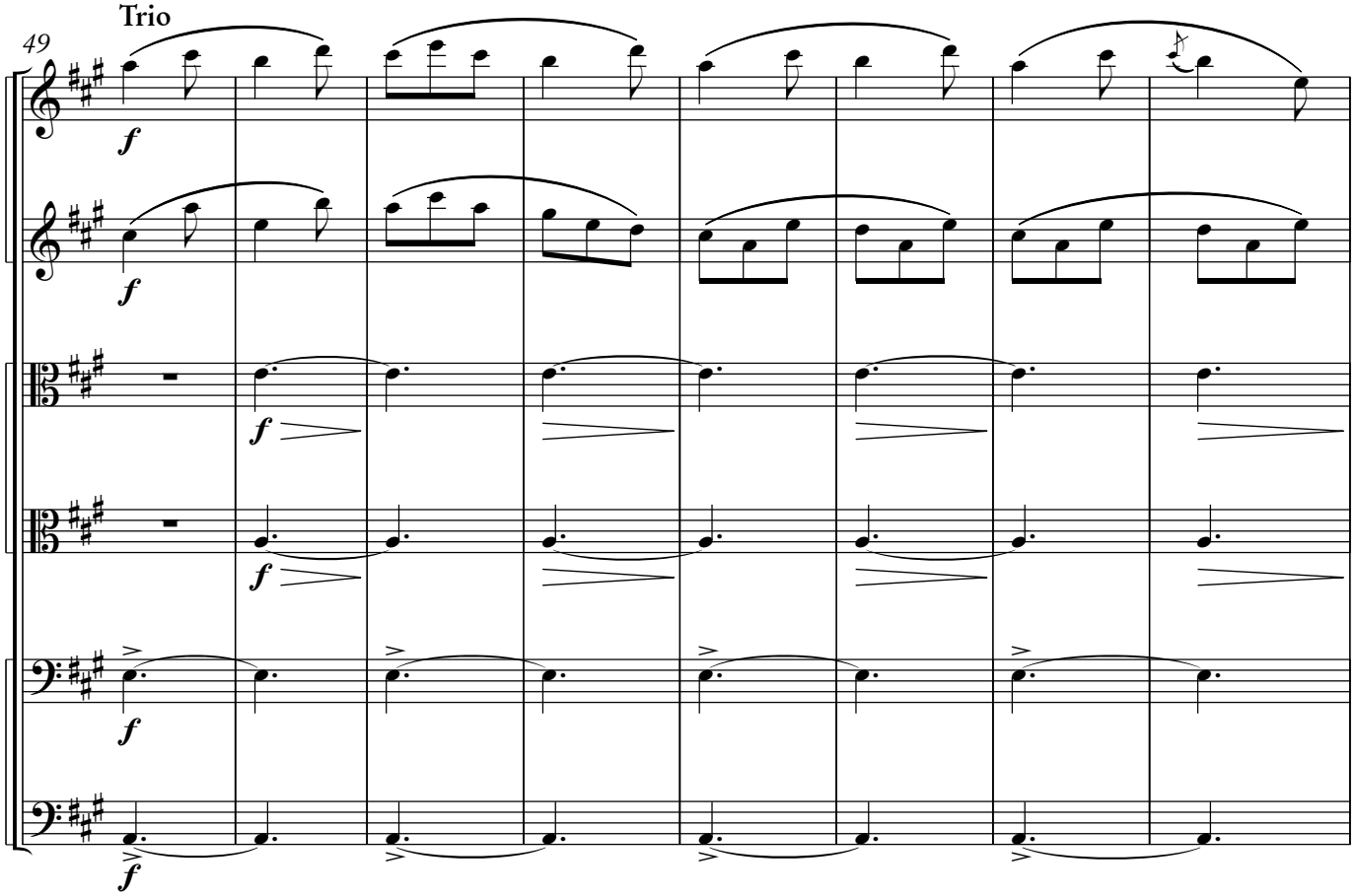
Trio
49

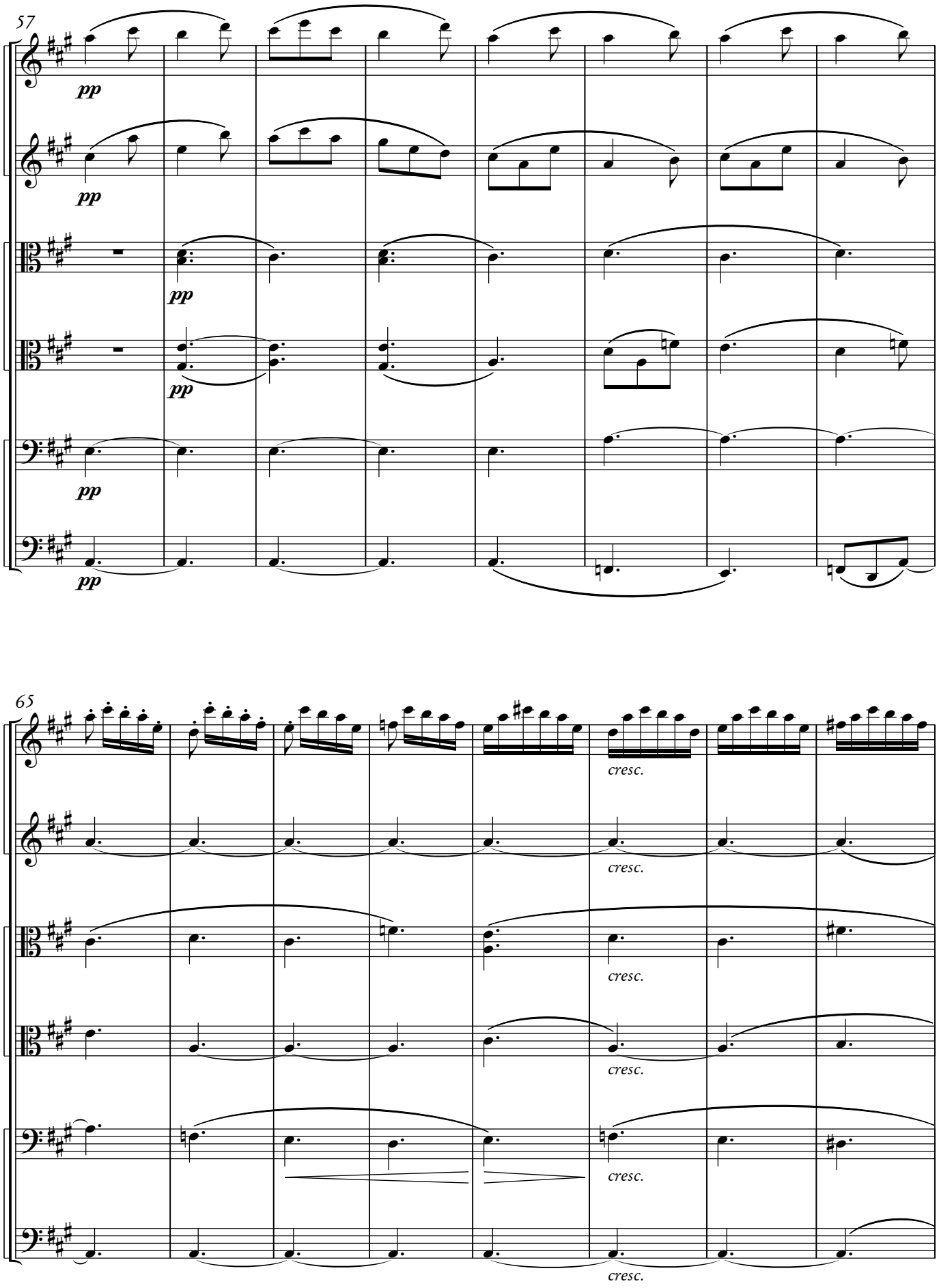
57
pp
pp
pp
pp
pp
65
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.

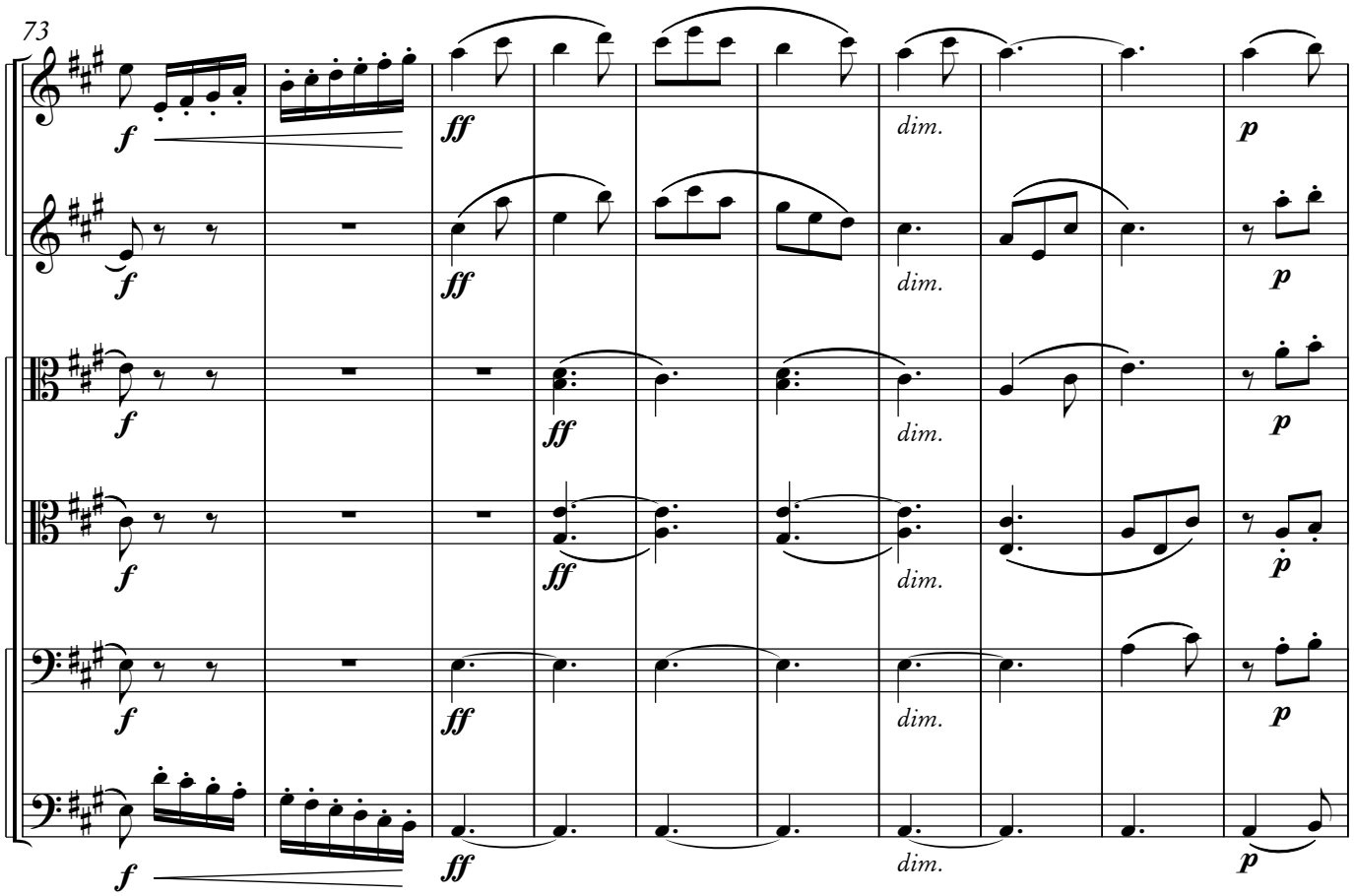
73
f
ff
dim.
p

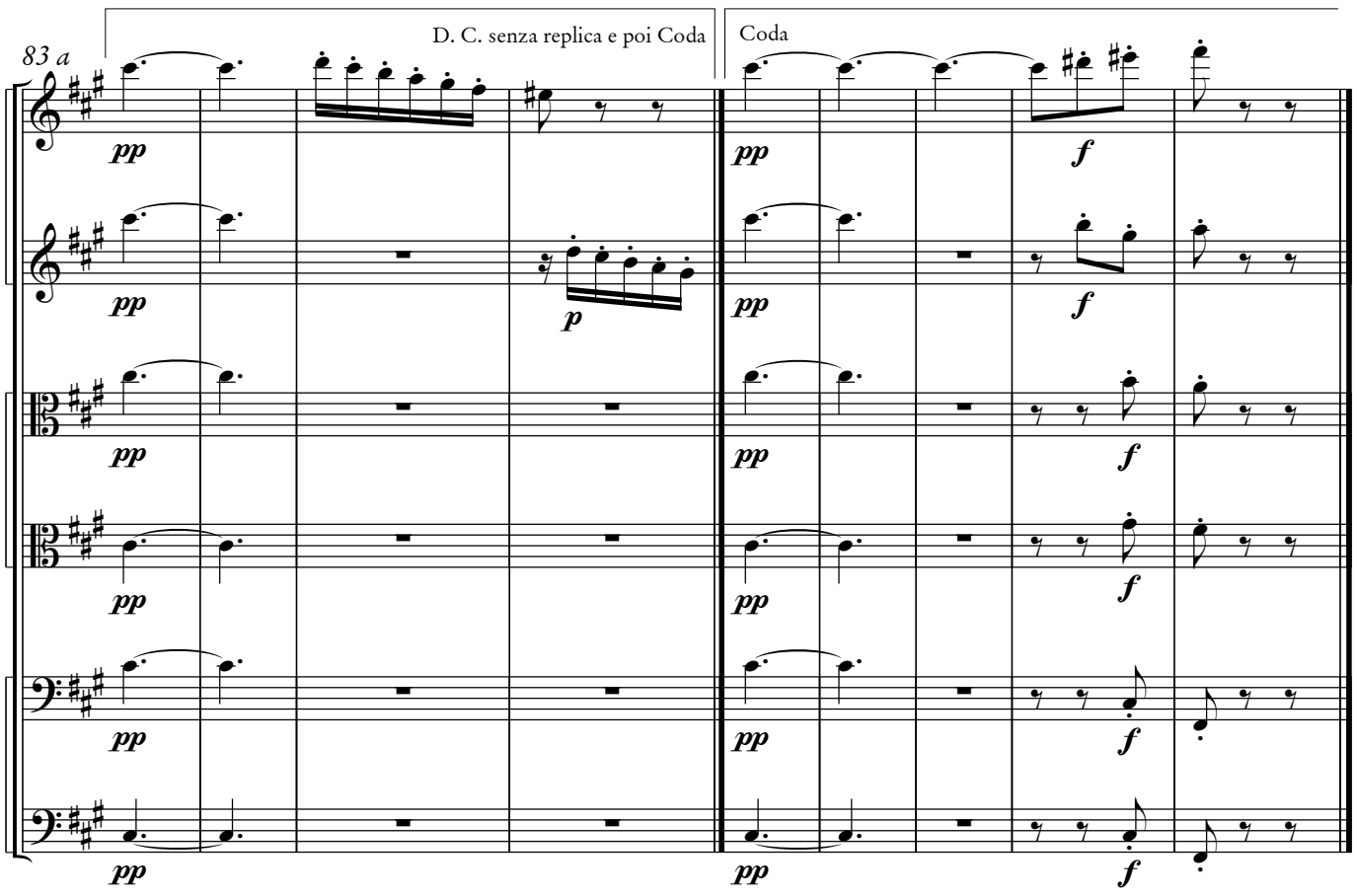
83 a
D. C. senza replica e poi Coda
Coda
pp
p
f

Intermezzo: Allegretto

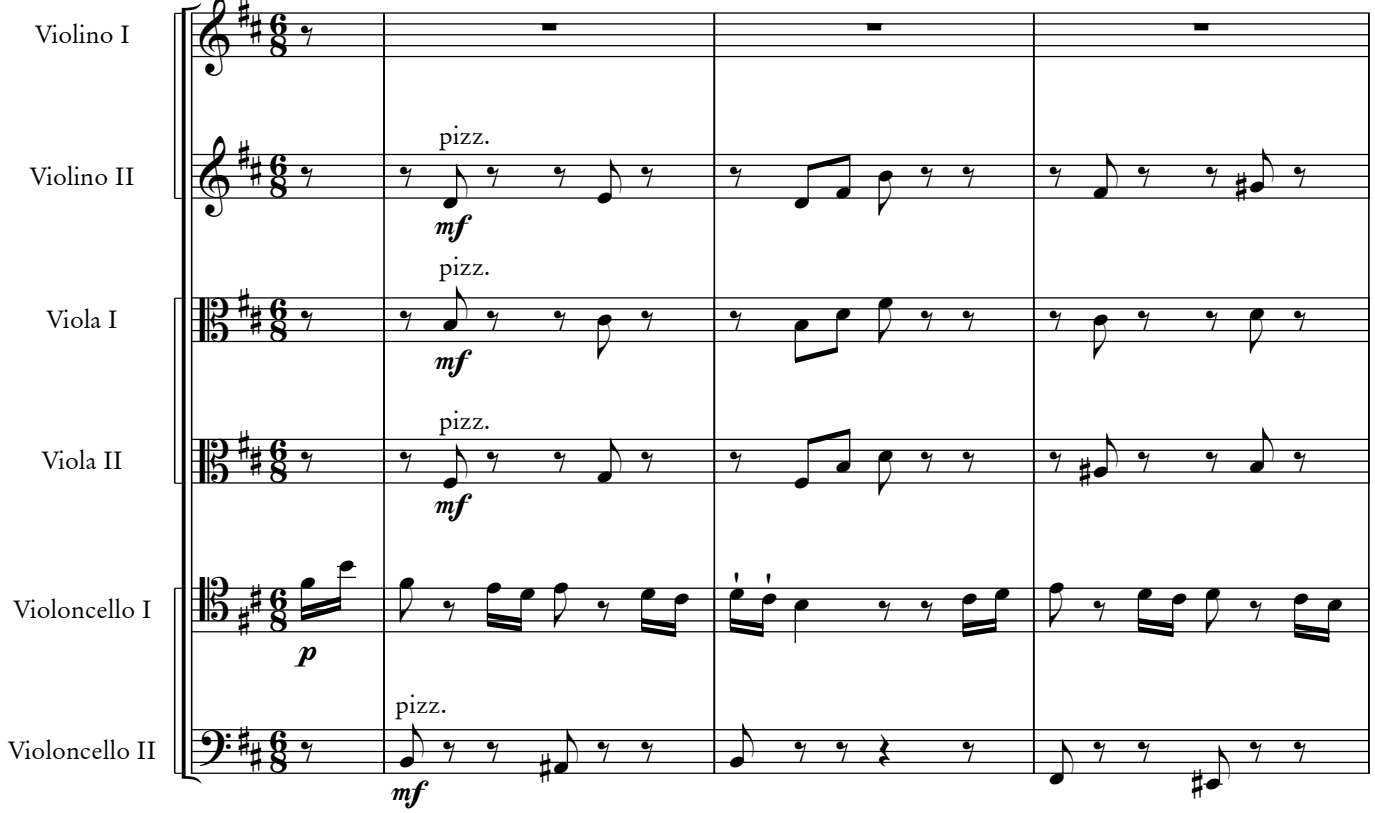

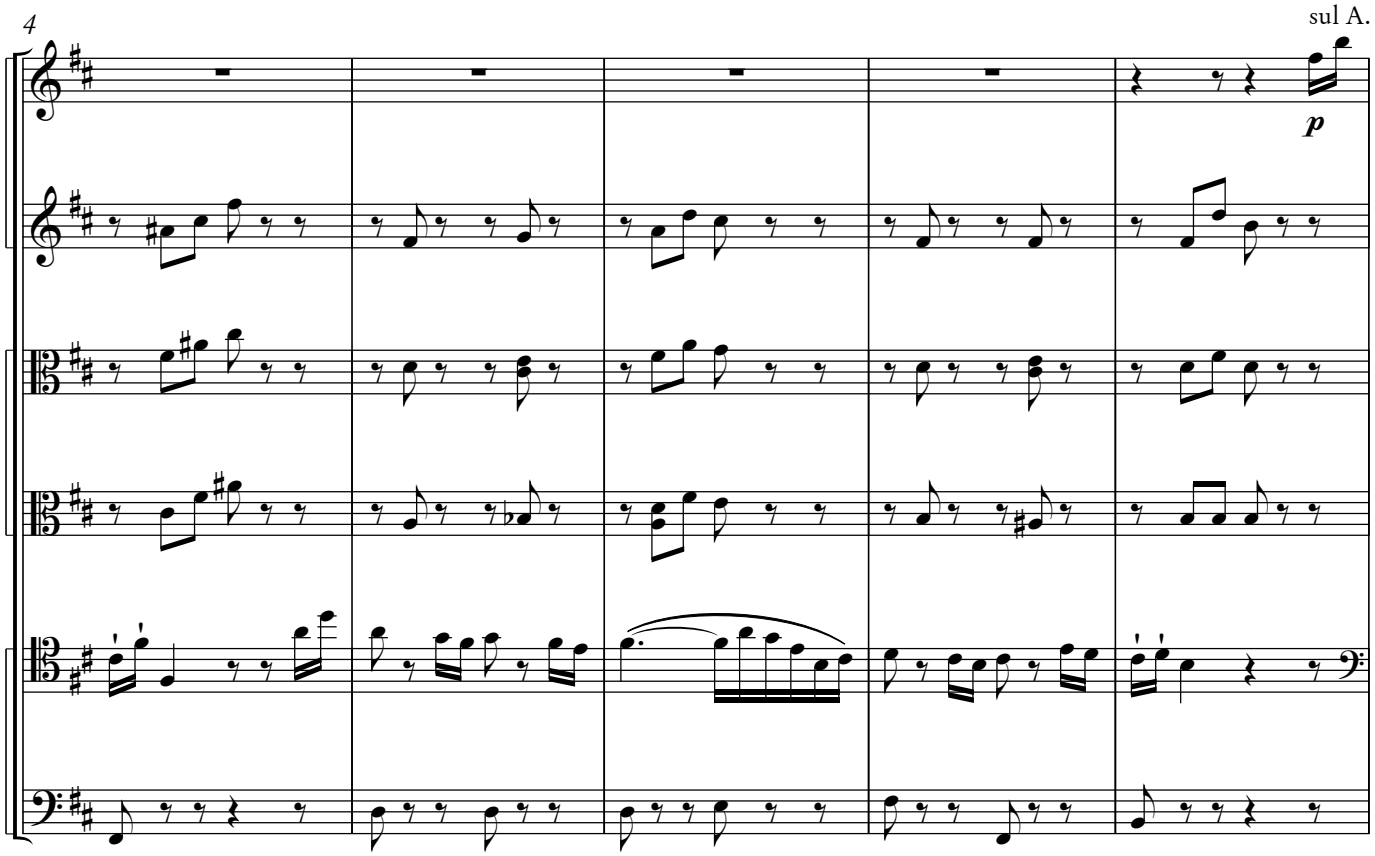

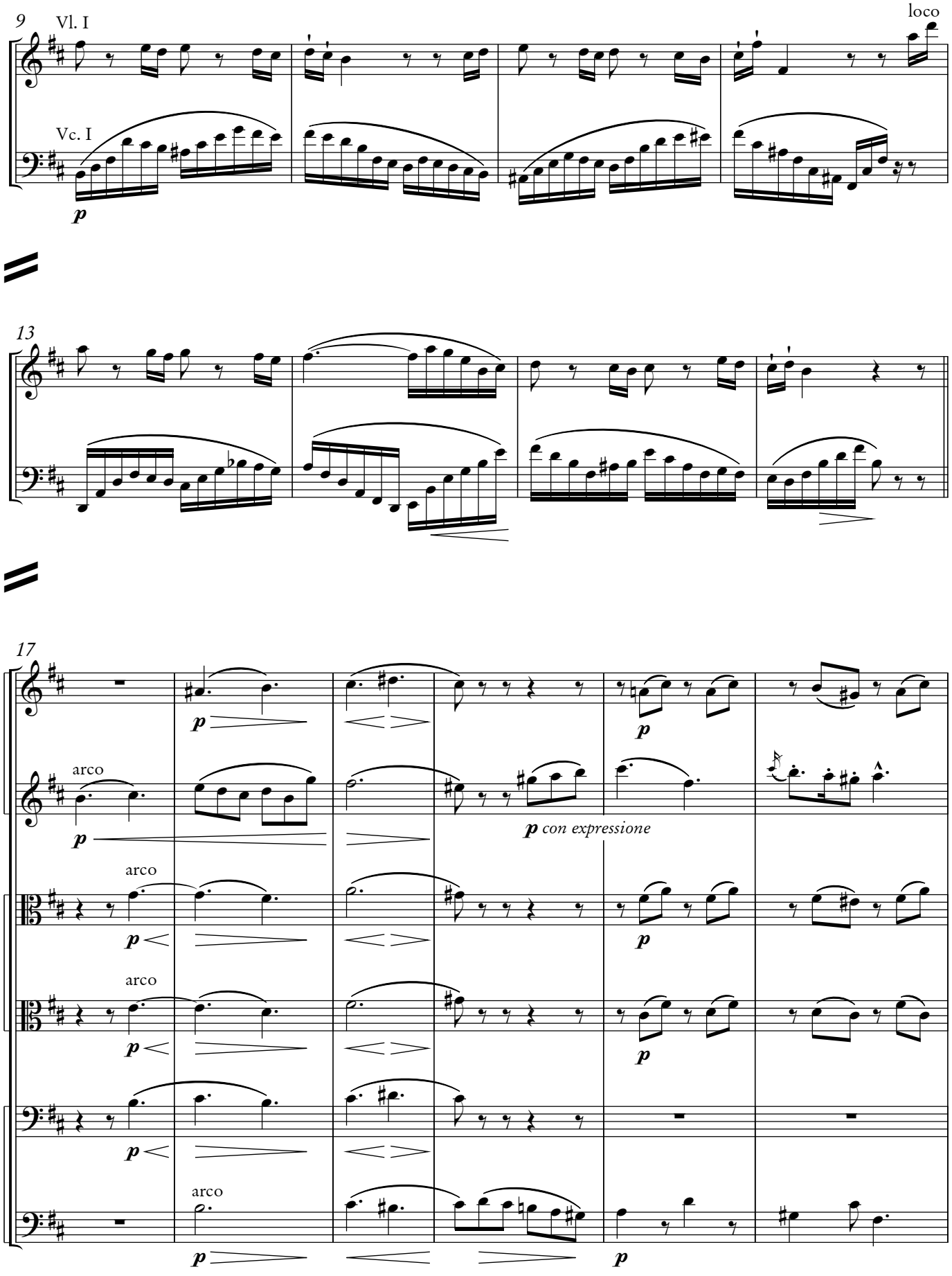
9
Vl. I
Vc. I
loco
p
13
17
arco
p
p con expressione
arco
arco
arco

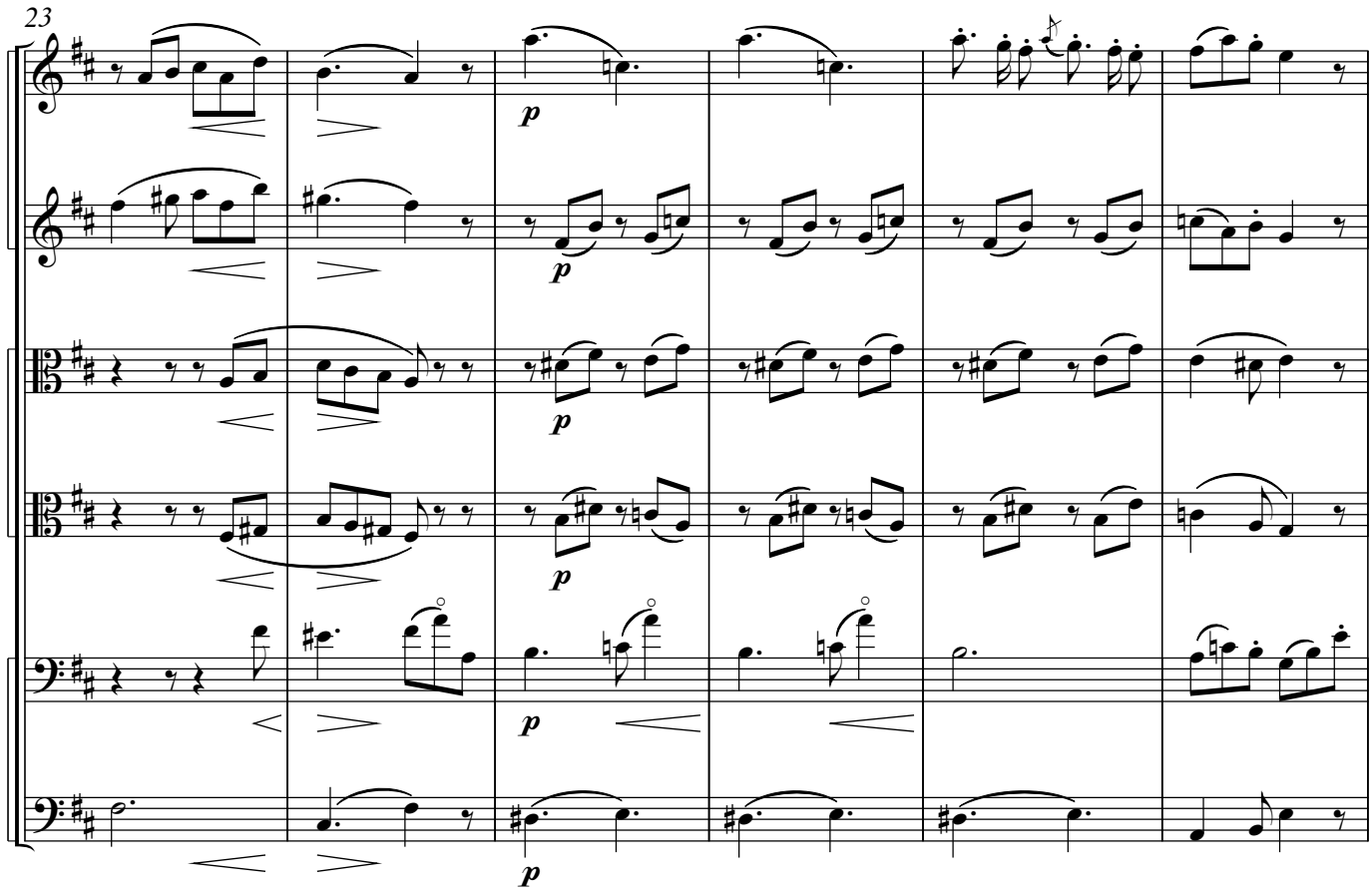
23
p
p
p
p
p

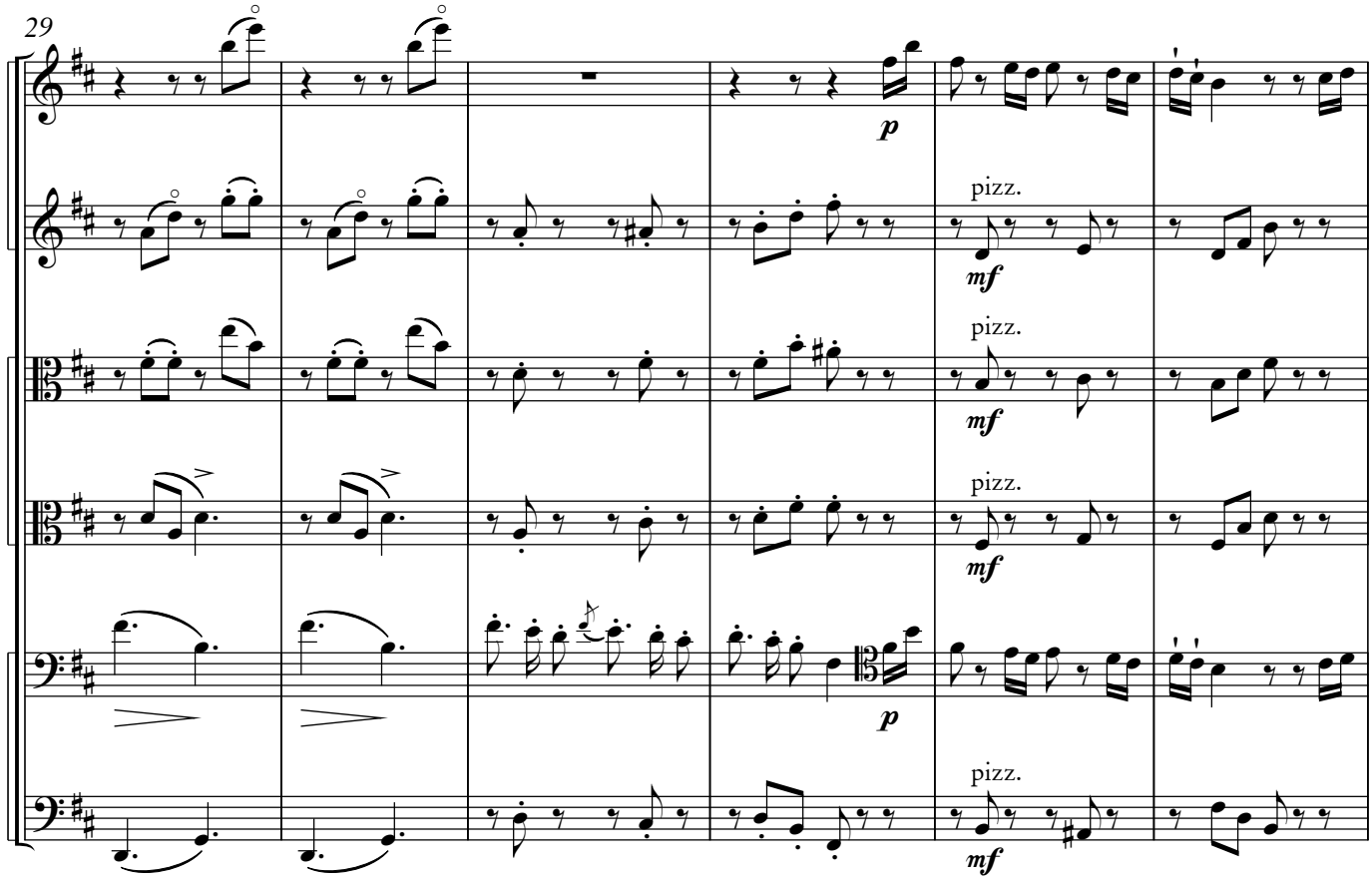
29
p
pizz.
mf
pizz.
mf
pizz.
mf
p
pizz.
mf

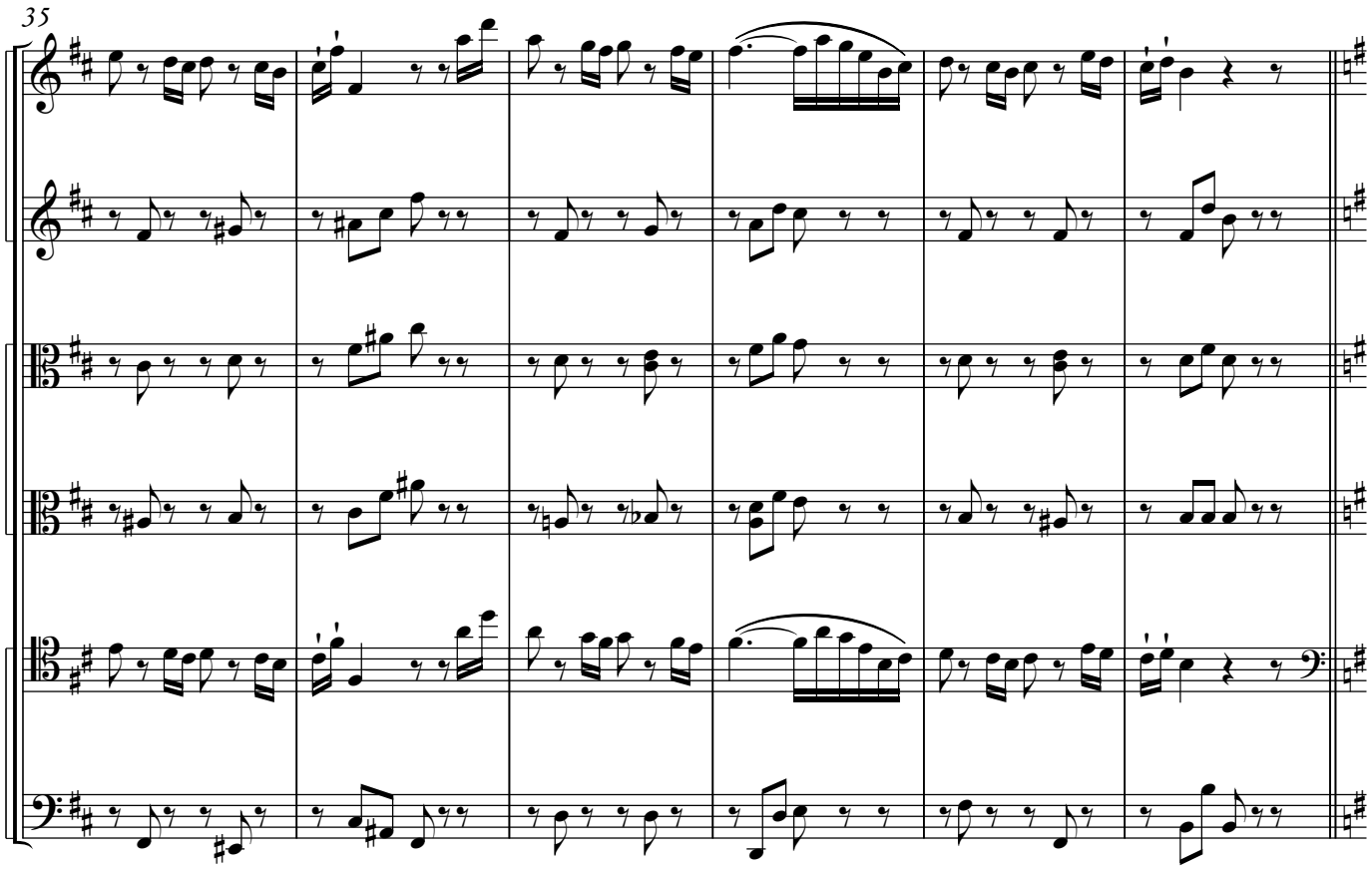
35

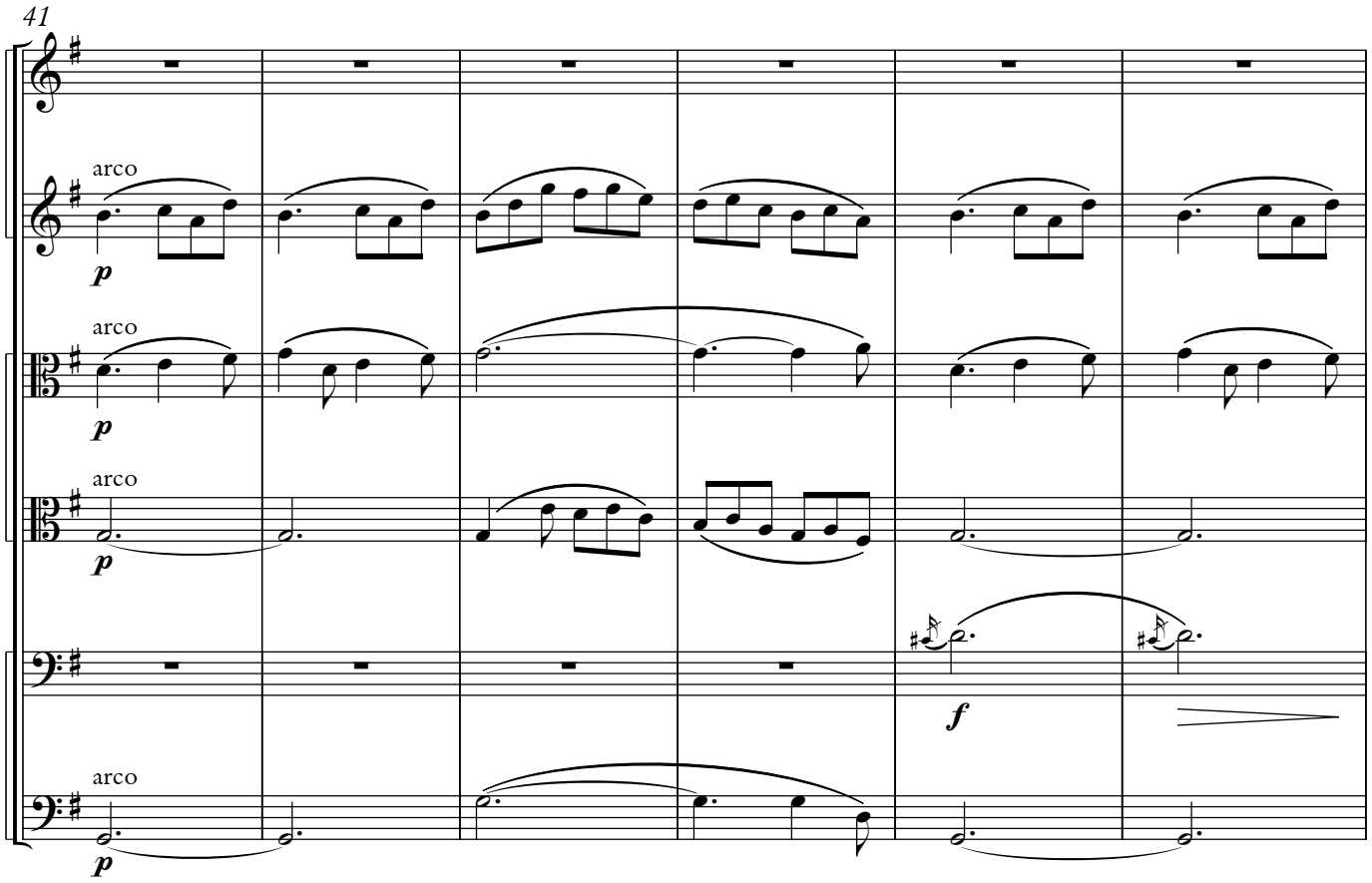
41
arco
p
arco
p
arco
p
f
arco
p

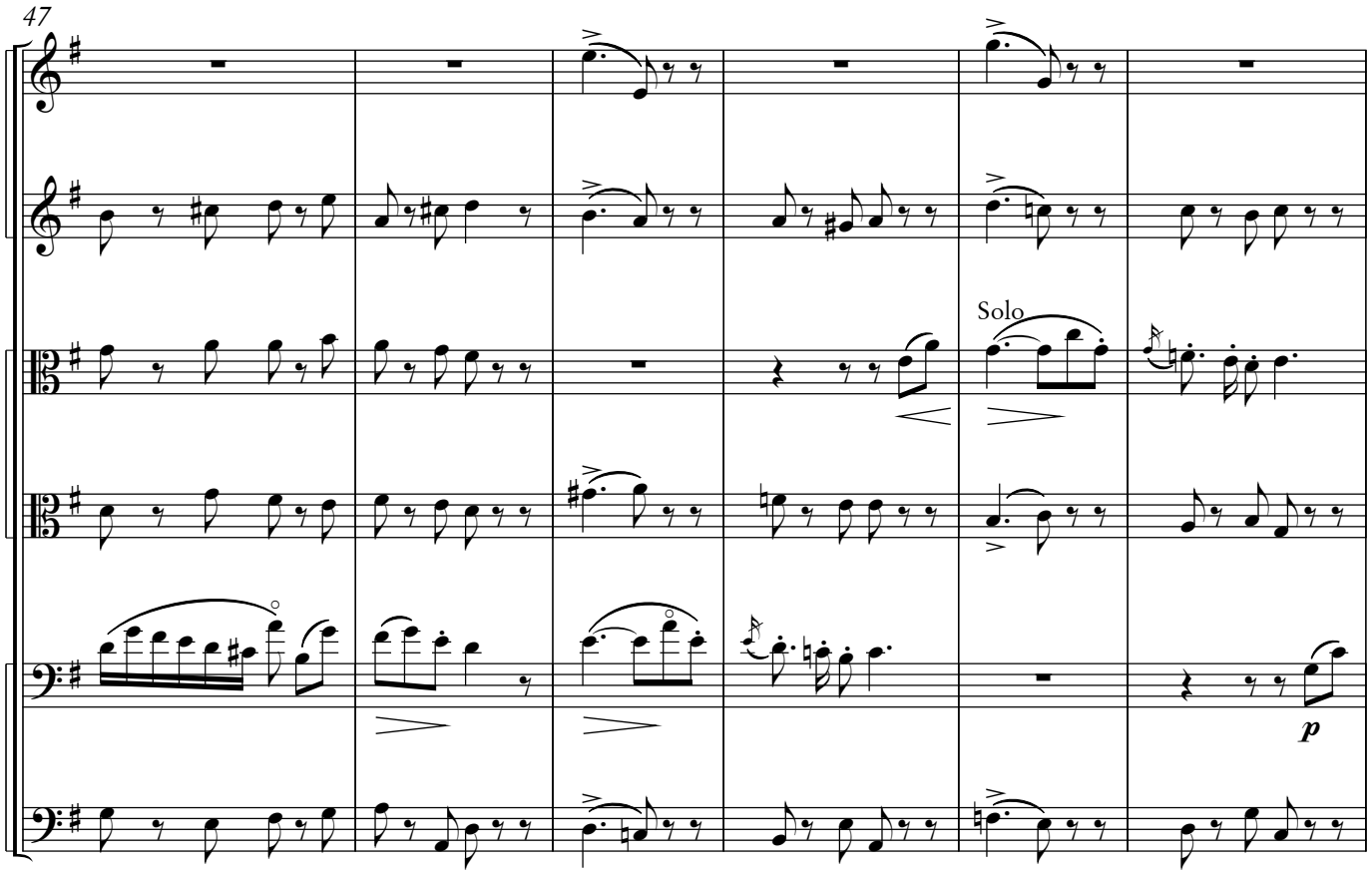
47
Solo
p

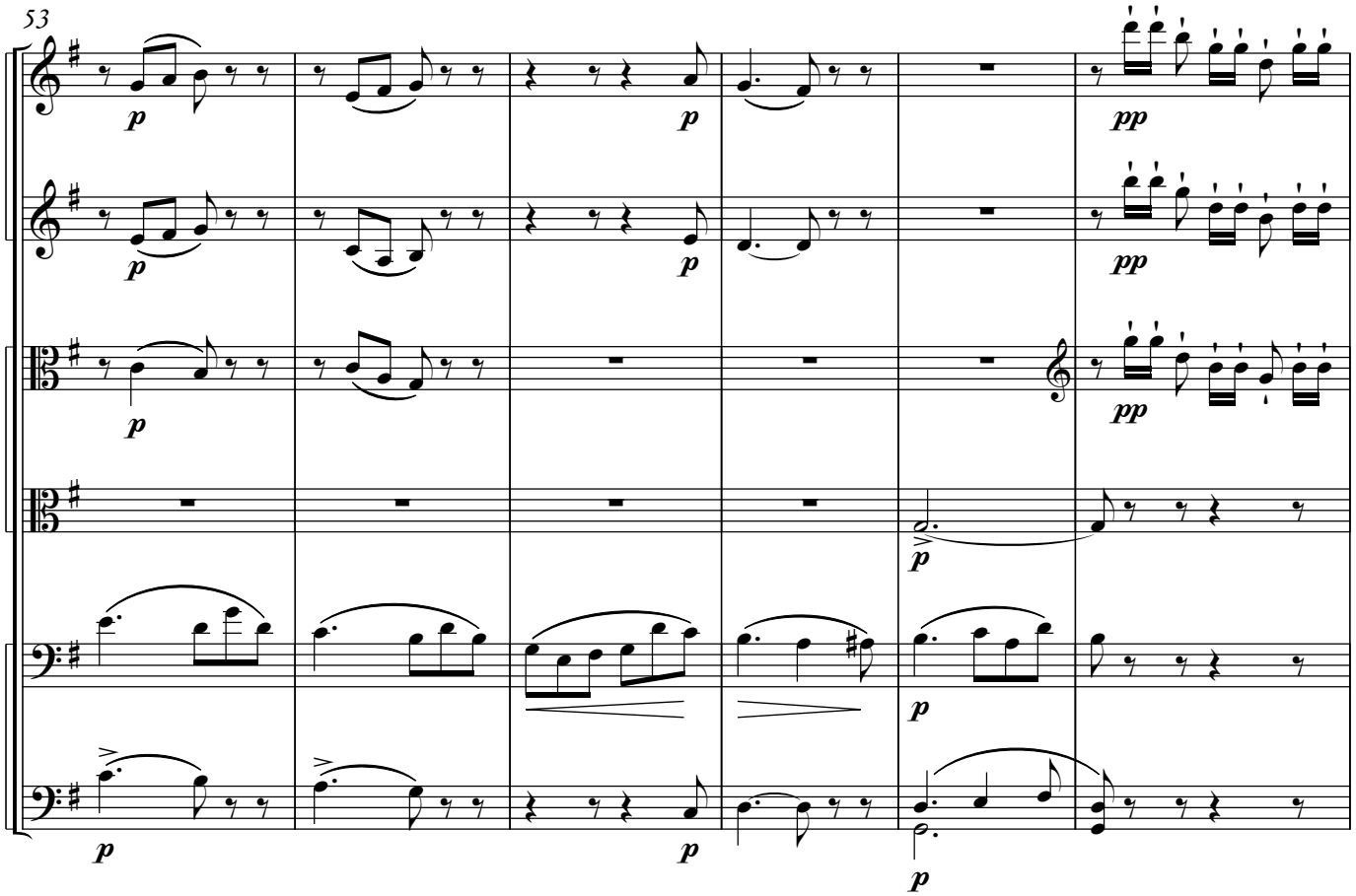
53
p
pp

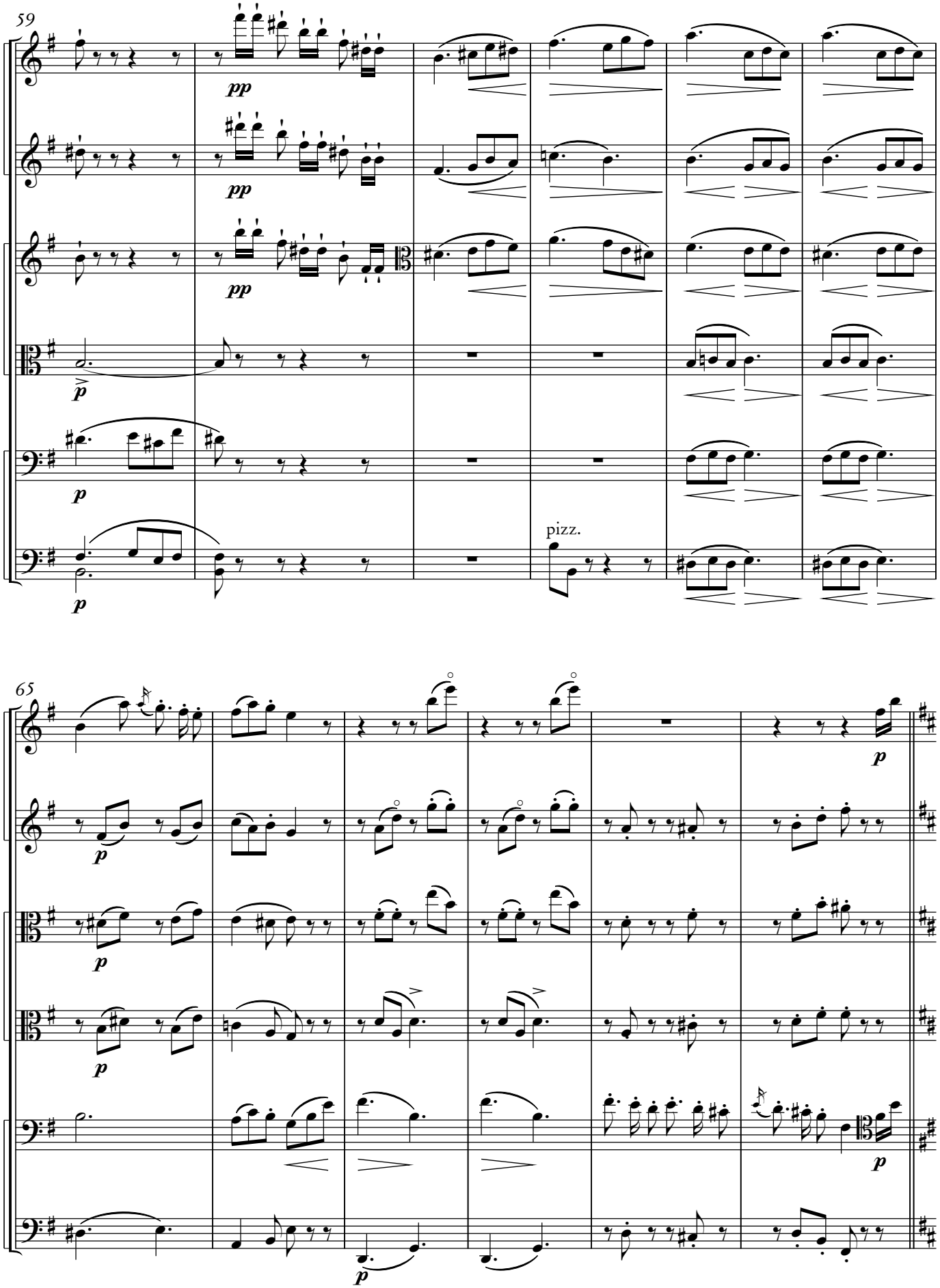
59
pp
pp
pp
p
p
pizz.
p
65
p
p
p
p
p

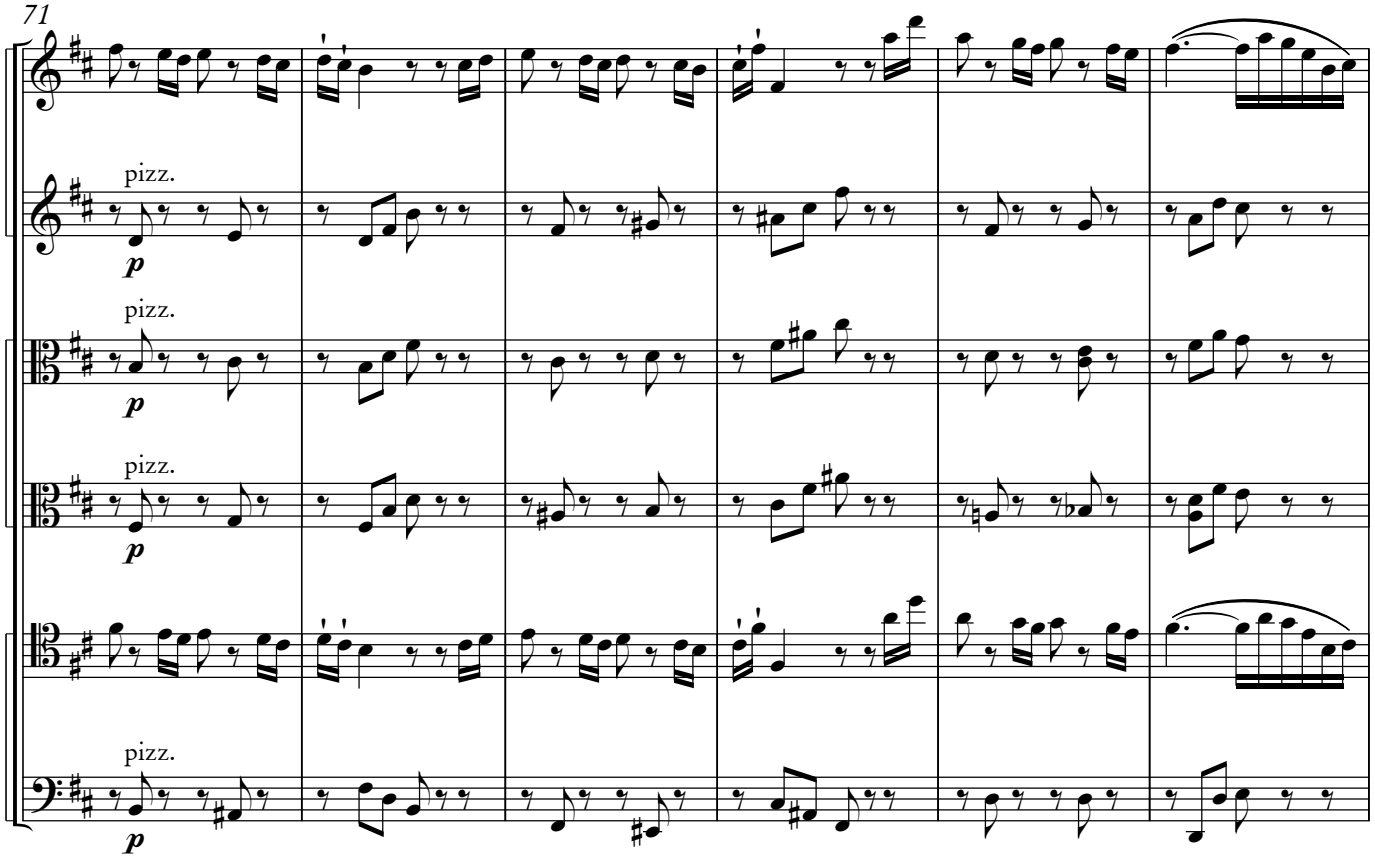
71
pizz.
p
pizz.
p
pizz.
p
pizz.
p

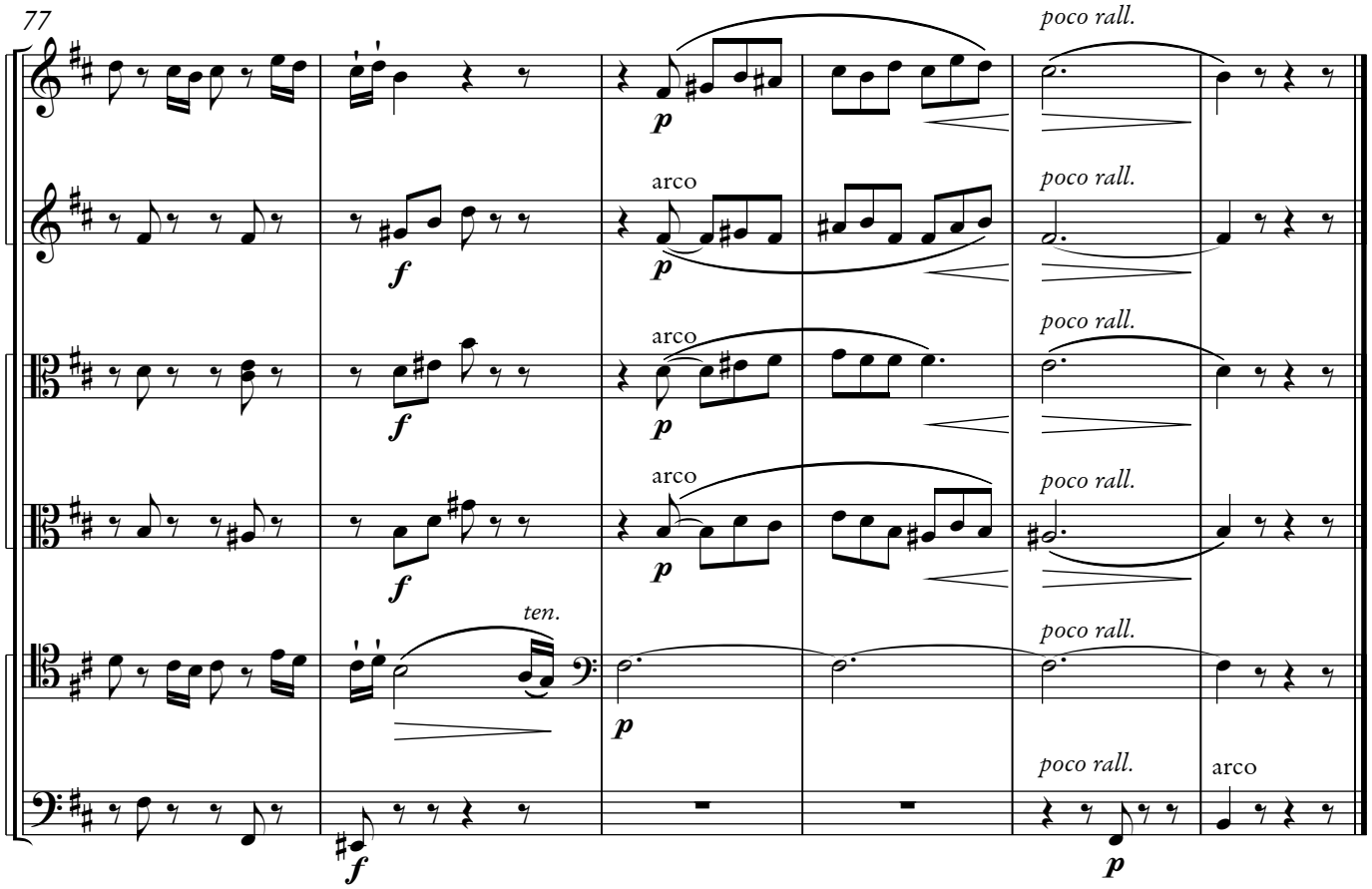
77
poco rall.
p
arco
poco rall.
p
f
arco
poco rall.
p
f
arco
poco rall.
p
f
ten.
poco rall.
p
poco rall.
arco
f
p

Finale: Allegro Vivace

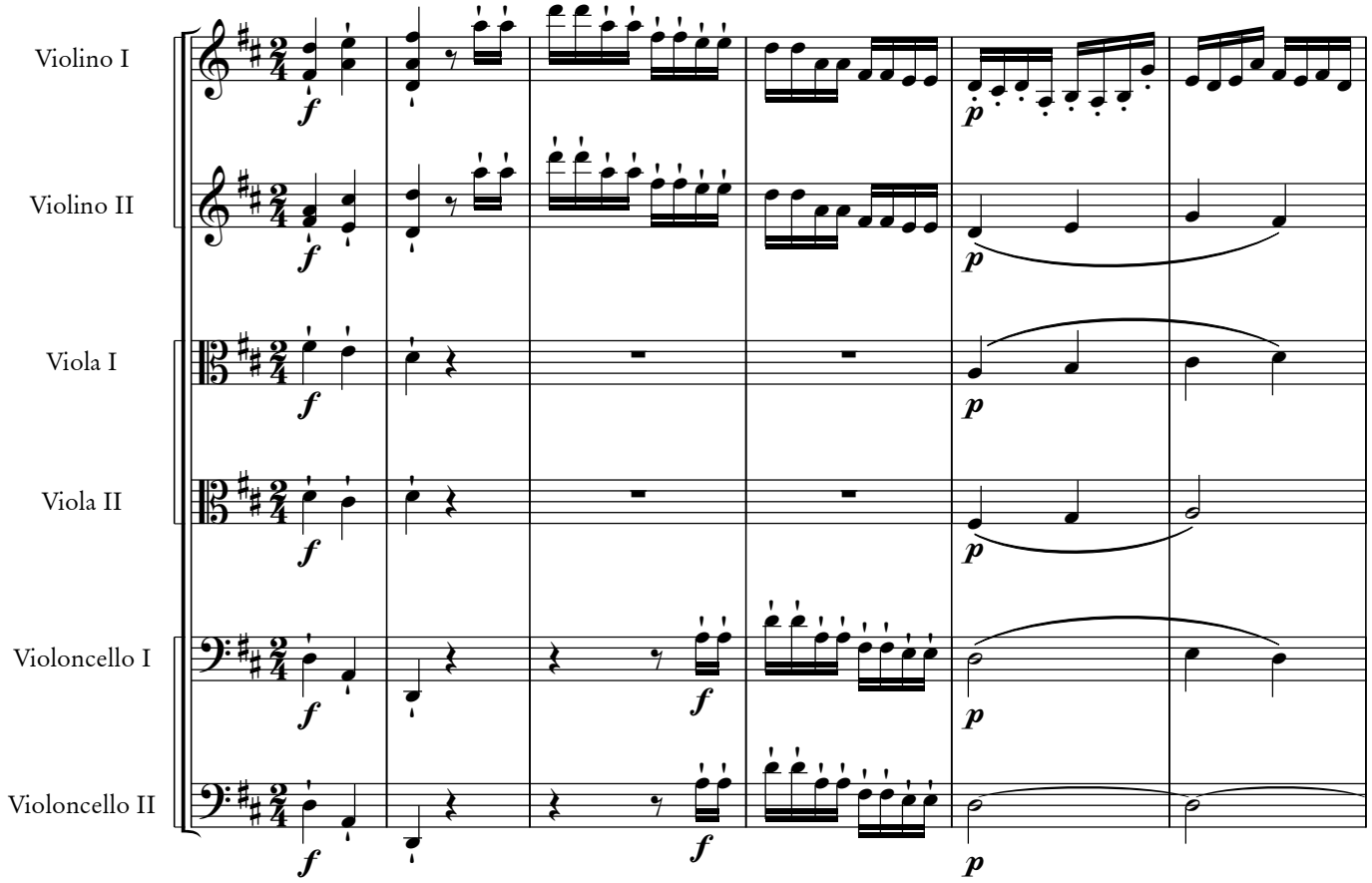

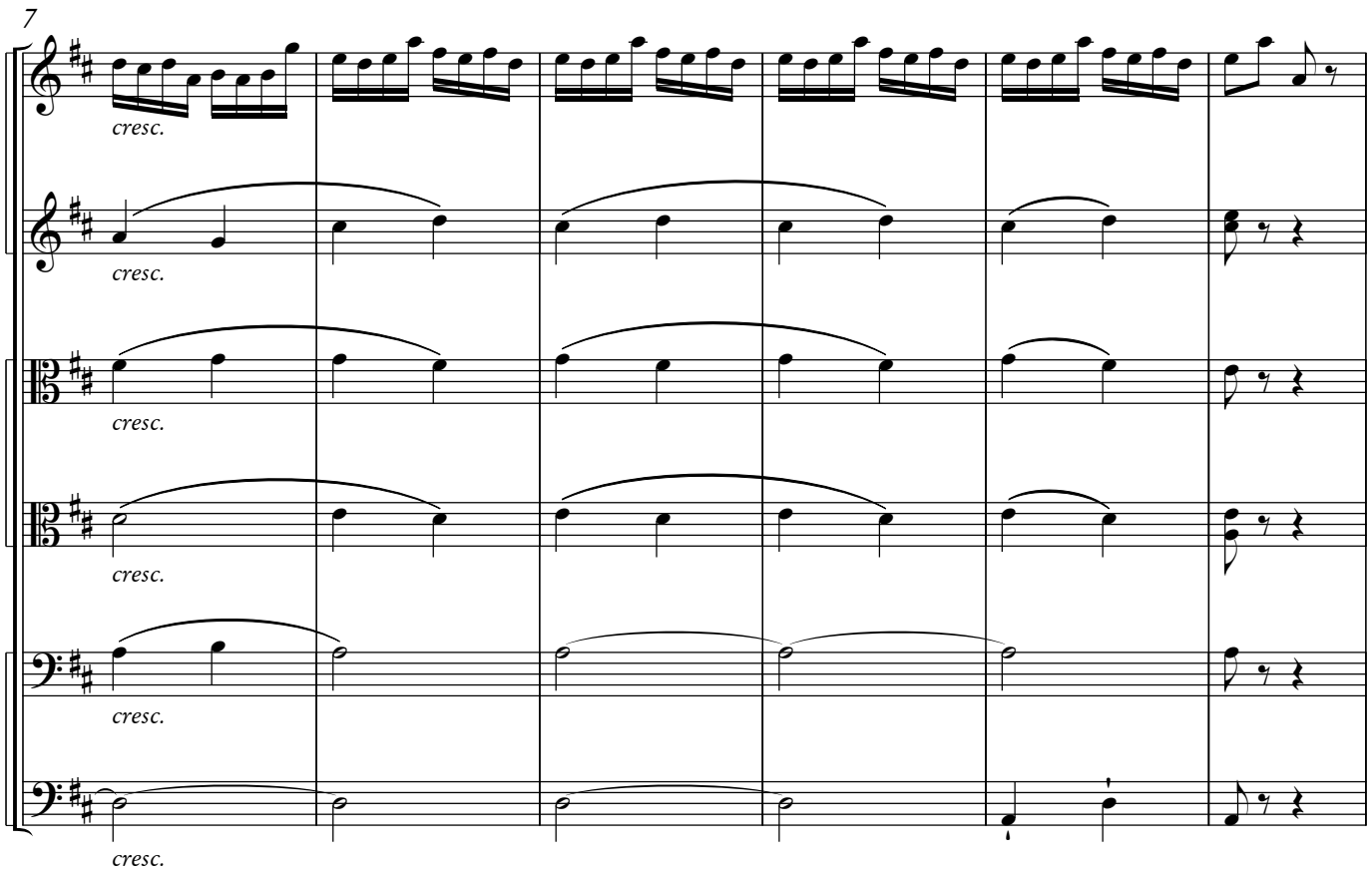

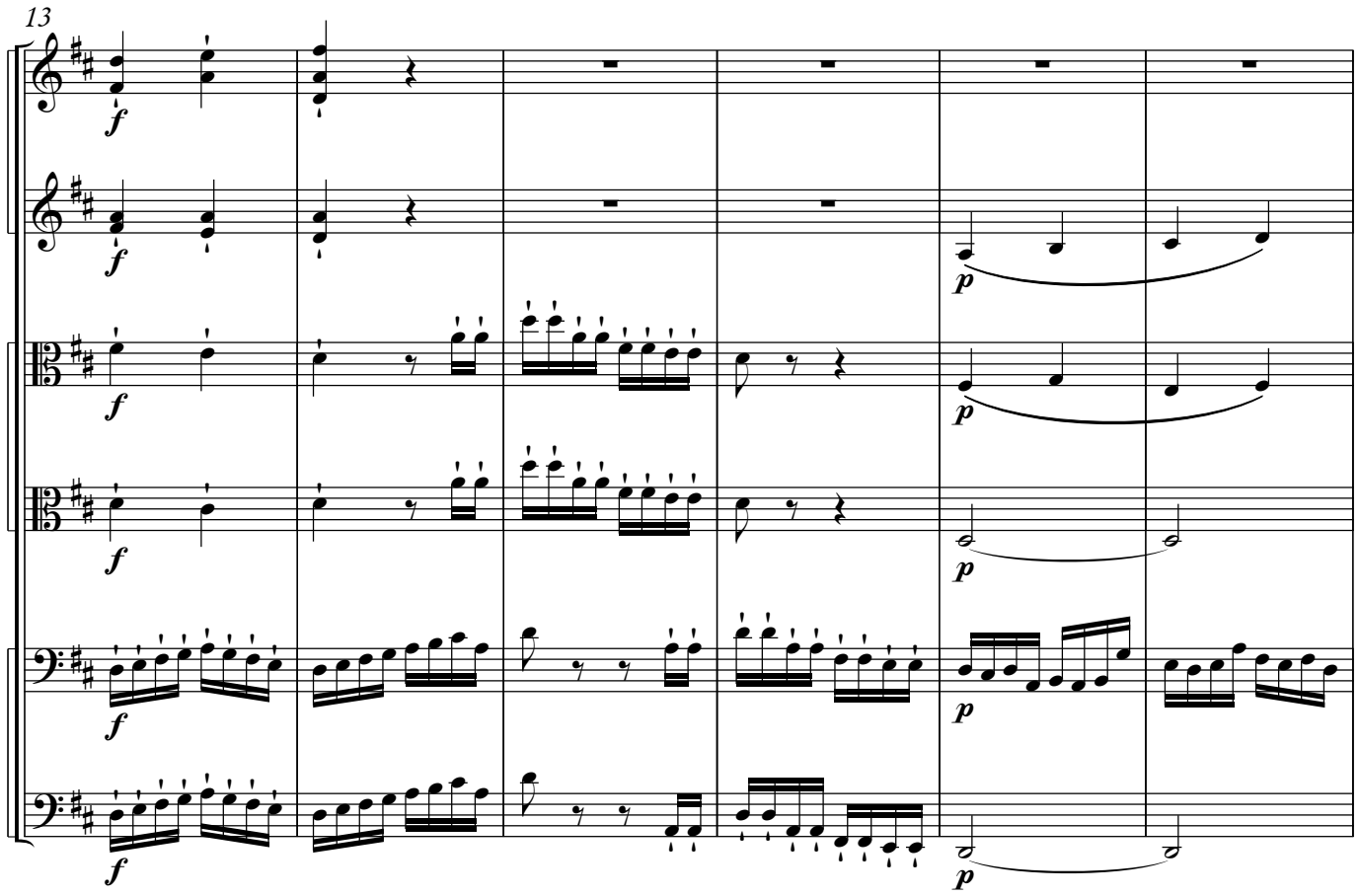
13
f
p

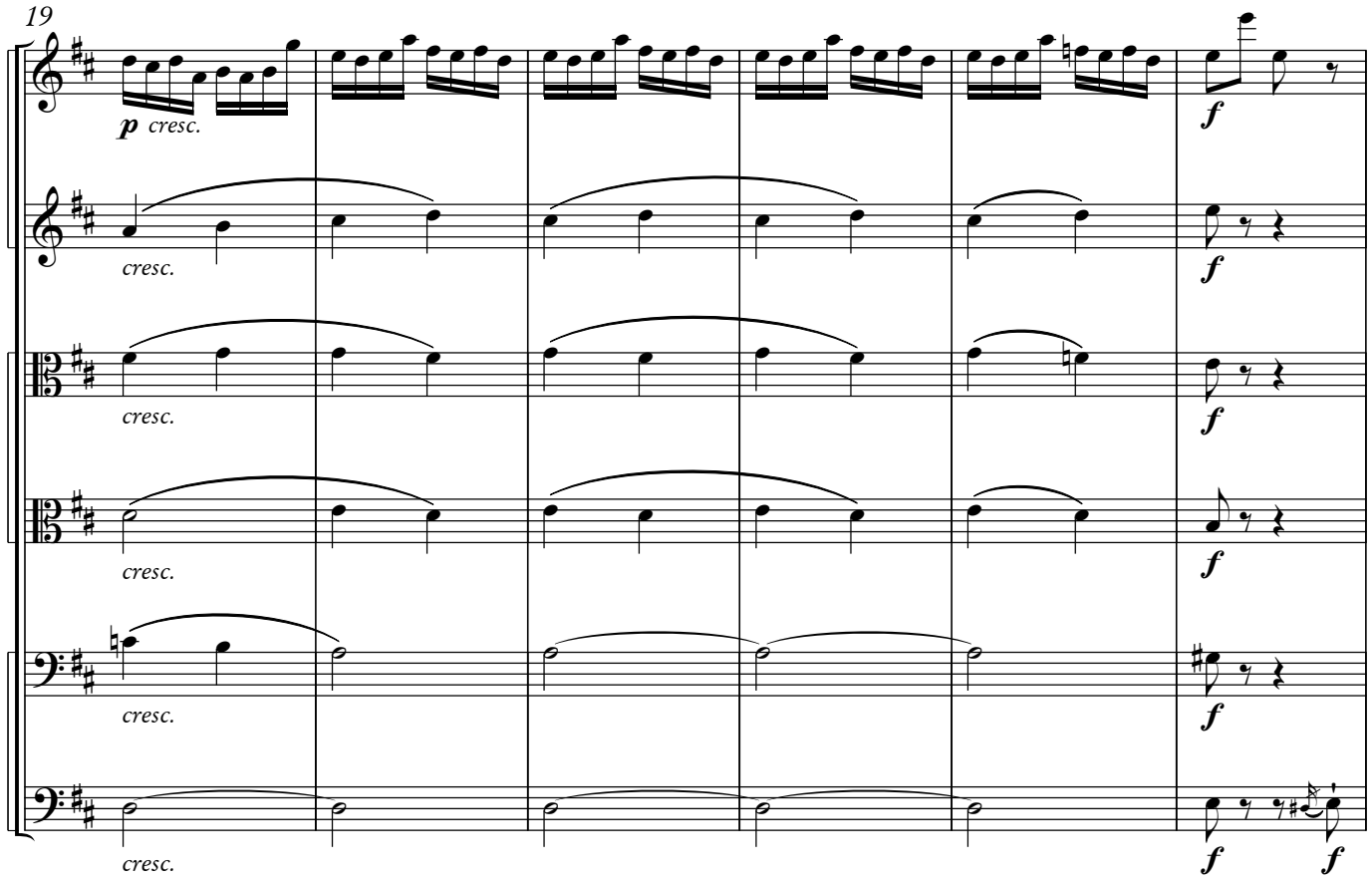
19
p cresc.
cresc.
f

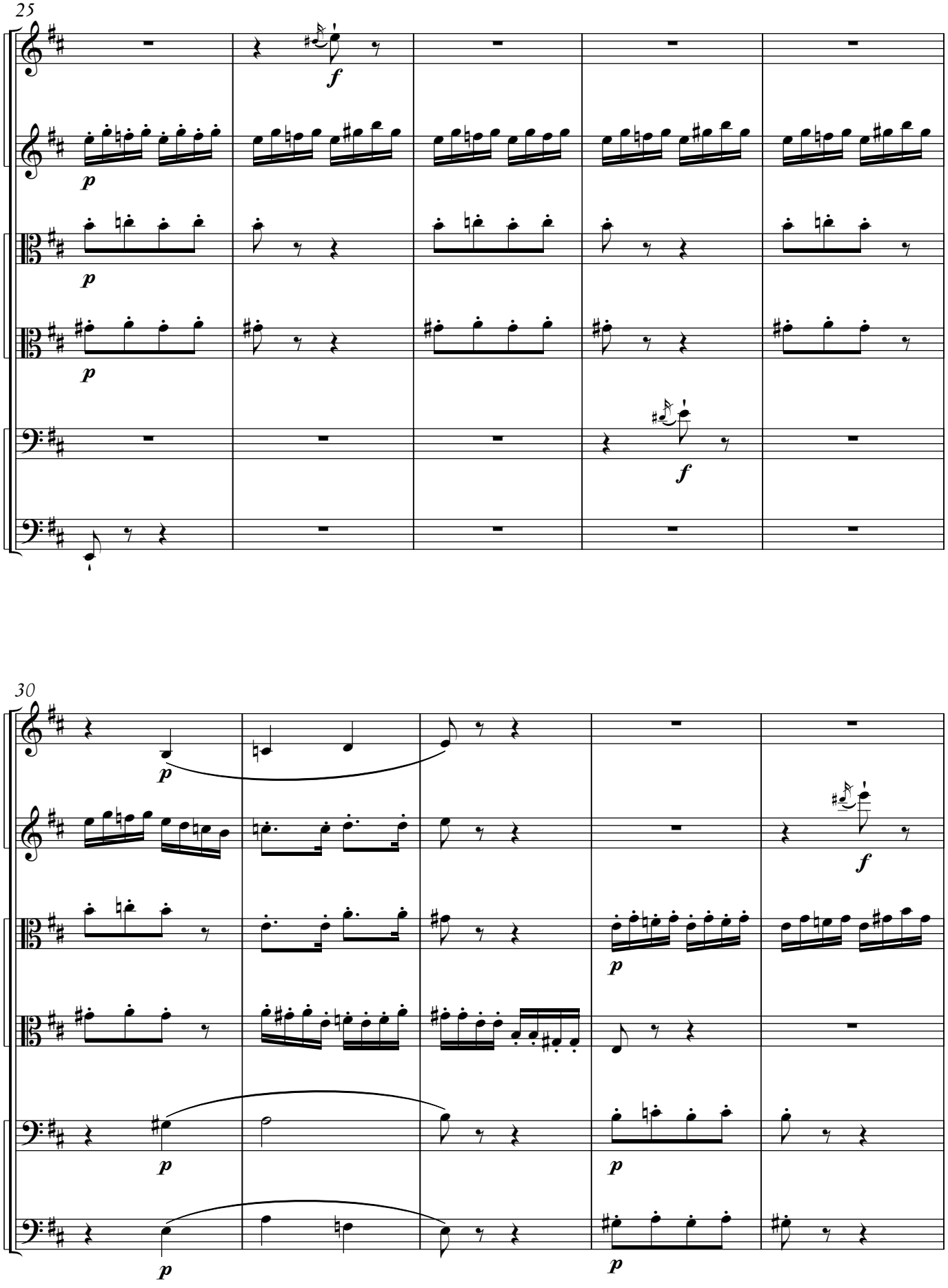
25
30

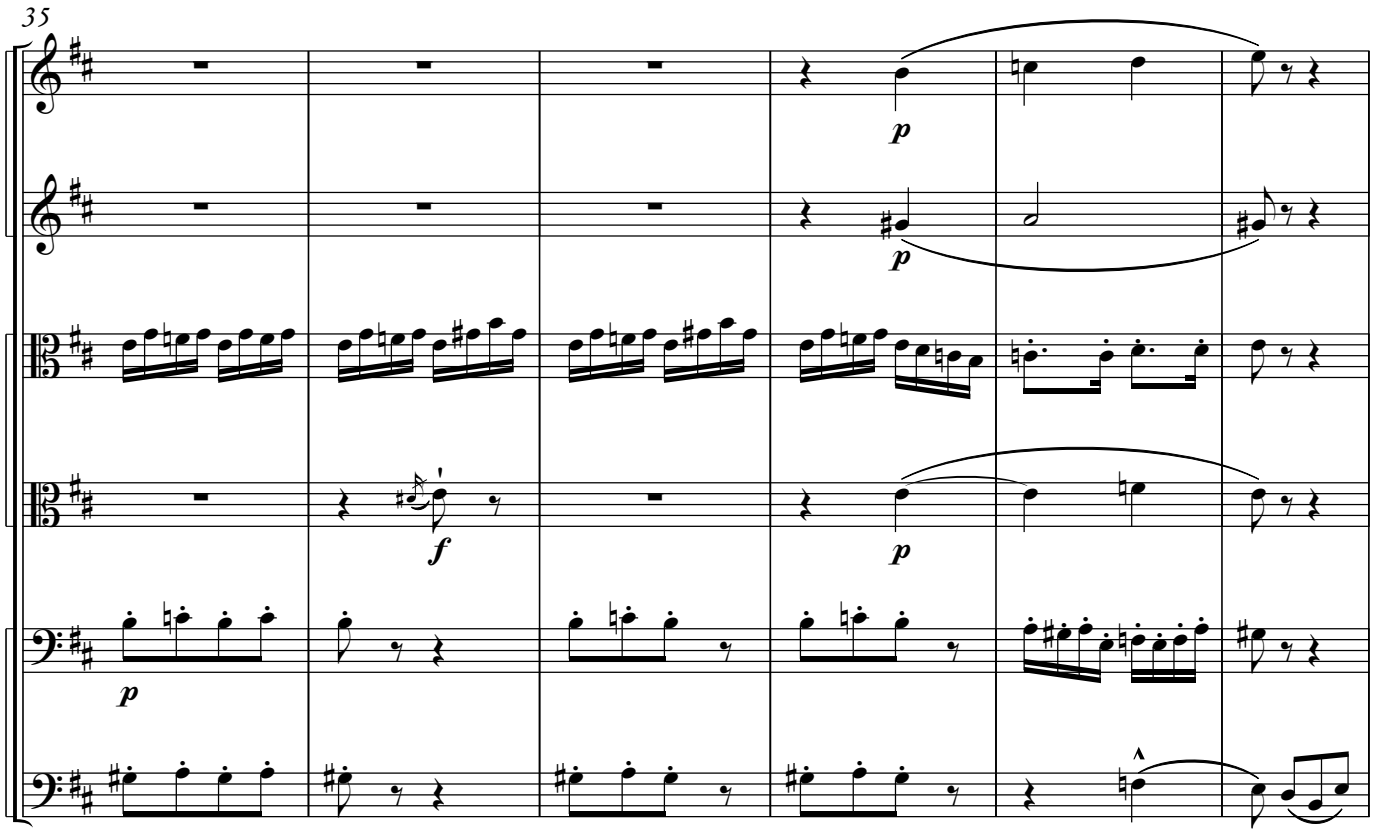
35
p
p
f
p
p

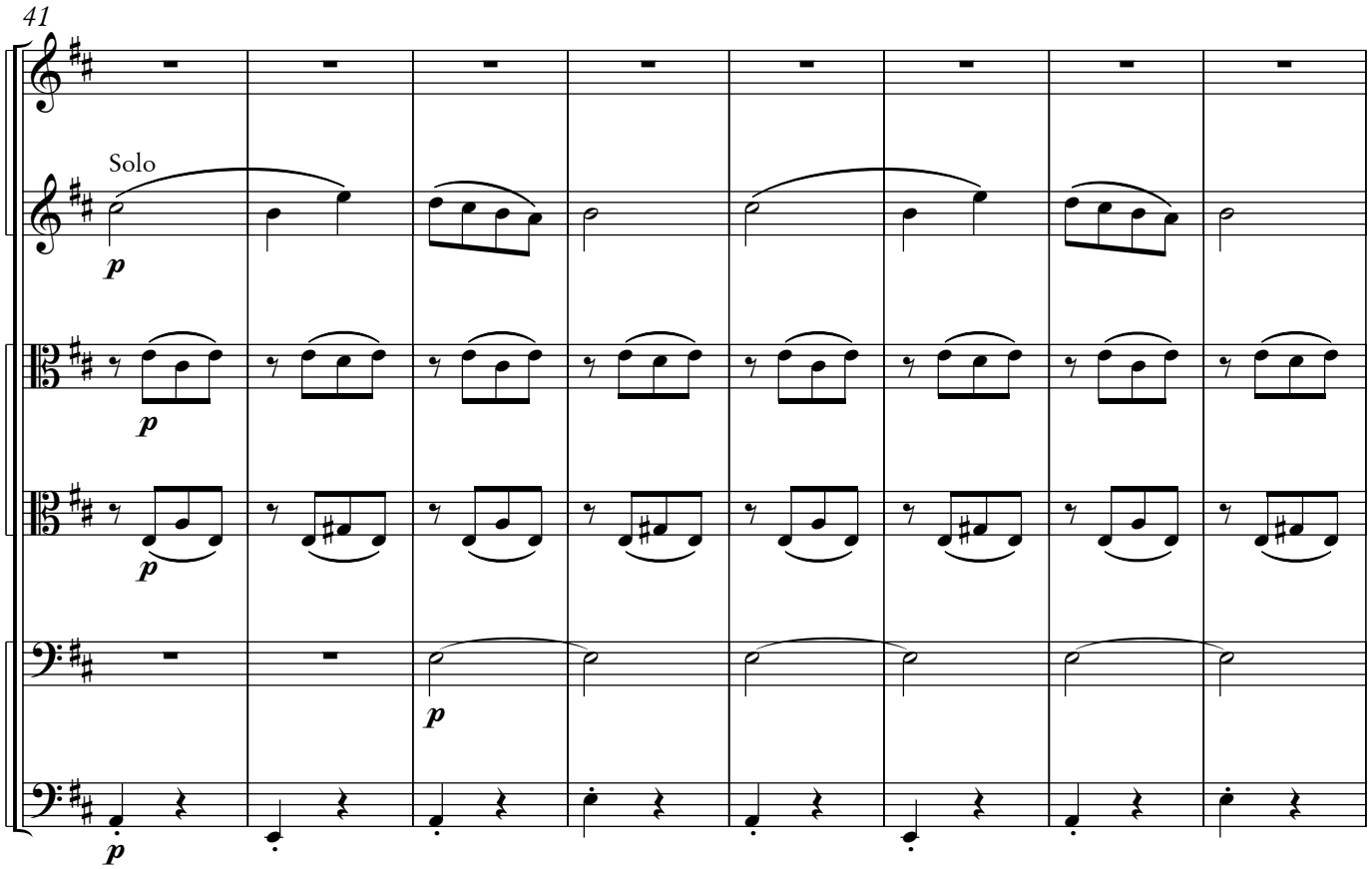
41
Solo
p
p
p
p
p

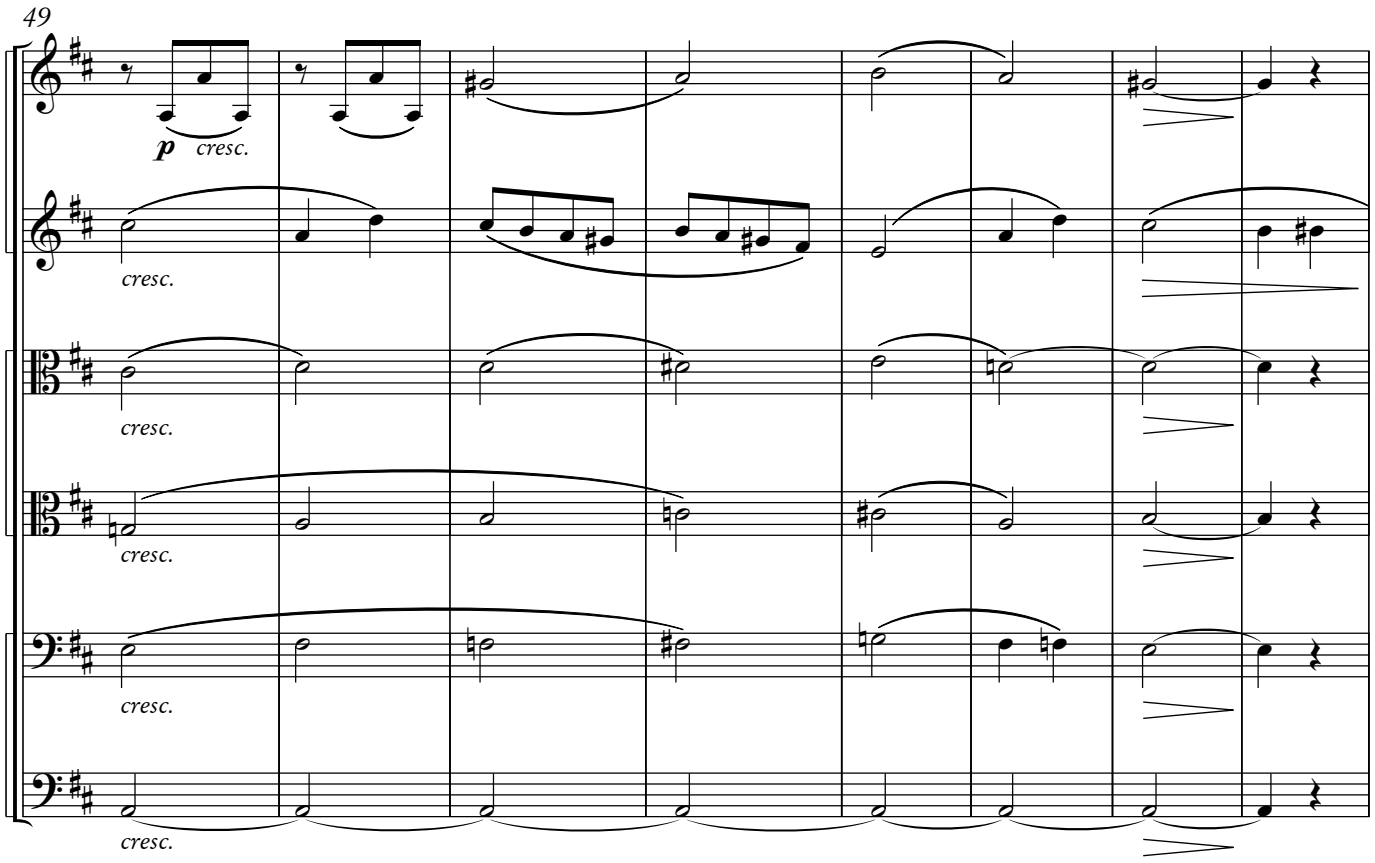
49
p cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.

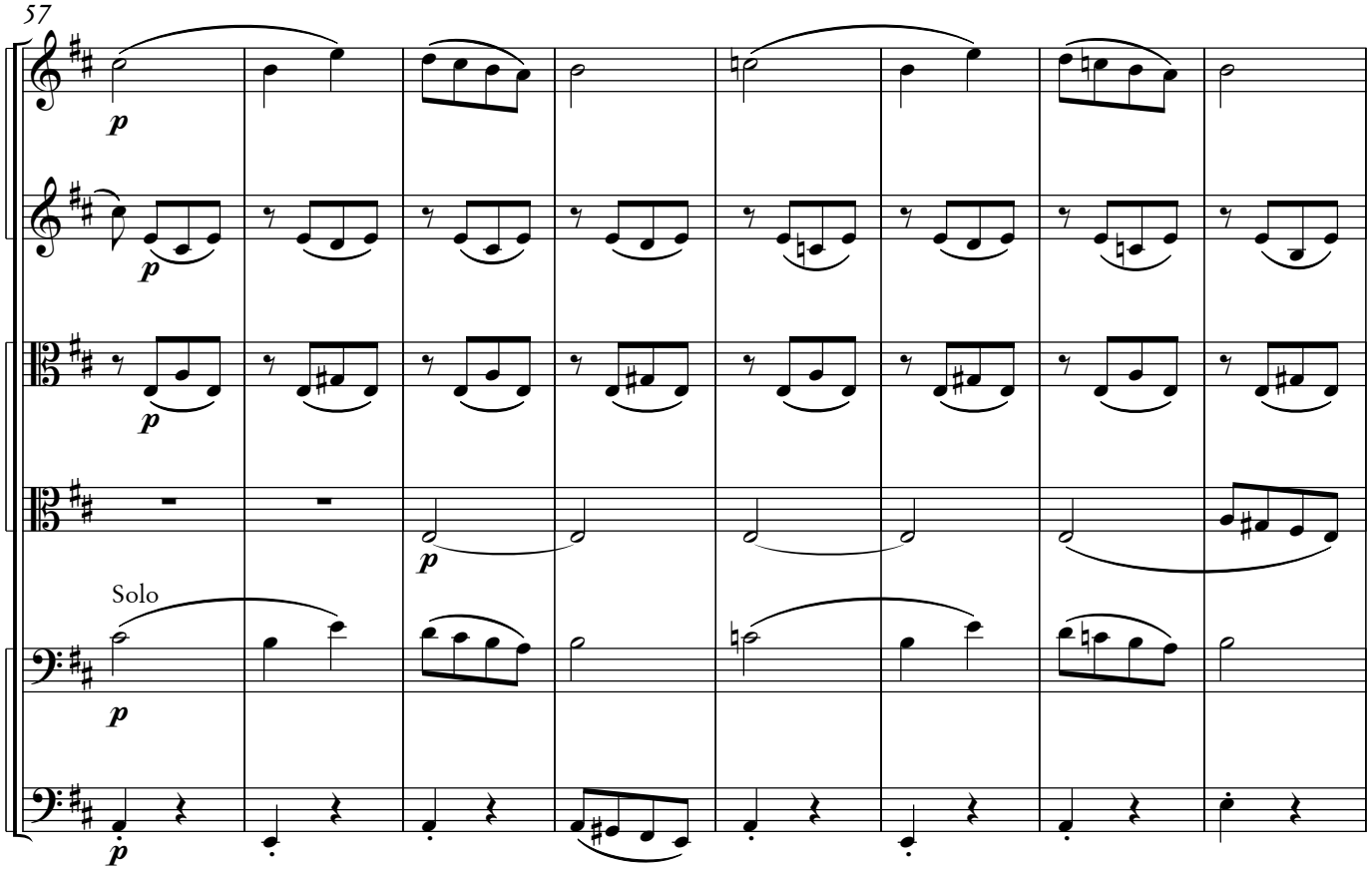
57
p
p
p
p
Solo
p
p

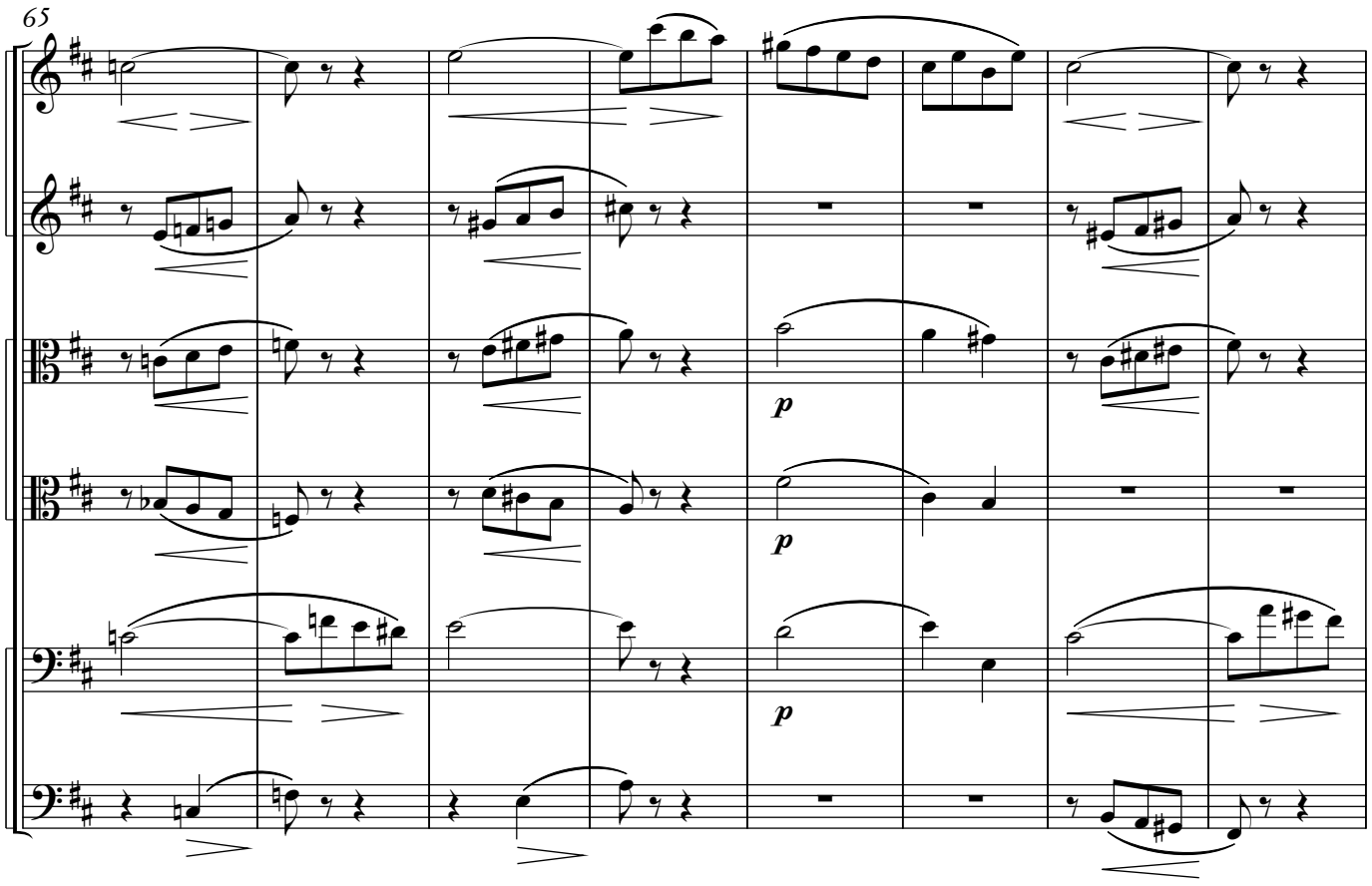
65
p
p
p

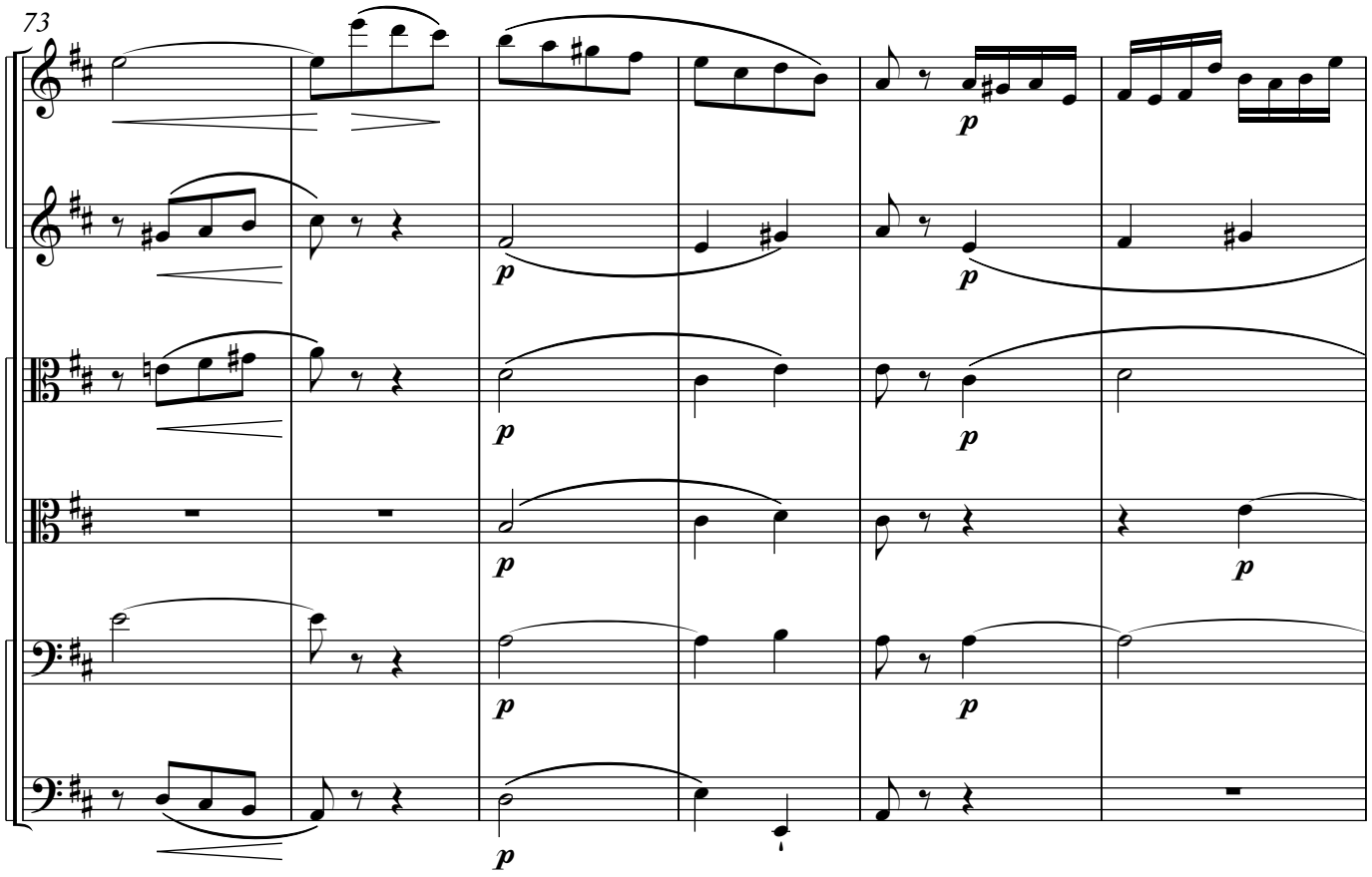
73
p
p
p
p
p
p
p
p
p

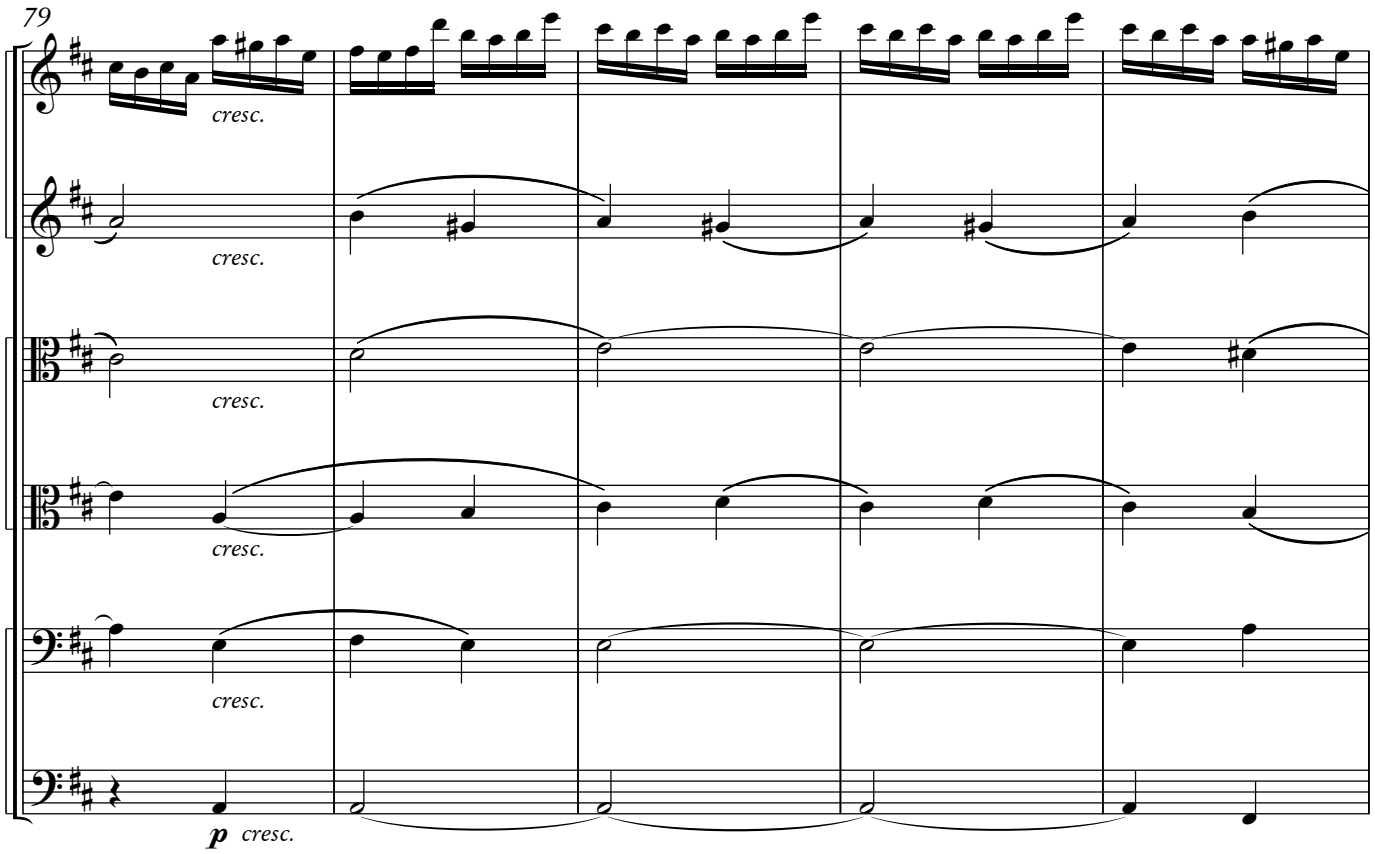
79
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
p cresc.

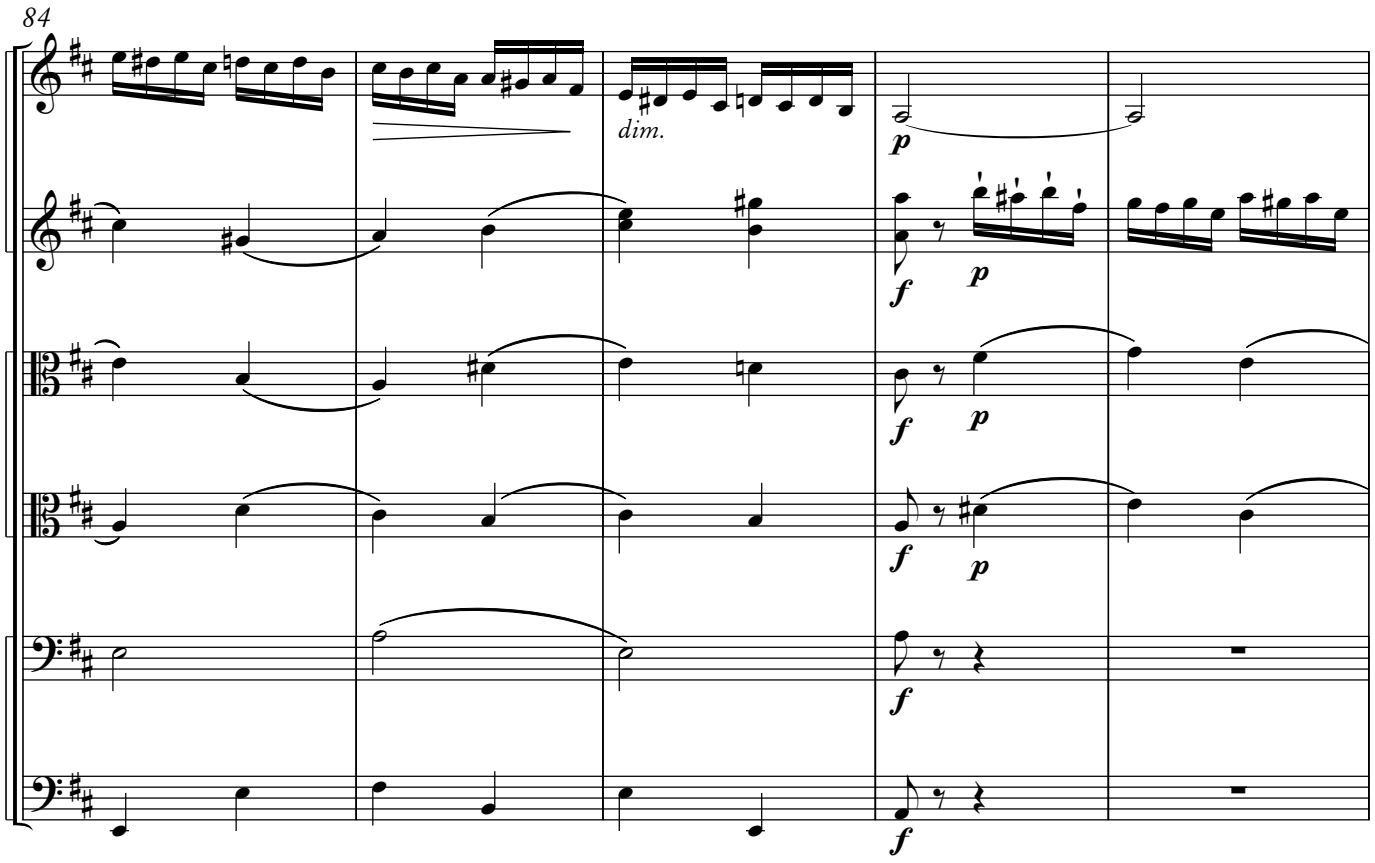
84
dim.
p
f
p
f
p
f
p
f

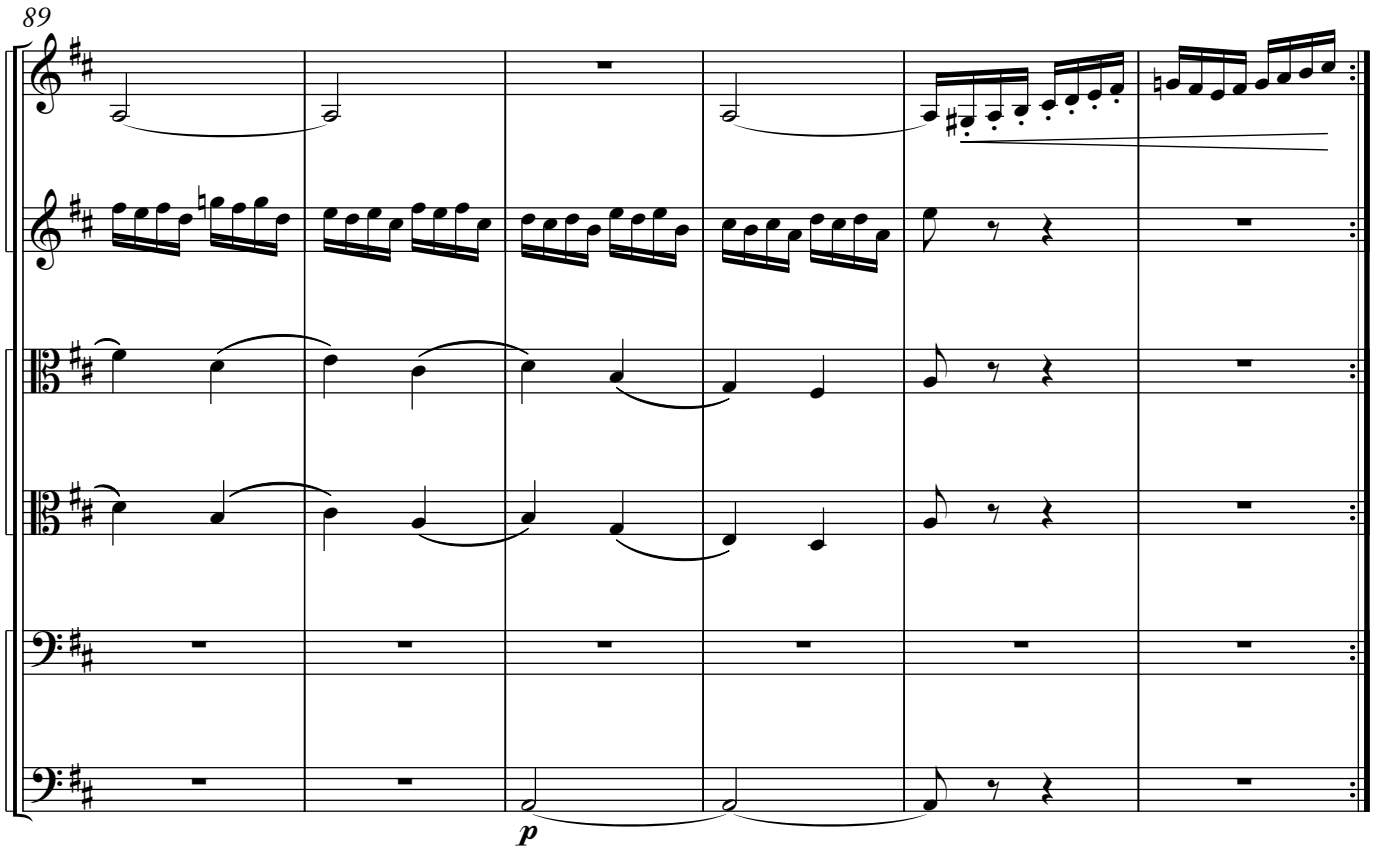
89
p

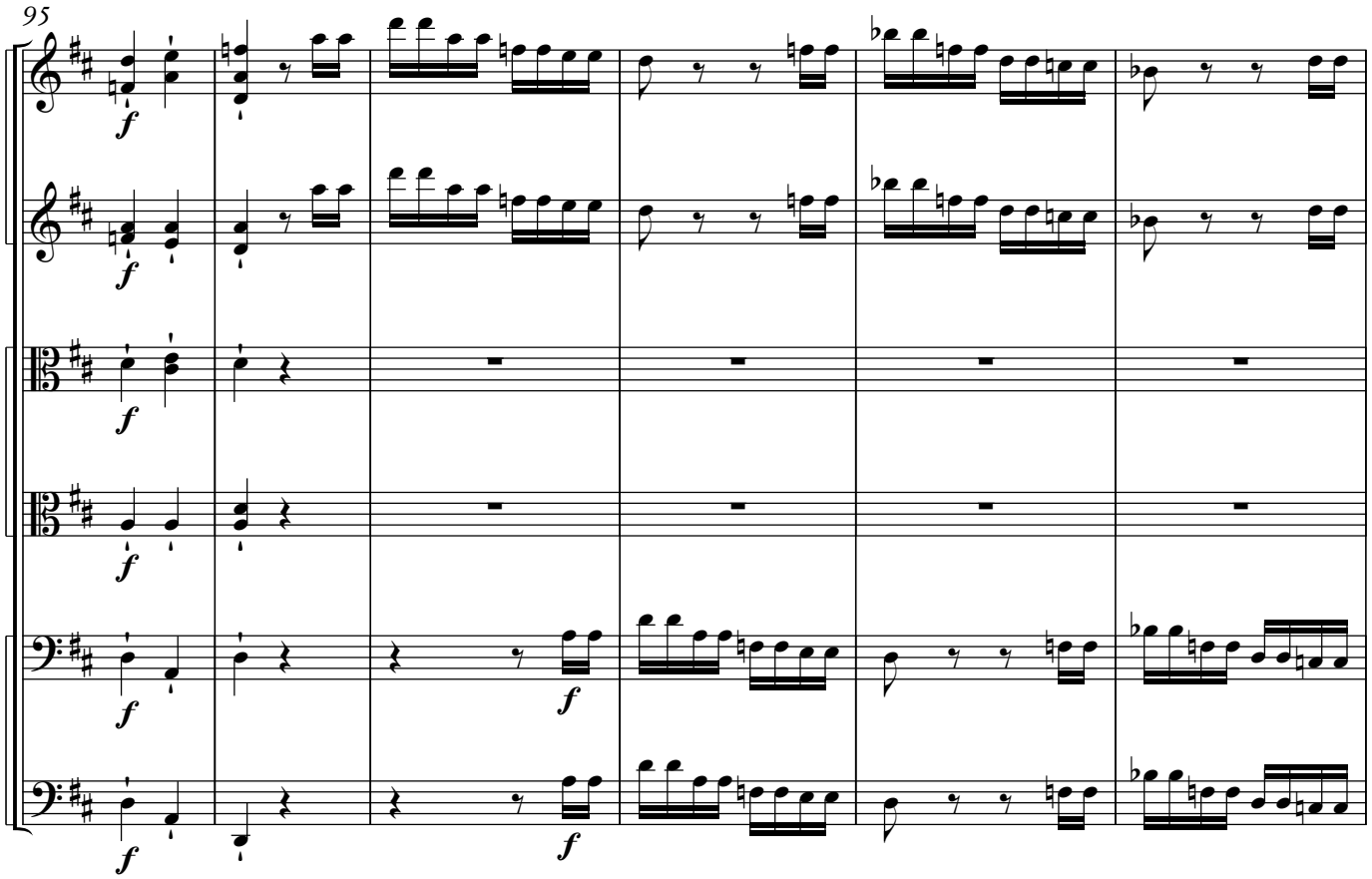
95
f
f
f
f
f
f
f

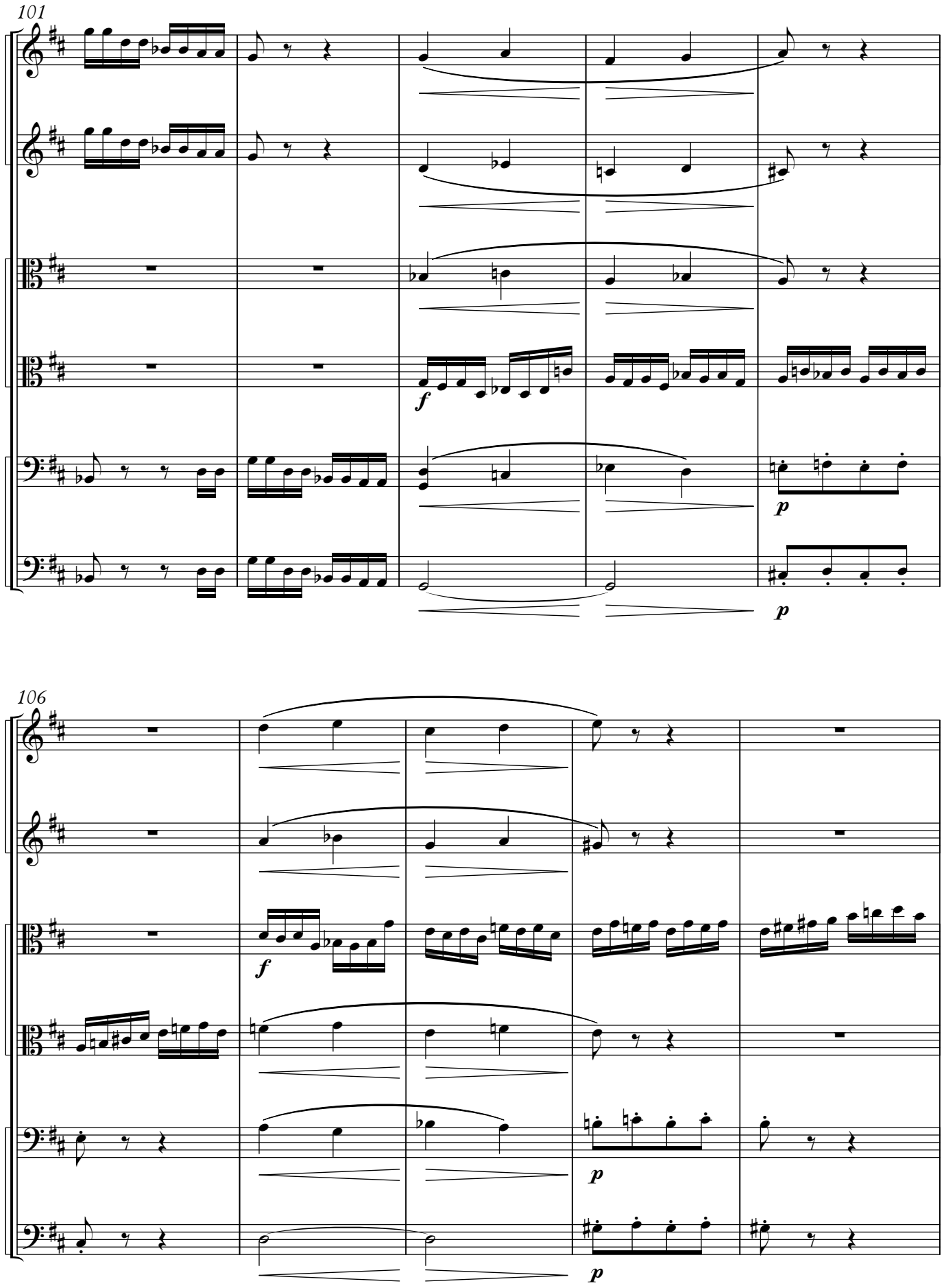
101
f
p
p
106
f
p
p

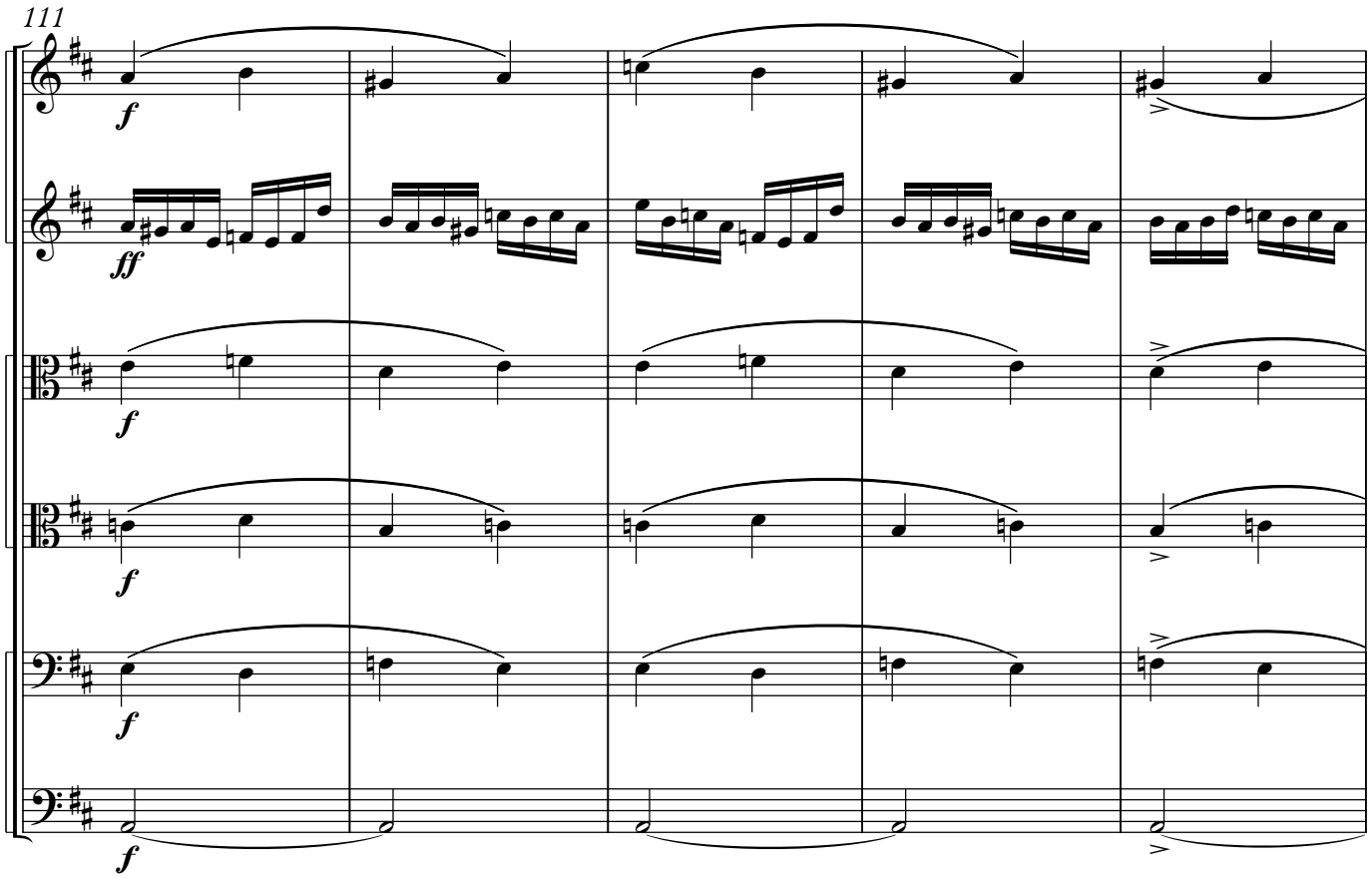
111
f
ff
f
f
f
f

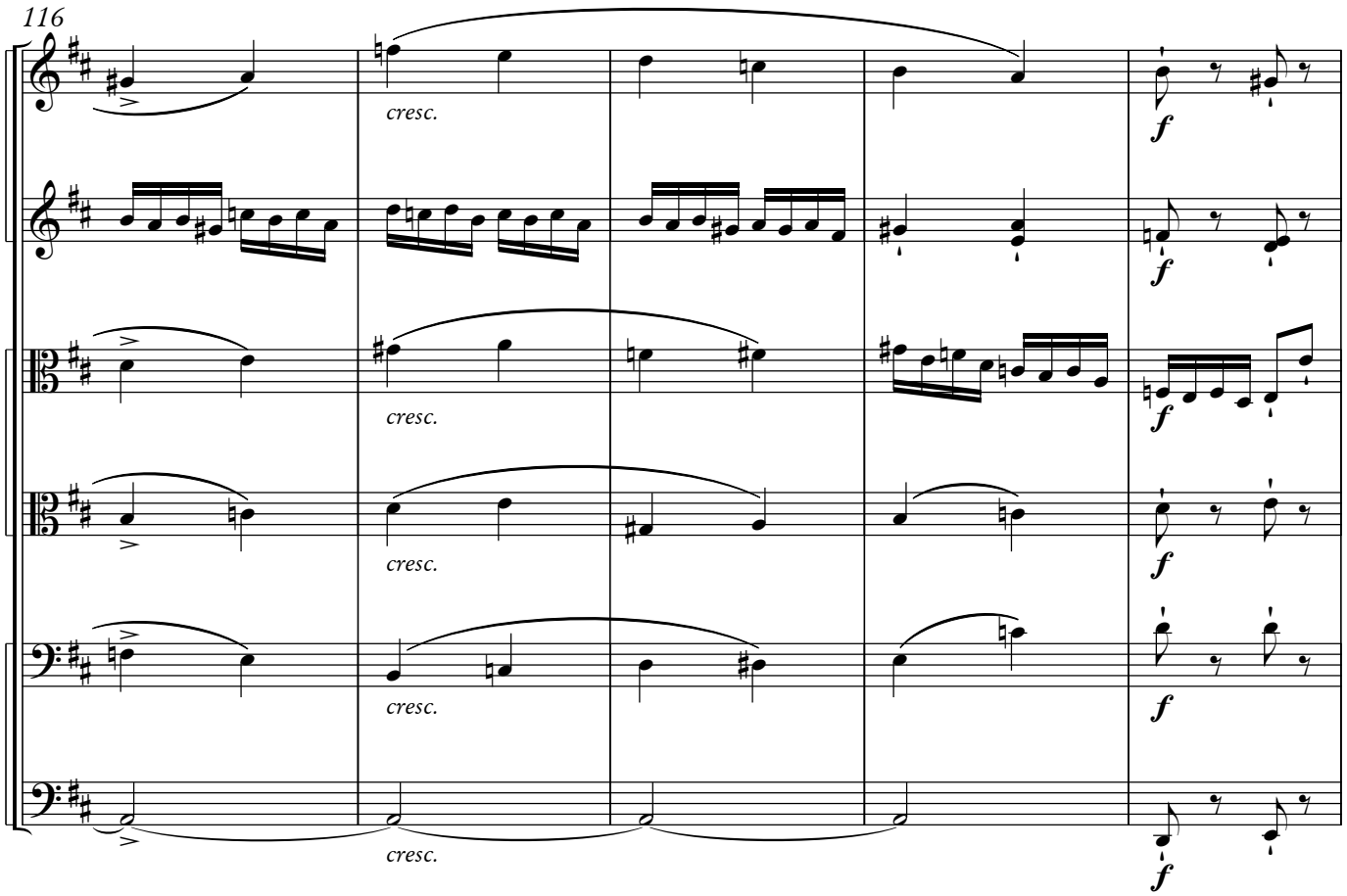
116
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
f
f
f
f
f

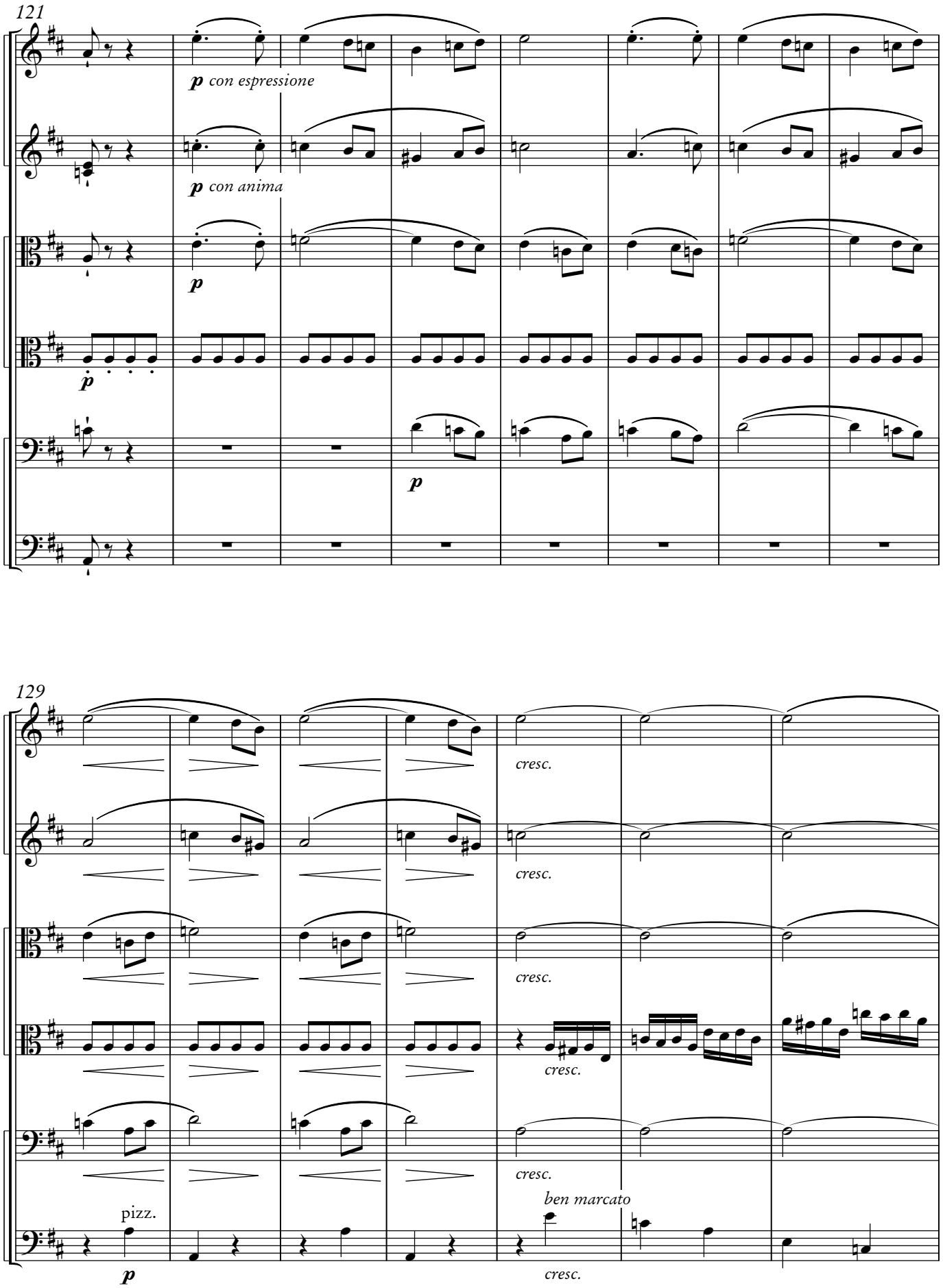
121
p con espressione
p con anima
p
p
p
129
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
pizz.
p
ben marcato
cresc.

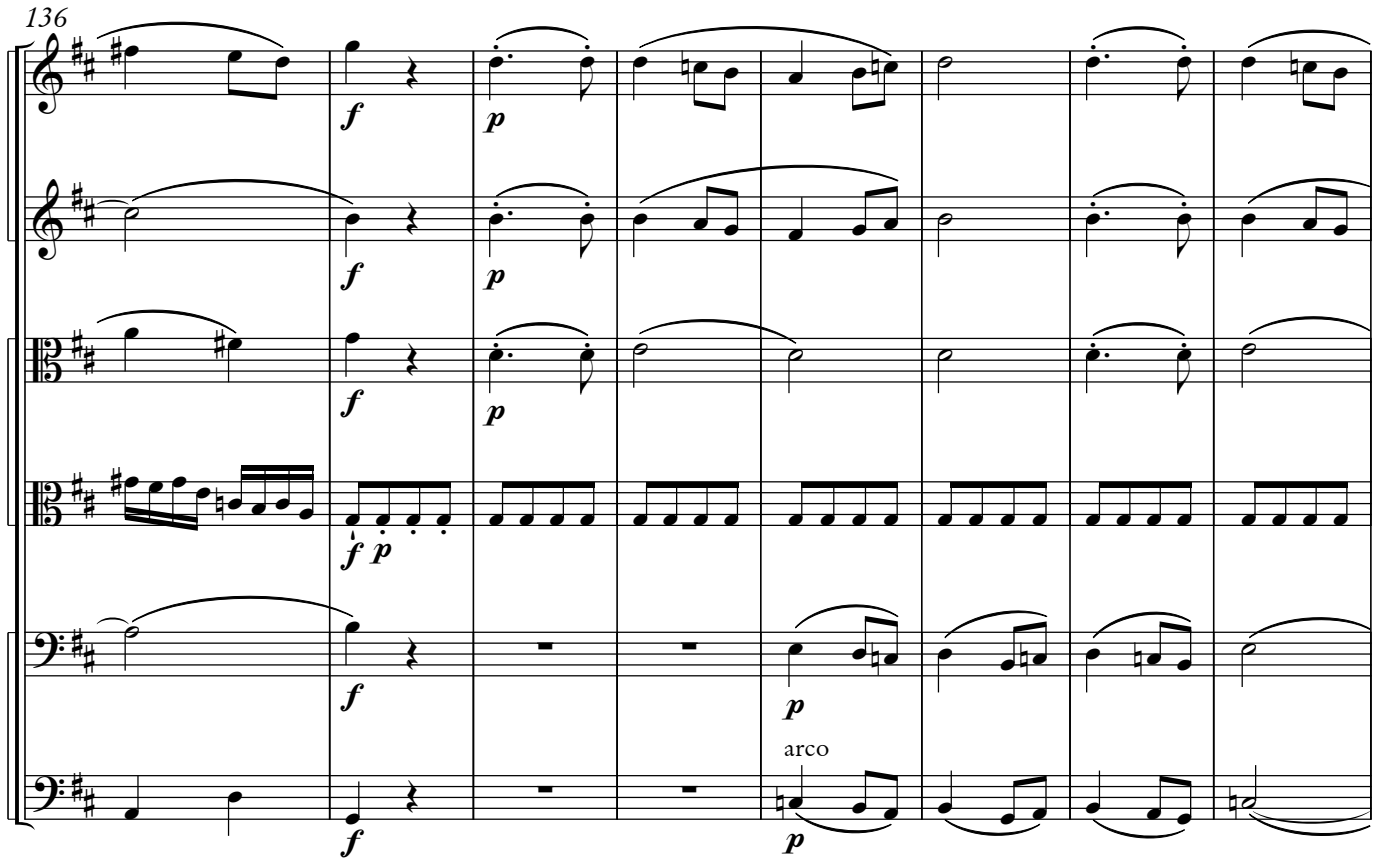
136
f
p
arco

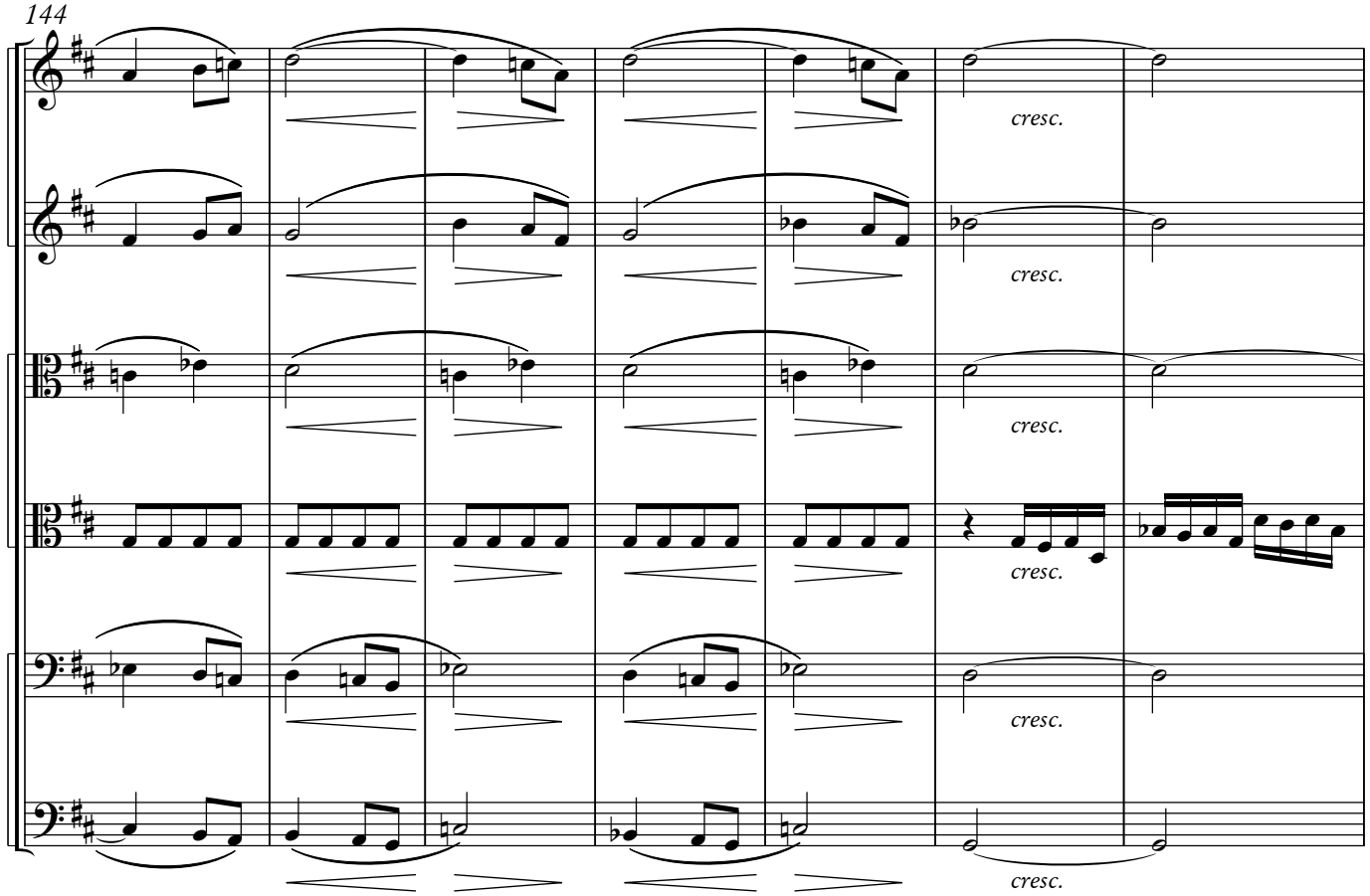
144
cresc.

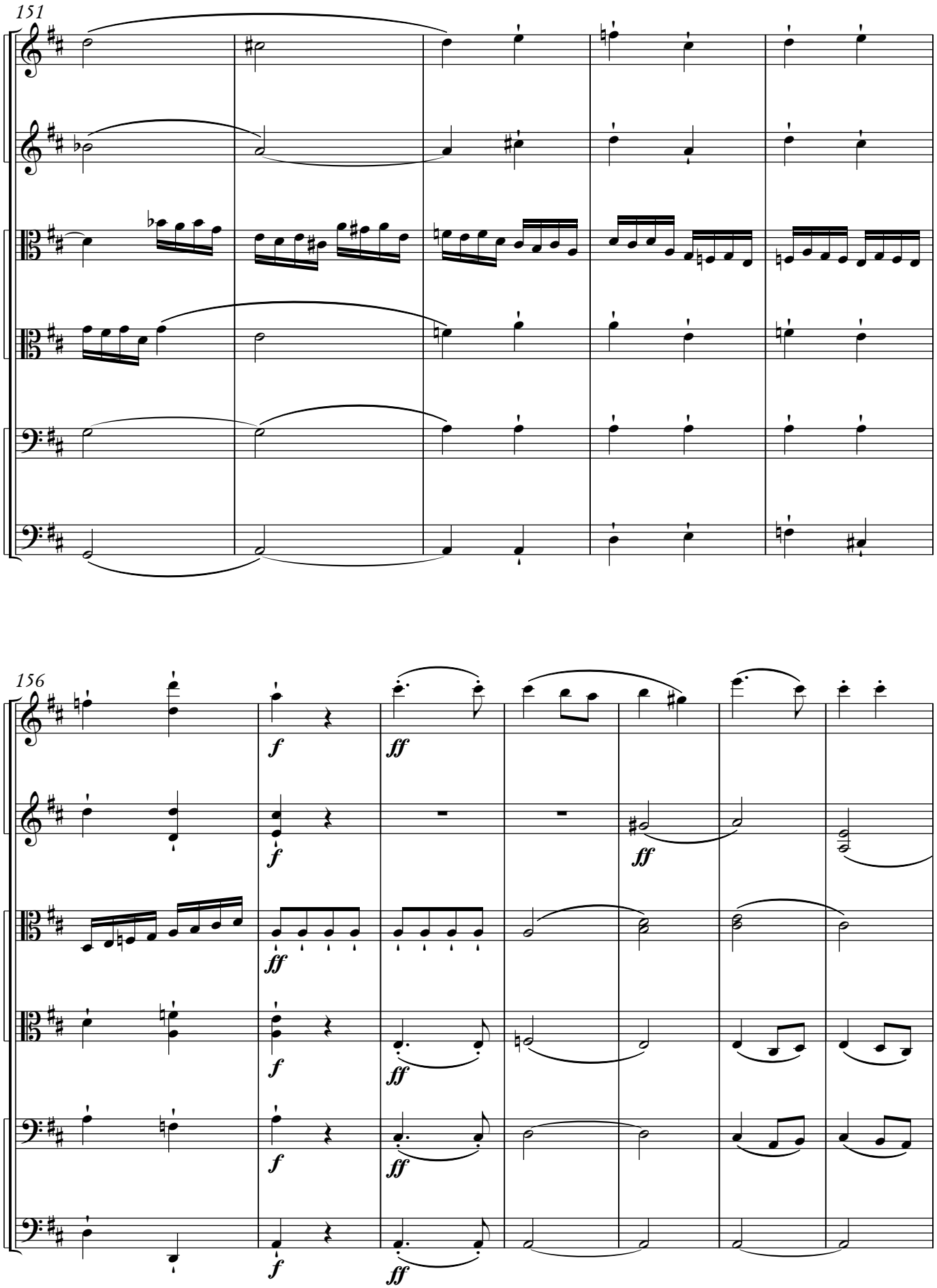
151
156
f
ff

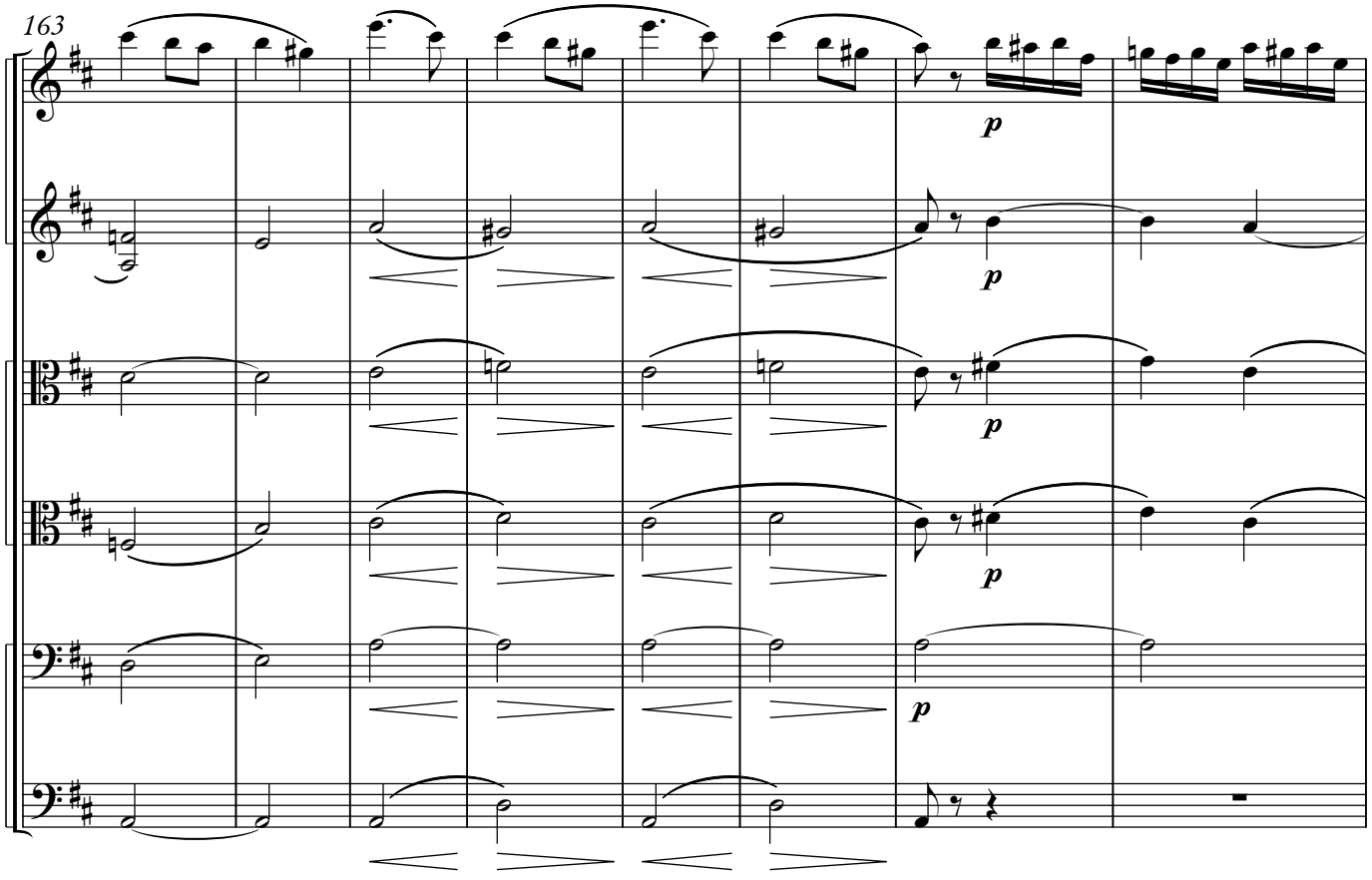
163
p
p
p
p

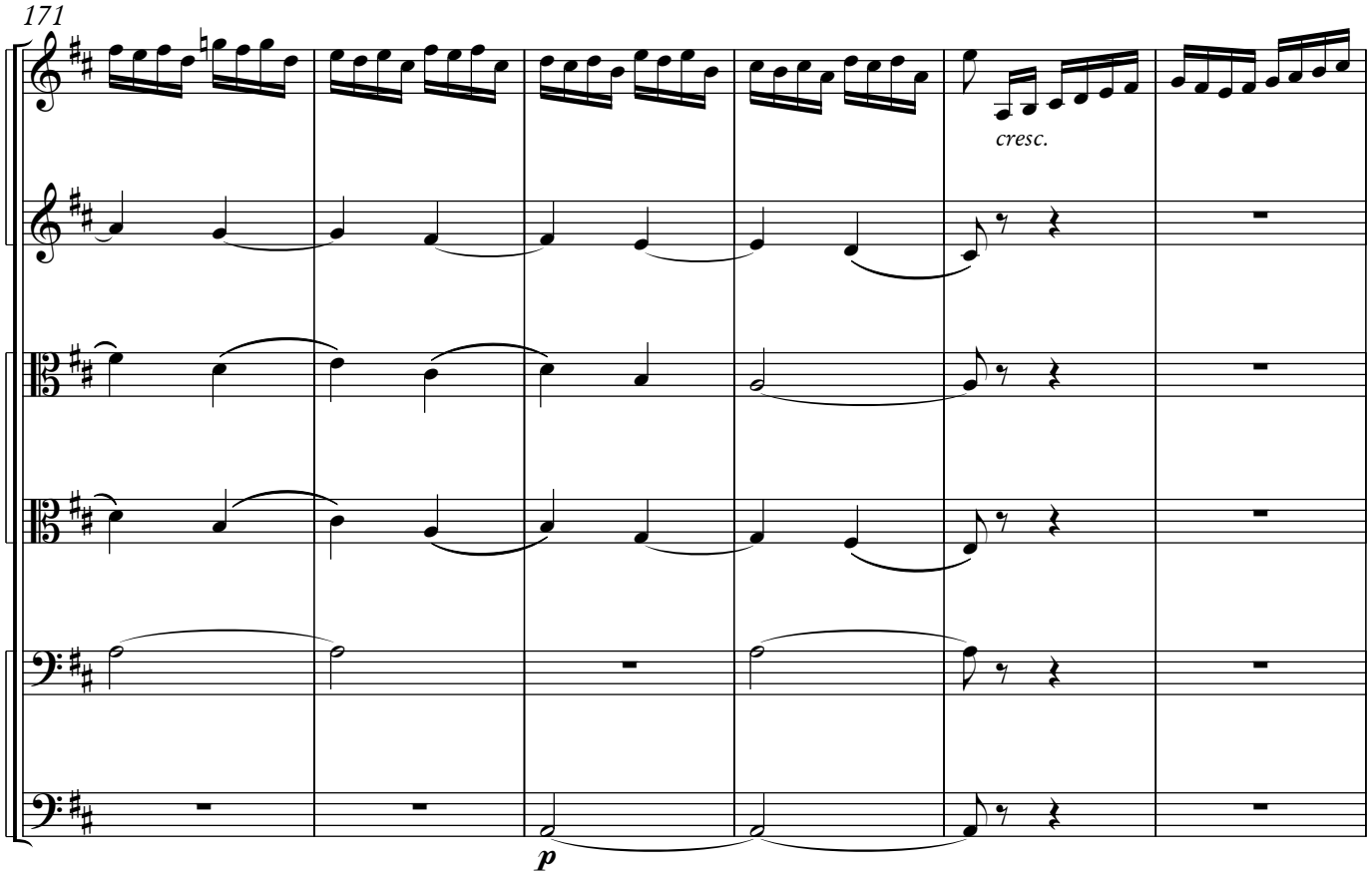
171
cresc.
p

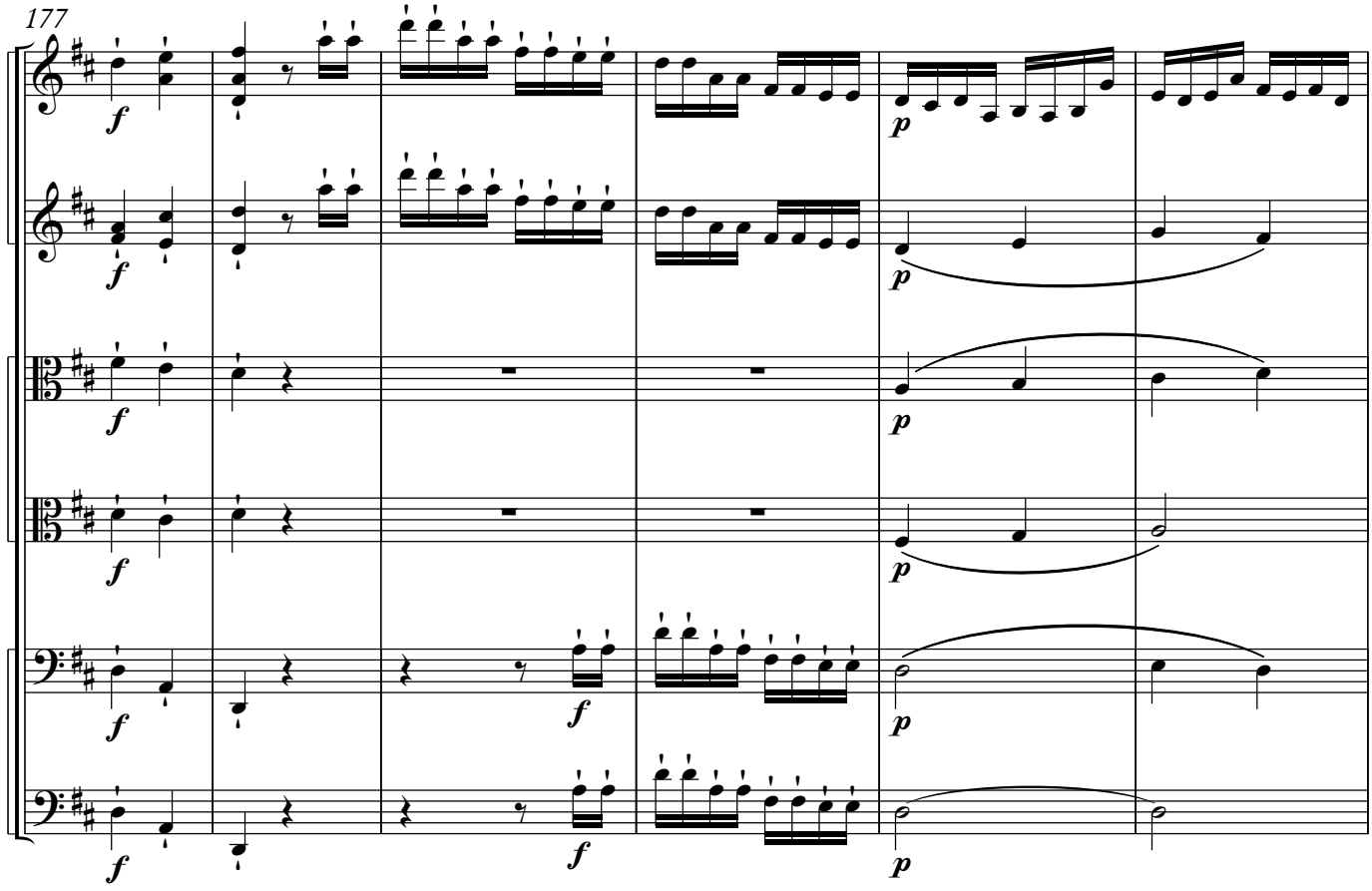
177
f
p

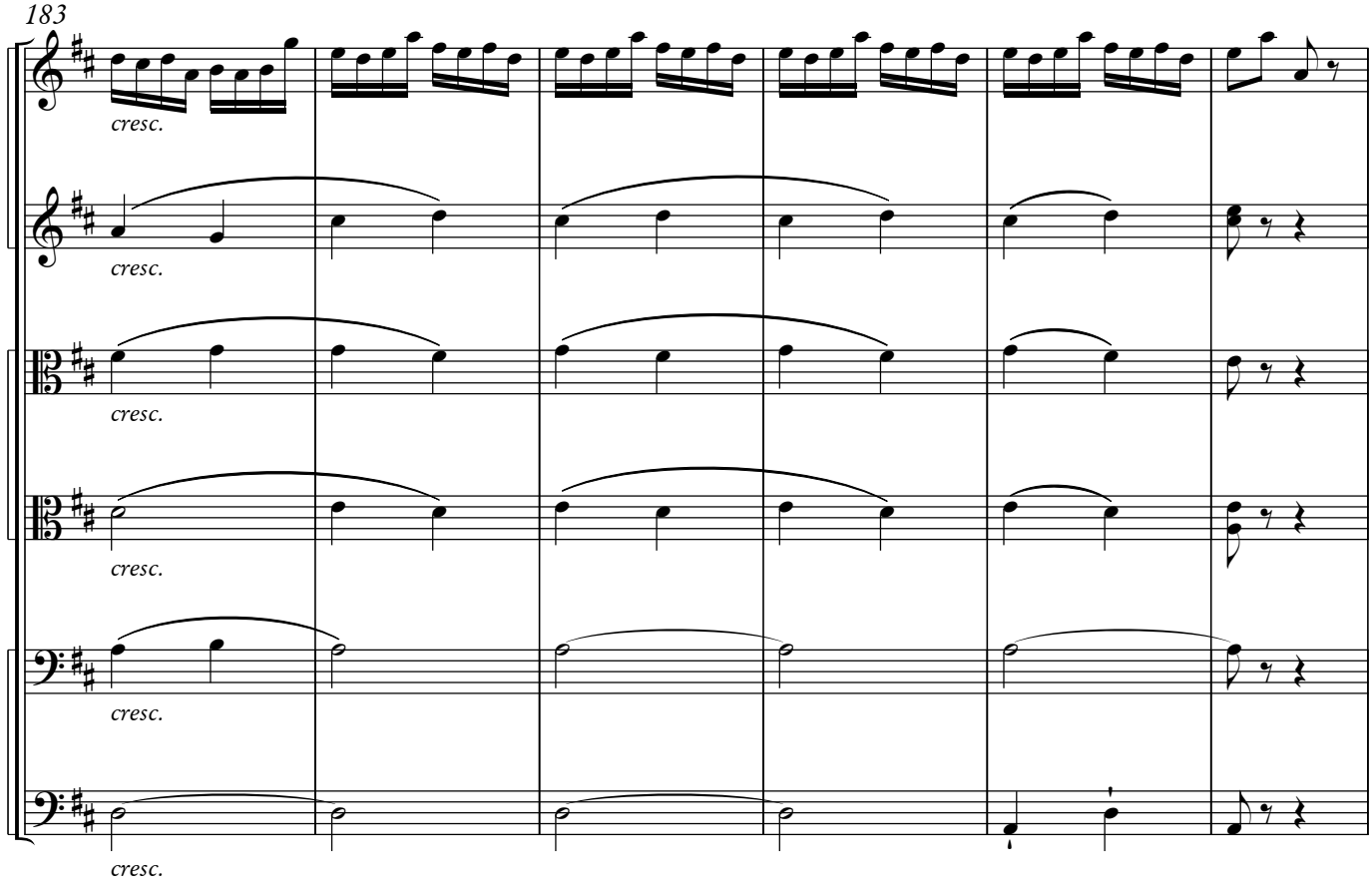
183
cresc.

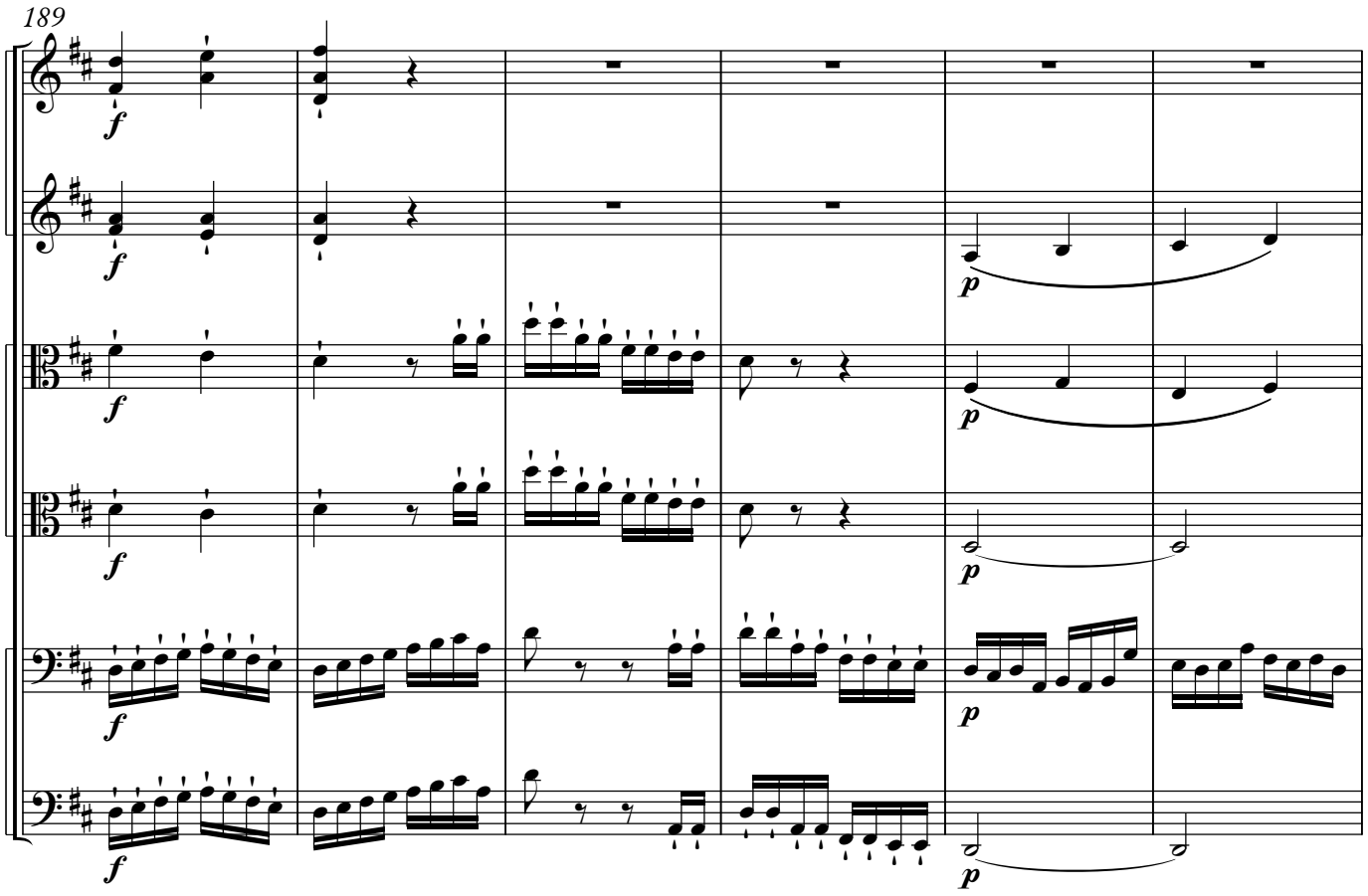
189
f
p

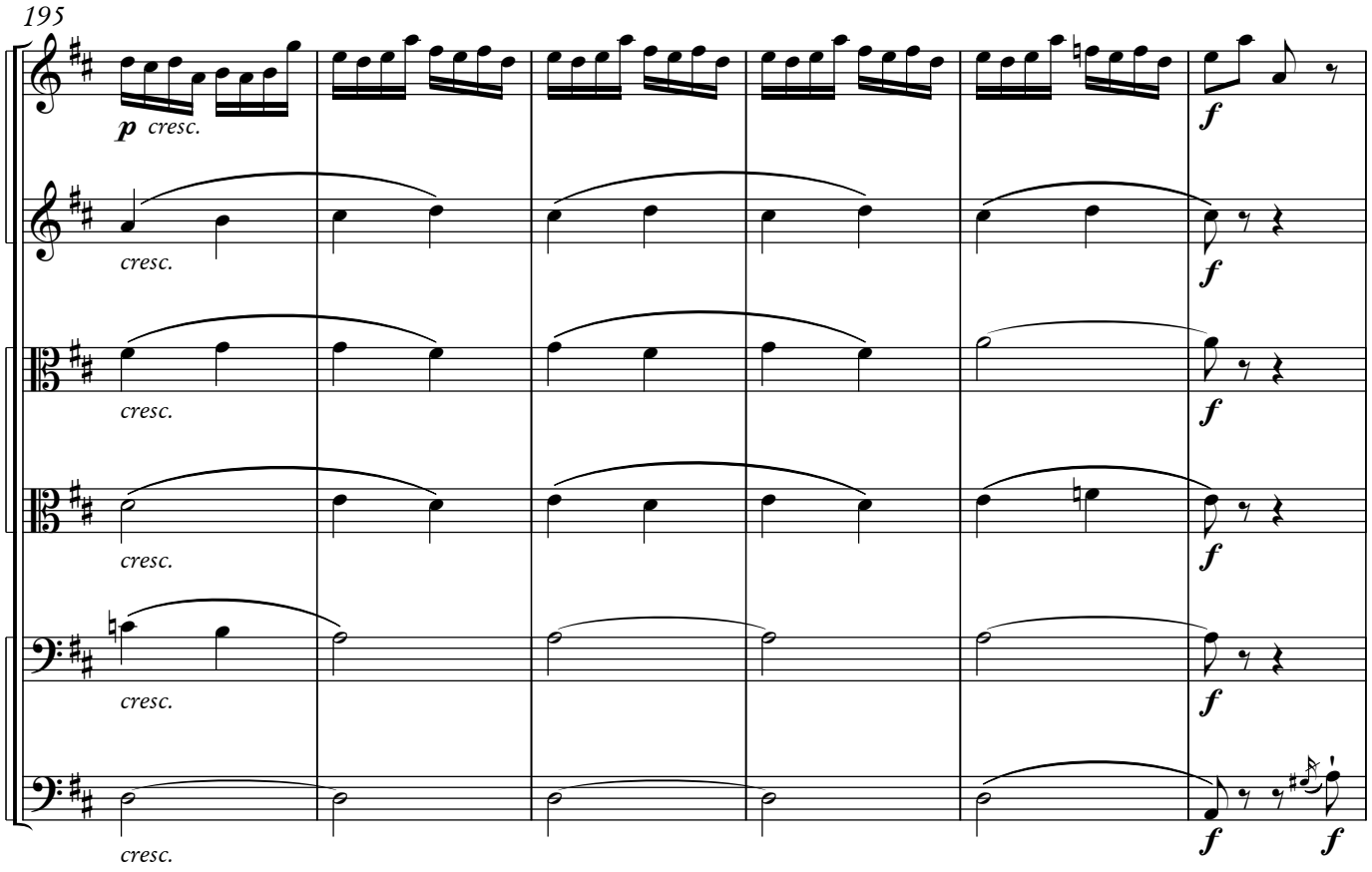
195
p cresc.
cresc.
f

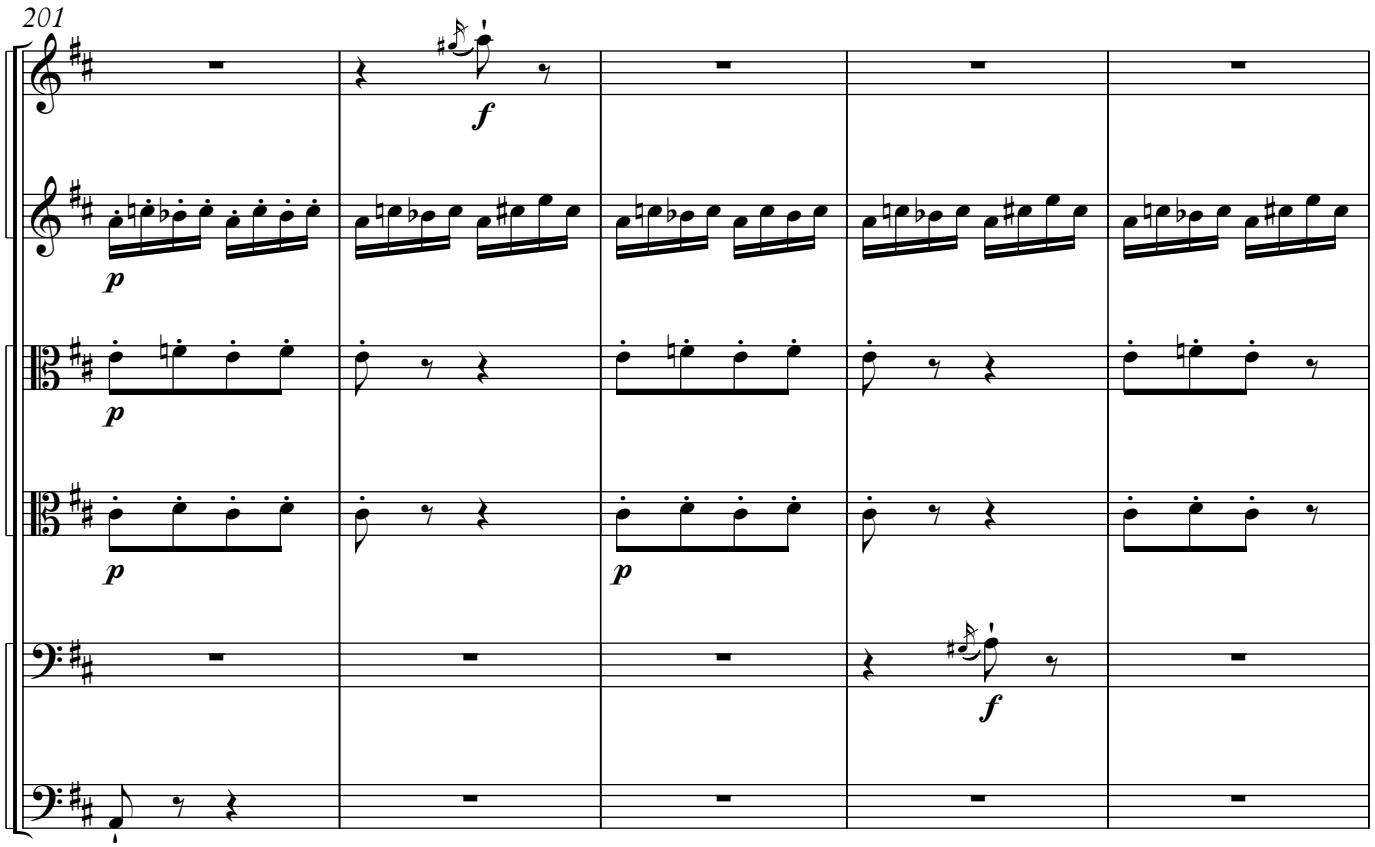
201
f
p
p
p
p
f

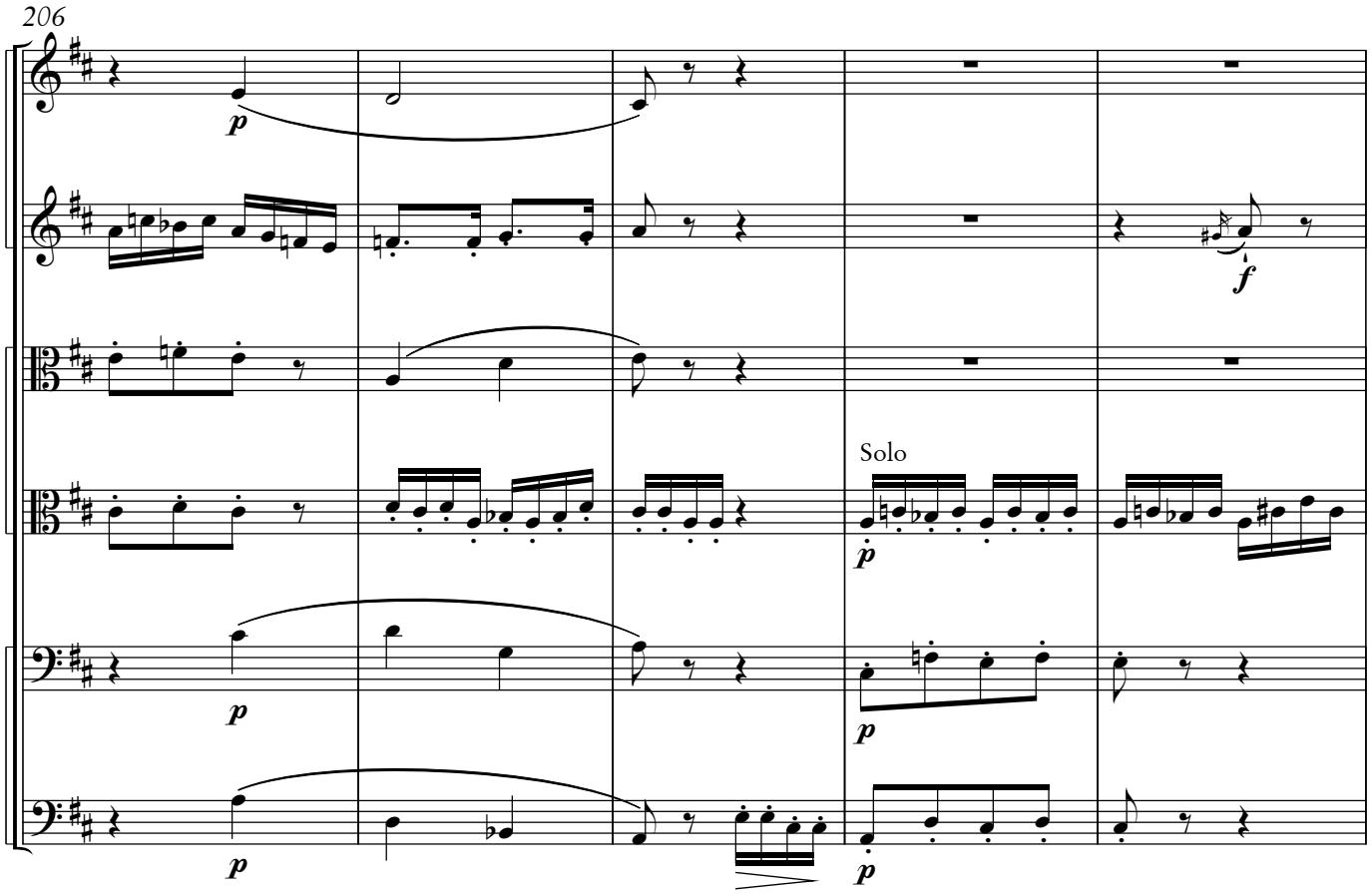
206
p
f
Solo
p
p
p
p

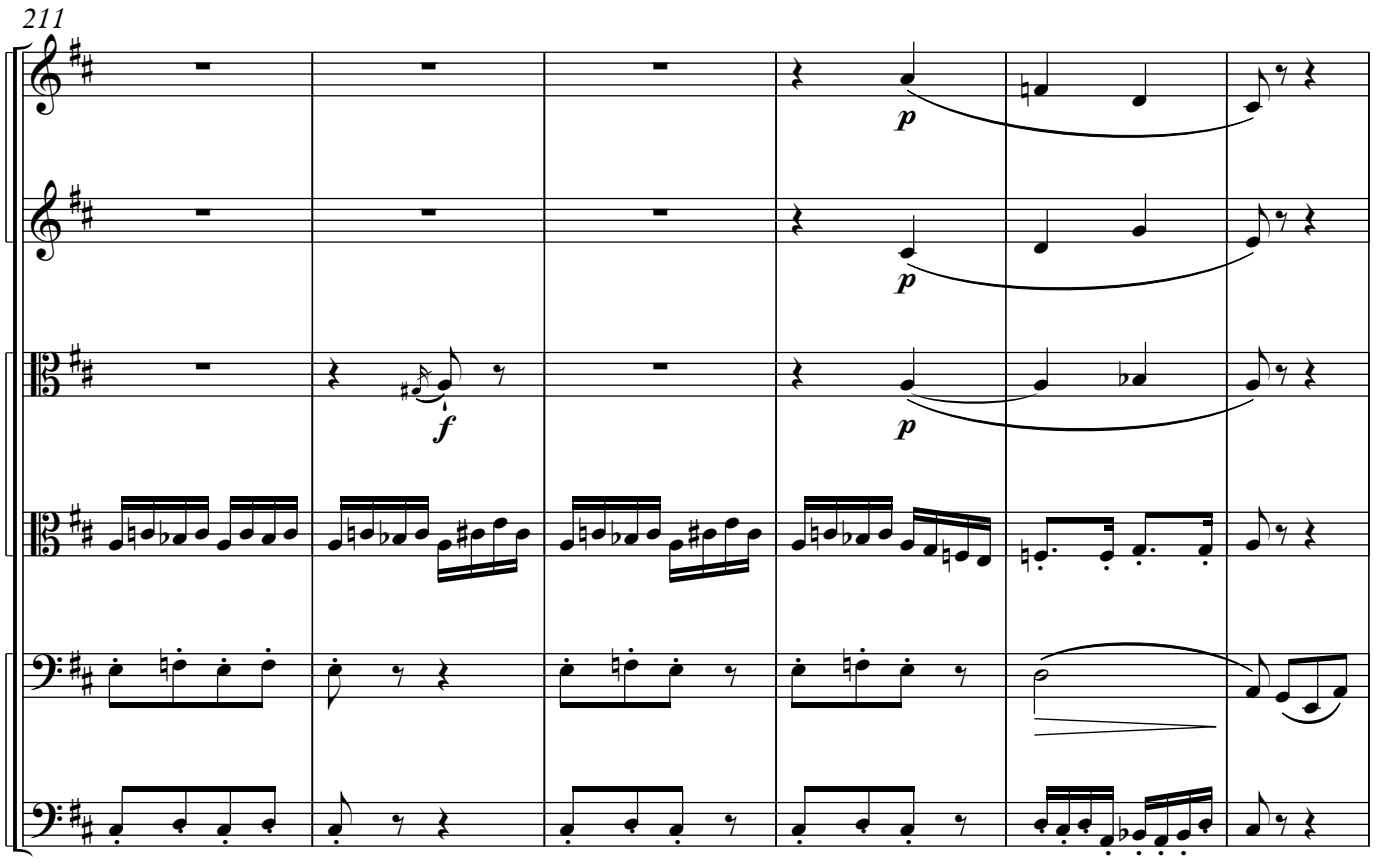
211
p
p
f
p

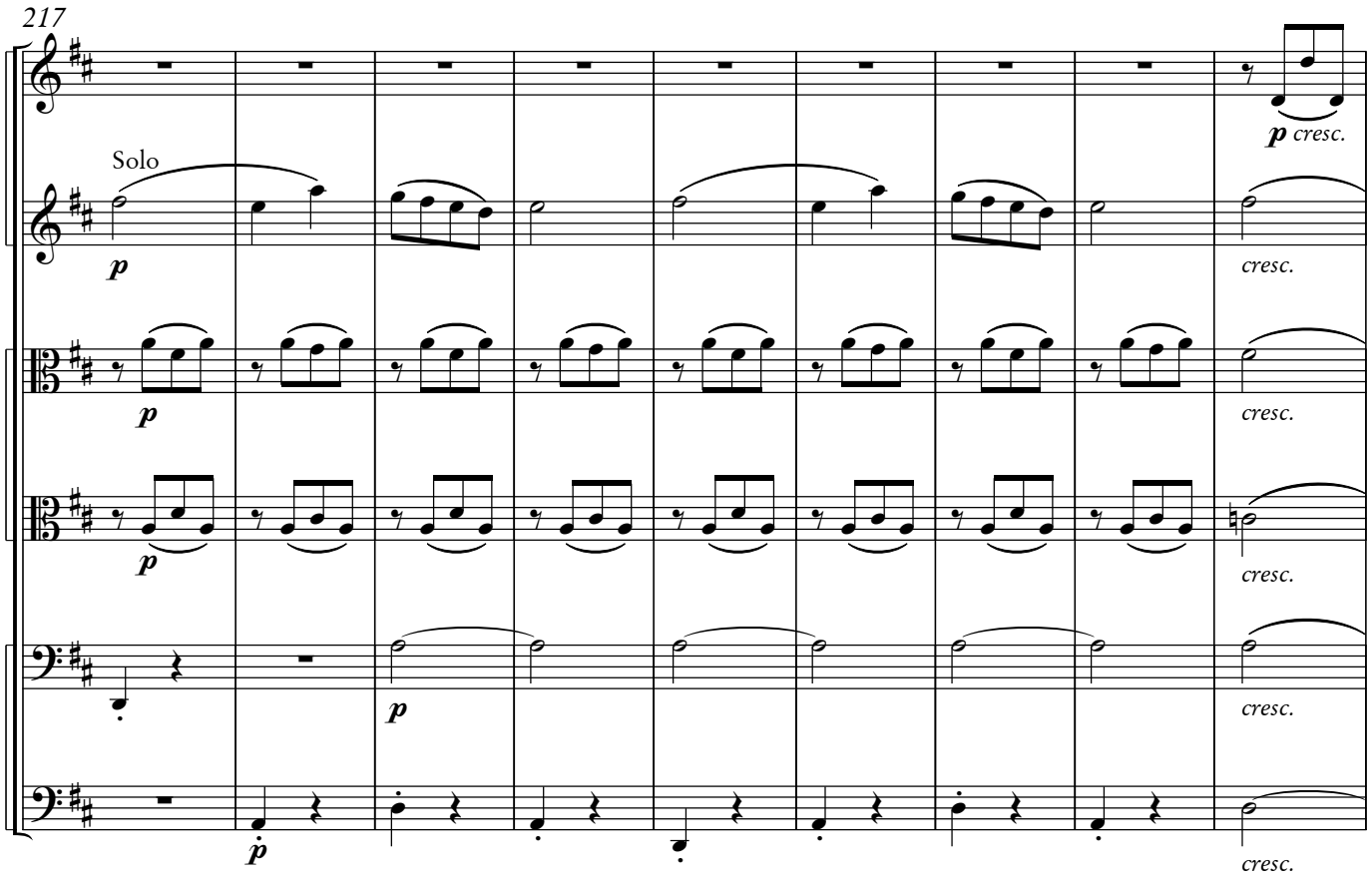
217
Solo
p
p cresc.
cresc.
p
cresc.
p
cresc.
p
cresc.
cresc.

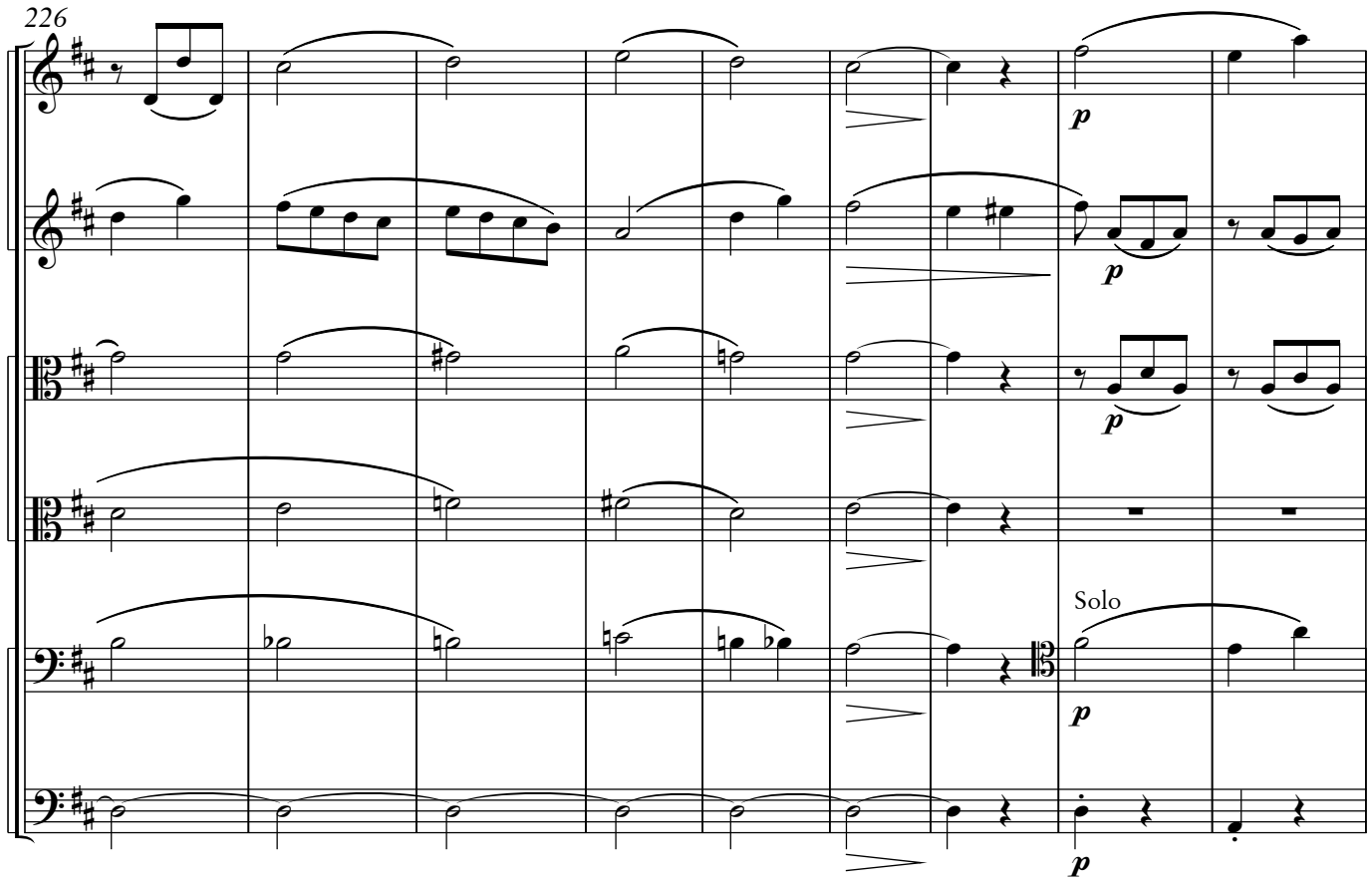
226
Solo

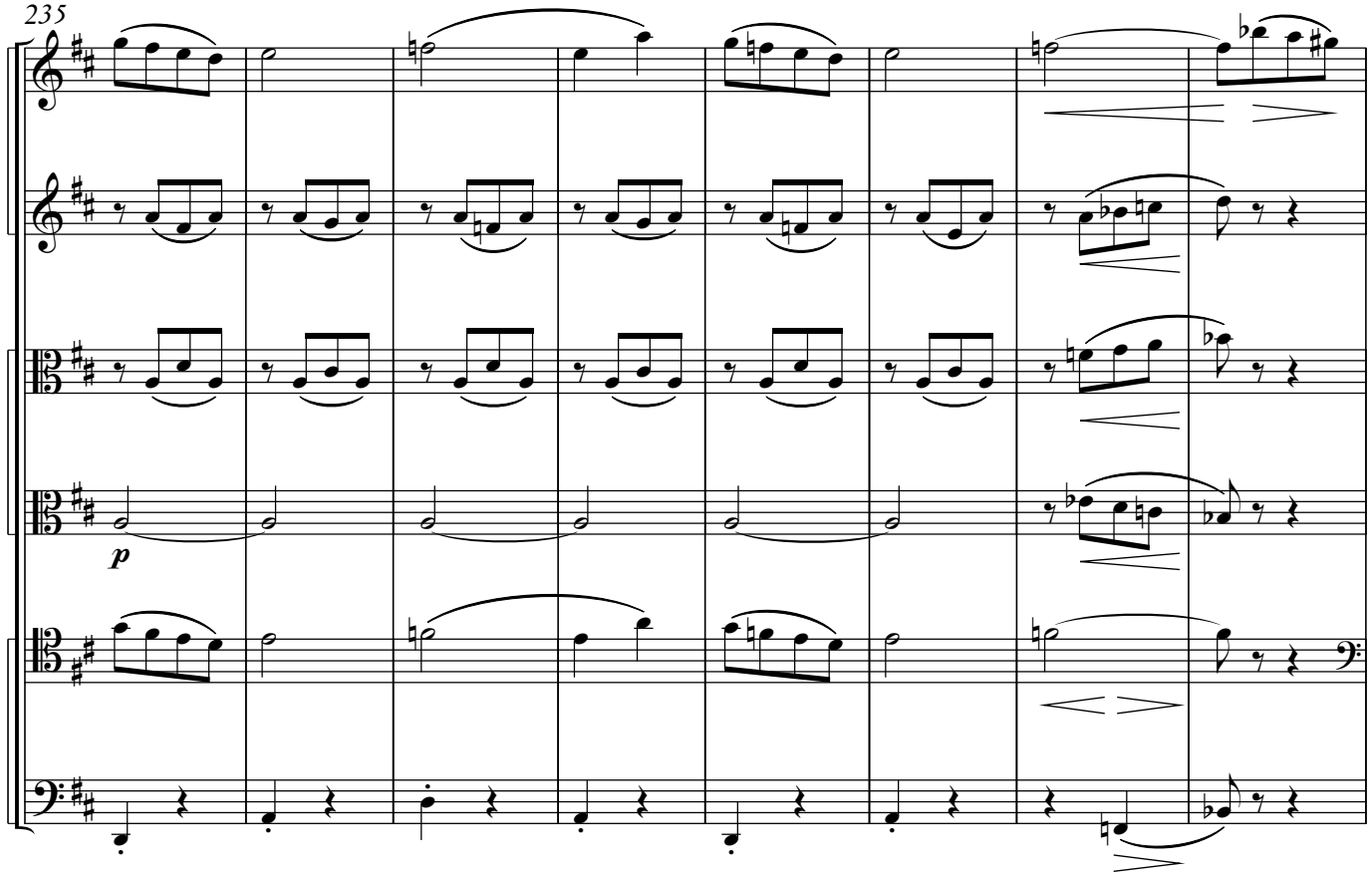
235

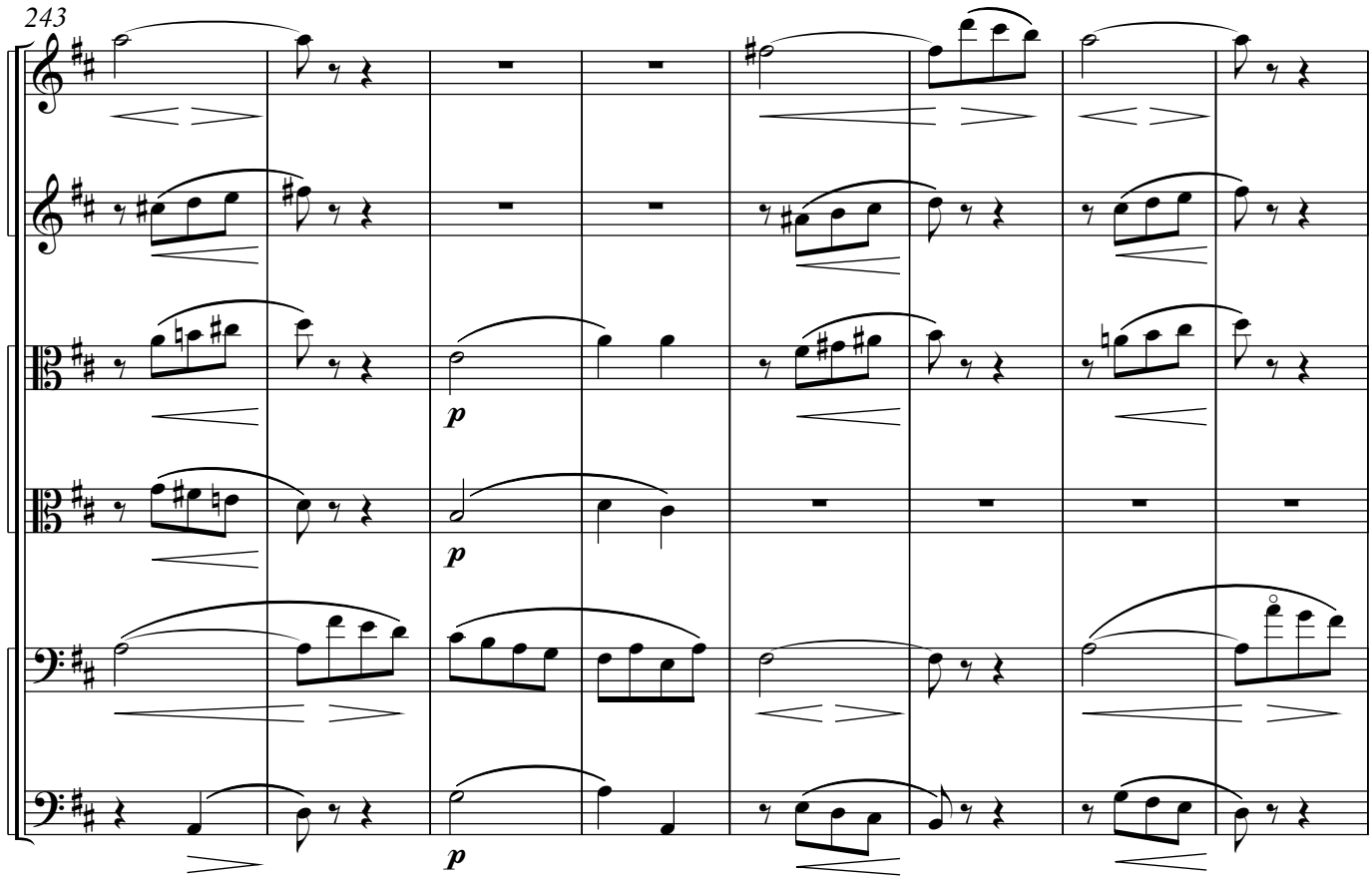
243
p
p
p

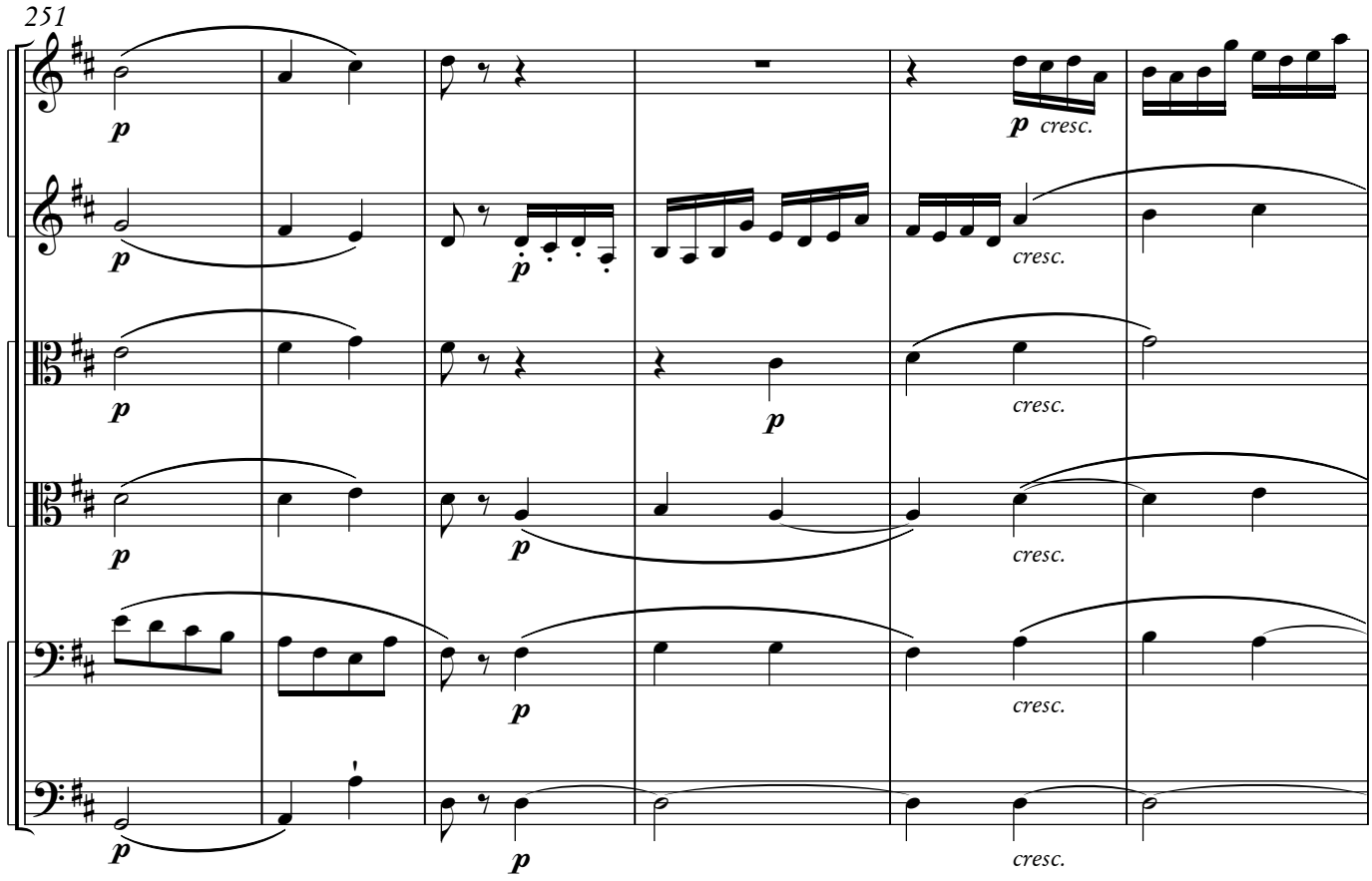
251
p
p
p cresc.
cresc.
p
cresc.
p
p
cresc.
p
p
cresc.

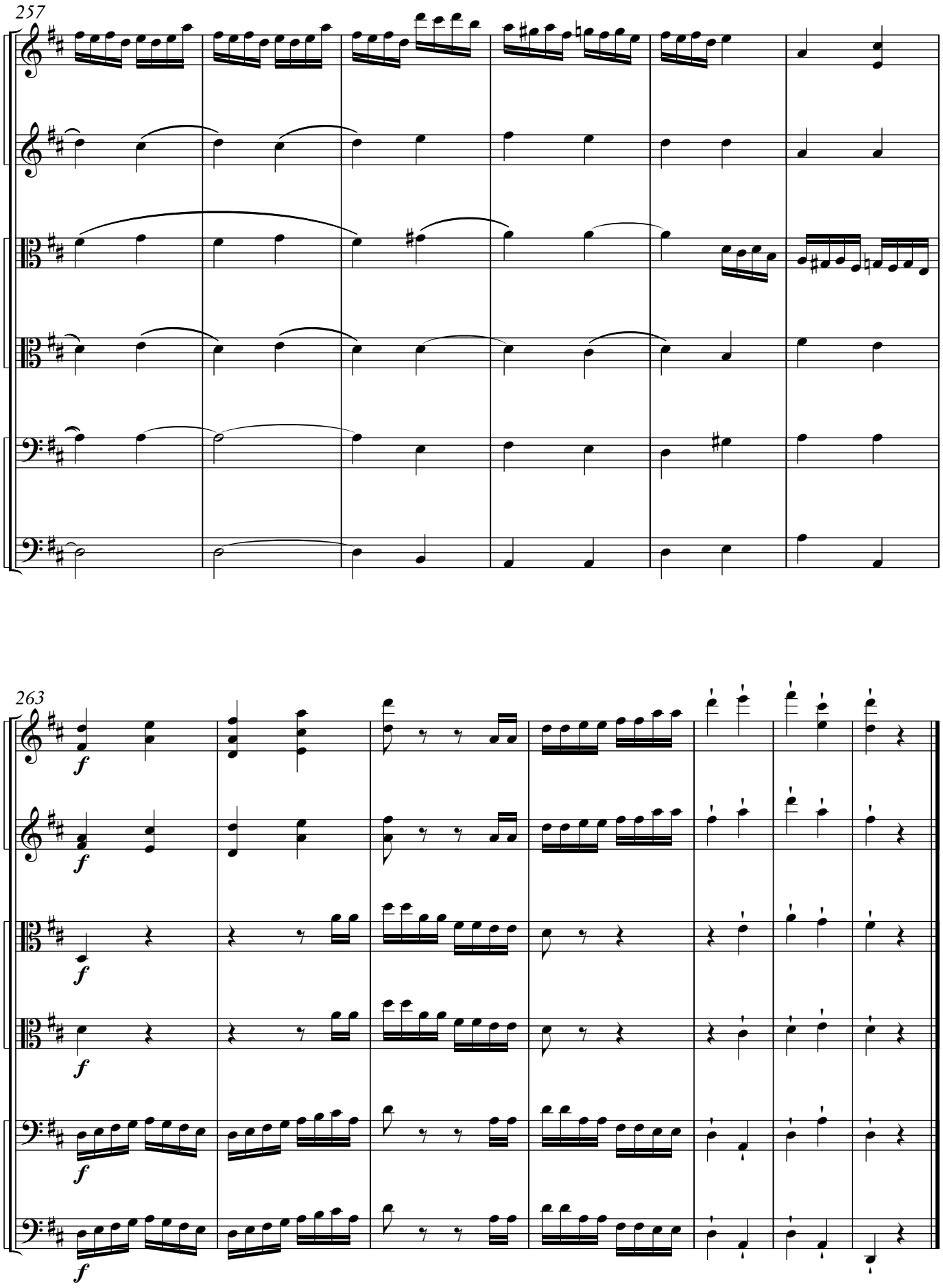
257
263
f
f
f
f
f

Per August Ölander

Per August Ölander (1824–1886) tillhör den långa raden av tonsättare som komponerat parallellt med yrkesutövning inom ett helt annat område. Efter kameralexamen i Uppsala 1847 arbetade Ölander inom tullverket, först som kammarskrivare, från 1867 som kontrollör. I Uppsala undervisades han också i musikämnen av Johan Erik Nordblom, universitetets *director musices* och domkyrkoorganist. Nordbloms dotter, Johanna (Hanna), sångerska och sångpedagog, blev Ölanders maka 1853.

Sin grundläggande musikutbildning fick Ölander hemma i Linköping av fadern som var organist i S:t Lars församling, men också skicklig violinist. Efter studierna i Uppsala flyttade Ölander till Stockholm, där han vid sidan av sysslorna i tullverket engagerade sig i musiklivet, först som violinist, snart också som tonsättare, trots att han inte hade någon egentlig skolning i komposition. Ölander medverkade i den Falkenholmska stråkkvartetten (med primarien Jonas Falkenholm som också arbetade inom tullverket) och deltog även i det Mazerska kvartettsällskapet. Under åren 1859–66 var han musikkritiker i *Stockholms Dagblad*.

Per August Ölander skrev musik i många former, således inte bara kammarmusik som låg närmast hans eget musicerande. Han skrev en symfoni, en opera (*Blenda*), en operett (*Mäster Placide och hans elev*) och en *Missa solemnis.*

Per August Ölander invaldes som ledamot nr 392 i Kungl. Musikaliska akademien den 13 maj 1864.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv

Per August Ölander

Per August Ölander (1824–1886) belongs to a long line of composers who wrote music in parallel with a completely different profession. After completing academic studies in finance and law (*kameralexamen*) at Uppsala University in 1847, Ölander worked for the customs department first as a clerk and then, beginning in 1867, as an auditor. In Uppsala, he was also taught subjects in music by Johan Erik Nordblom, the university's *director musices* and cathedral organist. Nordblom's daughter, Johanna (Hanna), a singer and voice teacher, became Ölander's wife in 1853.

Ölander received his basic education in music at home in Linköping from his father, who was the organist of St Lars parish as well as a skilled violinist. After studies in Uppsala, Ölander moved to Stockholm, where in addition to his employment at the customs department he became involved in the local music scene, first as a violinist and then soon after as a composer, despite not having a formal training in composition. Ölander performed as a member of the Falkenholm's String Quartet (together with first violinist Jonas Falk Holm, who also worked in the customs department) and with the Mazer String Quartet Society. During the years 1859–66, he was a music critic for the *Stockholms Dagblad* newspaper.

Per August Ölander wrote many forms of music, and not only chamber music, which lay closest to his own music-making. He wrote a symphony, an opera (*Blenda*), an operetta (*Mäster Placide och hans elev*) and a *Missa solemnis.*

Per August Ölander was elected into the Royal Swedish Academy of Music as member no. 392 on 13 May 1864.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv. Transl. *Thalia Thunander*

Kritisk kommentar

Som primärkälla för denna utgåva har använts ett handskrivet stämmaterial (**A**), vilket återfinns hos Musik- och teaterbiblioteket, Stockholm. Titelsidorna på de inbundna stämmorna lyder ”Sextett/ af / P. A. ÖLANDER. / [siffra 1-6] / Mazérska sällskapet.”.

Stämmorna i materialet som utgör **A** tycks vara skrivna av minst ett par olika händer, således sannolikt av kopister snarare än tonsättaren själv.

Sekundärkälla (**S**), sparsamt använd, har varit ett handskrivet partitur av Stig Rybrant, vilket även återfinns hos Musik- och teaterbiblioteket. På partiturets första sida står överst att läsa ”Gåva till Mazerska / sällskapet. / 25/11 1975 / Stig Rybrant.” Längst ned på sidan (med en annan penna): ”Partitur rekonstruerat och reviderat av Stig Rybrant juni 1975. / Efter originalstämmor hos Mazerska sällskapet.” Dessutom finns på denna första sida en anteckning om framföranden: ”Aut. uppf. i Mazerska sällskapet: / 11/1 1883, 17/1 1884, 18/11 1886, 14/2 1889, 2/1 1903”

Bindebågar är i **A** synnerligen sparsamt och till synes slumpmässigt använda, varför utgivaren valt att lägga till dessa så som även Rybrant gjort i **S**. (Exempelvis saknar **A** bindebågar över de två första tonerna i var och en av förstaviolinens sex första takter. Ett annat exempel är – även detta i förstaviolinstämman – de i övrigt identiska takterna 21 och 22, där bindebågar mellan slag 1-2 resp. 3-4 saknas i takt 21 men finns i takt 22.)

Även legatobågar är synnerligen inkonsekventa och ibland otydliga i **A**, varför det blir i det närmaste omöjligt att redogöra i denna kritiska kommentar för alla justeringar och tolkningar utgivaren tvingats till.

Distinktion mellan artikulationstecken för marcato resp. staccato har varit svår att göra, markeringarna är i **A** inkonsekventa, sannolikt delvis p.g.a. att stämmorna inte är av samma hand. Även i pizzicatopassager används i **A** marcato och staccato på ett inkonsekvent sätt, varför utg. har valt att helt utelämna dessa markeringar i pizzicato.

Vla 1 växlar i **A** mellan alt- och diskantklav på ett inkonsekvent sätt, vilket utgivaren valt att justera genom att inte använda diskantklav i onödigt lågt register.
Vlc 1 växlar i **A** mellan bas- och diskantklav, den sistnämnda en oktav över klingande. Detta har utgivaren valt att ändra till tenorklav.

I. Andantino – Allegro

Takt	System	Anmärkning
8	Vln 2	Pizzicatot på 1:a slaget är i **A** en åttondelsnot, ändrad till fjärdedelsnot, i analogi med övriga stämmor.
21	Vla 1	**A** har även legatobågar över halvtakter.
23	Vlc 2	**A** anger crescendopil, i motsats till samtliga övriga stämmor.
45-46	Vlc 2	Takterna tycks slarvigt utskrivna i **A**, med legatobåge över taktstrecket, endast en halvnot i t.46 samt förtydligande ovanför systemet att tonen ska vara h. Justerat av utgivaren i analogi med Vlc 1.
47	Vln 2, Vla 1, Vlc 1	**A** anger en fjärdedelsnot på 3:e slaget. Utg. har valt att ändra till åttondelsnot – i analogi med Vla 2 och Vlc 2 – då det harmonierar bättre med Vln 1.
51	Vla 1	***mf*** tillfogat i analogi med Vla 2 och Vlc 1.

53	Vln 2	***mf*** tillfogat i analogi med Vla 1, Vla 2 och Vlc 1.
55	Vlc	***f*** tillfogat i analogi med Vln 2 och Vla 1-2.
56	Vla 1	**A** anger diminuendopil. Ändrat till ***p*** i analogi med övriga stämmor.
59	Vln 2-Vlc 2	***pp*** tillfogat i analogi med Vln 1.
63	Vln 1, Vla	Diminuendopil tillfogad i analogi med Vln 2.
65	Vla, Vlc	**A** saknar bindebåge, tillfogad av utg. i analogi med violinstämmorna.
66	Tutti	Det bakåtvända repristecknet i allegrots början saknas i **A** och har tillfogats av utg.
81	Vln 1	***p*** tillagt i analogi med övriga stämmor.
82	Vlc 2	**A** har crescendopil, i motsats till övriga stämmor. Utg. har ändrat till accent, i analogi med övriga.
89	Vla 1	Tenutostrecket på sista tonen tillfogat av utg. Legatobågen är konsekvent med parallellstället i 215 och en helnot borde ha använts om ingen artikulation alls avsetts.
90	Vla 2, Vlc	***f*** tillagt i analogi med övriga.
93	Vln 1	Sjunde tonen ändrad till giss i enlighet med **S**.
100	Vln 2	Att den här trioluppgången – precis som på parallellstället (226) – är noterad med artikulationer som saknas i Vln 1 två takter tidigare kan möjligtvis bero på att stämmorna inte är skrivna av samma hand. Utgivaren har dock valt att behålla notationen, på grund av det konsekventa genomförandet.
102-104	Vla, Vlc	**A** är i dessa takter extra inkonsekvent vad gäller dynamik. (Vlc 2 har endast ett ***f*** i mitten av t.102, Vlc 1 och Vla 2 har *cresc.* i t. 103 och Vla 1 crescendopil i t. 104.) Utgivaren har valt att lägga till dynamik i enlighet med **S**, sånär som på en justering i Vla 2 till ***mp*** i stället för ***mf*** i t.103.
110a-112a	Vla 1	**A** anger legato över tre takter, ändrat i analogi med Vln 2.
114a	Vlc 2	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.
111	Vln 2-Vlc 1	***p*** tillfogat. Finns i **A** först i nästa takt, i Vla 2 på första och i Vln 2 och Vla 1 på andra slaget.
118	Vlc 1	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.
123	Vln 1	Sjätte tonen ändrad till giss i enlighet med **S**.
126	Vln 1	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.
127	Vlc 2	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.
142-143	Vln 2	Crescendopil över diss-e-fiss tillfogad i analogi med Vla 1, saknas i både **A** och **S**.
150-153	Vla 2	De båda crescendopilarna saknas i **A**, evt. beroende på att en lapp med rättelser/revision klistrats in på underliggande system. Tillfogade av utg. i analogi med Vla 1.
172-176	Tutti	Dynamikangivelserna i **A** väldigt inkonsekventa, men med samma generella avsikt. Har gjorts enhetligare av utg.
186-188	Vla 2	**A** har i denna stämma den helt avvikande markeringen ***f*** följt av en crescendopil över 186-187 och (något udda) *"a cresc. a."*. Därefter ***ff*** i 188, där samtliga övriga har endast ***f***. Utg har justerat i analogi med övriga stämmor.
201-203	Vln 2-Vlc 2	**A** saknar i stort sett legatobågar, vilket utg. justerat i analogi med 75-77.
207-208	Vln 1	Dynamik justerad i analogi med 81-82.
209-211	Tutti	Dynamiska angivelser saknas helt i **A**, varför utg. valt att kopiera dessa från parallellstället i expositionen, 83-85.

211	Vln 1	**A** anger punkterad rytm hela takten, i motsats till 85. Vlc 1 – som här är markerad ”Solo” – saknar dock varje spår av punkteringar på taktens andra halva, varför utgivaren valt att betrakta detta som ett slarvfel från kopisten.
212	Vln 2	I **A** noteras takten halvnot-fjärdedel a med legato över hela takten, i stället för punkterad halvnot som parallellstället i 86. Utg. har valt att justera i analogi med 86.
215	Vla 1	Se kommentar om 89.
219	Vln 1	Sjunde tonen ändrad till giss i enlighet med **S**.
221	Vln 1	Sista tonen ändrad till giss, i analogi med 95 och i enlighet med **S**.
234-235	Vln 1	Accenter tillfogade i analogi med Vln 2 och i enlighet med **S**.
235	Vln	*Cresc.* tillfogat i analogi med övriga stämmor.
238	Vln 2, Vla 1, Vlc 2	***f*** ändrat till ***ff***, i analogi med övriga stämmor.
242-243	Vlc 2	**A** har en takt diminuendopil följt av en takt crescendopil, vilket saknas helt i övriga stämmor och därför utelämnas.
244	Vln 1	Sista tonen ändrad till g i analogi med 92.
247	Vln 2	Accent tillfogad i analogi med 95 och Vla 1 i 249.
250	Vln 1, Vlc 1	***f*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.
256	Vla 1	I **A** har taktens andra halva en diminuendopil, vilket utg. valt att ändra till crescendopil i analogi med övriga stämmor.

II. Scherzo

I **A** har de stämmor som har samma toninnehåll båda gånger endast ett enkelt repristecken i takt 16.

Satsen inleds i samtliga stämmor med ett segnotecken, samt avslutas med ett första och andra hus – där det första huset avslutas med ett motsvarande segnotecken och texten ”D. C. dal segno senza replica”. De båda husen omfattar två resp. tre takter (takterna 85-86a resp. 85-87), vilket utgivaren som synes har tagit sig friheten att förlänga till fyra resp. fem (fr.o. m. takt 83. Detta för att göra föstaviolinstämman tydligare, då ingenting tyder på att Ölander avsåg något annat utförande än att första gången sätta an den första tonen i skalan utan överbindning från föregående takt och andra gången i stället binda samtliga tre takter plus första tonen i takt 86.

Takt	**System**	**Anmärkning**
17, 21	Vln 1	Marcatokilar tillfogade i analogi med Vln 2.
18, 22	Vla 2	Vla 2 är den enda stämman med ***fz***. Utg. behåller detta då det inte är osannolikt att tonsättaren avsett att ge extra emfas till denna dubblering av förstaviolinens första ton.
35	Vlc 2	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.
37	Vln 2	Den första tonen är i **A** ett ciss, vilket utg. valt att ändra till a, i analogi med 5.
49, 51, 53, 55	Vlc 2	Accenter tillfogade i analogi med Vlc 1.
50, 52, 54, 56	Vla 2	Diminuendopilar tillfogade i analogi med Vla 1.

III. Intermezzo: Allegretto

Takt	System	Anmärkning
18	Vln 2	**A** har en balk över hela takten, vilket utg. valt att notera enligt standard i 6/8-takt. Samma gäller Vlc 2 i t.20, Vln 1 i t.23 och Vlc 1 i t.56.
22	Vln 2	Motivet i taktens första halva saknar i **A** legatobåge från förslaget. Tillfogat av utg. här och vid motivets samtliga övriga förekomster.
32	Vla 1	Såväl **A** som **S** har legatobåge över alla tre toner, vilket utg. justerat i analogi med såväl övriga stämmor (Vln 2, Vla 2 och Vlc 2) som 70.
33	Vln 2, Vla 1, Vla 2, Vlc 2	**A** saknar dynamik för dessa stämmor, varför ***mf*** har tillfogats av utg. i analogi med satsens inledning. (**S** anger förvisso ***p***, men en lägre dynamik än i inledningen är knappast motiverad, då melodistämman här är dubblerad.)
70-71	Vln 1	Tonartsbytet tillbaka till h-moll är i **A** (och endast i denna stämma) utsatt redan från 70, vilket också är i enligh et med **S**. Utg. har dock valt att följa övriga stämmor.
79	Vln 1, Vlc 1	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor (trots att dessa melodiförande stämmor saknar det överraskande fortet i föregående takt).
81	Vlc 2	***p*** tillfogat i analogi med övriga stämmor.

IV. Finale: Allegro Vivace

Takt	System	Anmärkning
5-6	Vln 2	**A** har en crescendo/diminuendo-pil endast i denna stämma, vilken utg. valt att utelämna då den dessutom saknas på parallellstället i 181-182.
17	Vlc 1	**A** anger ytterligare ett ***f*** här, som totalt avviker från övriga stämmors ***p***. I **S** har man valt att utelämna det extra fortet, men i stället lägga till ett ***p*** i 19.
96	Vln 2	**A** anger "*risoluto*" vid starten av 16-delsrörelsen, vilket saknas i övriga stämmor och därför utelämnas.
121	Vlc 2	Fjärdedelsnot i **A**, vilket utg. ändrat till åttondel i analogi med övriga stämmor.
149	Vla 2	**A** anger ***f*** från starten – utöver crescendo, vilket utg. valt att utelämna.
174-175	Vln 2	**A** anger marcatokilar i stället för legato över taktstrecket, vilket utg. ändrat i analogi med Vla och Vlc.
193	Vlc 1	Precis som på parallellstället i 17 anger **A** här ***f,*** vilket utg. trots det konsekventa genomförandet valt att justera i analogi med övriga stämmor.
216	Vln, Vla	**A** anger fjärdedelsnot, vilket utg. justerat till åttondel i analogi med såväl Vlc 2 som 40.
217	Vlc 1	**A** anger åttondelsnot, vilket utg. justerat till fjärdedel i analogi med t.41.
244	Vln	**A** anger fjärdedelsnot, vilket utg. justerat till åttondel i analogi med övriga stämmor och i enlighet med motsvarande ställen.
250	Vln 1	**A** anger fjärdedelsnot, vilket utg. justerat till åttondel i analogi med övriga stämmor och i enlighet med motsvarande ställen.

© *Mats Persson*, Levande musikarv